

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1944

# ΠΩΣ ΕΣΩΘΗ Η ΕΛΛΑΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ  
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ  
ΗΓΕΤΑΙ ΕΙΣ  
ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ  
ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΟΠΩΣ ΕΞΙΣΤΟΡΕΙ  
ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ  
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ  
Κ. ΘΡ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ  
ΗΓΕΤΗΣ ΤΗΣ  
"ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ"



ΕΚΔΟΣΙΣ: ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΜΥΝΗΣ

# 117

4773

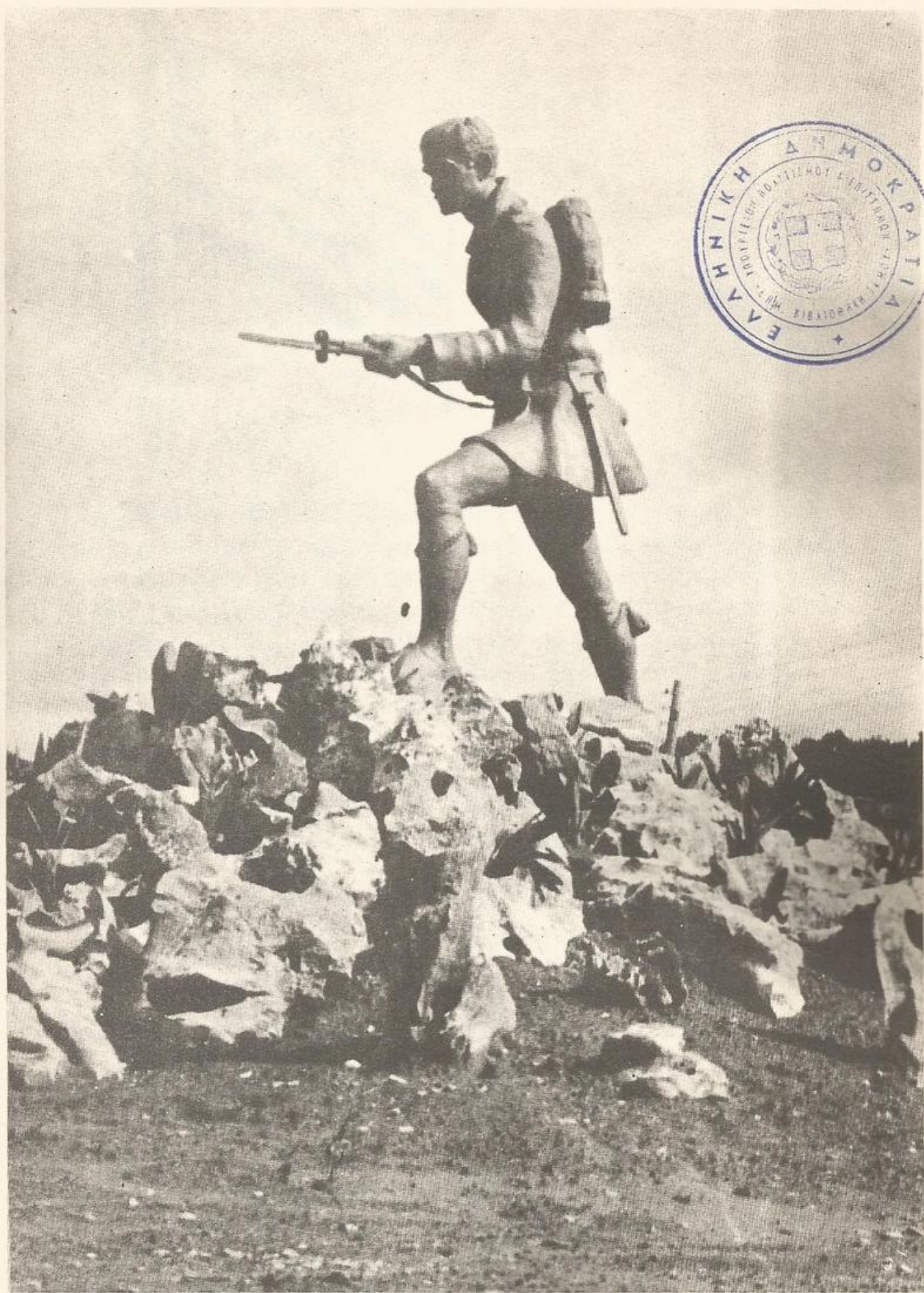
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ  
Δ.Κ.Ι. ΣΑΜΟΥ



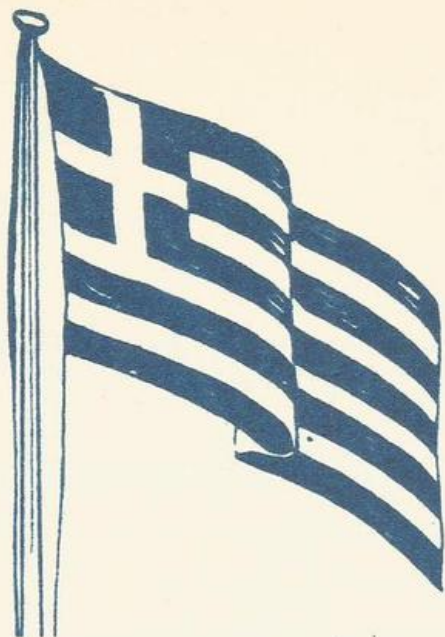
«Οί νέοι οί οποίοι παρσύρθηκαν τυχόν ἀπὸ ἐπί-  
πλαστα ἰδεολογικά συνθήματα, καλοῦνται νὰ σκε-  
φθοῦν ποῦ τείνει νὰ ὀδηγήσῃ τὴν χώραν ἡ ἀντεθνικὴ  
τακτικὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ ν' ἀντιδράσουν μὲ ὅλη τὴν  
ψυχὴν των ὑπὲρ τῆς ἀληθινῆς Δημοκρατίας. Τὸ Ἑλλη-  
νικὸν Κομμουνιστικὸν Κόμμα διαταράσσον καὶ ἀπο-  
συνθέτον τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας ἀποτελεῖ καὶ  
διπλὴν ἀνωμαλίαν. Διότι διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ  
ἐκτρέφει καὶ τὴν ἀνωμαλίαν ... καταβαραθρώνει τὰ  
δημοκρατικὰ ἰδεώδη καὶ ὀδηγεῖ τὸν τόπον εἰς τὸν  
"Ολεθρον καὶ τὴν Ἀναρχίαν».

ΘΕΜ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ  
Δημοκρατικὸς Πολιτικὸς Ἠγέτης  
(Ἀρχηγὸς Φιλελευθέρων)  
(1945)









Τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ἀμύνης, μακριὰ ἀπὸ πολιτικοὺς ἀνταγωνισμοὺς, ἢ ἀντιδικίας καὶ πάθη, ὑλοποιῶντας τοὺς καταστατικούς του σκοποὺς, προβαίνει εἰς τὴν παροῦσαν ἱστορικὴν ἔκδοσιν μὲ ἀποκλειστικὸν καὶ μοναδικὸν γνώμονα καὶ ἐπιδίωξιν τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος καὶ τὴν ἐνημέρωσιν, τὴν ἀντικειμενικὴν διαφώτισιν τῶν νέων μας, οἱ ὅποιοι θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι τὰ ἱστορικὰ αὐτὰ γεγονότα ἐγράφησαν μὲ θυσίες, μὲ ἀγωνίες, μὲ αἷμα...

Δὲν πρέπει ἀπὸ τοὺς παλαιότερους νὰ λησμονοῦνται καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ν' ἀγνοοῦνται. Τὰ κείμενα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, καὶ τῶν ἄλλων ἐκδόσεών μας, εἶναι ἀκριβέστατα καὶ ἀδιαμφισβήτητα.

Ἐξιστορεῖ ἀντικειμενικὰ καὶ σεμνὰ τὰ τραγικὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐκεῖνα γεγονότα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ἔζησε, ὁ «Στρατιώτης τῆς Ἑλλάδος» —κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀειμνήστου «Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀπελευθερώσεως» Γεωργίου Παπανδρέου— Στρατηγὸς Θρασύβουλος Τσακαλῶτος (Ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἀμύνης), ποὺ ἦτο ἐπικεφαλῇ τοῦ θρυλικοῦ «Συγκροτήματος Ρίμινι» εἰς τὴν «Μάχην τῶν Ἀθηνῶν» (1944).

Ἡ αὐθεντικὴ, «ζωντανή» καὶ πολύτιμη διὰ τὶς νεώτερες γενεές ἱστορικὴ ἀφήγησις τῶν «Δεκεμβριανῶν», ἀπὸ τὴν ἔκβασιν τῶν ὁποίων ἐξηρτήθη ἡ ἐλευθέρα ἐπιβίωσις τῆς Ἑλλάδος, προσλαμβάνει ἰδιαίτερη ἐθνικὴ-ἱστορικὴ ἀξία καὶ χρησιμότητα στὰ ζοφερὰ ἰδεολογικὰ χρόνια, ποὺ ζοῦμε.

Χ.Γ.Λ.



---

---

## ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΜΥΝΗΣ (Ν.Π.Ι.Δ.)

- 1) Ἡ ἔρευνα καὶ ἡ μελέτη ἐπὶ παντὸς κοινωνικοῦ ἢ ἐθνικοῦ θέματος (στρατιωτικοῦ, διπλωματικοῦ, στρατηγικῆς ἐκτάκτου ἀνάγκης, στρατιωτικῶν μελετῶν, πολυεθνικῆς συνεργασίας κ.λ.π.).
- 2) Ἡ συμβολὴ μὲ κάθε νόμιμον καὶ πρόσφορον μέσον τῶν ἐθνικῶν ἑλληνικῶν ἀμυντικῶν συμφερόντων ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου. 3) Εἰδικώτερα, ἡ κατὰ πάντα νόμιμον τρόπον ὑποστήριξις τοῦ ἀμυντικοῦ ἔργου τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας. 4) Ἡ ἔρευνα καὶ ἡ μελέτη ἐπὶ παντὸς θέματος, ποῦ ἀφορᾷ τὴν ἄμυναν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου.
- 
-



# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ .....	9
ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗΝ ΒΟΥΛΗΝ-ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ .....	17
9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1944-ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΙΙ ΕΟΤ ΠΡΟ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΛΑΟΥ .....	23
Ο ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΠΟΤΗ ΤΣΙΜΠΙΔΑΡΟΥ .....	26
ΗΡΩΪΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ .....	31
ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΕΣ .....	34
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΟΘΩΝΑΙΟΣ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΟΣ .....	37
Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ ΚΑΙ «ΠΡΑΙΤΩΡΙΑΝΟΙ» .....	38
ΑΡΝΗΣΙΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ .....	39
ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΘΥΕΛΛΩΔΗΣ ΕΠΙΘΕΣΙΣ .....	42
ΟΙ ΕΛΑΣΙΤΑΙ ΔΙΑΛΥΟΝΤΑΙ .....	46
ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ (ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ) .....	48
ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ .....	50
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ .....	57
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ-ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΗΓΕΤΑΙ (ΦΩΤ. ΑΡΧΕΙΟ) .....	71-83
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ .....	86
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ .....	87
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ .....	88
ΑΝΑΚΩΧΗ .....	89
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ .....	93-97
ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ-ΔΙΑΤΑΓΑΙ κλπ. ....	99-107



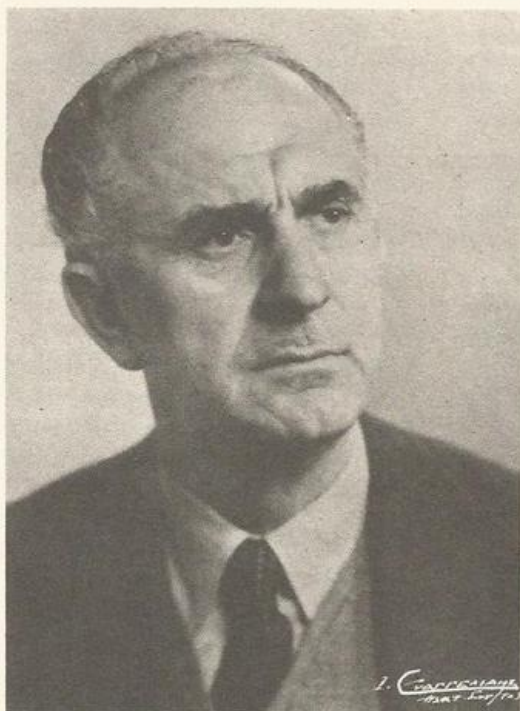




---

**Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ  
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ  
ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ  
ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ  
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ  
ΤΗΝ 18<sup>ΗΝ</sup> ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944**

---



«Ο αείμνηστος «Πρωθυπουργός  
της 'Απελευθερώσεως»  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ.

«'Ασπαζόμεθα την ιερὰν γῆν τῆς ἐλευ-  
θέρας πατρίδος...

»Οἱ βάρβαροι, ἀφοῦ ἐβεβήλωσαν,  
ἐπυρπόλησαν καὶ ἐδῆωσαν ἐπὶ τρία καὶ  
ἥμισυ ἔτη, πιεζόμενοι πλέον ἀπὸ τὴν γενι-  
κὴν συμμαχικὴν νίκην καὶ τὴν ἐθνικὴν μας  
ἀντίστασιν, τρέπονται εἰς φυγὴν. Καὶ ἡ  
Κυανόλευκος κυματίζει μόνη εἰς τὴν  
'Ακρόπολιν...

»Απὸ τὰ βάθη τῆς 'Ιστορίας οἱ 'Ελληνι-  
κοὶ ἀγῶνες πανηγυρίζουν τὴν ἐπάνοδον  
τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν ἀρχαίαν πατρίδα  
τῆς. Καὶ στεφανώνουν τὴν γενεὰν μας.  
Διότι ὁλόκληρος ὁ λαὸς μας ὑπῆρξεν  
ἀγωνιστὴς τῆς 'Ελευθερίας. Δὲν εὗρίσκε-  
ται, ἀσφαλῶς, εἰς τὴν κατεχομένην Εὐρώ-  
πην ἄλλο παράδειγμα, τόσον καθολικῆς  
ἀντιστάσεως, καὶ τόσον ἀκλονήτου αἰσιο-  
δοξίας διὰ τὴν τελικὴν Νίκην.

»'Αλλὰ πρὸς σέ, περισσότερον, λαὲ τῶν  
'Αθηνῶν, λαὲ τῆς περιφερείας τῆς Πρω-  
τευούσης, ἀνήκει ὁ ἐθνικὸς ἔπαινος. 'Εδῶ  
ἐπάλλετο ἡ ἀδάμαστος καρδιά τῆς 'Ελλά-  
δος. 'Εδῶ ἦσαν εὐτυχεῖς, ὅσοι ἐπροκινδύ-  
νευσαν καὶ κατεθλίβοντο, ὅσοι δὲν εἶχαν  
τὴν εὐκαιρίαν νὰ κινδυνεύσουν.....

»Καὶ πρὸς σᾶς, Νέοι καὶ Νέαι, ἐκφράζο-  
μεν τὸν θαυμασμὸν μας. Εἶχατε μεταβά-  
λει εἰς καθημερινὴν συνήθειαν τὴν πρό-  
κλησιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν περιφρόνησιν  
τοῦ θανάτου. 'Εμπρὸς εἰς τὰ στόμια τῶν  
πυροβόλων τοῦ ἐζητωκραυγάζατε τὴν  
'Ελλάδα!

»Ὁλόκληρος ὁ 'Ελληνικὸς λαὸς, ἔχει  
καταστῆ ἄξιος τῆς πατρίδος. Μὲ τὸ πέρα-  
σμα τῶν καιρῶν, εἰς τὸ περίλαμπρον ἔπος  
τῆς 'Αλβανίας θὰ προστεθῇ καὶ ὁ μῦθος  
τῆς καθολικῆς ἀντιστάσεως...



»Απειρα ὅμως ὑπῆρξαν τὰ θύματα τῶν βαρβάρων... Ὑποκλινόμεθα εὐλαβῶς ἐνώπιον τῶν ὀνομαστῶν καὶ ἀνωνύμων μαρτύρων τῆς Ἑλευθερίας. Εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑθνους, αἰωνία θὰ εἶναι ἡ μνήμη των...

»Καὶ ἐκτὸς τῆς δούλης πατρίδος, εἰς τὸ κοινὸν συμμαχικὸν μέτωπον τῆς Ἑλευθερίας, τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος ἐξηκολούθησαν τὸν ἀγῶνα.

»Καὶ τὸ Πολεμικὸν καὶ τὸ Ἐμπορικὸν Ναυτικὸν μας ἐπὶ τέσσαρα ἔτη μάχονται, προσφέρουν σκληροτάτας θυσίας καὶ ἐπιτελοῦν ἡρωϊκὰ κατορθώματα.

»Καὶ ἡ ἀπαράμιλλος Ἀεροπορία μας εὐρίσκεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν καὶ θεωρεῖται ἀπὸ τὴν συμμαχικὴν ἡγεσίαν ὑπόδειγμα.

»Καὶ ὁ στρατὸς μας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς μᾶς ἔδωσε τὸ Ἑλ Ἀλαμείν, τὸν Ἱερὸν Λόχον καί, προχθές, τὴν δόξαν τοῦ Ρίμινι.

»Ἡ ἐλευθέρα πατρίς ἀναμένει μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν τὰ ξενητεμένα παιδιὰ της, τὰ ὁποῖα σήμερον μὲ τόσῃν ἀκαταμάχητον νοσταλγίαν στρέφουν πρὸς τὰς ἀκτὰς μας ἀνυπόμονα τὰ ὑγρά βλέμματά των...

»Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐθνικῆς χαρᾶς ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀπευθύνωμεν εὐγνώμονα χαιρετισμὸν καὶ πρὸς τοὺς Μεγάλους Συμμάχους μας. Ὑπῆρξαν σταθεροὶ καὶ θερμοὶ προστάται μας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ κοινοῦ ἀγῶνος. Καὶ εἰς ἡμέρας δοκιμασίας καὶ εἰς ἡμέρας χαρᾶς εὐρίσκοντο εἰς τὸ πλευρὸν μας. Ὅταν ὁ κατακλυσμὸς τῶν βαρβάρων ἐκάλυπτε τὴν πατρίδα μας καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Μεγάλης Βρεταννίας ἐγκατέλειπαν τὴν Ἑλλάδα, μᾶς ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ ἐπανέλθουν ἐλευθερωταί. Καὶ σήμερον τηροῦν τὸν λόγον των. Τοὺς ἐκφράζομεν τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑθνους.

**1) Ὁ ἀγὼν συνεχίζεται.** Ἀλλὰ ὁ ἀγὼν συνεχίζεται. Οἱ βάρβαροι ὑπάρχουν ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ τὸ μέτωπον τῆς ἐλευθερίας δίδει τὴν τελευταίαν του μάχην ἐναντίον τοῦ ναζισμοῦ. Εἰς τὴν τελικὴν αὐτὴν φάσιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας ἐναντίον τῆς βαρβαρότητος, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀκόμη καὶ οἱ χθεσινοὶ ἡττημένοι προσπαθοῦν νὰ παρεμβληθοῦν παριστάνοντες τοὺς «συνεμπολέμους», ἡ Ἑλλάς, ὁ ἐνδοξος πρωταγωνιστής, δὲν δύναται ν' ἀπουσιάσῃ. Μέχρι τῆς τελικῆς νίκης θὰ εἴμεθα συμπαραστάται τῶν Μεγάλων Συμμάχων μας.

**2) Ἡ λογοδοσία τοῦ παρελθόντος.** Ἡ Κυβέρνησις ἐπανερχομένη εἰς τὴν ἐλευθέραν πατρίδα, ὀφείλει νὰ λογοδοτήσῃ διὰ τὸ παρελθὸν καὶ νὰ χαράξῃ τὰς κατευθύνσεις τοῦ μέλλοντος.

»Ἀχάριστος εἶναι σήμερον ἡ ἀναδρομὴ εἰς τὸ παρελθόν. Ἀρκούμεθα εἰς τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ἐκληρονομήσαμεν ἐρείπια εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολῇ καὶ ἔνοπλον διαίρεσιν εἰς τὴν δούλην πατρίδα... Σύμφωνα μὲ τὸν πικρὸν λόγον τοῦ ἡγέτου τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, «ἡ αἴγλη τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἀμαυρωθῇ».

»Καὶ σήμερον, ἡ Κυβέρνησις εὕρισκομένη ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διακηρύξῃ, ὅτι καὶ ἡ συμμαχικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἐπανεῦρει τὴν παλαιὰν τῆς αἴγλη. Καὶ αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις μας παλλόμεναι ἀπὸ πίστιν πρὸς τὴν πατρίδα, καθ' ἡμέραν δοξάζονται. Καὶ ἡ σημερινὴ πάνδημος συγκέντρωσις ἀποδεικνύει, ὅτι ἔχομεν ὑπερνικήσει τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὅτι ἔχει ἐπιβληθῇ ἡ ἰδέα τῆς Ἐθνικῆς ἐνώσεως. Περισσότερον ὅμως ἐνδιαφέρει τὸ μέλλον...

**3) Αἱ κατευθύνσεις τοῦ μέλλοντος. Ἐθνικὴ ἀποκατάστασις.**

»Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Λιβάνου διακηρύξαμεν, ὅτι κύριος σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωσις καὶ ἀποκατάστασις.

»Ἡ Ἐθνικὴ ἀπελευθέρωσις, εὐτυχῶς, συντελεῖται. Ὑπολείπονται ἀκόμη εἰς τὴν Χώραν μας βάρβαροι, ἀλλὰ δὲν εἶναι μακρὰν ἡ ἡμέρα τῆς πλήρους ἀπολυτρώσεως.

»Οἱ Βούλγαροι εἶχαν ἐλπίσει, ὅτι μὲ τὰ τεχνάσματα τῆς τελευταίας στιγμῆς, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαπατήσουν τοὺς συμμάχους καὶ νὰ παραμείνουν εἰς τὰ ἱερὰ μας ἐδάφη. Μὲ τὸ διάταγμα τῆς 28ης Σεπτεμβρίου ἐξ Ἰταλίας, εἶχαμεν ἤδη ἐξαγγεῖλει, ὅτι «ἀπετέλει ἀπόφασιν ὅλων τῶν μεγάλων συμμάχων μας, καὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, ὅπως οἱ Βούλγαροι ἀμέσως, ἄνευ ὄρων, καὶ ἄνευ συζητήσεων, ἐγκαταλείψουν τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη».

»Καὶ ἡ διαβεβαίωσίς μας ἐν τῷ μεταξύ, ἔχει ἐπαληθεύσει. Οἱ Βούλγαροι διετάχθησαν καὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀποδεχθοῦν, ὅπως ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, ἐγκαταλείψουν τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην εἰς τὰς ὁποίας ἀπεστάλησαν ἤδη Ὑπουργοί, ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐγκατάστασιν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.



»Πρὸς τὰ θύματα τῶν βαρβάρων τῆς Βαλκανικῆς, τοὺς ἀδελφούς μας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης, εἴτε εὕρισκονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας, εἴτε εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, εἴτε παρέμειναν ἐπὶ τόπου καὶ ἐδοκιμάσθησαν περισσότερο, ἢ Κυβέρνησις συμμεριζομένη τὴν βαθυτάτην Ἑθνικὴν τῶν συγκίνησιν, τοὺς παρέχει τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ εἶναι στοργικὸς συμπαραστάτης διὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰς ἐρημωθείσας ἐστίαι τῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς οἰκονομικῆς τῶν ζωῆς.

»Ἀλλὰ σκοπὸς μας δὲν εἶναι μόνον ἡ Ἑθνικὴ ἀπελευθέρωσις. Εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ Ἑθνικὴ μας ὁλοκλήρωσις. Τὸ Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου, τὸ ὁποῖον ἔχουν συνυπογράψει ὅλα τὰ κόμματα, ὅσα μετέχουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὀρίζει ὡς περιεχόμενον τοῦ Ἑθνικοῦ μας προγράμματος «τὴν πλήρη Ἑθνικὴν μας ἀποκατάστασιν καὶ τὴν πλήρη ἀσφάλειαν τῶν νέων συνόρων μας».

»Ἡ Βόρειος Ἡπειρος ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον τμῆμα τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἔχει προσφάτως καθαγιασθῇ καὶ ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν ἡρώων μας.

»Τὰ Δωδεκάνησα θὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ὑπάρχει ἐπὶ πλεόν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀσφαλείας. Γνωρίζομεν, ὅτι χωρὶς καθολικὸν σύστημα ἀσφαλείας, ἡ τοπικὴ ἀσφάλεια τῶν συνόρων δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀποτελέσῃ ἐπαρκῆ ἐγγύησιν. Ἐφ' ὅσον ὅμως καὶ μετὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ συστήματος τῆς γενικῆς ἀσφαλείας, πρόκειται νὰ διατηρηθοῦν τὰ σύνορα τῶν Κρατῶν, καὶ ἡ Ἑλλὰς θὰ διατηρήσῃ τὰ σύνορά της καὶ θὰ διεκδικήσῃ τὴν πλήρη ἀσφάλειαν τῶν. Διότι ὑπέστη ἐντὸς μιᾶς γενεᾶς, τρεῖς εἰσβολὰς ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους καὶ μίαν ἀπὸ τὸν Ἰταλικὸν φασισμόν. Καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα, ἔπειτα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας της, νὰ ἀποκτήσῃ, ἐπὶ πλεόν, τὸ αἶσθημα τῆς πλήρους τοπικῆς ἀσφαλείας διὰ τὸ μέλλον...

»Ὁμιλῶν διὰ τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, καὶ τῆς Θράκης, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἶχεν εἶπει: «Ἡ Ἑλλὰς στερεῖται σπονδυλικῆς στήλης».

»Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ τὴν ἀποκτήσῃ...

**4) Οἰκονομικὴ ἀποκατάστασις.** Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐθνικὴν μας ἀποκατάστασιν ἡ Κυβέρνησις τάσσει εἰς τοὺς πρῶτους σκοποὺς της τὴν μέριμναν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Χώρας.

»Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας καθολικὴ ὑπῆρξεν ἡ κατάρρευσις τῆς Ἑθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ ἀπάνθρωποι αἱ στερήσεις τοῦ λαοῦ μας.

»Ἡ Κυβέρνησις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς μας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατέβαλεν ἀδιαλείπτους προσπάθειας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπαρκoῦς βοηθείας πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

»Ὑπεστηρίξαμεν πάντοτε καὶ ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν εὐγνωμόνως, ὅτι εὖρομεν πρόθυμον συναντίληψιν ἐκ μέρους τῶν Μεγάλων Συμμάχων, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς περιπτώσεις τῶν κατεχομένων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἀποτελεῖ μοναδικὴν περίπτωσιν καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει τὴν προτεραιότητα τῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τὴν κοινὴν συμμαχικὴν ὑπόθεσιν. Πρώτη ἀντετάχθη εἰς τὸν ἄξονα, ἐνῶ τὸ μέλλον ἐφαίνετο σκοτεινόν, καὶ ἐνίκησε τὸν Φασισμόν καὶ καθυστέρησε τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Ναζισμοῦ ἐναντίον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Καὶ τοιουτοτρόπως, ἡ ἔσωσε τὸν πόλεμον, ἡ ἐσυντόμευσε τὴν νίκην.

»Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἐπίσης τὴν θλιβεράν προτεραιότητα τῶν θυσιῶν. Κατάκειται εἰς ἐρείπια. Μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας εἶναι ὀρθία, ἀντέχει καὶ μάχεται...

»Δικαιοῦται ἐπομένως νὰ διεκδικήσῃ καὶ τὴν προτεραιότητα τῆς ἀνοικοδομήσεως. Ἡ προτεραιότης αὕτη μᾶς ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

»Ἡ ἄρσις τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ ἡ ἀποστολὴ τροφίμων καὶ φαρμάκων ἀπετέλεσαν πράγματι μοναδικὸν προνόμιον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὀφείλομεν εἰς τὴν προνομικὴν αὕτην μέριμναν τῶν Μεγάλων Συμμάχων, καθὼς καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν εἴμεθα βαθύτατα εὐγνώμονες, τὴν ἐπιβίωσιν τῆς φυλῆς μας.

»Τὴν ἴδιαν προτεραιότητα ζητοῦμεν καὶ διὰ τὸ μέλλον.

»Γνωρίζομεν βεβαίως, ὅτι ὁ πόλεμος συνεχίζεται καὶ αἱ μεταφοραὶ εἶναι βεβαρυμέναι. Ἀλλὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ ἐκκλήσις τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν παροχὴν ἀμέσου ἐπισιτιστικῆς βοηθείας καὶ περιθάλψεως, καθὼς καὶ διὰ τὴν ταχείαν καὶ πλήρη οἰκονομικὴν της ἀνασυγκρότησιν, εὕρισκει καὶ πάλιν θερμότητα ἀπήχησιν.

»Δὲν πρόκειται βεβαίως νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἰδεῶδες μας ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν προπολεμικὴν μας οἰκονομίαν. Ἡ Ἑλλὰς ἦτο καὶ τότε ἡ πτωχοτέρα Χώρα τῆς Εὐρώπης,



μὲ τὸ μικρότερον ἔθνικὸν εἰσόδημα. Ὁφείλομεν νὰ ἀποβλέψωμεν διὰ τὸ μέλλον εἰς τὴν σοβαρὰν αὔξησιν τοῦ ἔθνικοῦ μας εἰσοδήματος καὶ ταυτοχρόνως εἰς τὴν δικαίαν διανομὴν του. Τὸ ἰδεῶδες μας εἶναι νὰ πραγματοποιήσωμεν συγχρόνως καὶ τὴν οἰκονομικὴν εὐημερίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην. Πιστεύομεν εἰς τὴν Λαοκρατίαν. Ἡ λαοκρατία δὲν σημαίνει μόνον δικαίωμα ψήφου. Σημαίνει ἐπίσης δικαίωμα ζωῆς, δικαίωμα εὐημερίας, δικαίωμα πολιτισμοῦ. Καὶ ὁ λαὸς μας μὲ τοὺς ἀπαραμίλλους ἀγῶνας καὶ τὰς σκληροτάτας θυσίας του κατέκτησε τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ ἀνήκη τὸ μέλλον.

»Νέος Κόσμος θὰ ὑψωθῇ ἀπὸ τὰ ἐρείπια...

**5) Θὰ ὑπάρξῃ Κράτος.** Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιδίωξιν καὶ τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀποκαταστάσεως θὰ χρειασθῇ τὸ ἀπαραίτητον ὄργανον: τὸ Κράτος.

»Ἀνήκει διὰ τοῦτο εἰς τοὺς ἀμέσους καὶ θεμελιώδεις σκοποὺς μας ἡ ἀποκατάστασις τῆς λειτουργίας τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

»Ἐπὶ μίαν ὀκταετίαν τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος εἶχε καταλυθῇ ἀπὸ τὴν Δικτατορίαν καὶ τὴν Κατοχήν. Ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ ὑπάρξῃ!

»Εἰς τὰ καθεστῶτα τοῦ Φασισμού τὸ Κράτος ὑποτάσσεται εἰς τὸ Κόμμα. Εἰς τὰ ἐλεύθερα λαοκρατικὰ πολιτεύματα, τὸ Κόμμα, ἢ Ὁργάνωσις, ὑποτάσσονται εἰς τὸ Κράτος. Εἰς τὰ ἐλεύθερα πολιτεύματα ἡ πλειοψηφία κυβερνᾷ, ἡ μειοψηφία ἐλέγχει, ἀλλὰ τὸ Κράτος, αἱ Δημοσὶαι λειτουργίαι δὲν ἀνήκουν, οὔτε εἰς τὴν πλειοψηφίαν, οὔτε εἰς τὴν μειοψηφίαν. Ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδος καὶ ὑπηρετοῦν τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ.

»Εἰς τὸ Κράτος δικαίου κύριος εἶναι ὁ Νόμος.

»Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εἰς τὸ παρελθὸν δὲν ὑπενομεύθη μόνον ἀπὸ τὸν Φασισμόν. Ὑπενομεύθη καὶ ἀπὸ τὴν συναλλαγὴν.

»Ὑπῆρξαν εἰς τὸ παρελθὸν περίοδοι ἀκμῆς καὶ περίοδοι πτώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἐθνικῆς ἐνώσεως ἔχει ἀπόφασιν νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς λαμπροτέρας ἡμέρας του. Ἡ τάξις, ἡ προσωπικὴ ἀσφάλεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία τοῦ λαοῦ, θὰ κατοχυρωθοῦν. Τὸ σύνθημα θὰ εἶναι: Ἐλευθερία καὶ Νόμος. Διότι τὰ αἰώνια ἀμετακίνητα συστατικά

τῆς ἀληθοῦς Πολιτείας εἶναι ἡ Ἐλευθερία καὶ ἡ Δικαιοσύνη.

»Ἐν τῇ μερίμνῃ πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀνασύνταξιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ ἔθνους μὲ κριτήρια ἀποκλειστικῶς Ἐθνικὰ καὶ στρατιωτικά, ὅπως προσδιορίζει τὸ Ἐθνικὸν Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου.

»Θὰ ἀποδοθοῦν αἱ δίκαιαι τιμαὶ εἰς τοὺς γενναίους ἀγωνιστὰς τῶν ἀνταρτικῶν μας δυνάμεων, καὶ τὰ στελέχη των θὰ εὔρουν τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὸν ἀνασυντασσόμενον τακτικὸν στρατόν.

»Βάσις τοῦ Ἐθνικοῦ μας στρατοῦ διὰ τὸ μέλλον, ὅπως συνέβαινεν ἀνέκαθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅπως συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς ἐλευθέρους λαούς, θὰ εἶναι ἡ τακτικὴ στρατολογία. Ὀλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διεκδικεῖ τὴν τιμὴν νὰ εἶναι ὑπερασπιστὴς τῆς πατρίδος.

»Τὸ γνῶριμον κινηματικὸν πνεῦμα τῶν ἐνόπλων μας δυνάμεων θὰ καταλυθῇ. Θὰ γίνῃ συνείδησις καὶ πράξις, ὅτι ὁ στρατὸς δὲν βουλευέται. Βουλευέται μόνον ὁ κυρίαρχος λαός, τοῦ ὁποίου τὴν θέλησιν ἐκφράζει ἡ Κυβέρνησις. Καὶ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως ἐκτελεῖ ὁ Στρατός.

»Θὰ γίνῃ συνείδησις καὶ πράξις, ὅτι ὁ στρατὸς δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀνήκῃ, οὔτε εἰς πρόσωπα, οὔτε εἰς κόμματα.

»Ἀνήκει μόνον εἰς τὴν πατρίδα καὶ ὑπακομῇ μόνον εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

»Θὰ ἐπιδιωχθῇ ἐπίσης ἡ ἀνασύνταξις τῶν Σωμάτων τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας.

»Καὶ κατὰ τὰς δύο περιόδους τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους, τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς, εἰς τὰ Σώματα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἰδίως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν, παρουσιάσθησαν συμπτώματα ἠθικῆς κρίσεως.

»Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ καταδικάσωμεν ἐν τῷ συνόλῳ των, διότι ὑπῆρξαν πολλοί, καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐν μέσῳ δυσχερεστάτων καταστάσεων, ἐπετέλεσαν μ' ὅλα ταῦτα τὸ ἐθνικὸν των καθήκον.

»Θὰ εἶναι ὅμως αὐστηροτάτῃ ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἀνασύνταξις, ὥστε νὰ ἐμπνεύσουν διὰ τὸ μέλλον πλήρῃ ἐμπιστοσύνην, ὅτι δὲν θὰ εἶναι ὄργανα τυράννων πρὸς δῶξιν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ φρουροὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν.

»Θὰ γίνῃ ἐπίσης γενικὴ ἀνασύνταξις τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν μας. Καὶ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τῆς Διοικήσεως, καὶ τῶν



Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων μας, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

»Κατὰ τὴν σκοτεινὴν περίοδον τῆς δουλείας τοῦ Ἑθνους, ὁ Λαὸς μας ὑπῆρξεν ἀξιοθαύμαστος. Ἐδωκεν ἀπαράμιλλα δείγματα ἰδεαλισμοῦ καὶ αὐτοθυσίας. Ἀλλὰ ὑπῆρξε κρίσις τῆς ἡγεσίας.

»Ἡ ἡγέτις Τάξις, κατὰ μέγα μέρος, δὲν ἀπεδείχθη ἀξία τοῦ λαοῦ. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς Δικτατορίας, καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα Ἀνώτατα Ἰδρύματά μας, ἐκτὸς ὀλίγων λαμπρῶν ἐξαιρέσεων, περίπου ἐχρεωκόπησαν.

»Ἐπροτίμησαν νὰ γίνουν ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα, μεριμνῶντα διὰ τὰ βιοτικὰ συμφέροντα τῶν μελῶν των. Καὶ ἐλησμόνησαν, ὅτι ἡ πρώτη ἀποστολὴ τῶν Ἀνωτάτων Ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς Δημοκρατίας ἀποτελοῦν τὴν ἡγέτιδα τάξιν, εἶναι νὰ γίνωνται θεματοφύλακες τῶν ὅρων τῆς υπάρξεως τῶν ἠθικῶν ἀξιών τοῦ Ἑθνους.

»Καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς ὅρους τῆς υπάρξεως εἰς τὰς πρώτας ἠθικὰς ἀξίας, καὶ ἡ Ἑθνικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ μας ἐλευθερία.

»Διὰ τοῦτο, θὰ προνοηθῇ ὥστε ἡ ἡγέτις τάξις, νὰ μὴ ἔχη μόνον ἐπαγγελματικὴν ἐπάρκειαν. Νὰ ἔχη κατ' ἐξοχὴν χαρακτῆρα. Νὰ ἔχη ὑψηλὸν φρόνημα. Ν' ἀποτελῇται ἀπὸ Ἑθνικὰς καὶ ἠθικὰς προσωπικότητας, αἱ ὁποῖαι θὰ γνωρίζουν νὰ προμαχοῦν εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν ἰδεῶν καὶ νὰ πίπτουν, ὅταν χρειασθῇ, καὶ νὰ γίνωνται τὸ παράδειγμα...

#### 6) Οἱ ἔνοχοι θὰ τιμωρηθοῦν.

Ἀλλὰ τὸ Κράτος τοῦ Δικαίου δὲν ἔμπορεῖ νὰ θεμελιωθῇ διὰ τὸ μέλλον, ἐὰν δὲν ἔχη συντελεσθῇ ἡ ἠθικὴ κάθαρσις τοῦ παρελθόντος. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκτὸς τῶν ἐκκαθαρίσεων τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, ἐκτὸς τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν, θὰ χρειασθῇ ἐπίσης καὶ ἡ ἱκανοποιήσις τοῦ Ἑθνικοῦ αἰτήματος πρὸς ἐπιβολὴν τῶν δικαίων ποινικῶν κυρώσεων.

»Τὸ Ἑθνικὸν Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου ἐπαγγέλλεται τὴν ἐπιβολὴν σκληρῶν κυρώσεων κατὰ τῶν προδοτῶν τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς δυστυχίας τοῦ λαοῦ μας. Μὲ τὸ διάγγελμα τῆς 4ης Σεπτεμβρίου, ἡ Κυβέρνησις ἐπανελάβεν τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι «ἡ Ἑθνικὴ Νέμεσις θὰ εἶναι ἀδυσώπητος».

»Καὶ τώρα θὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς. Ὁ νόμος τῆς ἐπιβολῆς τῶν δικαίων κυρώσεων ἔχει δημοσιευθῇ καὶ θὰ τεθῇ ἀμέσως εἰς ἐφαρμογὴν. Ἐχουν προνοηθῇ ὅλαι αἱ ἐγγυήσεις, ὥστε νὰ μὴ μεταβληθῇ εἰς ὄργανον ἐκδικήσεως καὶ ἱκανοποιήσεως παθῶν.

»Ἐμπνευστὴς τῶν ποινῶν θὰ εἶναι ἡ συνείδησις τοῦ Ἑθνους.

»Δὲν πρόκειται βεβαίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως συνέβη εἰς ἄλλας χώρας, περὶ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐνόχων, περὶ μερίδων λαοῦ, αἱ ὁποῖαι ἠπίστησαν πρὸς τὸ Ἑθνος καὶ προσεχώρησαν εἰς τὸν κατακτητὴν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρξε καθολικὴ ἡ πίστις πρὸς τὴν συμμαχικὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐλάχιστα τὰ περιστατικὰ τῆς προδοτικῆς συνεργασίας μὲ τὸν ἐχθρόν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς δι' αὐτό, διότι εὐρίσκοντο εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ καθολικὸν αἶσθημα τοῦ λαοῦ, θὰ πρέπει νὰ ὑποστοῦν αὐστηρὰν καταδίκην.

»Ἡ ἐκκαθάρισις τῶν εὐθυνῶν τοῦ παρελθόντος, θὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ καθολικὸν Ἑθνικὸν καὶ ἠθικὸν αἶτημα, θὰ ἐξυγιάνῃ τὴν ἀτμόσφαιραν, θὰ ἐξατμίσῃ τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ καὶ θὰ θεμελιώσῃ ἀσφαλέστερον τὸ μέλλον τῆς Ἑθνικῆς μας ἀναγεννήσεως.

**7) Ὁ Λαὸς ἀνακτᾷ τὰς ἐλευθερίας του.** Ἡ ἀποκατάστασις τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας ἀνήκει κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς πρώτους καὶ θεμελιώδεις σκοποὺς μας.

»Ὁ λαὸς ἀνακτᾷ τὰς ἐλευθερίας του καὶ γίνεται ὁ κυρίαρχος τῆς Χώρας του.

»Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑθνικῆς Ἐνώσεως, ἔχει ἀπόφασιν νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ταχύτεραν δυνατὴν ἐνέργειαν καὶ δημοψηφίσματος καὶ ἐκλογῶν συντακτικῆς συνελεύσεως, καθὼς καὶ δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Καὶ ἀποτελεῖ ζήτημα τιμῆς διὰ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἡ λαϊκὴ ἐτυμηγορία ἐκδηλωθῇ κατὰ τρόπον ἀπολύτως γνήσιον.

»Εἶναι πλέον καιρὸς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν μακρὰν περίοδον τῆς δουλείας, ὅπως ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀπηλλαγμένος πάσης ὕλικῆς καὶ ψυχολογικῆς βίας, ἀποφασίσῃ κυριάρχως καὶ διὰ τὸ πολίτευμα καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς καὶ διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς ἀρεσκείας του, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τοὺς δημοτικούς καὶ κοινοτικούς ἀρχοντάς του.

»Δὲν ἔμποροῦμεν νὰ προχωροῦμεν μὲ



τὰ τεκμήρια τοῦ παλαιοῦ παρελθόντος, τὰ ὁποῖα εὐλόγως τίθενται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν.

»Υπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη νομιμότητος.

»Τὸ ἔθνος χρειάζεται ὀριστικὸν πολίτευμα καὶ λαοπρόβλητον κυβέρνησιν, ὥστε ν' ἀναληφθῇ μετὰ σταθερότητος ἡ προσπάθεια τῆς μεγάλης δημιουργίας τοῦ μέλλοντος.

**8) Ἡ Ἑθνικὴ ἔνωσις.** «Ἔως τότε, μόνον ἡ Ἑθνικὴ ἔνωσις σώζει!

»Ἀπέδωκεν ἤδη ὑπὲρ τοῦ τόπου μέγα ἀγαθόν. Ἡυξήθη τὸ διεθνὲς κύρος τῆς Ἑλλάδος καὶ συνετελέσθη ἡ ὁμαλὴ μετάβασις ἀπὸ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν, ἡ ὁποία ἀπὸ ὅλους σχεδὸν ἐθεωρεῖτο ἀπίστευτος, ὥστε σήμερον νὰ προσλαμβάνη περίπου, τὰς διαστάσεις τοῦ «θαύματος».

»Πρὸς ὅλους τοὺς συντελεστάς του, ἀπευθύνομεν δημόσιον ἔπαινον καὶ τοὺς ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐπειθάρχησαν εἰς τὰς ἐντολὰς τῆς καὶ ἐδικαίωσαν τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς.

»Παρόμοια θαύματα ἡ Ἑθνικὴ μας ἔνωσις θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ, ἐὰν συνεχισθῇ μετὰ τὴν ἰδίαν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἰδίαν πίστιν καὶ εἰς τὸ μέλλον.

»Ὅλοι οἱ μεγάλοι σκοποί, τοὺς ὁποίους ἀνεπτύξαμεν, χωρὶς τὴν Ἑθνικὴν ἔνωσιν, δὲν ἔμπορουν νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἐνῶ μετὰ τὴν ἔνωσιν θὰ εὐοδωθοῦν ἀσφαλῶς εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τὸ σημερινὸν χάος νὰ προέλθῃ ἓνας Νέος Ρυθμὸς ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς δουλείας, ἓνας Νέος Κόσμος, ἄξιος φορεὺς τῆς Ἑθνικῆς μας ἀναγεννήσεως.

»Ἡ ἐποχὴ μας ἀνήκει βεβαίως εἰς ἄλλον αἰῶνα, ἔχει ὅμως πολλὰς ὁμοιότητας μετὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ 21.

»Καὶ σήμερον, ὅπως καὶ τότε, ἐξερχόμεθα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα πλήρεις ἀπὸ δόξαν, ἐρείπια καὶ διχόνοιαν. Γνωρίζομεν, ποῦ

ὠδήγησε τότε ἡ διαίρεσις καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐμπνευσθῶμεν ἀπὸ τὸ παράδειγμα, διὰ νὰ τὸ ἀποφύγωμεν...

»Ὅταν πρὸ ἑξαμήνου ἔφθασα εἰς Κάϊρον, διεκήρυξα ὅτι μετέβαινα ὡς σταυροφόρος τῆς Ἑθνικῆς μας ἑνώσεως.

»Σήμερον ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἐλευθέραν πατρίδα, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως, διακηρύττω καὶ πάλιν, ὅτι ἐπανέρχομαι σταυροφόρος τῆς Ἑθνικῆς ἑνώσεως. Καὶ εἶμαι εὐτυχής, ὅτι ἔχει πραγματοποιηθῇ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς λαϊκῆς ἐτυμηγορίας, ἡ ὁποία θὰ καθιερώσῃ τὸ ὀριστικὸν πολίτευμα καὶ τὴν κυβέρνησιν τοῦ μέλλοντος.

»Μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ Κυβερνήτου διακηρύττω, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ γίνῃ κοινὴ συνείδησις, ὅτι χωρὶς τὴν Ἑθνικὴν μας ἔνωσιν, τὰ ὑπέρμετρα συμφέροντα τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ τοῦ λαοῦ μας, διατρέχουν τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

»Μόνον ἡ Ἑθνικὴ ἔνωσις σώζει.

»Ἀλλὰ εὐτυχῶς, δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος ἀνησυχίας. «Ὅλαι αἱ δυνάμεις αἱ ὁποῖαι συνεργάζονται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουν ἀποδείξει, ὅτι κατέχονται ἀπὸ τὴν πίστιν τῆς Ἑθνικῆς ἑνώσεως.

»Καὶ διὰ τοῦτο θὰ διαρκέσῃ.

»Καὶ ὅπως ἐθαυματούργησε μέχρι τοῦδε, θὰ θαυματοουργήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον.

»Λαὲ τῶν Ἀθηνῶν:

»Ἐορτάζομεν σήμερον τὴν Ἀνάστασιν.

»Μὲ βαθυτάτην συγκίνησιν σοῦ ἀπευθύνω τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τῆς πατρίδος.

Καὶ χαιρετίζω ἐπίσης τὸ ἡρωϊκόν, μαχόμενον, ἐλευθερούμενον Ἑθνος.

Ζήτω ἡ Αἰωνία Ἑλλάς!

Ζήτησαν οἱ Μεγάλοι μας Σύμμαχοι!

Ζήτω ἡ Ἑλευθερία!»



Ἡ Κυβέρνησις Γεωργίου Παπανδρέου,  
ἡ πρώτη μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωσιν





**ΤΣΩΡΤΣΙΑ:** «Τὸ τελευταῖον πράγμα τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πρὸς τὴν Δημοκρατίαν εἶναι ὁ νόμος τοῦ ὄχλου, μὲ ὁμάδας συμμοριτῶν (γκάγκστερς), διὰ τῆς βίας εἰσελαυνόντων εἰς Ἑλληνικὰς πόλεις, καταλαμβάνοντων ἀστυνομικοὺς σταθμοὺς καὶ προσπαθούντων νὰ ἐπιβάλουν ὁλοκληρωτικὸν καθεστῶς...»

**ΗΝΤΕΝ:** «Οἱ κομμουνισταὶ μοῦ ἐδήλωσαν ὅτι ἦσαν πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Γεωργίου Παπανδρέου...»

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, τῆς 5 Δεκεμβρίου 1944, ὁ Πρωθυπουργὸς Τσώρτσια προέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν:

«Εἶναι λυπηρὸν ὅτι τοιοῦτο γεγονὸς ἔλαβε χώραν εἰς Ἀθήνας ἕνα μόνον μῆνα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὸν ἀνεφοδιασμόν τῆς. Ἡ Ἑλλὰς ἀντιμετωπίζει ἀπελπιστικὰ οἰκονομικὰ καὶ δημοσιονομικὰ προβλήματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν ὁποῖον προσπαθοῦμεν νὰ σταματήσωμεν. Ἡμεῖς καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ Σύμμαχοί μας κάμνομεν τὸ πᾶν διὰ νὰ δώσωμεν βοήθειαν, καὶ τὰ στρατεύματά μας ἐνεργοῦν διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ αἵματοχυσία, ἀλλὰ ἐνίστε εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ χρῆσις βίας πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρας αἵματοχυσίας.

»Ἡ εὐθύνη ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως, κοινῇ συμφωνίᾳ ὅλων τῶν Συμμάχων, ἀνήκει εἰς ἡμᾶς καθ' ὅσον ἡ Ἑλλὰς ἀποτελεῖ στρατιωτικὴν σφαῖραν διὰ τὰς ἐκεῖθεν διεξαγομένας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Μέχρις ὅτου λάβουν χώραν γενικαὶ ἐκλογαί, ὑπὸ ἐλευθέρας καὶ τιμίας συνθήκας, τὸ κύρος τῆς Συνταγματικῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ γίνῃ γενικῶς ἀποδεκτὸν καὶ νὰ ἐνισχυθῇ ἀπὸ ὁλόκληρον τὴν Χώραν. Αἱ ἐνοπλοὶ δυνάμεις πρέπει νὰ ὑπακούουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Οὐδεμία Κυβέρνησις δύναται νὰ ἔχῃ στερεὰς βάσεις ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἰδιωτικὰ στρατεύματα ἐξαρτώμενα ἀπὸ ὁμάδας, κόμματα καὶ ἰδεολογίας, ἀντὶ νὰ ἀνήκουν εἰς τὸ Κράτος καὶ τὸ Ἔθνος.

Αἱ διαπιστώσεις αὗται δέον νὰ εἶναι σαφεῖς εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀριστεράν καὶ εἰς τοὺς ἡγέτας τοῦ Κομμουνισμοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐπροτίμησαν νὰ παραιτηθοῦν τῆς Κυβερνήσεως, παρὰ νὰ στέρξουν εἰς τὰ μέτρα ἐκεῖνα, πρὸς τὰ ὁποῖα εἶχον ἤδη συμφωνήσῃ, διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Πολιτοφυλακῆς τοῦ ΕΑΜ καὶ τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων ἀπὸ κανονικὰ ἐθνικὰ στρατεύματα. Ἐπιπροσθέτως οἱ ἡγέται τοῦ ΕΑΜ ἐκήρυξαν καὶ παρώτρυναν εἰς γενικὴν ἀπεργίαν, ἡ ὁποία ἤδη ἐμποδίζει τὴν διατροφήν τοῦ πληθυσμοῦ τὸν ὁποῖον ἡμεῖς καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ Σύμμαχοί μας προσπαθοῦμεν νὰ διαθρέψωμεν.

»Ἡ θέσις μας εἶναι ἀπολύτως σαφής. Ἐναπόκειται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν νὰ ἀποφασίσῃ περὶ Βασιλευομένης ἢ Ἀβασιλεύτου Δημοκρατίας. Ὅπως ἐπίσης ἰδικῇ του ὑπόθεσις εἶναι ἐὰν ἐπιθυμῇ Κυβέρνησιν Δεξιᾶς ἢ Ἀριστερᾶς. Μέχρις ὅτου εὑρεθῇ ὁ Λαὸς εἰς θέσιν νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως, δὲν θὰ διστάσωμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰς ἐν Ἑλλάδι σοβαρὰς ἐνόπλους δυνάμεις μας, αἵτινες θέλουν ἐνισχυθῇ, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐμπεδωθῇ ὁ νόμος καὶ ἡ τάξις. Πιστεύομεν ὅτι ἐν προκειμένῳ ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος (ἡ Ἀγγλική) πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εἶναι πρωταρχικὴ ἀνάγκη νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν συνθηκῶν ἐκείνων, ἡ ἐξασφάλισις τῶν ὁποίων θὰ παράσχῃ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τὴν εὐχέριαν νὰ κερδίσῃ τὰ



πρὸς τὸ ζῆν. Καὶ διὰ τὰς δύο περιπτώσεις ἐπιθυμοῦμεν νὰ βοηθήσωμεν τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ ἐργαζόμεθα συνεχῶς μὲ ἐμπειρογνώμονας οἰκονομολόγους καὶ ἄλλους διὰ νὰ παράσχωμεν τὴν βοήθειάν μας κατὰ πάντα δυνατόν τρόπον. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν εἰς τοῦτο ὅταν αὐτόματα ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἐπρομηθεύσαμεν πρὸς χρῆσιν κατὰ τῶν Γερμανῶν, χρησιμοποιοῦνται τώρα διὰ δικτατορίας, χωρὶς ὁ Λαὸς νὰ δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν θέλησίν του. Εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, μετὰ τοῦ ὁποῖου εὕρισκόμεθα εἰς συνεχῇ ἐπικοινωνίαν, ἔχει ἀνατεθῇ ἐν λευκῇ ἡ ἐκκαθάρισις τῆς καταστάσεως καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως. Εἰς σύστασιν γενομένην ὅπως παρὰ τὰ γεγονότα ἀκολουθηθῇ ἀμερόληπτος τακτικὴ συνδιαλλαγῆς, ὁ Τσῳρτσιλ ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

«Θὰ ἀκολουθήσωμεν πολιτικὴν συνδιαλλαγῆς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν περιλαμβάνει ἀποφυγὴν ἢ ὑποταγὴν εἰς τὴν ἀπειλὴν ἐνόπλου ἀνταρσίας καὶ βίας».

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τῆς 8 Δεκεμβρίου 1944 ὁ Πρωθυπουργὸς Τσῳρτσιλ, ἀπαντῶν εἰς ἐπερώτησιν τῶν βουλευτῶν τοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος, οἱ ὁποῖοι κατέθεσαν καὶ σχετικὸν ψήφισμα διὰ τὰ Ἑλληνικὰ γεγονότα, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ κατηγορία ἐναντίον μας εἶναι ὅτι χρησιμοποιοῦμεν τὰς Βρεταννικὰς δυνάμεις διὰ τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν «φίλων τῆς δημοκρατίας» εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ διὰ νὰ ἐξαλείψωμεν τὰ λαϊκὰ ἐκεῖνα κινήματα τὰ ὁποῖα ἐπαξίως ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἥτταν τοῦ ἐχθροῦ. Ἴδου ἕνα ἄμεσον ζήτημα ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ σήμερον τὴν ἐσπέραν. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἦτο ἀναξία πάσης ἐμπιστοσύνης ἐὰν δυνάμεις τῆς Α. Μεγαλειότητος ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ νὰ ἀφοπλίσουν τοὺς φίλους τῆς δημοκρατίας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀλαχοῦ τῆς Εὐρώπης.

«Τὸ θεμέλιον τῆς δημοκρατίας εἶναι ὁ ταπεινὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος μὲ σύζυγον καὶ οἰκογένειαν, ὁ ὁποῖος πολεμᾷ διὰ τὴν πατρίδα του καὶ ψηφίζει τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον θέλει νὰ ἴδῃ ἐκλεγόμενον εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὸ κάμῃ χωρὶς φόβον ἀπειλῆς ἢ βίας. Βάσις μας εἶναι δίκαιοι καὶ ἐλεύθεροι ἐκλογαί. Πολλῶν εἰδῶν γνῶμαι συνθέτουν μίαν δημοκρατίαν, ὅχι μόνον ἡ ἀριστερὰ ἢ οἱ κομμουνισταί. Ἐνα κόμμα τὸ ὁποῖον τεί-

νει ὁλονὲν περισσότερον πρὸς τὴν ἀκροτάτην μορφήν ἐπαναστάσεως δὲν εἶναι δημοκρατικόν, οὔτε εἶναι βεβαίως δημοκρατικόν ἐὰν αὐξάνῃ ἡ βία τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ὅπου ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν του.

»Τὸ τελευταῖον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πρὸς τὴν δημοκρατίαν εἶναι ὁ νόμος τοῦ ὄχλου μὲ ὁμάδας συμμοριτῶν (γκάγκστερς), διὰ τῆς βίας εἰσελαυνόντων εἰς ἑλληνικὰς πόλεις, καταλαμβάνοντων ἀστυνομικοὺς σταθμοὺς καὶ προσπαθόντων νὰ ἐπιβάλουν ὀλοκληρωτικὸν καθεστῶς.

»Κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἠναγκάσθημεν νὰ ὀπλίσωμεν οἷονδήποτε ἡδύνατο νὰ φονεύσῃ τοὺς Οὐννους. Τὸ πληρώνομεν τώρα μὲ τὴν συζήτησιν αὐτὴν. Τὸ πληρώνομεν ἐπίσης μὲ τὰς δαπάνας ποὺ ὑφιστάμεθα καὶ μὲ τὸ αἷμα μας, ἀλλὰ ὅχι μὲ τὴν τιμὴν μας καὶ τὴν ἥτταν μας. Ὅταν μία χώρα ἐλευθερώνεται, δὲν ἐπεταί ὅτι οἱ λαμβάνοντες τὰ ὅπλα ἡμποροῦν νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τοὺς ἰδίους αὐτῶν σκοποὺς διὰ τῆς βίας καὶ διὰ τοῦ φόβου. Ἐνα πραξικόπημα σχεδιασμένον μὲ προσοχὴν ὑπὸ δολοφονικῶν συμμοριῶν, χωρὶς νὰ ἔχουν ὑπὲρ ἑαυτῶν οὐδεμίαν ψήφον, εἶναι γελοιοποίησις καὶ ἐμπαιγμὸς τῆς Δημοκρατίας.

»Γνωρίζομεν ὅτι ὁ σκοπὸς μας εἶναι ὅπως αἱ χῶραι αἱ ἐλευθερούμεναι ἀπὸ τὸν Γερμανικὸν ζυγὸν δυνηθῶν νὰ ἔχουν, ὑπὸ συνθήκας γαλήνης, ἐλευθέρας γενικὰς ἐκλογὰς διὰ ν' ἀποφασίσουν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις των θὰ εἶναι τῆς ἀριστερᾶς ἢ τῆς δεξιᾶς. Αὐτὸς ὁ σκοπὸς μας, καί, ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπομεν »Τὸ συμμορίας βαρέως ὀπλισμένων ἀνταρτῶν νὰ κατέλθουν ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ νὰ ἐγκατασταθῶν εἰς μεγάλας πρωτεύουσας, μᾶς ἀποκαλοῦν προδότας τῆς Δημοκρατίας. Ἀποκρούω τὴν κατηγορίαν αὐτὴν». (Ἐπευφημία).

Συνεχίζων ὁ κ. Τσῳρτσιλ εἶπε ὅτι, «ἐὰν παρήρχετο ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας προτοῦ ἐγκατασταθῇ ἡ ὀργανωμένη Κυβέρνησις θὰ ἦτο πιθανώτατον ὅτι τὸ ΕΑΜ καὶ οἱ ἄκροι κομμουνισταί θὰ ἐπεχείρουν νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν καὶ καταστείλουν κάθε ἄλλην μορφήν ἐκφράσεως τῆς ἐλληνικῆς γνώμης ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς των. Εἰς τὴν διάσκεψιν τοῦ Κουμπέκ ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ συνδυασμένου Ἐπιτελείου ὅπως οἱ Βρεταννοὶ προετοιμάσουν τὰς δυνάμεις



διὰ τὴν κατοχὴν τῆς περιφερείας Ἀθηνῶν καὶ προλειάνουν τὸ ἔδαφος διὰ τὴν παροχὴν βοηθείας, τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ νόμου, τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς καὶ ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν ἀνεγνωρίσαμεν ἐπισήμως. Ἡ πρότασις τοῦ Ἐπιτελείου ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ ἐμοῦ, καὶ ἐδόθησαν διαταγαὶ εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐϊλσον, τὸν Ἀνώτατον Διοικητὴν Μεσογείου, νὰ ἐνεργήσῃ ἀναλόγως ὅταν θὰ ἐθεώρῃ τοῦτο ἀναγκαῖον».

«Κατὰ τὸ 1944 συναντήσαμεν δυσκολίας μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀπὸ τὰς δυσκολίας ὅμως αὐτὰς ἀνεφάνη ἓνας ἄνθρωπος, ὁ κ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔζη εἰς τὴν Ἑλλάδα χωρὶς νὰ δεῖξῃ οὔτε τὴν ἐλαχίστην δουλοπρέπειαν εἰς τὸν ἐχθρόν. Καὶ ὅταν ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀποκατέστησε τὴν τάξιν μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις εἶναι ἡ συνταγματικὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἥτις δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ μόνον διὰ τῆς ἐλευθέρας ψήφου τοῦ Λαοῦ.

»Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ΕΑΜ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς Ἀπελευθερώσεως, καὶ συνεφωνήθη εἰς συνεδρίασιν μετὰ τοῦ κ. Παπανδρέου καὶ ἄλλων πολιτικῶν νὰ σχηματισθῇ κοινὴ Κυβέρνησις. Ταῦτοχρόνως ἡ Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ προητοίμασε μὲ μεγάλῃν μυστικότητά τὴν ἐκστρατευτικὴν δύναμιν, καὶ ἡ ἐπιχειρήσις τῆς ἀπελευθερώσεως ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας».

Προχωρῶν ὁ κ. Τσῶρτσιλ καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὰ σχέδια τοῦ ΕΛΑΣ εἶπε:

**«Κατεστρώθη καλῶς ὁργανωμένον σχέδιον διὰ τὴν πορείαν τοῦ ΕΛΑΣ ἐναντὶον τῶν Ἀθηνῶν καὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τρομοκρατίας, μὲ τὴν δικαιολογίαν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν συνεργασθέντων μετὰ τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς ποῖον βαθμὸν ἦσαν τὰ ἀνωτέρω ἐκ τῶν προτέρων γνωστὰ εἰς τοὺς Γερμανοὺς δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, ἀλλὰ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν παρέμειναν καὶ δροῦν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ΕΛΑΣ.**

»Ἀντιμετωπίζουσα ἓνα τοιοῦτον ἐνδεχόμενον ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἥτις περιλαμβάνει ἕξ Ὑπουργοὺς τοῦ ΕΑΜ, προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ τὸν γενικὸν ἀφοπλισμὸν καὶ τὴν δημιουργίαν Ἐθνικοῦ Στρατοῦ ἢ Ἐθνοφυλακῆς περίπου 50.000 ἀνδρῶν. Ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως ἐγίνε προθύμως δεκτὴ εἰς ὅλας τὰς περι-

οχὰς ὅπου δὲν ἡδυνήθη νὰ κυριαρχήσῃ ὁ ΕΛΑΣ, ἀλλ' ἡ συγκρότησις τοῦ ἔθνικοῦ τούτου στρατοῦ δὲν ἐπροχώρησε εἰς σημεῖον ὥστε νὰ ἡδύνατο νὰ προβάλῃ ἀποτελεσματικὴν ἀντίστασιν εἰς τὰς ὀργανωμένας κινήσεις ἀνατρεπτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι προσεπάθησαν νὰ ἐπιβληθοῦν ἐπὶ τοῦ Κράτους διὰ τῆς βίας. Ἐξ ἄλλου ἡ Ἀστυνομία τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία ἐπέζησε τῶν περιπετειῶν τῆς Γερμανικῆς τυραννίδας, δὲν ἀπετέλει ἀσφαλῆ ἐγγύησιν σταθερότητος.

»Ἐνῶ ταῦτα πάντα ἐπροχώρουν, ἐβασίλευε τάξις καὶ εἰρήνη. Ὁ Σερ Ντεϊβιντ Ουέϊλνυ καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θησαυροφυλακείου προσεπάθησαν νὰ διασώσουν τὴν δραχμὴν καὶ νὰ σταθεροποιήσουν τὸ νόμισμα. **Τὸ Βρεταννικὸν Ναυτικὸν καὶ τὰ Βρεταννικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἐξεφόρτωσαν εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐμπορεύματα, ἀμερικανικῆς κυρίως προελεύσεως, τὰ ὁποῖα ἀνῆλθον συνολικῶς εἰς 45.000 τόννους ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος. Ἐφθάσαμεν λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Ρώσων, κατόπιν προσκλήσεως μιᾶς Κυβερνήσεως ὅλων τῶν κομμάτων, φέροντες μεθ' ἡμῶν καλὰ δῶρα, ὅπως τὴν ἐλευθερίαν, τὴν τάξιν, τὸ τροφίμα καὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀπολύτου δικαιώματος τοῦ Λαοῦ ὅπως ἀποφασίσῃ διὰ τὸ μέλλον τοῦ εὐθὺς ὡς θὰ ἀνεκτῶντο αἱ συνθήκαι ὁμαλότητος καὶ ἡσυχίας.**

»Υπῆρξαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔλεγαν ὅτι, ἐὰν οἱ Ἕλληνες ὑπέφεραν ἐκ πείνης, ὑπῆρχαν ἄλλαι χώραι εἰς τὴν αὐτὴν δεινὴν κατάστασιν καὶ ὅτι ἔχομεν ἤδη ἄρκετὰ νὰ πράξωμεν χωρὶς νὰ ἀναλάβωμεν καὶ τὸ ἔργον τῆς διανομῆς. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴς τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ἔκαμε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Γερμανικῆς ἐν Ἑλλάδι εἰσβολῆς, ὡς καὶ τὴν μακρὰν καὶ στοργικὴν φιλίαν μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἔχουσα ἐπίσης ὑπ' ὄψιν τὰς ἀποφάσεις τῶν κυριωτέρων Συμμάχων μας, ἀπεφάσισε νὰ μεριμνήσῃ ὅπως δοθῇ εἰς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν Λαὸν μία δικαία εὐκαιρία διὰ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν δυστυχίαν καὶ ν' ἀρχίσῃ μίαν νέαν ζωὴν. Αὕτῃ ἦτο ἡ μόνη μας ἐπιθυμία, προσωπικῶς δὲ ἐγὼ δὲν ἐντρέπομαι διὰ τοῦτο. (Ἐπευφημῖαι).

»Τὰ γεγονότα ὅμως ἤρχισαν νὰ ἐξελισσονται. Αἱ ἐπιμελῶς ἐτοιμασθεῖσαι δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἤρχισαν νὰ εἰσδύουν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ. Ἀλλὰ σώματα ἤρχισαν νὰ κατέρχωνται ἀπὸ τοὺς βορείους λόφους εἰς τὴν πόλιν. **Οἱ ἔξ Ἑαμι-**



κοί ύπουργοί παρητήθηκαν κατά την κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν. Εἰς ἐκ τῶν κυρίων, νομίζω καθυστέρησεν ὀλίγον. Μόλις ὅμως ἔλαβε τηλεφώνημα ὅτι θὰ ἐφονεύετο ἐὰν δὲν παρητεῖτο, ἔσπευσε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ἡ πρόθεσις τῶν «φίλων τῆς δημοκρατίας», οἱ ὅποιοι ἐν συνεχείᾳ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἦτο νὰ ἀνατρέψουν διὰ τῆς ὥμῃς βίας τὴν συνταγματικὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐγκαταστήσουν ἑαυτοὺς ἄνευ οὐδενὸς εἰδους ἐκλογῶν, ὡς τὴν κυρίαρχον δῆλωσιν τῆς θελήσεως τοῦ Λαοῦ.

»Κατὰ τὰς πρώτας πρωῒνὰς ὥρας τῆς Τρίτης μὲ πληροφόρησεν ὁ Στρατηγὸς Οὐΐλσον ὅτι αἱ πολὺ σημαντικαὶ δυνάμεις καλῶς ἐξησκημένων στρατευμάτων, τὰς ὁποίας εἶχομεν ἤδη ἀποστείλει ἐνισχύοντο. Συγχρόνως διέταξα τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ ὅπως ἀναλάβῃ πλήρη ἔλεγχον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πέριξ περιοχῶν καὶ χρησιμοποιοῖ τὰς ἀναγκαίας δυνάμεις διὰ νὰ ἐκδιώξῃ τὰς συμμορίας τοῦ ΕΛΑΣ, αἵτινες ἐλυμαίνοντο τὴν πρωτεύουσαν». (Ἐπευφημίαι).

## Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Α. ΗΝΤΕΝ

Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, Α. Ἦντεν, ὁ ὁποῖος εἶπε:

«Τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, διέπει τὸ αἶσθημα τῆς τραγωδίας. Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ὅταν ἤμην εἰς Ἀθήνας, ἤκουσα τὰ χειροκροτήματα ἐνὸς ἀπεράντου ἑλληνικοῦ πλήθους, ὡς ἐκδήλωσιν τῆς φιλίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν. Ὅποια ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ τῶν στρατευμάτων μας! Εἶναι τραγικὸν ὅτι ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴν ἐκείνη ἐφθάσαμεν εἰς τὰ τωρινὰ γεγονότα.

»Ὁ σκοπὸς μας εἶναι νὰ καταστήσωμεν δυνατόν ὥστε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν θέλησίν του καὶ τὰς ἀποφάσεις του. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιμείνωμεν ὅπως ἡ ἐκδήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ γίνῃ εἰς τὴν ψηφοδόχον καὶ ὄχι διὰ βομβῶν».

Ἐξετάζων τὸ κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις πρὸ ἐβδομάδος ἦτο ἀληθῶς ἀντιπροσωπευτικὴ τοῦ Λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἦντεν εἶπεν ὅτι καὶ τὰ 24 μέλη τῆς Κυβερνήσεως

ἦσαν δημοκρατικῶν πεποιθήσεων, καὶ ἐχαρακτήρισεν ὡς διαστρέβλωσιν τῆς ἀληθείας τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀντιδραστικὴ.

«Ὅταν ἤμην εἰς τὴν Ἑλλάδα προσέθεσεν, ἀντιπρόσωποι τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἐζήτησαν νὰ μὲ ἰδοῦν καὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἦσαν πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν της καὶ ἐξεδηλώθησαν ὡς ἔχοντες ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Παπανδρέου. Ἐξεφράσα τὴν ἱκανοποίησίν μου ἀπὸ τὴν δῆλωσιν αὐτὴν καὶ εἶπα ὅτι ἡλπίζα ὅτι ἡ ἐνότης ἦτις ὑφίστατο εἰς τὴν Κυβέρνησιν θὰ ἐξηκολούθη. Μοῦ ἐδήλωσαν ἐπίσης ὅτι συνεφώνουν μὲ τὴν δῆλωσιν τοῦ κ. Παπανδρέου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀργάνωσιν ἐνὸς Ἐθνικοῦ Στρατοῦ καὶ εἶπον ὅτι ἀπέβλεπον εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἰδίας ἐνότητος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ὅπερ εἶχεν ἐκθέσει ὁ Ἑλλην Πρωθυπουργός» (Γ. Παπανδρέου).



---

## ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1944

### ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΕΓΕΙΡΕΤΑΙ

### ΟΙ ΓΕΝΝΑΙΟΙ ΦΘΑΝΟΥΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΜΟΥΝ

---

Τὸν Δεκέμβριον κάθε χρόνου, ἡ Ἐθνικόφρων Ἑλλάς, ἀποτίει φόρον τιμῆς πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια ἔπασαν ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας, ἀμυνόμενα ἐναντίον τῶν φανατισμένων ὁπαδῶν τοῦ Ὀλοκληρωτισμοῦ.

Πρέπει νὰ παύσῃ αὐτό, ποὺ ὁ κομμουνισμὸς τὸ ἔθεσε ὡς συνεχῇ σκοπὸν του διὰ τὴν παγκόσμιον ἐπικράτησίν του - ὁ ἰδεολογικὸς ἀγὼν του καὶ ἡ πολιτικὴ δημαγωγία, ἡ ὑπονομεύουσα τὰ ἐθνικὰ θεμέλια, ἰδιαίτερα δὲ διαφθείρει τοὺς νέους μας, τὴν ἐλπίδα ἐπιβιώσεως τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ὑπενθυμίζω — ὡς στρατιώτης — διότι ἡ νεολαία μας τὸ πρῶτον θὰ συγκροτήσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀσπίδα —, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι προγονοὶ μας διέπραξαν τὴν ἀπόλυτον ἀδικίαν νὰ καταδικάσωσι εἰς θάνατον τὸν μέγα Σωκράτην, τὸν ὑπέροχον διδάσκαλον τῆς πίστεως πρὸς τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος του μὲ τὴν κατηγορίαν «Ἔτερα καινὰ δαιμόνια εἰσάγει, ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρει».

Ἀντίθετα, ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ φωτεινοῦ αὐτοῦ

παραδείγματος προστασίας τῆς νεολαίας, ἔχουμε ἐφοδιάσει καὶ τὸν τελευταῖον τῶν νέων μας, μὲ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Μάρξ.

Καὶ ὡς τότε; Ὡς τότε θὰ πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ εἰς ὅλους καὶ ἰδιαίτερα εἰς τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας τὸ σύνθημα «φύλακες γρηγορεῖτε!», ποὺ ἰσχύει διὰ πάντα ἐχθρὸν τοῦ ἔθνους, ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν.

Ἀποκαλεῖ κάποιος ἄγνωστος τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος, τὰ παλληκάρια καὶ τοὺς ἥρωες τοῦ Ριμίνι, οἱ ὅποιοι - κατὰ τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἀπελευθερώσεως Γεώργιον Παπανδρέου — «ἀπόπλυναν τὴν ντροπὴν» καὶ «ἀνανέωσαν τὸ Ἀλβανικὸν Ἔπος», ὡς «πραιτωριανούς».

Ὅφείλω, ὡς Διοικητὴς τῶν Ριμινιτῶν, ὡς ἐντολοδόχος ἀπὸ τοῦ 1940 - 1952 οἰασθῆποτε Κυβερνήσεως, ποὺ διεξήγαγον τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας νὰ παρουσιάσω τὰ ἀκριβῆ γεγονότα, περιοριζόμενος εἰς ὅσα διὰ τὴν Ταξιαρχίαν τοῦ Ριμίνι ἐλέχθησαν καὶ προσθέτων καὶ τὰς ἀγνώστους ὑπερόχους ἀντιδράσεις τῆς.



---

## «ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΕΓΕΙΡΕΤΑΙ, ΖΗΤΩ Ο ΛΑΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ»

---

Προκαταβολική σημείωση διὰ τὸν ἀναγνώστην: Ὅσα παρακάτω θὰ διαβάσετε εἶναι γραμμένα ἄνευ πάθους, εἶναι γραμμένα γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὴ μνήμη καὶ γιὰ παράδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν.

Οἱ Ριμινίται ἀπέδειξαν τὰ αἰσθήματά των, διατηρήσαντες τὴν ζωὴν καὶ ἐκείνων ἀκόμη τῶν κομμουνιστῶν ποὺ συνελάμβανον, ὑπερπηδώντας τὰ ἱερὰ σκηνώματα τῶν ἀδελφῶν των, οἱ ὅποιοι διεσώθησαν ἐκ τοῦ μετώπου τῆς Ἰταλίας, διὰ νὰ θυσιαστοῦν ἀπὸ σκληροῦς μητραλοίας ἐντὸς τοῦ πατρίου ἐδάφους.

Οἱ Ριμινίται ἐνοσήλευσαν καὶ περιέθαλψαν εἰς τοὺς αὐτοὺς θαλάμους καὶ μὲ τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον τοὺς ἀδελφούς των Ριμινίτας καὶ τοὺς Κομμουνιστάς.

Ὁ Δεκέμβριος τοῦ 1944 θὰ παραμείνει ὡς ὁ πλέον ἐφιαλτικὸς μῆνας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ὑπῆρξε τὸ ἀποκορύφωμα τῆς Σλαυϊκῆς προσπάθειας, διὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Πατρίδος εἰς τὸν ἐρυθρὸν ὀλοκληρωτισμόν.

Ἦτο ἡ καλυτέρα εὐκαιρία, πράγματι, διὰ τοὺς κομμουνιστάς νὰ πραγματοποιήσουν τὰ ἀπὸ μακροῦ προετοιμασθέντα σχέδιά των διὰ τὴν ὀριστικὴν ὑποδούλωσιν τῆς χώρας εἰς τὸν Σλαυϊσμόν, καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν διαμελισμόν τῆς Β. Ἑλλάδος.

Ἐφηρμόσθησαν μέθοδοι σκληραὶ καὶ ἀπάνθρωποι, ὥστε οἱ ζήσαντες τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ τὴν ἐνθυμοῦνται μετὰ φρίκης καὶ ἀποτροπιασμοῦ.

Σφαγαί, τουφεκισμοί, συλλήψεις, καὶ μετατοπίσεις πολιτῶν, ἐν μέσῳ χειμῶνος, ἀθῶων ἐθνικοφρόνων πάσης τάξεως, καταστροφαὶ καὶ λεηλασίαι οἰκιῶν, καταστημάτων, ὑπῆρξε τὸ ἀποκορύφωμα τῆς μανίας των!

---

## ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Κ. ΒΕΝΤΗΡΗΣ: «Η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΝΑ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗ ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ»

---

Τὴν 9ην ὥραν τῆς 9ης Ἰουνίου ἐκλήθην εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν ὑπὸ τοῦ ἀξέχαστου στρατηγοῦ Κ. Βεντήρη, ὅτε καὶ μοῦ ἐγνωστοποιήθη ἡ τοποθέτησίς μου, μὲ τὴν ἐξῆς φράσιν: «Ἐχεις τὴν φιλοδοξίαν νὰ διοικήσῃς τὴν μοναδικὴν μονάδα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἡ ὁποία θὰ μεταφερθῇ εἰς τὸ Ἰταλικὸν μέτωπον;».

Ὁμολογῶ ὅτι ξαφνιάσθηκα, ἀλλὰ μὲ τὴν δική μου νοοτροπία τοῦ ἀπήντησα: «Κάθε ἓνας ποὺ εὐρίσκεται ἐδῶ θὰ θεωρήσῃ τιμὴν του νὰ τοῦ ἀνατεθῇ τοιοῦτον καθήκον. Μάλιστα, ἔχω τὴν φιλοδοξίαν!».

Ἐτήρησε τὴν υπόσχεσίν του, κατὰ τρόπον συγκινητικόν, παρακολουθὼν κάθε λεπτομέρειαν. Οἱ Ριμινίται τοῦ ὀφείλομεν

εὐγνωμοσύνην, διότι ἤγειρε πέριξ ἡμῶν τεῖχος ἀπρόσβλητον ἀπὸ κομμουνιστικὴν διείσδυσιν καὶ ὑπονόμευσιν.

Ἐτοποθέτησε πεπειραμένους πολεμιστάς. Μόνον ἡ αἰτησίς μου γιὰ ἐπιτελάρχης τοῦ ἐκστρατευτικοῦ Σώματος τοῦ τότε ἀντ/ρχου Σόλωνος Γκίκα δὲν ἐγίνε δεκτὴ. Φαίνεται, ὅτι αὐτὸς εἶχε πάρει ἀπὸ τότε τὸν τίτλον τοῦ «πραιτωριανοῦ»!

Ὅμως πρὸς τιμὴν του, κατὰ τὴν μάχην τῶν Ἀθηνῶν ἔσπευσε καὶ ἀνέλαβε διοικήσιν Ἐθνοφυλάκων ἀπὸ τὸ συγκρότημα Ρίμινι.

Καὶ ἐπηκολούθησε ἡ παρουσίασίς μου εἰς τὸν τότε Πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργὸν Ἀμύνης Γ. Παπανδρέου.





Ὁ στρατηγὸς ΚΩΝ. ΒΕΝΤΗΡΗΣ (ἀρχιστράτηγος στῆ Μ. Ἀνατολῇ τῶν ἑλληνικῶν μονάδων) μετὸν στρατηγὸ Θρασ. Τσακαλῶτο (δεξιὰ).

Καὶ ὁ ἀείμνηστος Πρωθυπουργὸς μετὰ πρόλογον συγχαρητηρίων διὰ τὴν ἐπιλογὴν μου, μετὰξὺ τόσων συναδέλφων, κατέληξε εἰς τὴν ἀλησμόνητον ἐντολήν του: «Περιβάλλεσαι μετὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ ὀδηγήσης εἰς τὸ πεδῖον τῆς τιμῆς τὴν μοναδικὴν τοῦ Στρατοῦ μας μονάδα. Αἱ εὐχαὶ μου, τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἕθνους θὰ σὲ συνοδεύουν». Ἀλλὰ ἀπὸ ἐκείνης τῆς ὥρας οὐδεὶς Ριμνίτης ἐλησμόνησε ὅτι ὅλον τὸ Ἕθνος, ὅλος

ὁ πονεμένος Ἑλληνικὸς Λαός, μᾶς παρακολουθοῦσε μετ' ἐλπίδα, μετ' πίστην, μετ' στοργήν.

Μὲ τραγούδια, χοροὺς καὶ ἐθνικὰ ἐμβατήρια ἐπεβίβασθη ἡ Ταξιαρχία ὑπὸ τὴν πατρικὴν προσοχὴν τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν στρατηγῶν Πάτζετ καὶ Βεντήρη, ὑποστράτηγου Ε. Λιώση. Στὶς 9.30 τῆς 11ης Αὐγούστου ἄρχισε ἡ ἀποβίβασις μας εἰς τὸν Τάραντα.

---

## 9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1944 Ο ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΚΑΙ ΑΔΑΜΑΣΤΟΣ ΛΑΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

---

Τὴν 8ην Νοεμβρίου τοῦ 1944, τὴν 11ην ὥραν, ὅτε τὸ Ὁλλανδικὸν πλοῖον «Ἀλκαντάρα», τὸ μεταφέρον τὸ Ἑλληνικὸν ἐκστρατευτικὸν σῶμα περιέπλεε τὴν Πελοπόννησον, ὁ διοικητὴς του διὰ τοῦ μεγαφώνου ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Ριμνίτας ἐτόνισε: «Πρόκειται ἐντὸς ὀλίγου νὰ παρουσιασθῶμεν πρὸ τοῦ ἀξίου πάσης τιμῆς καὶ σεβασμοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἐξορκίζω. Πρέπει νὰ τὸν βοηθήσουμε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἡρεμίαν. Μὴ προκαλέσετε κανένα ἐπεισόδιον.

Καταχωνιάσατε, πετάξτε τυχὸν ἐκδικητικὴν μανίαν σας. Πιθανὸν νὰ προκληθῇτε. Νὰ σᾶς κακοποιήσουν. Νὰ σᾶς ραπίσουν. Δὲν θὰ ἀμυνθῇτε, δὲν θὰ νιώσητε οὐδεμίαν προσβολήν. Ἀπλῶς θὰ μοῦ τὴν ἀναφέρετε. Τὴν προσβολὴν θὰ τὴν ἀντιμετωπίσω ἐγώ». Δὲν ἔλειψαν αἱ προκλήσεις. Ἀλλὰ καλῇ τους ὥρᾳ οἱ Ριμνίται συνεμορφώθησαν. Τοὺς εὐγνώμονῶ. Ἦτο ἡ πρώτη προσφορὰ τιμῆς γιὰ τὸν Ἀθηναϊκὸν Λαόν.









Ὁ διοικητὴς τῆς θρυλικῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας τοῦ  
Ρίμινι, τότε συνταγματάρχης ΘΡΑΣ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ,  
εἰσέρχεται ἐπικεφαλῆς τῶν τμημάτων του στὴν Ἀθήνα  
(9.11.44) ἐν μέσω θερμῶν συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ  
Λαοῦ τῆς Πρωτευούσης τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος  
ἐζητωκραύγαζε τὸ μοναδικόν, πλήρως ὀργανωμένον  
στρατιωτικόν συγκρότημα ποὺ διέθετε τότε τὸ Ἔθνος.



Τὴν ἐπομένην 9ην Νοεμβρίου, τὸ ἐκστρατευτικὸν σῶμα παρήλαυνε (διὰ τῶν ὁδῶν Πειραιῶς - Ὀμονοίας - Πανεπιστημίου - Βασιλίσσης Σοφίας - Στρατῶνος Γουδί) πρὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Λαοῦ μὲ ἀναπεπταμένους τὰς ἐνδόξους ἐκ τοῦ πεδίου μάχης Πολεμικὰς σημαίας του.

Ὁ ἀθηναϊκὸς Λαός, ἀψηφῶν οἰανδήποτε ἀπειλὴν, τὰ ἀπαίσια κομμουνιστικὰ χωνιά, ἐξεχύθη καὶ κατέκλυσε πεζοδρόμια, μπαλκόνια, τaráτρες. Καὶ ἀπὸ παντοῦ ἄνθη, στεφάνια, ἐναγκαλισμοί, συγκινήσεις....

Ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν εἶχε ὀρθώσει τὸ ἀνάστημά του! Ἐσάλπιζε τὴν νίκην περιφρονῶν κάθε κίνδυνον. Ὁ ἐνθουσιασμὸς του ἦτο παιᾶν Νίκης.

Διεκήρυσσε ἀνὰ τὴν ὑφήλιον τὰ ἀκατάλυτα αἰσθήματα τοῦ 1940 - 41.

Ἦτο ἡ ἐντολή του πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τέκνα τῆς Ἑλλάδος «Ἐμπρὸς διὰ τὴν Νίκην».

Ἡ ἐθνικὴ ἀνάτασις ἐφθασεν εἰς θεῖον ὕψος.... Ὁ ἀξέχαστος Πότης Τσιμπιδάρος ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου τὴν 11ην Νοεμβρίου παρουσίασε τοὺς ἐπανελθόντας μὲ τὸν ὕμνον: «Τὸ φῶς τοῦ Ρίμινι». Ἀξίζει γιὰ τὴν νέαν γενεὰ νὰ παραθέσω ὅλο τὸ κείμενο:

«Καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος προχθές, ὅπως εἶχεν ἀνατελεῖ κάποια φθινοπωρινὴν ἡμέραν τοῦ 1913. Ὑπεδεχόμεθα τότε τὸν νικητὴν στρατὸν δύο ἀπελευθερωτικῶν πολέμων, ποὺ ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν Μελοῦναν, διὰ νὰ χαράξῃ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Νέστον. Ὑπεδεχόμεθα προχθές τοὺς νικητὰς ἐνὸς πολέμου, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ κρίνῃ τὴν τιμὴν μας καὶ αὐτὴν μας τὴν ὑπαρξιν εἰς τὸ διηνεκές. Τοὺς νικητὰς δύο ἐχθρῶν, ποὺ ἐζήτησαν νὰ μᾶς ἀφανίσουν ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς.

»Καὶ ἦτο ὁ ἥλιος αὐτός, ποὺ ἐξεπρόβαλε προχθές ἀπὸ τὸ φρύδι τοῦ Ὑμηττοῦ



Ὁ διακεκριμένος Δημοσιογράφος  
Π. ΤΣΙΜΠΙΔΑΡΟΣ.

ἓνας καινούργιος ἥλιος γεμᾶτος ἀπὸ θεῖον φῶς, ἀπὸ φῶς ὑπερκόσμιον, ἓνας Ἑλληνικὸς ἥλιος, φωτίζων τὸ αἰώνιον Ἑλληνικὸν θαῦμα, τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέωσιν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἀθανασίαν. Ἡλιος Ἑλληνικῆς πίστεως καὶ Ἑλληνικῆς αἰσιοδοξίας, τοῦ Ἑλληνικοῦ θριάμβου ἥλιος.

«.... Καὶ διηγοῦντο οἱ οὐρανοὶ δόξαν Ἑλλάδος.....»

»Καὶ ἐξεχύθησαν ποταμοὶ φωτός. Καὶ κρουνοὶ φωτός. Καὶ καταρράκται φωτός. Καὶ ἐδονήθη ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά ἀπὸ δόνησιν Ἑλληνικὴν. Καὶ ἠκούσθη ὁ κραδασμὸς τῆς πανελληνίου συνειδήσεως, ποὺ εἶναι πάντοτε μουσικὴ καὶ ἀρμονία καὶ λατρεία πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὕμνος πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐθνικὸν εὐαγγέλιον, εὐαγγελιζόμενον τὰ ἐθνικὰ πεπρωμένα.

## ΕΘΝΙΚΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

»Καὶ ἐφύτρωσαν ἀμέσως καὶ εὐωδίασαν ὅλα τὰ ἄνθη ποὺ φυτρώνουν πάντοτε στὸ θερμοκήπιον τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς στὶς μεγάλες ὥρες τῆς καὶ στὶς ἱστορικὲς στιγμές

τῆς. Καὶ ἐπληρώθη ἡ ἀτμόσφαιρα ἀπὸ μῦρα Ἑλληνικά καὶ ἀρώματα Ἑλληνικά, ποὺ ἀνανεώνονται πάντοτε ἀπὸ τρεῖς χιλιάδας χρόνια ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ



ἐπολιτογραφήθη στὴν Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἡ μαγικὴ λέξις «Ἑλλάς», ὡς πανάχραντος βωμὸς τῆς οἰκουμένης.

»Καὶ ἐλούσθημεν ὅλοι προχθὲς εἰς ἓνα Ἑλληνικὸν λουτρόν.

»Ἦτο τὸ λουτρόν, ποὺ μᾶς ἐχάρισεν ἡ Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία τοῦ Ρίμινι καὶ κάτι περισσότερον. Ἦτο ἐθνικὸν βάπτισμα, μέσα εἰς τὸν Ἰορδάνην, πανελληνίου κατανύξεως καὶ ἀγαλλιάσεως.

»Καὶ ὠρθώθη ὁ Αἰγάλεως καὶ ἔσκυψεν ἡ Πάρνης καὶ ἡ Πεντέλη καὶ ὁ Ὑμηττὸς διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸ θεῖον ὄραμα, ποὺ ἐξετυλίγετο μέσα εἰς τὰς λεωφόρους τῆς αἰωνίας πόλεως τοῦ Περικλέους. Καὶ ἐφρικίασε φρικίαις Ἑλληνικὴν εἰς τὸν περίβολον τοῦ Πανεπιστημίου ὁ Φεραῖος, καὶ ἠυλόγησε τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ τοὺς ἔστειλαν ἀσπασμὸν οἱ Ἱερολοχίται ἀπὸ τὸ μνημεῖον των, καὶ ὕμνον ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς. Καὶ ἐσείσθησαν ἐπάνω εἰς τὰ βάθρα των, ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, οἱ Ἑλληνικώτεροι τῶν Ἑλλήνων θεῶν, ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀτενίζοντες τὴν Ἑλληνικὴν ἀλκὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν συνέχειαν. Καὶ ἐφαιδρύνθησαν αἱ αὐστηραὶ μορφαὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς ἀνθρώπινης διανοήσεως: τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, ποὺ φρουροῦν τὴν εἴσοδον τῆς Ἀκαδημίας. Διότι ἔβλεπαν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον, ποὺ ἐκήρυξαν εἰς τὸν Κρίτωνα εἶναι σύμβολον πίστεως τῶν ἐπιγόνων.

«Πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ τῶν ἄλλων προγόνων, τιμιώτερον ἐστὶν ἢ πατρίς...».

»Καὶ ὁ Γέρος τοῦ Μωριά παρηκολούθησεν ἀόρατος καὶ καβαλάρης τὴν ἐθνικὴν μυσταγωγίαν, ποὺ τοῦ ἐθύμιζε τὸ Βαλτέτσι καὶ τὰ Δερβενάκια. Αἱ Ἀθηναὶ μετεβλήθησαν ξαφνικὰ εἰς ἐθνικὸν ναόν, ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἐδέχετο τὴν μετάληψιν ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος.

»Ὡρα μυροφόρα. Ὁ Ἑλληνισμὸς εἰς ὅλον τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖον του. Φῶς τὰ χέρια, φῶς τὰ πόδια. Κι' ὅλα γύρω του ἦταν φῶς.

»Ἑορτὴ ἐορτῶν καὶ πανήγυρις πανηγύρεων.

»Ἐθνικὴ ἐορτὴ τῆς νίκης. Ἐθνικὴ πανήγυρις τῆς Ἑλευθερίας.

»Καὶ πῶς νὰ μὴν σεισθοῦν τὰ Ἑλληνικὰ στήθη καὶ πῶς νὰ μὴ βουρκώσουν τὰ μάτια μὲ τὰ ἅγια δάκρυα τῆς χαρᾶς καὶ

τῆς εὐφροσύνης καὶ πῶς νὰ μὴ δημιουργηθῇ μιὰ πολύβουρος θάλασσα, ποὺ τὴν συνταράσσει ἡ θύελλα καὶ ἡ τρικυμία τῶν εὐγενεστέρων ψυχικῶν ἐκρήξεων;

»Ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐπερνοῦσαν τὰ Ἑλληνικὰ νιάτα τὰ ξενητεμένα, ἐπερνοῦσεν ἡ Ἑλληνικὴ δόξα - τὸ Ἑλληνικὸν μέλλον ἐπερνοῦσεν. Ἐπερνοῦσεν ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν αἰωνίαν τῆς ἀνθῆσιν καὶ εἰς τὸν αἰώνιον ρόλον τῆς καὶ εἰς τὴν ὠραιότεραν ἀποστολὴν τῆς - τὴν ἀποστολὴν τῆς θυσίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τὴν διεκδίκησιν. Ἐπερνοῦσαν οἱ νικητῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ ἐκδικηταὶ τοῦ μαρτυρίου τῆς καὶ οἱ ἐκδικηταὶ τῶν δικαίων τῆς. Ἐπερνοῦσαν οἱ Ὀλυμπιονίκαι τῶν διεθνῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ποὺ ἐπροκήρυξεν ἡ κινδυνεύουσα ἐλευθερία τοῦ κόσμου.

»Ἐπερνοῦσε τὸ Ρίμινι.

»Ἀχ! καὶ νὰ ξέρατε καημένα παιδιὰ, τὶ ψυχικὸ σεισμὸ ἐδοκίμασε ἐκείνη ἡ ἀνθρώπινη θάλασσα, ποὺ ἤρθε νὰ σᾶς ὑποδεχθῇ καὶ νὰ σᾶς καμαρώσῃ, νὰ ξέρατε τὶ χρέος ἦλθε νὰ σᾶς ξεπληρώσῃ. Ποτὲ μάννα δὲν ἐχάιδεψε τὰ παιδιὰ τῆς μὲ τέτοια στοργή, μὲ τέτοια λαχτάρα, μὲ τέτοιον πόνον, ὅπως σᾶς ἐχάιδεψε τὸ βλέμμα ἐκείνων, ποὺ σᾶς εἶδαν νὰ περνάτε προχθὲς σὰν ἀρχαῖοι ἔφηβοι, ποὺ βγαίνουν νικηταὶ ἀπὸ τὸ Στάδιον τῆς Ὀλυμπίας. Στὸ πρόσωπό σας, στὸ βλέμμα σας, στὸ βάδισμά σας, στὴν στάσι σας, ἦτο ζωγραφισμένη ἡ ἀνωτέρα συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ποὺ ἐπήγατε νὰ ἐπιτελέσετε. Ἦτο ζωγραφισμένη ἡ Ἑλλάς.

»Καὶ τὸ ἐπιτελέσατε. Διότι μᾶς χάρισατε τὸ Ρίμινι. Ἡ δάφνη καὶ ὁ κότινος μὲ τὸν ὁποῖον ἐστεφάνωσε τὰ Ἑλληνικὰ σας μέτωπα ἡ ἐλλανόδικος ἐπιτροπὴ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, εἶναι δάφνη καὶ κότινος, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐστεφανώθη ἡ Ἑλλάς. Εἶναι δῶρον ἰδικόν σας πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ὑπήρξατε ἄξια τέκνα τῆς ἀξίας μητέρας.

»Τὶ κι' ἂν ἦτανε γραφτὸ τῆς Ἑλλάδος, νὰ δοκιμάσῃ μέσα σὲ 20 χρόνια τὸ μαρτύριον ἐνὸς ἐθνικοῦ Γολγοθᾶ; Νὰ δεχθῇ στὰ 1922 ὡς ἡττημένους τοὺς βετεράνους 6 ὀλοκλήρων ἐτῶν, ποὺ ἐφώτισαν τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ κλέη τους! Τὶ κι' ἂν ἦταν γραφτὸ τῆς Ἑλλάδος νὰ δεχθῇ στὰ 1941 ὡς ἡττημένους τοὺς νικητὰς τῆς Πίνδου, νὰ δεχθῇ τοὺς συγγραφεῖς τοῦ Ἀλβανικοῦ ἔπους, πεινασμένους καὶ διψασμένους, χωρὶς ὅπλα καὶ χωρὶς κανόνια καὶ χωρὶς σημαίες!



## « ΕΠΑΘΗΣΑΤΕ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΩΝ ΛΥΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΕΝΤΑΥΡΩΝ »

»Είναι αρκετό, ότι μᾶς ἐδώσατε τὸ Ρίμινι.

»Μετὰ τὴν Πίνδον ἡ μάχη καὶ ἡ Νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐναντίον τριῶν εἰσβολέων. Καὶ μετ' αὐτὴν τὸ Ἑλ' Ἀλαμείν. Καὶ ὕστερα τὸ Ρίμινι - πυρσός, τὸν ὅποιον σεῖς ἀνάψατε, πύραυλος τὸν ὅποιον σεῖς ἐξετοξεύσατε διὰ νὰ δονήσῃ καὶ πάλιν τὰ κύματα τῶν αἰθέρων μὲ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ τὴν ἐμφανίσῃ εἰς τὸ προσκήνιον τοῦ παγκοσμίου θαυμασμοῦ αἰωνίαν μυροφόρον τοῦ καθήκοντος, κορυφαίαν τοῦ χοροῦ, ποῦ ψάλλει τὰ χρονικά τῆς ἐλευθερίας - ζωοδότην, φωτοδότην καὶ αἱμοδότην τῆς ἀνθρωπότητος.

»Σὰς εἶδαν οἱ ἀθάνατοι πολεμιστὰι τοῦ ἀθανάτου Ἀλβανικοῦ ἔπους καὶ ἀναγαλλίασεν ἡ ψυχὴ τους, διότι ἐτελειώσατε σεῖς, ὅ,τι ἄρχισαν ἐκεῖνοι. Διότι ἐπατήσατε σεῖς τὴν χώραν τῶν λύκων καὶ τῶν κενταύρων.

»Ξεκινήσατε ὅλοι σας μὲ μίαν μονάχα ἀπόφασιν, νὰ σκοτωθῆτε. Νὰ σκοτωθῆτε. Νὰ σκοτωθῆτε διὰ νὰ ἀποπλύνετε τὸν ρύπον τοῦ κινήματος τῆς Αἰγύπτου. Εἶχατε μέσα στὴν ψυχὴν σας χαραγμένα τὰ αἰώνια λόγια τοῦ Μιστράλ:

«Ἄν εἶναι νὰ πεθάνῃς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἅγια εἶναι ἡ δάφνη. Μὴ φορὰ κανεὶς πεθαίνει».

»Καὶ ἐκάματε τὸ θαῦμα τοῦ Ρίμινι. Καὶ ὑψώσατε τὴν Ἑλλάδα μέχρι ἐβδόμου οὐρανοῦ ἀπὸ τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τῆς ἀβύσσου, ποῦ εἶχε κατακυλήσει. Καὶ ἄκουσαν οἱ Ἰταλοὶ, καὶ ἄκουσαν οἱ Γερμανοὶ μίαν λέξιν, ποῦ ἀποτελεῖ τὸν νέον πολεμικὸν παιᾶνα: — Ἀέρα! — Ἀέρα!

»Ἡ γριὰ Πίνδος ἔσκυψε νὰ σὰς ἀγκαλιάσῃ γιατί ἐσυνεχίζατε τὴν ἰδικὴν σας δόξαν καὶ ὑψώνατε τὴν γαλανόλευκὴ γιὰ νὰ τὴν θωπεύσουν αἱ Ἰταλικαὶ αὔραι, τὴν ἰδίαν γαλανόλευκὴ, ποῦ ἔβλεπε τὸ Ἔθνος προχθές, ἐπὶ κεφαλῇς τοῦ στρατοῦ του, καὶ ἐψιθύριζεν: Εὐλογημένος ὁ

ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑθνους.

»Στὰ πρόσωπα τὰ δικά σας χαιρετᾷ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα, ποῦ ἐδονήθησαν ἀπὸ τὴν λατρείαν γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Χαιρετᾷ τὰ θαλασσοπούλια μας καὶ τοὺς ἱκάρους μας, ποῦ ἐπὶ τόσα ἔτη θαλασσοδέρνονται καὶ ἀνεμοδέρνονται γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Χαιρετᾷ ὅλους ἐκείνους, ποῦ βρῆκαν τὸ θάνατον στοὺς αἰθέρας καὶ στὰ βάθη τῶν θαλασσῶν. Ἀλλὰ χαιρετᾷ ἰδιαίτερος τὰ εὐγενῆ σφάγια τοῦ Ρίμινι, τοὺς συμπολεμιστάς σας, ποῦ ἐθάψατε μὲ δάκρυα στὸ ξένο χῶμα καὶ ποῦ δὲν εἶχαν τὴν τύχην νὰ ξαναῖδουν τὸν Ἑλληνικὸν ἥλιον.

»Καὶ τώρα, νέα καθήκοντα καὶ νέοι προορισμοί, νέα στάδια ἀγῶνος καὶ δόξης.

»Ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ ζήσῃ. Εἶναι ἀξίωσις καὶ ἐπιταγὴ τῆς Πίνδου. Ὅταν σεῖς ἐπολεμήσατε στὰ ξένα, ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐσφάδαζεν ὁ λαός. Οὔτε μιὰ μέρα ὅμως, οὔτε μιὰ στιγμή δὲν ἔπαψε τὸν ἀγῶνα. Τοῦ ἀνήκει κάθε τιμὴ. Τοῦ ἀνήκει τὸ δικαίωμα νὰ ζήσῃ.

»Ἡ Πίνδος μᾶς ἀνοίξε τὸν δρόμον. Ἡ ἐθνικὴ ἔνωσις ἐμπρὸς στὸν κίνδυνον μᾶς ἐχάρισε τὴν Πίνδον. Ἡ ἰδία ἔνωσις, ἡ ἰδία ἀδελφωσις, θὰ μᾶς δώσουν μίαν Ἑλλάδα ἀξίαν τῆς Πίνδου, ποῦ ὀφείλομεν νὰ τὴν παραδώσωμεν στὰ παιδιὰ μας, ὅπως μᾶς τὴν παράδωσαν μὲ τόσες θυσίες οἱ πατέρες μας καὶ οἱ πάπποι μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος ὅλων μας. Διότι σ' ὅλους μας ἀνήκει ἡ Ἑλλὰς ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη. Τὴν διεκδικεῖ ἡ αἰωνιότης».

Τὴν φωνήν, τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ οἱ Ριμινίται τὴν ἐτήρησαν, ὑβρίζοντες, συκοφαντούμενοι, λοιδορούμενοι. Καὶ οἱ ἱερολοχίται μαζί των μέχρι σήμερον.

Ὅμως αὐτὴν τὴν ἐτορπίλλισαν οἱ Σλαυόφρονες. Καὶ τὴν τορπιλίζουν ἀκόμη καὶ τώρα.





## ΗΡΩΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

«Πήγαινε καὶ μὴ μὲ σκέπτεσαι. Σκέψου  
τὴν Πατρίδα μας»

Τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ἀμύνης πιστεύει ὅτι ἡ συμβολή, ἡ ἀποφασιστικὴ συμβολή, κατανόησις καὶ συμπαράστασις τῶν Ἑλληνίδων πρὸς τοὺς συζύγους των σὲ ἐθνικὲς ὥρες, κρίσιμες, δραματικὲς καὶ ἱστορικὲς, πρέπει νὰ μνημονεύεται, νὰ ἐπιβραβεύεται, γιὰ νὰ παραδειγματίζονται οἱ μέλλουσες Ἑλληνίδες σύζυγοι.

Εἰς τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπερτάτου χρέους των, μὲ ὁδηγὸν πάντοτε τὸ τρίπτυχο «Πατρίς—Θρησκεία—Οἰκογένεια».

Ἡ ΤΟΥΛΑ σύζυγος ΘΡΑΣ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΥ σὲ μιὰ ἀτέλειωτη αὐτοθυοία της ἐπὶ 4 περίπου δεκαετηρίδες, ἀπεδείχθη ἀντάξια ἀπόγονος τῆς Σουλιώτικης γενιᾶς της, πλάϊ στὸν ἑνδοξο Στρατηγὸν—σύζυγό της, προσφέροντας καὶ δίδοντας εἰς αὐτὸν κουράγιο καὶ δύναμι νὰ συνεχίσῃ τοὺς ἀγῶνας γιὰ τὸ Ἔθνος.

Κόρη φημιομένου προκρίτου τῆς Ἀρτας, τοῦ Ἀναστάση Μιχάλη, ἦτο ἀπὸ τὴν μητέρα της Σουλιωτοπούλα καὶ ἀπόγονος ἡρωΐδος τοῦ Ζαλόγγου.

Στὰ 1940 καὶ μέχρι τὸ 1949 καὶ ἀκόμη μέχρι σήμερα, ἡ Σεβαστὴ Δέσποινα, συμπαραστέκεται σὲ κάθε ἐθνικὴ πρωτοβουλία καὶ σὲ κάθε ἐθνικὸ σάλπισμα τοῦ συζύγου της.

Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ σφράγισε κυριολεκτικὰ τὴν τιμημένη προέλευσι τῆς ἀξίας κατὰ πάντα αὐτῆς Ἑλληνίδος, ἦτο ἡ τραγικὴ στιγμή τοῦ ἀποχωρισμοῦ της ἀπὸ τὸν τότε σύζυγόν της — Συνταγματάρχην Θρασιόβουλον Τσακαλῶτον στὰ μαῦρα χρόνια τῆς κατοικικῆς σκλαβιάς. Φετί-



γοντας μυστικά γιά τήν Μ. Ἀνατολή, ὁ συνταγματάρχης Τοακαλῶτος, μετὰ τὸ θρυλικὸ «παρών» του στοῦ Ἀλβανικοῦ μέτωπο (βλέπε βιογραφία του εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος βιβλίου), τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1943 ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ στήν Μ. Ἀνατολή, ὅπου ἀργότερα θὰ δόξαζε τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα, θὰ «ἀνανέωνε τὸ Ἀλβανικὸν ἔπος», ἐπικεφαλῆς τῆς 3ης Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας (Ρίμινι) καὶ θὰ ἐμπαινε στήν «Μάχη τῶν Ἀθηνῶν» τὸ 1944 μὲ τοὺς Ριμινίτας του, γιά νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὴν κόκκινη ἐπιβουλή.

Καὶ τὴν ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἡ ἔξοχη Δέσποινα, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν σύζυγόν της, λόγια θερμά, πατριωτικά, ἀντάξια σὲ ἀπόγονο ἡρωϊκῆς Σουλιώτισσας: «Πήγαινε καὶ μὴ μὲ σκέπτεσαι. Σκέψου τὴν Πατρίδα μας».

Τὶς λίγες αὐτὲς γραμμὲς ἀφιερώνει τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ἀμύνης σὰν ἐλάχιστο φόρο ἐθνικῆς τιμῆς, στήν Ἀξία αὐτὴ Ἑλληνίδα ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ὀνομαστή καὶ ἀνώνυμη Ἑλληνίδα σύζυγο, ποὺ πίστεψε καὶ τήρησε τὸ ἀθάνατο καὶ περίλαμπρο τρίπτυχο «ΠΑΤΡΙΣ—ΘΡΗΣΚΕΙΑ—ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ».

Ἐκ τῆς Διοικήσεως τοῦ  
ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΜΥΝΗΣ









## ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΕΓΕΙΡΕΤΑΙ

“Ένας άλλος φλογερὸς πατριώτης, ὁ ἀειμνηστὸς Ν. Βεντῆρης, ἰδοὺ πῶς παρουσίαζε τὴν τότε κατάστασιν:

«Ἡ κυρία Βρεταννικὴ δύναμις, μόνον μερικαὶ χιλιάδες ἀνδρῶν, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ φρουρῇ τὸ Χασάνι καὶ τὰ κράσπεδα τοῦ Πειραιῶς.

Δρᾶξ Ἀγγλῶν Ἀλεξιπτωτιστῶν, γενναίων σὰν τοὺς στρατιώτας τοῦ Οὐέλλιγκτον, ὀλίγοι ἀπτόητοι χωροφύλακες τοῦ Μακρυγιάννη, οἱ ἀστυφύλακες τῆς γενικῆς ἀσφαλείας καὶ οἱ ὠραῖοι ἡμίθεοι τοῦ Ρίμινι, μὲ τὰς δάφνας τῆς νίκης νωπὰς ἀκόμη εἰς τὰ μέτωπά των, ἐπρότασσαν τὰ στήθη των ἐναντίον τοῦ ἐρυθροῦ τυφῶνος, ἐνῶ τὰ ἀστυνομικὰ τμήματα τῆς περιφερείας εἶχον τραγικὰ ὑποκύψει τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο.

Ἡ Μεγάλῃ Ἑλλάς ἦσαν δύο πλατεῖαι καὶ πέντε δρόμοι βαλλόμενοι πανταχόθεν, μ’ ἓνα ἀγωνιῶντα πληθυσμὸν χωρὶς φῶς, νερό, καὶ ψωμί, ἀναμένοντα ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὴν μοῖρα του, ἐνῶ ἡ Ἀττικὴ ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὸ βῆμα τῶν κόκκινων φαλάγγων ποῦ συνέρρεον.

Ὁ Πρωθυπουργὸς διέταξε ἐπιστράτευσιν πεπειραμένων ἡλικιῶν.

Ὑπελογίζετο, ὅτι θὰ παρουσιάζοντο μερικαὶ ἑκατοντάδες. Τότε συνέβη τὸ ἀπίστευτον. Μέσα εἰς τὸν ἀσφυκτικὸν ἐκεῖνον ἐφιάλτην τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἀπαισιοδοξίας, ἀνεπήδησε μία ἀπὸ τὰς εὐγενεστέρας ἐξορμήσεις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Χῶροι προσελεύσεως τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα. Ἐπρεπε νὰ φέρουν μαζί των κουβέρτα, καραβάναν, μαχαιροπήρουνα.

Ὁ χῶρος ἐβάλλετο συνεχῶς ἀπὸ ὄλμους. Καὶ ξαφνικὰ οἱ ἐκεῖθεν διαβάται εἶδον ὀγκῶδη οὐρὰν γύρω ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν κτίριον.

Ἦτο μία οὐρὰ Ἑλλήνων, ποὺ ἔσπευδαν πρῶτοι, νὰ προτάξουν τὰ τίμια στήθη των διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἡ ὁποία οὐρὰ κυνηγημένη, μαστιγωμένη, αἰμόρφυτος εἶχε καταφύγει μὲ κομμένα φτερὰ εἰς τὴν ἱστάτην ἀπομείνασαν γωνίαν τοῦ κράτους τῶν ἐχίνων».

Ἦσαν οἱ Ἐθνοφύλακες. Ἀπὸ ἐκείνων τὴν οὐρὰν ἐβγήκαν τὰ τάγματα χωρὶς στολὰς καὶ χωρὶς χλαῖνας, μὲ πολιτικὰ πανταλόνια, γυμνητεύοντα καὶ στεροῦμενα ἀπὸ τὰς κακουχίας τοῦ σκληροῦ χειμῶνος. Καὶ ἀπεκατέστησαν τοὺς βωμοὺς καὶ τὰς ἐστίας τῶν Ἑλλήνων.

Σπανίως Ἕλληνες προσέφερον ἑαυτοὺς εἰς τὴν Πατρίδα των μὲ τόσην ἀνιδιοτέλειαν, θέρμην καὶ ὁρμὴν, ὅπως οἱ Ἐθνοφύλακες.

Πράγματι αὐτοὶ οἱ ξυπόλητοι, οἱ ρακένδυτοι, τὰ φαντάσματα τῆς πείνας, δυναμώθηκαν ἀπὸ τὸ σάλπισμα τῆς 9ης Νοεμβρίου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Λαοῦ. Ἐπύκνωσαν τὶς τάξεις μας καὶ ἔδωκαν ρίγη συγκινήσεως. Καὶ ἡμεῖς, οἱ δοκιμασμένοι ἐπὶ πολυετίαν μαχηταί, ποὺ νοσταλγήσαμε κάποια ἀνάπαυσι καὶ οἰκογενειακὴ ζεστασιά, ἔπειτα ἀπὸ πολυετὴ ἀπουσίαν, ὑπέστημεν κεραυνούς.

Καὶ νοιώσαμε τὴν παρουσίαν τῶν ἀνεστημένων - ἡμιθανάτων - Ἐθνοφυλάκων ὡς δυνάμιν Νίκης. Καὶ ἐκερδίσαμε τὴν Μάχην τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ μὲ σύντροφον διαρκὴ τὸ σάλπισμα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ ἐβαδίσαμεν τὸν 5ετῇ γολγοθᾶν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὴν ἀνάστασιν ἡ ὁποία ἐτοποθετεῖτο εἰς τὰ σύνορά μας. Καὶ δυναμώσαμε καὶ πάλιν χάρις εἰς τὸ ξεκίνημα τῶν Ἐθνοφυλάκων.

## ΟΙ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΕΣ

Ἰδοὺ, ὁ Ν. Βεντῆρης πῶς παρουσίασε τοὺς Ἐθνοφύλακας:

«Σπανίως Ἕλληνες προσέφεραν ἑαυτοὺς εἰς τὴν πατρίδα των μὲ τόσην ἀνιδιοτέλειαν, θέρμην καὶ ὁρμὴν.

Δὲν ἐζήτησαν ποτὲ καμμίαν ἀμοιβήν. Καὶ πάντως, δὲν ἔλαβαν καμμίαν. Δὲν ἐδόθη ν’ ἀκούσουν ποτὲ ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη δημόσιον ἔπαινον. Συχνά, ὑπουργοί, ἐνώπιον τοῦ ἐκβιασμοῦ τῆς κόκκινης τυραννί-



ας, τοὺς ἀπηύθυναν ἀναιτίους «αὐστηρότητας» καὶ στρυφνὰς διδαχάς. Καὶ ἀπαύστως, οἱ ἀναστηλώσαντες τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἐπιτρέψαντες εἰς ἡμᾶς ὅλους νὰ κάμνωμεν χρῆσιν καὶ κατάχρησιν αὐτῆς, δέχονται ἐπὶ μῆνας διασυρμούς καὶ προπηλακισμούς ἀπὸ ἀνθρώπους λησμονήσαντες, ὅτι, χωρὶς αὐτοὺς, θὰ ἦσαν σήμερον εὐτυχεῖς νὰ λείχουν, ἔστω καὶ αἱμοσταγῇ μπόταν ἀγροίκων καπεταναίων.

Δὲν γνωρίζομεν ἂν, εἰς τὰ γενναῖα των στήθη, δοκιμάζουν οἱ ἐθνοφύλακες πικρίαν. Ἄν ναί, ἃς ἐνθυμοῦνται πόσον συχνὰ οἱ πληθυσμοὶ τῆς ἐπαρχίας τοὺς ἔσχισαν τὰ ἀμπέχονα, εἰς παραλήρημα εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς, ὅταν ἀντίκρουζαν τὸν «στρατόν», καὶ μὲ πόσῃ λαχτάρᾳ ἐφύλαγαν τὰ κομματάκια ὡς ἅγια κειμήλια. Ἄς γνωρίζουν, ὅτι τὸ αἶσθημα δὲν μετεβλήθη.

Ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς γίνῃ κύριος τοῦ οἴκου του, ὅταν φθάσῃ τὸ κράτος ποῦ

θέλει, ὅταν οἱ συκοφάνται θὰ ἔχουν σιγήσει, ἢ πατρίς δὲν θὰ λησμονήσῃ τὰ φυλαγμένα ράκη τῶν ἀμπεχόνων.

Οἱ νέοι τῆς οὐράς τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ὑπὸ τοὺς ὀλμούς, θὰ ἡμποροῦν τότε νὰ λέγουν:

— Ὑπερέτῃσα ἐθνοφύλαξ. Καὶ θὰ γνωρίζουν, ὅτι θὰ εἶναι τοῦτο τίτλος ἀφθάρτου τιμῆς.

Μεθαύριον, 15 Σεπτεμβρίου, θὰ «παράδωσούν» εἰς τὴν Χωροφυλακὴν. Ἄς μὴ περιμένουν λόγους ἐπισήμου εὐαρεσκείας. Δὲν πρέπει σήμερον νὰ ἐνοχληθῇ τὸ μένος τοῦ κ. Παρτσαλίδου, οὔτε ἡ χολὴ τοῦ νηχομένου μικροῦ διαβόλου τοῦ Καρτεσίου, οὔτε ἡ χώνευσις τοῦ κ. Λαμπράκη. Ὅταν ὅμως ἡ Ἑλλὰς ἐπανεύρῃ ἑαυτὴν, ὅταν ἡ ἀξία καὶ ἡ τιμὴ ἀνέβῃ εἰς τὴν θέσιν της, οἱ ἐθνοφύλακες θὰ ἔχουν τὴν ἡμέρα των.

Καὶ ἡ οὐρά των θὰ εἶναι προβάδισμα.

ΝΙΚΟΣ ΒΕΝΤΗΡΗΣ

13.9.1945

---

## ΠΙΚΡΙΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΡΙΜΙΝΙ

---

Ἐπειτα ἀπὸ τρεῖς καὶ πλέον δεκαετίες, ἔρχεται εἰς τὴν δημοσιότητα, σὰν καύχημα ἐνημερότητος καὶ ὀρθῆς κρίσεως, ἓνα «ἀπόρρητο μνημόνιο» κάποιου ἀγνώστου, τοῦ Γ. Σκούρα, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν πρωῒνῃ ἐφημερίς.

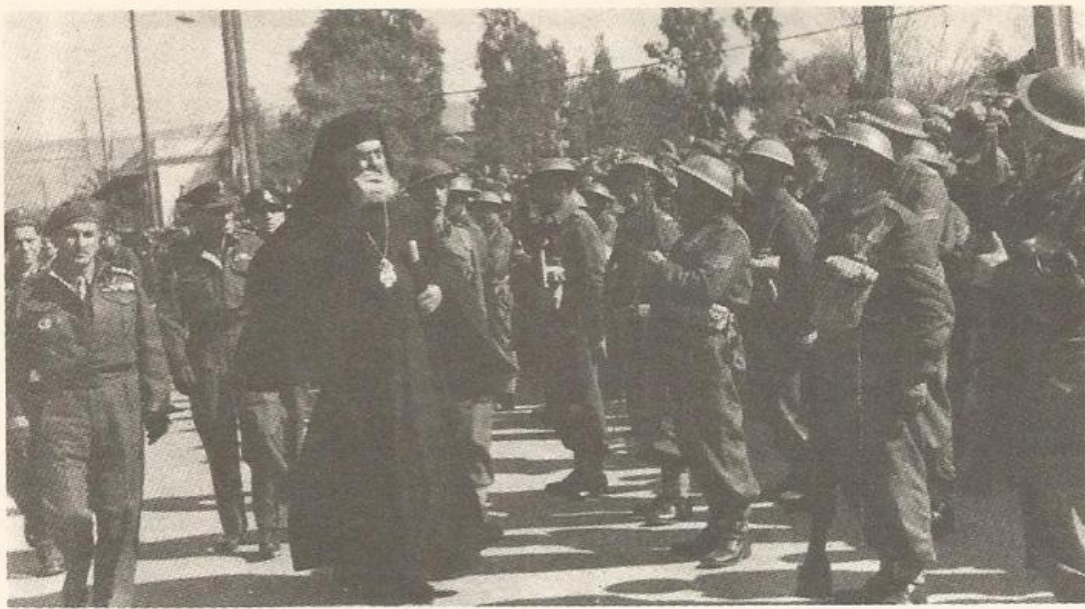
Λυποῦμαι διὰ τὴν ἀδυναμίαν ὀρθῆς κρίσεως τοῦ ἀνδρός, ἀπὸ τὴν ἑαμικὴν μεροληψίαν του, καὶ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὴν ἀθέλητον μετάδοσιν κομμουνιστικῶν συνθημάτων.

Καὶ λυποῦμαι ἰδιαιτέρως, διότι ἐγνώρισαν τὸν ὑπέροχον ἀδελφόν του Σπύρον Σκούραν καὶ συνεδέθησαν μαζί του κατὰ τὰς εἰς Ἀμερικὴν ἐπισήμους καὶ μὴ μεταβάσεις μου. Ἀντιγράφω τὰ γραφόμενά του. «Μοῦ εἶπαν πῶς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν συζητήσεων ὁ ὑπουργὸς Πορφυρογένους καὶ οἱ ὑπόλοιποι ὑπουργοὶ τοῦ ΕΑΜ ἐτόνισαν ὅτι ἡ Ὁρεινὴ Ταξιαρχία παρήλανε στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας καὶ ὁ κόσμος τοὺς

ὑποδέχεται ὡς ἥρωας λόγῳ τῶν ἐπιτυχιῶν τους στὸ Ρίμινι. Ἡ Ταξιαρχία δὲν συγκαλύπτει καθόλου τὰς πολιτικές της ἀποκλίσεις. Ὅταν μάλιστα ἐφθασαν μπροστὰ στὰ Ἀνάκτορα ὕψωσαν ὅλοι μαζί τὰ ὄπλα τους καὶ φώναζαν «Ζήτω ὁ Βασιλιάς».

Καὶ σὲ ἄλλῃ στήλῃ γράφει: «Τὴν Τρίτην 23 Νοεμβρίου ὅλα τὰ κόμματα συνεφώνησαν ἢ Ἐθνοφυλακὴ καὶ ὁ ὑπόλοιπος στρατὸς νὰ τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐνὸς στρατηγοῦ ποῦ δὲν εἶχε ποτέ του ἀναμιχθῇ στὴν Πολιτικὴ. Ὅλα τὰ κόμματα συνεφώνησαν γιὰ τὸν Στρατηγὸν Ὁθωναῖο». Καὶ στὴν ἴδια ἐφημερίδα ὁ Πρόεδρος κ. Κανελλόπουλος, μεταξὺ ἄλλων, ἔγραφε: «Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκραύγασαν μερικοὶ «Ζήτω ὁ Βασιλεὺς», ἡ πράξις αὐτὴ ἦτο ἀναμφισβήτητα ἀσύνητη τὴν ὥραν ἐκείνην, ἀλλὰ δὲν ἀπαγορευόταν. Ὁ Γεώργιος Β' ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων».





‘Ο τότε ‘Αρχιεπίσκοπος—‘Αντιβασιλεύς, Δαμασκηνός, επιθεωρεί τμήματα τῆς Ταξιαρχίας. Δεξιὰ εἰς τὴν φωτογραφία, ὁ Διοικητὴς τῆς συνταγματάρχης Θρ. Τσακαλῶτος.

Σ’ αὐτὰ ὀφείλω νὰ δώσω μιὰ ἀπάντησι. Κατὰ τὴν παρέλασιν τῆς Ταξιαρχίας πρὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τὴν 9ην Νοεμβρίου, ὅτε ἐτοποθετήθην εἰς τὴν θέσιν μου ἔναντι τούτου, ἡσθάνθην τὴν πρώτην ὁδυνηρὰν ἀπογοήτευσιν.

‘Όταν προσέβλεψα πρὸς αὐτούς, μὲ τὴν ὑπερήφανον ἱκανοποίησιν διὰ τοὺς παρελάυνοντας Ριμινίτας, εἶδα μὲ κατάπληξι νὰ περιβάλῃ τὸν Πρωθυπουργὸν ὁ στρατηγὸς ‘Όθωναῖος καὶ ὁ στρατηγὸς Σκόμπυ.

‘Ο στρατηγὸς ‘Όθωναῖος, ὁ βουτηγμένος στὴν πολιτικὴν, ἀντὶ τοῦ στρατηγοῦ τῆς Νίκης, Κων. Βεντήρη!

‘Εψαξα μήπως τὸν διακρίνω πουθενά.

‘Ήτο ὀπισθεν καὶ ἀριστερὰ τοῦ Σκόμπυ.

‘Εσκυψα τὸ κεφάλι ἀπὸ συγκίνησι καὶ ἐσκεπτόμουν πῶς νὰ ἐξουδετερώσω τὴν ἄδικον αὐτὴν ἀντικατάστασιν, τὴν ἐθνικῶς ἀσύμφορον. Τὰ πρόβατα νὰ διοικηθοῦν ἀπὸ τὸν ἐαμίτην βοσκόν.

‘Όταν τελείωσε ἡ παρέλασις προσῆλθον καὶ ἐχαιρέτησα τὸν Πρωθυπουργόν.

Κατόπιν μετετοπίσθην ἐμπρὸς καὶ ἐγγὺς τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ καὶ ἔχων ὑπ’ ὄψιν μου τὰς ἀνησυχίας του περὶ τῆς πειθαρχίας τῶν Ριμινιτῶν τοῦ ἀνέφερα ‘Αγγλικά «GENERAL YOUR ORDERS WILL BE EXECUTED» καὶ κατόπιν μετατοπισθεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ μὲ φωνὴν παλλομένην ἀνέφερα εἰς τὸν στρατηγὸν Βεντήρην:

«Κύριε ‘Αρχιστράτηγε, αἱ διαταγαί σας ἐξετελέσθησαν» (διότι ἦτο ‘Αρχιστράτηγος τῶν ‘Ελληνικῶν δυνάμεων εἰς τὴν Μ. ‘Ανατολήν).

Ρίχτηκε καὶ μ’ ἀγκάλιασε καὶ μὲ φίλησε συγκινημένα, ὅπως καὶ ἐγώ.

‘Ήτο τὸ δεῦτερον ἀγκάλιασμά του. Θὰ ἐπηκολούθη τὸ τρίτον μετὰ τὴν συντριβὴν τῶν συμμοριτῶν. ‘Επειτα μ’ ἀγκάλιασε ἡ σύζυγός μου. Εἰς τὸ ἄλλο σημεῖον ἀπαντῶ:

‘Ο Πορφυρογένης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ψεύδονται. Οἱ Ριμινίται ἀνεξαρτήτως ἰδεολογίας καθ’ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας των, δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι οὔτε «βασιλικοί», οὔτε «πραιτωριανοί», οὔτε «δημοκρατικοί», οὔτε «ἀριστεροί». Οὐδέποτε καὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν καὶ εἰς οἵανδήποτε χώραν ἐζητωκραύγασαν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. ‘Ήσαν καθαρόαιμοι «στρατιῶται» Ἕλληνες, καὶ αἱ ζητωκραυγαὶ μας ἦταν πάντοτε «Ζήτω ὁ ‘Ελληνικὸς Λαός», «Ζήτω ἡ ‘Ελλάς».

Τὴν ἡμέραν, ποὺ παρήλαυνον δὲν πατοῦσαν τὴν γῆν. ‘Ήσαν ποτισμένοι ἀπὸ τὴν στοργὴν τῆς ὑποδοχῆς των ὑπὸ τοῦ Λαοῦ τῶν ‘Αθηνῶν.

Τὸ γεγονός, ὅτι ἐπειθάρχησαν εἰς ἡμικομμουνιστικὴν Κυβέρνησιν αὐτοὶ ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὰ συντρίμια τῶν κομμουνιστῶν, ἀποδεικνύει τὴν ὑπέροχον καὶ ἐκπληκτικὴν πειθαρχίαν των καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην



πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς των.

Τὸ «Συγκρότημα Ρίμινι» συγκεντρωμένον εἰς τοὺς στρατῶνας, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξορμήσεώς του, κατάπινε τὰς συκοφαντίας, ἀλλὰ καὶ τὴν διαρκῆ συζήτησιν περὶ διαλύσεώς του.

Ὁ ἀφελὴς κ. Σκουῦρας δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ, διατὶ οἱ ἐαμίται ἐζήτουν τὴν διάλυσιν τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, καὶ τὸ ἔθεσαν καὶ ὡς πρόσχημα διὰ τὸν καταραμένον πρῶτον γύρον των. Τὰ Δεκεμβριανά.

Ἐγνώριζον, ὅτι ἦτο ἡ μόνη ἰσχυρὰ μονάς, ποὺ θὰ ἀντιμετώπιζον, διότι ἔμαθαν εἰς Ἰταλίαν, ὅτι διὰ νὰ φθάσουν τὸν θρυλικὸν Ρουβίκωνα, διεξήγαγον ἀγῶνας πρὸς ἐπι-

λέκτους μονάδας τῶν Γερμανῶν.

Ἀλλὰ, ὅπως εἶναι γνωστὸν, παρηκολούθησαν τὴν παρέλασιν καὶ εἰδικοί ἐαμίται. Καὶ διετύπωσαν τὰς εἰς βάρος των ἐντυπώσεις των.

Καὶ ὅταν ἡ Ταξιαρχία συνεπληρώθη μὲ τὸν ὅπλισμόν της, ἀκόμη καὶ Ἄγγλους περικυκλωθέντας ἐλευθέρωσε. Καὶ τὸ φρούριον Σωτηρίας κατέλαβε φεισθεῖσα τῆς ζωῆς τῶν λυσσασμένων καπεταναίων, ποὺ ἡμύνοντο. Καὶ τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ ἐλευθέρωσαν καὶ τοὺς κομμουνιστὰς ἀπέρριψαν μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ Κορίνθου, ὅπου παρεδόθη ἡ ταξιαρχία τοῦ ΕΑΜ, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ της Σπύρου Τσικλητήρα.

---

## ΠΡΩΤΗ ΑΝΥΠΑΚΟΗ

---

Τὸν στρατηγὸν Ὁθωναῖον ἐσεβόμην. Ἦτο ὅμως ἀπίθανον σφάλμα ἡ ἐκλογή του. Ἦτο τεραστία προσφορά πρὸς τοὺς ἐαμίτας, γιατί ἀντεκατέστησαν τὸν νικητὴν Βεντήρην. Δὲν ἦτο αὐτὸς Δημοκρατικώτατος; Ὅπωςδὴποτε, ἀντὶ τοῦ Σαράφη, παλαιοῦ συνεργάτη τοῦ Ὁθωναίου, τὸν ὁποῖον εἶχον τοποθετήσει ἐπιτελάρχην του, ἐπελέγη ὁ συνετός, ἀγαπητός, στρατιώτης καὶ μέραρχος τοῦ Ἀλβανικοῦ μετώπου, ἀείμνηστος Γ. Δρομάζος.

Οὗτος περιελθὼν τοὺς στρατῶνας τῆς Ταξιαρχίας μᾶς εἶπε «Τσακαλῶτο, ἐτοποθετήθης ἐπιτελάρχης τοῦ Ὁθωναίου. Σὰς

μεταφέρω διαταγὴν του, ὅτι αὐριον θὰ ἔλθῃ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν Ταξιαρχίαν».

Τὸν στρατηγὸν Δρομάζον τὸν ἐγνώριζα καλὰ καὶ τὸν ἐσεβόμην. Ὅμως τοῦ ἀπήντησα. «Στρατηγέ, σεῖς διατάξετε ὅτι θέλετε. Ἡ Ταξιαρχία δύνатаι νὰ παραταχθῇ καὶ τώρα διὰ νὰ τὴν ἐπιθεωρήσητε. Ὅμως ὁ στρατηγὸς Ὁθωναῖος δὲν γίνεται δεκτός. Δὲν ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην. Ἐγνώσθη ὅτι εἶναι Ἐαμίτης καὶ θὰ ἀποδοκιμασθῇ». Δὲν ἀπάντησε. Εὐτυχῶς τὸν ἀντικατέστησε ὁ στρατηγὸς Δρομάζος.

---

## ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΝΥΠΑΚΟΗ

---

Ὁ τοποθετηθεὶς ὡς ὑπουργὸς Ἀμύνης, τῇ προτάσει τῶν κομμουνιστῶν, στρατηγὸς Σαρηγιάννης μὲ ἐκάλεσε καὶ μὲ διέταξε νὰ μετεσταθμεύσωμεν εἰς Πάρνηθα. Κατάπληκτος τὸν ἐρώτησα: «καὶ τί θὰ κάμω ἐκεῖ». Μοῦ προσέθεσε, ὅτι θὰ ἐπακολουθήσουν διαταγαί.

Τοῦ ἀπήντησα: «Ἡ Ταξιαρχία δὲν ἀφήνει εἰς τὸ ἔλεος τῶν κομμουνιστῶν τὰς Ἀθήνας. Θὰ παραμείνῃ καὶ δὲν ὑπάγομαι ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας, ὑπάγομαι ἐδῶ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ».



Δυστυχώς καὶ ὁ Καφαντάρης, κατὰ τὴν σύσκεψιν πολιτικῶν, ἀπεκάλεσε τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν Ταξιαρχίαν «Πραιτωριανούς».

Τὸ ποτήριον ξεχείλισε. Διοικηταὶ μονάδων διερμηνεύοντες καὶ ἐπιμόνους αἰτήσεις τῶν ὀπλιτῶν τῶν ἐζήτησαν τὴν σύλληψίν του, μὲ τὴν κατηγορίαν ἐσχάτης προδοσίας, διότι ὑπονόμευε τὸν ἀγῶνα. Καὶ τότε βοηθούμενος εἰς τὴν γραμμὴν μου ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Στ. Μανιδάκη, διοικητὴν τοῦ πυροβολικοῦ Καραδήμαν, Λιάνην, Μανιάτην, Φραδέλην, Πασπαράκη καὶ τοὺς μικροτέρους βαθμοφόρους, ποὺ ἦσαν κοντά μου, τοὺς διέταξα νὰ ἡρεμήσουν καὶ θὰ ἀπαντήσω ἐγὼ εἰς τὴν ὕβριν. Ἐκοινοποίησα ἀμέσως τὴν κάτωθι διαταγὴν μου:

**Ἀθῆναι, 30 Δεκεμβρίου 1944**

**Διαταγὴ ἀριθ. 8200**

Παρακολουθήσατε ὅλοι τὴν ἄφιξιν τοῦ δημιουργοῦ τῆς νίκης Μεγάλου Τσῶρτσιλ. Παρακολουθήσατε ἀσφαλῶς τὰς συζητήσεις. Ἄλλαι σὰς ἱκανοποίησαν, ἄλλαι σὰς πίκραναν καὶ ἄλλαι προεκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησιν ὑμῶν.

Μεταξὺ ἐκείνων ποὺ προεκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησιν ὑμῶν ἦσαν αἱ δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Προδευτικῶν κ. Καφαντάρη, ὅστις ἐχαρακτήρισε τὴν Ταξιαρχίαν ὡς «Ταξιαρχίαν Πραιτωριανῶν» καὶ ὡς τοιαύτην «4 Αὐγουστιανῶν» καὶ «Μοναρχικῶν». Ἡ μόνη συγκατάβασις ἦν ἔκαμε ὁ κ. Γ. Καφαντάρης εἶναι ὅτι παρεδέχθη ὅτι πολεμήσατε.

Παρουσιάσθησαν μέχρις ἐμοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὀπλίται ζητοῦντες νὰ μηνύσω ἐκ μέρους τῆς Ταξιαρχίας τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Προδευτικοῦ κόμματος ἢ τουλάχιστον ν' ἀπαντήσω εἰς αὐτὸν ὡς ἀρμόζει διὰ τοιαύτην κατηγορίαν.

Εἰς οὐδένα πρόκειται ν' ἀπαντήσω. Ἀπαντῶ μόνον εἰς Σὰς, διότι αὐτὸ ἐνδιαφέρει ἐμὲ ὡς διοικητὴν Σας.

Καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπάντησίς μου. Σὰς παραπέμπω ἀπλῶς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 7230 διαταγὴν μου ἀπὸ 8 Νοεμβρίου, ὅποτε σὰς ὠμίλησα ἀπὸ τοῦ μεγαφώνου τοῦ πλοίου, ὅταν ἀντικρύσαμε τὰ ἀκρογιάλια τῆς ματωμένης ποικιλοτρόπως πατρίδος μας.

Σὰς παραπέμπω ἀκόμη στὶς ὑπόλοιπες διαταγὰς μου ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ταξιαρχίας καὶ ἐνθυμεῖσθε τὸ σύνθημα «Ἐθνικὴ ἔνωσις - ἀποκατάστασις». Εἶπαμε, ὅτι θὰ εἴμεθα οἱ Ἐθνικοὶ ἀπόστολοι.

Στὸ σύνθημα αὐτὸ ἡ μικρὰ Ταξιαρχία ἐξακολουθεῖ καὶ πάλιν νὰ δίδῃ τὸ αἷμα τῆς τὸ πολῦτιμο, μαχομένη ἐναντίον τῶν πάσης φύσεως διεθνιστῶν διὰ νὰ θρέψῃ καὶ νὰ φυτρώσῃ μιὰ νέα, μιὰ πραγματικὴ ἐλευθερίαν, μιὰ μεγάλη Ἑλλάδα.

Σὰς εἶπα μὴ πονᾶτε γιὰ τὸ αἷμα ποὺ χύνεται, γιὰτὶ ξεύρετε γιὰτὶ χύνεται.

Τὴν ἀπάντησιν γιὰτὶ χύνεται τὴν ἔδωσαν στρατιῶται τῆς Ταξιαρχίας, ποὺ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ Ἀλεποβουνίου. Ἐκεῖ εἶναι ὅλο τὸ πνεῦμα τῆς Ταξιαρχίας, ὅλο τὸ μεγαλειῶδες πνεῦμα Σὰς τὸ παρουσιάζω:

Ἐπὶ τοῦ Ἀλεποβουνίου ἐφονεύθησαν:

5 Γερμανοί, 7 Βούλγαροι καὶ 13 Ἑλασίτες.

Οἱ στρατιῶται τῆς Ταξιαρχίας ἐτοποθέτησαν ἐπὶ τῶν τάφων τῶν τὰς κάτωθι πινακίδας.

Γερμανοί: Ἐπείσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος τῶν. Βούλγαροι: Ἐπείσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος τῶν. Ἕλληνες: Ἐνθάδε κεῖνται 13 προδόται Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι συμμαχήσαντες μὲ τοὺς Βουλγάρους, ἐπολέμησαν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς.

Καὶ ἀκόμη εἰς ἓνα τάφον δολοφονηθέντος: Ἐνθάδε κεῖται εἰς ἄγνωστος Ἕλλην ὅστις βασανισθεὶς ἐσφάγη.

Αὐτὸ τὸ μεγαλειῶδες πνεῦμα τῆς Ταξιαρχίας τὸ ἔδωσαν οἱ τοποθετήσαντες μόνον τῶν τὰς πινακίδας ἄνευ οὐδεμιᾶς προτροπῆς.

Ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς εὐλογεῖ τὰς προσπάθειάς σας. Μὴ λυπᾶσθε ἐὰν τώρα ὑπάρχουν παραφωνίαι. Κλείσατε τὰ ὦτα σας εἰς τὰς συκοφαντίας καὶ συγχωρήσατε καὶ αὐτὸν τὸν κ. Γ. Καφαντάρην, τὸν ὕβριστὴν σας. Ἀσφαλῶς δὲν σὰς γνωρίζει. Κάποιοι συκοφάντης θὰ τοῦ παρουσίασε τὴν Ταξιαρχίαν, ὅπως τὸν συνέφερε. Ἡμεῖς οἱ «πραιτωριανοί» δὲν τοῦ κάμνομεν τὴν προσβολὴν νὰ τὸν ὀνομάσωμεν διεθνιστὴν, διότι ἡ προσβολὴ θὰ ἦτο ἄδικος, πολὺ ἄδικος. Διότι προσέφερε καὶ



αὐτὸς πολλὰς ἐθνικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ παρελθόν.

Τοῦ ἐδώσατε τὸ ὄνομα αὐτό, ὅταν ἐμάθατε τὴν ἐξαγγελθεῖσαν ἀνὰ τὸν κόσμον ὕβριν διὰ τὸ χυνόμενον αἷμα σας. Τὸν παρέσυραν, μὴ εἰσθε ἄδικοι. Σὰς ἀπαγορεύω νὰ εἰσθε ἄδικοι. Ἔχετε τὴν φωνὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὴν γνωρίζετε. Σὰς ὠνόμασε «Ἱερὰν Ταξιαρχίαν τοῦ Ρίμινι».

Καὶ γνωρίζετε ὅλοι, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὲν δίδει εἰκὴ καὶ ὥς ἔτυχε τίτλους. Ἄς εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ μόνη πρὸς τὸν κ. Καφαντάρην καὶ οἰονδήποτε ἄλλον παρασυρόμενον ἀπάντησις.

Συγχωρήσατε ὅλους καὶ κάμετε τὸ καθήκον σας. Ἔστὲ μεγαλόψυχοι καὶ μεγάθυμοι ὥς μέχρι τοῦδε.

Τὰς τάξεις σας τὰς ἐπύκνωσαν χιλιάδες γενναῖοι ἔθνοφύλακες. Ξεύρετε ποῖοι εἶναι: Εἶναι ἀξιωματικοὶ καὶ ὀπλίται, ποὺ πολέμησαν γενναῖα πάντα καὶ ἐδημιούργησαν τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν δοξασμένην καὶ ματωμένην ἱστορίαν. Αὐτοὶ ἐπύκνωσαν τὰς τάξεις μας, αὐτοὶ οἱ γενναῖοι ἔφεδροι προγενέστεροί σας ἢ συμπολεμισταὶ σας, ποὺ ἔτρεξαν εἰς τὸ προσκλητήριον. Αὐτοὶ ἤνωσαν τὸ αἷμα τοὺς μαζί σας καὶ πρὸ ἡμερῶν καὶ χθὲς ἀκόμη. Τὶ μεγαλυτέρα ἱκανοποίησις. Αὕτη εἶναι ἡ πραγματικότης. Αὕτη εἶναι ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ Πανελλήνιον.

Ἄλλὰ ἀκόμη δὲν ὑπάρχουν παραφωνίαι. Ὑπάρχουν τόσαι συμφωνίαι, ὥστε νὰ πνίγῃνται αἱ πρῶται.

Συμπέρασμα: Ἀφῆστε τὴν καρδιά σας ἀνοικτὴν καὶ τὰ αὐτιά σας μόνον εἰς τὸ

σύνθημα. «Ἐλεύθερη Ἑλληνικὴ Πατρίς - Μεγάλῃ Πατρίδι».

Μεγάλῃ γιατί τὸ αἷμα χύθηκε παντοῦ πολὺ. Αὕτη ἡ Πατρίς θὰ ἀναστηθῇ εἰς πείσμα ὅλων τῶν διεθνιστῶν.

Καὶ τώρα ἂς ἀπαντήσωμεν ἡμεῖς οἱ Πραιτωριανοὶ εἰς τὸν κ. Γ. Καφαντάρην καὶ εἰς μέλλοντα τοιοῦτον κήρυκα.

«Τὸ 1945 ἀνατέλλει. Ζήτω ἡ ἀθάνατη Ἑλλάς».

«Ζήτω ἡ Μεγάλῃ Βρεταννία ἡ ὑπέροχῃ χώρα τῶν ἐλευθέρων δογμάτων».

Ζήτω ἀκόμη ἡ μικρὴ 3ῃ Ε.Ο.Τ. καὶ ἡ μεγάλη πλέον, γενναῖα ἐθνοφυλακὴ, ποὺ πύκνωσε τὰς τάξεις μας».

30 Δεκεμβρίου 1944

Ὁ Ταξίαρχος

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ

Συν/ρχης Πεζικοῦ

Παρέθεσα ὅλην τὴν διαταγὴν, ὥς ἀπάντησιν οἰουδήποτε Σκούρα.

Καὶ ὁ ἀγαπητὸς Πρόεδρος κ. Κανελλόπουλος μᾶς ἀδίκησε. Ἀσύνετη πράξις, οὐδέποτε ὑπῆρξε.

Μιὰ ἀκατάλυτη ἀγάπη συνέδεε τὸν Διοικητὴν μὲ τοὺς Ριμινίτας.

Ἔτσι διοικήθησαν ὅλαι αἱ μονάδες, ποὺ μοῦ ἀνετέθησαν.

Τοὺς ἔδειξα τὴν ἀγάπην μου. Μοῦ τὴν ἀνταπέδιδον μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην των. Καὶ οὐδαμοῦ ἀπετύχαμεν. Καὶ αἱ θυσίαι μας ἐμειοῦντο εἰς τὸ δυνατόν μικρότερον ὅριον, διότι ὁ κάθε ἕνας ἐνδιεφέρετο διὰ τὸν ἄλλον.

Ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἐθελοντὰς θυσίας.

## ΤΡΑΓΙΚΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ

### Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΙΣ ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν 20.30 ὥραν τῆς 11 Δεκεμβρίου 1944 ἐκλήθη ἐπείγοντως εἰς τὸν Σταθμὸν Διοικήσεως τῆς 23ης Ἀγγλικῆς Ταξιαρχίας εἰς τὴν Ἰλίσια, προκειμένου νὰ λάβω γνώσιν μιᾶς ἐξαιρετικῶς ἐπείγουσας διαταγῆς τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ.

Εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην μετέσχον μόνον οἱ διοικηταὶ ὅλων τῶν Ἀγγλικῶν μονάδων. Τὰ ἐπιτελεῖα παρέμεινον εἰς παρακειμέ-

νην αἴθουσαν. Ἐκεῖ παρευρίσκοντο ὁ Ἐπιτελάρχης ἀντ/ρχης Γερ. Λάμαρης, ὁ δ/ντὴς ἐπιχειρήσεων ταγμ. Π. Καραδήμας, ὁ ὑπασπιστὴς Λοχ. Κ. Λιάνης, καὶ οἱ διερμηνεῖς - βοηθοὶ ὑπολοχαγὸς Τέρης Κοντομίχαλος καὶ Γ. Γλύπτος (ἀμφότεροι τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ).

Κατὰ τὴν ἐν λόγω σύσκεψιν μοῦ ἀνεκοινώθη (ἀφοῦ ὁ Στρατηγὸς Ἀκράϊτ, διοικη-



τῆς ἐπιχειρήσεων Ἀθηνῶν συνώψισε τὴν ἀδυναμίαν ἐφοδιασμοῦ ἀπὸ 15ημέρου) ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀγγλικοῦ στρατηγείου περὶ ἐκκενώσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ συγκεντρώσεως τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δέλτα Φαλήρου, ἐν ἀναμονῇ εὐνοϊκῶν συνθηκῶν. Ἀπήντησα ἀμέσως: «Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῇ ἀπὸ τὴν Ταξιαρχίαν».

Μοῦ ἐδόθη δῖωρος προθεσμία διὰ νὰ σκεφθῶ καὶ ἀναφέρω. Καὶ ἡ σύσκεψις διεκόπη τὴν 22.30 διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν 02.00 ὥραν τῆς 12 Δεκεμβρίου. Ἀπαντες οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ ἔμειναν, κυριολεκτικῶς, ἐμβρόντητοι εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης.

Σὰν κινηματογραφικὴ σκηνὴ πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό μας, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκτελέσεως μιᾶς τοιαύτης διαταγῆς. Τὰ ἐγκλήματα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μας, αἱ σφαγαὶ εἰς τὰς μέχρι τότε ἐλευθέρως περιοχάς, καὶ πρὸ παντὸς ἡ πιθανὴ ἀπώλεια τοῦ ἀγῶνος.

Ἔμειναν σύμφωνοι καὶ οἱ ἐπιτελεῖς μου νὰ ἀντιδράσω ἔντονα καὶ πάσῃ θυσίᾳ,

ἐξηγώντας τὰ βασικὰ μειονεκτήματα, τὰ καταστρεπτικά, μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως καὶ τελικῶς τὴν δική μας ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀποχωρήσωμεν.

Πράγματι, ἐπαναληφθείσης τῆς συσκέψεως, ἐτόνισα σχεδὸν ἐπὶ λέξει τὰ ἐξῆς μὲ καταφανῇ συγκίνησιν διὰ τὸν σκοπὸν μας καὶ τὴν πιθανὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεώς μου:

«Ἡ III Ε.Ο.Τ. τὴν ὁποῖαν διοικῶ εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἀμυνθῇ μέχρι τέλους ἐπὶ τοῦ πατρίου ἐδάφους. Διεξάγει μέχρι σήμερον ἓνα ἄπελπιν, ἀλλὰ νικηφόρον ἀγῶνα ἔναντι τῶν ὑπερτέρων ἐχθρικῶν δυνάμεων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς νεκρούς της, τοὺς τραυματίας της καὶ τὸν ἀπελευθερωθέντα πληθυσμὸν εἰς τὴν μῆνιν τῶν κομμουνιστῶν - σφαγέων.

Ἡ ἀπόφασίς σας περὶ συμπτύξεως τῆς Ταξιαρχίας θὰ σημάνῃ διὰ τὸν ἐχθρὸν Νίκην, τὴν ὁποῖαν μέχρι τοῦδε δὲν ἐπέτυχε, διὰ δὲ τὰ τμήματά μου, ἐγκαταλείποντα ὅ,τι ἔχουν προσφιλέστερον, συντριπτικὴν κατάπτωσιν τοῦ ἠθικοῦ.

---

## ΜΟΝΟΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

---

Ἐάν ὅμως ἡ ἀπόφασις τῆς ἐκκενώσεως τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ὀριστική, θὰ σᾶς παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς δώσετε τὰ ὅπλα σας διὰ νὰ συνεχίσωμεν μόνοι μας τὸν ἀγῶνα. Εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσωμεν καὶ νὰ μὴ ἐγκαταλείψωμεν τὸν Ἀθηναϊκὸν Λαόν».

Τελικῶς διετύπωσα τὴν θερμὴν παράκλησιν νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ.

Ἡ ἀπάντησις αὐτὴ ἐδημιούργησε συγκινητικὴν ἀτμόσφαιραν εἰς τοὺς συγκεντρωμένους καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐξητάσθη ὁ τρόπος ἀντιμετωπίσεως τῆς καταστάσεως. Παρὰλλήλως ὑπεβάλαμεν ἅπαντες οἱ διοικηταὶ ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν διενεργουμέ-

νων ἐπιχειρήσεων.

(Ἡ σχετικὴ μου ἔκθεσις ὑπ' ἀριθμ. 510, εὑρίσκεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Δ/νσεως Ἱστορίας τοῦ ΓΕΣ μὲ ἡμερομηνίαν 12 Δεκ. 1944).

Τὴν ἀπάντησιν τοῦ «ὄχι» δὲν ἐδώσαμεν εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε. Ἐγνώριζα ποίους ἀξιωματικούς ἢ ὀπλίτας διώκουν. Ἦταν ὅλοι ἐθελονταί, θεοποιήσαντες τὴν Ἑλλάδα καὶ οὐδεὶς τούτων θὰ ἐδέχετο νὰ ἐγκαταλείψῃ ὁ Ἀθηναϊκὸς Λαός, ὁ ὁποῖος πρὸ μηνὸς τοὺς εἶχεν ὑποδεχθῇ κατὰ ἀλησμόνητον τρόπον.

Ὁ Στρατηγὸς Ἀκράϊτ διέλυσε τὴν συγκέντρωσιν, ὑποσχεθείς νὰ μεταφέρῃ τὰ λεχθέντα εἰς τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ.



---

## ΟΜΟΦΩΝΟΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

---

Κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας συνεσκέφθην μὲ ὅλους τοὺς ἐπιτελεῖς καὶ τοὺς διοικητὰς τῶν μονάδων καὶ τοὺς κατετόπισα ἐπὶ τῆς πιθανῆς δραματικῆς ἀποφάσεως περὶ ἐκκενώσεως τῶν Ἀθηνῶν, τῆς δοθείσης ἀπαντήσεως καὶ τῶν πιθανοτήτων ἀντιστάσεώς μας, ἄνευ τοῦ βαρέος ὀπλισμοῦ μας. Διέταξα δὲ νὰ κατατοπισθῶσι καὶ οἱ ἄνδρες τῶν.

Ἡ ἀπόφασις ἦτο ὁμόφωνος νὰ ἀμυνθῶμεν ἔστω καὶ μόνοι μας καὶ νὰ προσπαθῇσωμεν νὰ ἔλθουν τὸ γρηγορώτερον τὰ πυροβόλα μας.

Ὀπλισμένος μὲ τὴν συνολικὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν ταύτην παρουσιάσθην τὴν 12ην ὥραν εἰς τὸν Πρωθυπουργόν, τὸν κατετόπισα λεπτομερῶς, τοῦ ἀνέφερα τὰς δυνατότητας καὶ ἀποφάσεις καὶ τοῦ ὑπέβαλα τὴν γνώμην, νὰ ἐνισχύσῃ παρὰ τῷ Σκόμπυ ὡς πρωθυπουργὸς τὴν πρότασίν μου καὶ τὴν ἀνάγκην ταχυτάτης μεταφορᾶς τοῦ βαρέος ὀπλισμοῦ μας.

Ὁ Γ. Παπανδρέου ἔμεινε κατάπληκτος καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ὅπως-δήποτε θὰ προβῇ εἰς τὰς ἐπιβεβλημένας ἐνέργειας.

---

## ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΚΟΜΠΥ

---

Τὴν 13ην Δεκεμβρίου παρουσιάσθην μὲ τὸν Στρατηγὸν Ἀκράϊτ καὶ τοὺς ἐπιτελεῖς μου εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, τοῦ ἐπανελάβα τὴν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασίν μας καὶ τὸν ἐξώρκισα νὰ μὴν ἐπιμείνῃ εἰς τὴν διαταγὴν του.

Συνεζητήσαμεν ἐπὶ τοῦ τρόπου ἐπιχειρήσεων. Ἐπεμείναμεν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῆς ἀνάγκης προσβολῆς τῆς Καισαριανῆς καὶ Κοκκινιάς, ὅπου ἦσαν συγκεντρωμένοι αἱ οἰκογένειαι τῶν κομμουνιστῶν καὶ ὅλα τὰ κλοπιμαῖα τῶν.

Θὰ ἀντιστῶμεν - κατέληγα - καὶ

ἄνευ ἀνεφοδιασμοῦ ἐπὶ 15 ἡμέρων καὶ μόλις ἔλθουν τὰ πυροβόλα μας θὰ τοὺς συντρίψωμεν.

Ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ, ὁ ὁποῖος μετὰ θρησκευτικῆς προσοχῆς, μὲ ἤκουε, ἀνανεώσας τὴν πληροφορίαν περὶ ἀδυναμίας ἐφοδιασμοῦ, μὲ ἠὺχαρίστησε διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἀπόφασίν μας, ὑπεσχέθη διὰ τὴν ταχυτέραν μεταφορὰν τῶν πυροβόλων (τὰ ὅποια δυστυχῶς μετεφέρθησαν μόλις τὴν 13 Δεκεμ.) καὶ ὅτι θὰ ἐσκέπτετο καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεώς του περὶ συμπτύξεως.

---

## Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΜΑΤΑΙΟΥΤΑΙ

---

Εἶχε ὅμως καταστῇ φανερὸ εἰς ἡμᾶς, ὅτι αὕτη θὰ ἀνεβάλλετο καὶ θὰ ἐματαιοῦτο. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπέβαλον καὶ ἐγγράφως τὰς προτάσεις μου καὶ ἀπόφασίν μας δι' ἀναφορᾶς ὑπ' ἀριθμ. 516 τῆς 14 Δεκεμβρίου 1944, ὑποβληθείσης εἰς τοὺς

στρατηγοὺς Σκόμπυ καὶ Ἀκράϊτ, τὸν πρωθυπουργόν, ὄντα καὶ ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν, καὶ τὸν ἐπιτελάρχην ἀείμνηστον Σ. Λιώσην (Ἡ ἀναφορὰ εὐρίσκεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Δ/νσεως Ἱστορίας Γεν. Ἐπιτ. Στρατοῦ).





Στρατηγός Ε. ΛΙΩΣΗΣ. Ἀρχηγὸς  
τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου  
Στρατοῦ κατὰ τὸ 1944 εἰς  
Μέσην Ἀνατολή.

---

## ΟΙ ΡΙΜΙΝΙΤΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΜΕ ΘΥΕΛΛΩΔΗ ΕΠΙΘΕΣΙΝ

---

Μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς δραματικῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ κάθε Ριμινίτης, μικρὸς ἢ μεγάλος, αἰσθάνεται

ιεράν συγκίνησιν εἰς τὴν ἀνάμνησίν της, θὰ συνεχίσω τὴν χρονικὴν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων τῆς μάχης τῶν Ἀθηνῶν.

---

## Η 6<sup>Η</sup> ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΗΜΕΡΑ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

---

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου, ἡ μνημονευθεῖσα δύναμις τῆς Ταξιαρχίας ηὔξηθη κατὰ 215 ἄνδρας - τόση ἦτο ἡ δύναμις τοῦ 6ου τάγματος Μπουσμπουρέλη, συγκεκριμένου ἐκ δύο λόχων, τὸ ὁποῖον ἔφθασε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Ταξιαρχίας.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμε τὴν κύκλωσιν τῆς Ταξιαρχίας, ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθμ. Ε.Π. 480/6.12.44 διαταγὴ περὶ ἀπωθήσεως τῶν κομμουνιστῶν ἀπὸ τοῦ ὑψώματος Κοτοπούλη, ποῦ ὑπέρκειτο ἐφαπτομένως σχεδὸν —μία χαράδρα χώριζε— τῶν στρατῶν μας. Οἱ κομμουνισταί, ἀντιληφθέντες τὰς

προπαρασκευαστικὰς κινήσεις μας, ἤρχισαν βάλλοντες κατὰ τῶν ταγμάτων μας, τραυματίζαντες ὀπλίτας μας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρχισε, πλέον, ὁ ἀγὼν μὲ τὸν γνώριμον εἰς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ὀπλίτας μας τρόπον. Ἦτο ἡ 14η ὥρα. Τὴν 14ην ὥραν τὰ δύο τάγματα τῆς Ταξιαρχίας, 2ον καὶ 3ον, ἐκινήθησαν πρὸς κατάληψιν τοῦ ὑψώματος Κοτοπούλη.

Οἱ κομμουνισταί ἀντελήφθησαν ἀμέσως ὅλον τὸ βάρος τῆς θυελλώδους ἐνεργείας τῆς Ταξιαρχίας. Ἠπατήθησαν ἀσφαλῶς ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς ἀξίας τῆς μονά-



θας εκείνης, ή οποία αντιμετώπισε στην Ελλάδα νικηφόρους μονάδας από τὰ καλύπτοντα στρατεύματα τοῦ Χίτλερ, ὡς ή I Μεραρχία Ἀλεξιπτωτιστῶν. Παρεξήγησαν τήν εὐγενική καί σεμνή συμπεριφορά τῶν μαχητῶν μας, οἱ ὁποῖοι μὴ γνωρίζοντες παρὰ μόνον τήν Ἑλλάδα, δέν ἔδωσαν τήν παραμικροτέραν ἀφορμήν εἰς παρεξηγήσεις. Μία κόλασις πυρὸς ἐξαπελύθη κατὰ τῶν κομμουνιστῶν παρὰ τῶν τμημάτων τῆς Ταξιαρχίας, τὰ ὁποῖα κατόπιν μὲ τήν συνήθη τῶν ὑπέροχον ἐξόρμησιν, καταλάμβανον τὸν ἀντικειμενικὸν τοῦ σκοποῦ. Τρία ἄρματα μὲ τρία τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα Ἀγγλικῶν μονάδων, ἐβοήθησαν τήν ἐνέργειαν τῶν ταγμάτων μας. Ἐλήφθη μέριμνα —παρ' ὅλας τὰς ἀντιρρήσεις ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀγγλοῦ Συνδέσμου, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦνται οἱ χυμοφύλακες, θεωρούμενοι, ὅτι ἐξετέλεσαν τὰς διαταγὰς τοῦ κατακτητοῦ— ὥστε δύο λόχοι χωροφυλακῆς, ἀκολουθοῦντες τὰ τμήματά μας, νὰ ξεκαθαρίζουν συστηματικῶς τὰς καταλαμβανομένας περιοχὰς καὶ νὰ ἀποκαθιστοῦν τήν τάξιν εἰς ταύτας. Μετὰ τήν κατάληψιν τοῦ ἀντερείσματος Κοτοπούλης, τὰ τάγματα ἐσυνέχισαν τήν προέλασίν των, καὶ μέχρι τῆς 17.30 ὥρας κατέλαβον τήν γραμμὴν Ἀλσος Συγγροῦ —Β. καὶ ΒΑ. παρυφῇ Καισαριανῆς— ὑψώμα Ἀλεποβοῦνι, τήν ὁποίαν καὶ ὠργάνωσαν ἀμυντικῶς. Ταῦτοχρόνως, μία διμοιρία τοῦ 1ου τάγματος, κατέλαβε τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Παίδων καὶ ἡ διμοιρία προστάτας τὸ Λαϊκὸν Νοσοκομεῖον γιὰ τήν ἐκλύψιν τῆς Ταξιαρχίας. Ἔτσι ὁ ἄμεσος κίνδυνος κυκλώσεως τῆς Ταξιαρχίας ἐξηφανίσθη. Ὁ ἀπελευθερωθεὶς πληθυσμὸς, κυριολεκτικῶς, ἀνέπνευσε ἀπὸ τήν μέχρι τότε τυραννίαν τῶν ἐγκληματιῶν. Ἡ διαγνώγη τῶν ἀνδρῶν τῆς Ταξιαρχίας ἐναντι τῶν κομμουνιστῶν, ὑπῆρξε, ὡς πάντοτε, ἐξαιρετική. Οἱ τραυματίαι των μετεφέροντο καὶ ἐνοσηλεύοντο ὑπὸ τῆς Ταξιαρχίας. Εἶχαμε στήν πρώτη αὐτὴ ἐξόρμησι 3 νεκροὺς καὶ 6 τραυματίας ὁπλίτας. Οἱ κομμουνισταὶ εἶχαν διπλασίους.

**Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ:** «Ἐν ὀνόματι τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους κατηγοροῦμεν τὴν ἡγεσίαν τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ὅτι ὁδηγεῖ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον...»

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ Πρωθυπουργὸς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τὸ κάτωθι διάγγελμά του: Τὸ «κατηγορῶ» κατὰ τῶν

κομμουνιστῶν, τῶν Βουλγαροφρόνων ἐγκληματιῶν:

«Μὲ βαθεῖαν θλίψιν ἀπευθύνομαι σήμερον πρὸς τὸ Ἔθνος.... Διότι, δυστυχῶς, ἡ Ἐθνικὴ μας Ἐνωσις ἔχει πλέον διασπασθῇ.

» Γνωρίζει ὁ Ἑλληνικὸς λαός, μὲ πόσῃ πίστιν ἐπαλαίσαμεν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Λιβάνου, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνώσεως.

» Ἀπὸ τότε ἐκηρύτταμεν τὸ σύνθημα:

» Μία Πατρίς, μία Κυβέρνησις, ἓνας Στρατός, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

» Ἡ ἐπίτευξις τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνώσεως ὑπῆρξεν εὐτυχὲς γεγονός. Καὶ ἀπέδωκε, κατὰ τὸ τρίμηνον τῆς Κυβερνήσεως, μέγα ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς Χώρας. Ἐπραγματοποίησε τὸ «θαῦμα» τῆς ἀναιμάκτου ἀπελευθερώσεως. Καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν ὀλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, ὑψώθη ὁ αἶνος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως διὰ τὴν εὐτυχὴ αὐτὴν καὶ ἱστορικὴν ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν Χώραν.

» Καὶ ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἐγκατασταθεῖσα εἰς τὴν ἐλευθέραν Πατρίδα, ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον της. Μὲ τὰς προγραμματικὰς κατευθύνσεις τῆς 18ης Ὀκτωβρίου, καθώρισε τοὺς σκοποὺς της. Μαζὶ μὲ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν οἰκονομικῶν ἐρειπίων, ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ καὶ τὸν δεῦτερον ἄθλον:

» Τὴν μετάβασιν ἀπὸ τὴν ἀνώμαλον περίοδον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως εἰς τὸ ἐλεύθερον Κράτος Δικαίου, εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ Νόμου εἰς τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

» Συνεπεῖς πρὸς τὰς ἐπαγγελίας μας ἐκηρύξαμεν τὴν ἀποστράτευσιν τῆς Πολιτοφυλακῆς τοῦ ΕΑΜ, καθὼς καὶ τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων. Καὶ ἐκηρύξαμεν ἐπίσης τὴν ἐπιστράτευσιν τῆς κλάσεως τοῦ 1936, ὅπως ἀπαρτίσῃ τὴν Ἐθνοφυλακὴν, ἡ ὁποία νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Νόμου. Αἱ κυβερνητικαὶ ἀποφάσεις, εἶχον ληφθῇ ὁμοφώνως. Καὶ δικαίως ἡλπίσαμεν, ὅτι, ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου, θὰ συντελεῖτο ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους Δικαίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἐγγυητὴς τῶν ἐλευθεριῶν καὶ προστάτης τῆς ἀσφαλείας τοῦ λαοῦ.

» Καὶ ἀπροόπτως ἐπῆλθεν ἡ κρίσις.

» Διατί;

» Ποῖος ἔπταισεν;

» Ἡ εὐθύνη ἐνὸς ἐμφυλίου πολέμου,



εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ὁδηγοῦν εἶναι τραγική. Καὶ τὸ "Ἔθνος πρέπει νὰ γνωρίζη, ποῖος ἔπαισεν. Ἡ ἐπαγγελία τῆς ἀποστρατεύσεως τῶν ἀνταρτικῶν μας δυνάμεων περιέχεται εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν ἐξηρτήθη τότε ἀπὸ κανένα ὅρον. ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΕΤΕΘΗΣΑΝ ΟΡΟΙ. Ἐξητήθη, ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅπως τεθῇ ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ὁλόκληρον τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς. Τοιαύτη ἐπαγγελία, δὲν περιείχετο εἰς τὰς κοινὰς προγραμματικὰς μας δηλώσεις. Εἰς τὰς δηλώσεις μας περιείχετο μόνον ἡ ἐπαγγελία τῆς αὐστηρᾶς ἐκκαθαρίσεως. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν ἀπόλυτον καλὴν μας πίστιν, διὰ νὰ ἐμπνεύσωμεν πλήρη ἐμπιστοσύνην χάριν τῆς παγιώσεως τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνώσεως, ἀπεδέχθημεν τὸν ὅρον. Μᾶς ἐζητήθη κατόπιν, ὅπως οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν προσωρινὴν Ἐθνοφυλακὴν, τὴν συγκροτουμένην ἀπὸ τὴν κλάσιν τοῦ 1936, ἐγκρίνωνται ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς.

»Εἰς τὰς παλαιὰς συμφωνίας μας, δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη ὑποχρέωσις. Ὑπῆρχε μόνον ἡ ὑποχρέωσις, ὅπως ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγος εἶναι πρόσωπα κοινῆς ἐμπιστοσύνης.

»Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ἀπεδέχθημεν καὶ αὐτὸν τὸν ὅρον, χάριν τῆς παγιώσεως τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνότητος. Καὶ ὅταν κατὰ λάθος, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος, ἐστάλησαν ἀξιωματικοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὡς στελέχη τῆς Ἐθνοφυλακῆς, χωρὶς προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς, ὄχι μόνον προέβημεν εἰς τὴν ἄμεσον ἀνάκλησίν των, ἀλλὰ ἀποφασίσαμεν ἀμέσως μεταβολὰς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Ἐδέχθημεν τὰς παραιτήσεις καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ προσωπάρχου. Καὶ ἀναθέσαμεν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸν στρατηγόν, τὸν ὁποῖον μᾶς ἐπρότεινον.

»Συνέχεια ἀξιώσεων.

»Ἀλλὰ μᾶς ἐζητήθη ἀκόμη μαζὶ μὲ τὴν ἀποστράτευσιν τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων καὶ ἡ διάλυσις τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου. Τοιοῦτος ὅρος δὲν περιέχεται εἰς τὰς κοινὰς προγραμματικὰς μας δηλώσεις.

»Ἀπηντήσαμεν, ὅτι ἀποτελοῦν τακτικὸν στρατόν. Καὶ ὅτι ἀκόμη ὁ πόλεμος συνεχίζεται καὶ αἱ δύο αὐταὶ στρατιωτικαὶ μας Μονάδες εἶναι αἱ μόναι τὰς ὁποίας διαθέτομεν, μέχρι τῆς ὁργανώσεως τοῦ

τακτικοῦ μας στρατοῦ, πρὸς συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν κοινὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα. Καὶ ἰδίως τοὺς ἀνεκοινώσαμεν, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ γνώμη καὶ τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου.

»Καὶ ἐν τούτοις, ἐπεδιώξαμεν πάλιν νὰ εὕρωμεν μίαν ἱκανοποιητικὴν λύσιν. Μᾶς ἐπροτάθη νὰ διατηρηθοῦν αἱ μονάδες τῶν ἀνταρτικῶν μας δυνάμεων. Καὶ μᾶς ἠξιώθη προσθέτως, ὅπως ἡ δύναμις τῆς Μονάδος τοῦ ΕΛΑΣ, εἶναι ἴση πρὸς τὸ σύνολον τῶν δυνάμεων τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Λόχου καὶ τῆς μονάδος τοῦ ΕΔΕΣ. Καὶ ἀπεδέχθημεν καὶ αὐτὴν τὴν πρότασιν.

»Εἴχαμεν, κατόπιν τούτου, ἐλπίζει ὅτι τὰ ἐπίμαχα θέματα διηυθετήθησαν καὶ ὅτι θὰ ἐβαδίζαμεν ὁμαλῶς πρὸς τὸ μέλλον.

»Καὶ ὅμως, ἀπροόπτως ἐπῆλθεν ἡ κρίσις. Διὰτί;

»Τὴν 1ην Δεκεμβρίου, συμφώνως πρὸς τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἔπρεπε ἡ Πολιτοφυλακὴ τοῦ ΕΑΜ νὰ παραδώσῃ ὑπηρεσίαν εἰς τὸ νέον Σῶμα τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Ἀλλὰ ἡ Πολιτοφυλακὴ ἤρνεϊτο νὰ παραδώσῃ. Καὶ τότε ἐκρίναμεν, ὅτι ἡ διαταγὴ τῆς παραδόσεως, ἔπρεπε νὰ ὑπογραφῇ ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Καὶ θεωρήσαμεν τὴν συνυπογραφὴν, θέμα ἐμπιστοσύνης. Ἀλλὰ οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς, παρὰ τὴν ὁμόφωνον προηγουμένην ἀπόφασιν, δὲν ὑπέγραψαν.

»Καὶ ἐπῆλθεν ἡ κρίσις.

»Καὶ τώρα, ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἐθνους, τίθεται τὸ ἐρώτημα: ΠΟΙΟΣ ΠΤΑΙΕΙ;

»Τὸ Ἔθνος γνωρίζει, ὅτι ἐξηντλήσαμεν ὅλας τὰς προσπάθειάς μας διὰ τὴν διατήρησιν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνότητος. Ἐπροτιμήσαμεν νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς σφοδρὰς ἐπικρίσεις διὰ τὴν ὑπέρμετρον ὑποχώρησίν μας εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς. Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐπτόησεν ἡ ἐπικρίσις, διότι ἀρχὴ τοῦ πολιτικοῦ βίου μας, δὲν εἶναι ἡ δημοτικότητα, ἀλλὰ τὸ χρέος.

»Παρεμείναμεν σταθεροὶ εἰς τὴν προσπάθειαν, διότι ἐγνωρίζαμεν ποία κατάρτα διὰ τὸν τόπον θὰ ἦτο ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. Καὶ σήμερον, ἔχομεν τὴν συνειδήσιν ἡρεμον, ὅτι δὲν ἐπταίσαμεν. Ὁλόκληρος ἡ εὐθύνη τοῦ Ἐθνους βαρύνει τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς.

»Διότι ἐπανελήφθη, δυστυχῶς, ἡ περι-



πέτεια του Λιβάνου. Και πάλιν, επεκράτησαν οί αδιάλλακτοι. Φαίνεται, ότι ἐδέχοντο νά ὑπάρχη Κυβέρνησις Ἐθνικῆς Ἐνώσεως, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον, ἡ ὀλικὴ δύναμις νὰ εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας των. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν ἔφθασαν αἱ προθεσμίαι τῆς ἀποστρατεύσεως, ἐξηγέρθησαν. Καὶ ἐπέβαλαν τὰς θελήσεις των. Καὶ ὁδηγοῦν τὴν χώραν, μὲ τὰ ἔνοπλα συλλαλητήρια, μὲ τὴν γενικὴν ἀπεργίαν, μὲ τὴν ἀνασύστασιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΕΛΑΣ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον.

»Τοιοῦτοτρόπως, ἔγιναν ἔνοχοι. Εἰς μάτην κατηγοροῦν ἀπὸ χθὲς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι προετοιμάζει τὸν Φασισμόν. Ὅτι ἀπειλεῖ τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, ὅτι ἐστράφη πρὸς τὴν Ἀντίδρασιν.

»Ὁ Νόμος τῆς ἀνασυντάξεως τοῦ στρατοῦ μας, ἐψηφίσθη ὁμοφώνως ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Καὶ ὅταν ὁ στρατὸς μας ἀνασυντάσσεται, κατὰ τὸν συμφωνον καὶ μὲ τὴν γνώμην των, μὲ ποίαν ὑλικὴν δύναμιν ὁδηγοῦμεν εἰς τὸν Φασισμόν;

»Ὅλοι οἱ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ νόμοι τῆς Κυβερνήσεως ἐπροτάθησαν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς καὶ ἐψηφίσθησαν ὁμοφώνως ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Πῶς λοιπὸν ἐστράφημεν πρὸς τὴν Ἀντίδρασιν;

»ΟΧΙ. Ἡ Κυβέρνησις παραμένει σταθερὰ εἰς τὰς κοινὰς προγραμματικὰς κατευθύνσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦν παραχώρησιν πρὸς τὴν Ἀκραν Ἀριστεράν, ἀλλὰ πολιτικὴν πίστιν μας.

»Παραμένομεν πάντοτε θανάσιμοι ἐχθροὶ τοῦ Φασισμοῦ, πολέμιοι τῆς Ἀντιδράσεως, σημαιοφόροι τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

»Καὶ ἀπόδειξις παρέχεται σήμερον ἀκόμη, εἰς τὴν διαμάχην τῆς Πολιτοφυλακῆς τοῦ ΕΑΜ καὶ τῆς Ἐθνοφυλακῆς τοῦ λαοῦ. Ἡ Ἀκρα Ἀριστερὰ ὑποστηρίζει τὴν Πολιτοφυλακὴν, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς μίαν Ὁργάνωσιν.

»Ἡμεῖς ὑποστηρίζομεν τὴν Ἐθνοφυλακὴν, ἡ ὁποία ἐνσαρκώνει τὴν ἰδέαν τοῦ λαοῦ. Κηρύττουν τὴν λαοκρατίαν μὲ λέξεις, καὶ ἡμεῖς τὴν καθιστῶμεν πράξιν.

»Ἴδου οἱ ὑπεύθυνοι.

»Ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἐθνους κατηγοροῦμεν τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς, ὅτι ὁδηγεῖ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ θανάσιμον συμφορὰν τῆς πατρίδος.

»Ἀλλὰ συγχρόνως, θέλομεν νὰ ἀπευ-

θυνθῶμεν, πρὸς τοὺς παλαιοὺς ὁπαδοὺς των. Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ ΕΛΑΣ, τῆς Πολιτοφυλακῆς, καθὼς καὶ πρὸς τὰ μέλη τοῦ ΕΑΜ, διὰ νὰ τοὺς εἰπῶμεν: «Ἐπαλαίψατε, κατὰ τὴν περίοδον τῆς λαϊκῆς ἀντιστάσεως, ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ. Καὶ προσθέσατε ἐνδόξους τίτλους εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἐθνικῶν μας ἀγώνων. Καὶ ἐπαλαίσατε ἐναντίον τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ τὸ Κράτος τότε, ἦτο τῆς Κατοχῆς. Καὶ ὠφείλατε νὰ παλαίσετε.

»Σήμερον, καλεῖσθε ἐπίσης, ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς σας ἡγέτας νὰ παλαίσετε ἐναντίον τοῦ Κράτους. Σήμερον ὅμως, εἶναι τὸ Κράτος τῆς Ἑλλάδος. Ἡμπορεῖτε νὰ τὸ πράξετε; Μὲ τὴν γενικὴν ἀπεργίαν βυθίζετε σήμερον εἰς δυστυχίαν τὸν λαόν μας. Καὶ μὲ τὴν στασιαστικὴν ἀνασύστασιν τοῦ ΕΛΑΣ ἐγκαινιάζετε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀφήνει ἀνοικτὰ τὰ σύνορα εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος.

»ΝΕΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, εὐγενεῖς καὶ γενναῖοι ἀγωνισταὶ τῶν Ἐθνικῶν μας ἀγώνων, εἶναι δυνατόν νὰ πλήξετε τὴν πατρίδα εἰς τὴν καρδίαν; Ἡ πατρίς ἔχει ἐπιζήσει ἀπὸ τὰ πλήγματα καὶ τῶν τριῶν βαρβάρων κατακτητῶν. Νέοι τῆς Ἑλλάδος, μέλη τοῦ ΕΑΜ. Δὲν μπορεῖτε νὰ στρέψετε τὰ ὄπλα ἐναντίον τῆς πατρίδος. Κατὰ τὸ στάδιον τῆς δουλείας, ἡ φωνὴ τῆς Ὁργανώσεως ἦτο συγχρόνως καὶ φωνὴ τῆς πατρίδος. Καὶ ὠφείλατε νὰ ὑπακούετε. Σήμερον, δυστυχῶς, ἄλλη εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ὁργανώσεως καὶ ἄλλη ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος.

»Ὁφείλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἑλλάδος.

»Ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει, ὅτι ἔχει εἰς τὸ πλευρόν της, τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ ἐκφράζει τὴν βαθείαν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἐκπροσώπους ἐνταῦθα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας διὰ τὴν ἀμέριστον αὐτῶν συμπαράστασιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

»Ἀλλὰ θέλομεν εἰς τὸ πλευρόν μας ὅλους τοὺς Ἑλληνας. Διότι ἀγωνιζόμεθα διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος.

»Ἡνωμένοι, ὀφείλομεν νὰ ὑπερνικήσωμεν τὴν θανάσιμον κρίσιν, νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν Νόμον, καὶ νὰ βαδίσωμεν πάλιν ἀποφασιστικοὶ πρὸς τὸ μέλλον.

»Μὲ τὴν βοήθειαν ὅλων τῶν τέκνων της, καθὼς καὶ τῶν Μεγάλων Συμμάχων



μας, ἡ πατρίς θὰ ἐπανεύρη τὸν δρόμον της.

### **ΖΗΤΩ Η ΑΙΩΝΙΑ ΕΛΛΑΣ»**

Ἡ λύσσα τῶν κομμουνιστῶν ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Ταξιαρχίας, διότι, ἀντελαμβάνοντο οὗτοι τὸ τεράστιον κέρδος τῶν ἐκ τῆς ἐξουδετερώσεώς της. Τὴν 7ην Δεκεμβρίου δύο τάγματά των τὸ 1/16 καὶ τὸ 2/34 ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ 3ου τάγματος Ρίμινι γιὰ νὰ καταλάβουν τὸ ὕψωμα Ἀλεποβοῦνι τὴν 04.30 τὸ πρωῒ.

Ἄλλα τμήματά των ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ νεκροταφείου Ζωγράφου. Τὸ κατέλαβον, ἀλλὰ κατὰ τὰ ξημερώματα ἀνετράπησαν. Εἰς τὸ συγκρότημα τῆς «Σωτηρίας» οἱ ἐλασῖται μὲ βαθμοφόρους Γερμανοὺς εἶχον συγκεντρώσει δύο τάγματά των τὰ 11/42 καὶ 11/34, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῆς Ταξιαρχίας, βοηθούμενοι ἀπὸ ὄλμους καὶ πυροβόλα. Ἡ πρόθεσις ἦτο καταφανής: Ἐξάντλησις τῆς Ταξιαρχίας μὲ διαρκεῖς ἐπιθέσεις ἀπὸ ὅλας τὰς κατευθύνσεις.

---

## **ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΙΣ**

---

Ἡ Ταξιαρχία, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν, διέταξε τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ συγκροτήματος «Σωτηρία» μὲ τμήματα τοῦ 1ου τάγματος — 3ος Λόχος τοῦ ἀειμνήστου Σπηλιοπούλου μὲ 3 ἄρματα καὶ 3 κάριερ καὶ 31 τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Κορίναν Ἀναστ., καὶ μὲ διλοχίαν Ἐθνοφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Σμπῶκον. Ἐμ. τοῦ 1/141 τάγματος διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἐκκαθαριζομένων περιοχῶν.

Ἡ ἐπιχειρήσις ἀνετέθη εἰς τὸν Ταγ/ρχην

Σίμον Δουκάκη, ὑποδιοικητὴν τοῦ 1ου Τάγματος. Κατὰ διαβολικὴν σύμπτωσιν ἀπέναντί του διοικητῆς εἰς τὴν «Σωτηρίαν» ἦτο ὁ ἐλασίτης μαθητὴς του εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων, Γεωργιάδης, ἀπὸ τοὺς πιὸ φανατισμένους καὶ σκληροὺς. Ἡ ἐπιχειρήσις ἄρχισε τὴν 7.30 ὥραν καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς 18ης ὥρας, ὅταν νύκτωσε. Οἱ κομμουνισταὶ ὑπερήσπισαν τὴν «Σωτηρίαν», κτίριον πρὸς κτίριον, (οἱ ἀσθενεῖς κατέφυγον εἰς ἓνα θάλαμον διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰς ἀπωλείας).

---

## **ΟΙ ΕΛΑΣΙΤΑΙ ΔΙΑΛΥΟΝΤΑΙ**

---

Ὅμως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν καὶ τὴν πείραν τῶν τμημάτων τῆς Ταξιαρχίας, «ἀγῶνος οἰκημάτων», τὴν ἀποκτηθεῖσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ἀπὸ τὰ ἐλασίτικα τάγματα ἐλάχιστοι διεσώθησαν, 15 ἀξιωματικοὶ καὶ 300 ἐλασῖται συνελήφθησαν καὶ αὐτὸς ὁ Διοικητὴς των Γεωργιάδης, ἀφοῦ ἐξήντησε μὲ λύσσα ὅλα του τὰ πυρομαχικά. Δυστυχῶς, ἐφείσθησαν τῆς ζωῆς του διὰ νὰ τὸν εὕρωμεν ἀργότερα εἰς τὸν συμμοριακὸν ἀγῶνα ὡς διοικητὴν Ταξιαρχίας συμμοριτῶν....

Ὅπωςδὴποτε αἱ προϋποθέσεις τοῦ ἐχθροῦ ἀνετράπησαν. Τὸ ἠθικόν του ἐκλονίσθη. Ἀλλὰ τὴν μάχην αὐτὴν τὴν ἐπλήρωσαμε μὲ ἓνα ἀξιωματικόν μας καὶ 8 στρατιώτας μας νεκρούς. Ἡ κατάστασις ἀμύνης τῆς Ταξιαρχίας ἐβελτιώθη, διότι τὴν ἰδίαν ἡμέραν κατελήφθη καὶ τὸ Σχολεῖον «Γυμναστικῆς».

Κατέστη ὁμως φανερόν, ὅτι τὴν τρομερὰν ἀπειλὴν ἀντιμετώπιζον ἐλάχισται ἀγγλικάι δυνάμεις καὶ ἡ μοναδικὴ ἑλληνικὴ μονάς, ἡ III Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ 40 ἡμέρας θὰ ἐπάλαιον κατὰ ἀφαντάστως ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀγγλικὴν ἔκθεσιν, ὑπερέβαινον τὰς 27.000 καὶ ἦσαν ὡπλισμένοι μὲ ἀρτιώτατον ἰταλικὸν καὶ γερμανικὸν ὅπλισμόν.

Κυκλωμένη ἡ Ταξιαρχία καὶ στερουμένη τοῦ συνόλου τῶν ὅπλων ὑποστηρίξεως (σύνολον πυροβολικοῦ τῆς 24 πυροβόλων, σύνολον σχεδὸν ὄλμων της, σύνολον τεθωρακισμένων εὐρίσκοντο εἰς Ἰταλίαν) ἀντέτασσε εἰς τὴν λύσσαν τῶν κομμουνιστῶν, τὴν ἀπόλυτον θέλησιν αὐτοθυσίας ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν, δυναμωμένων εἰς τὸ ἔπαρκον ἀπὸ τὴν ἀκλόνητον ἀλληλοεμπιστοσύνην των.



Ἀπὸ τὰς 8-11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ. Ἡ Ταξιαρχία κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐδέχθη συνεχεῖς ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν. Οὕτω, τὸ II τάγμα τοῦ Τζανετῆ ἀπέκρουσεν ἐπίθεσιν τῶν μονάδων τῶν ἐλασιτῶν, ἀλλὰ καὶ κατέλαβε τὰ Νοσοκομεῖα Συγγροῦ — Προσφυγικὸν καὶ Ἀρεταίειον καὶ ἐκάλυψε πληρῶς τὴν εἰς τοὺς Στρατῶνας 1ου Συν/τος Πεζ. τεταγμένην Μοῖραν Ἀγγλικοῦ Πυρ/κοῦ. Ὁμοίως ἀπεκρούσθησαν ἰσχυραὶ ἐπιθέσεις ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων Β. Καισαριανῆς.

Κατὰ τὴν 12ην Δεκεμβρίου ἡ κατάστασις συνωψίζετο εἰς τὰ γραφέντα περὶ τῆς δραματικῆς συσκέψεως, περὶ ἐγκαταλείψεως τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀποτέλεσμα ὅμως τῶν τότε προτάσεων μου (510 καὶ 516 ἐκθέσεων μου), ἦτο νὰ διατεθῇ εἰς τὴν Ταξιαρχίαν ὁ Ἀντ/ρχης Σ. Γκίκας, ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν συγκροτήματος ἐκ τοῦ 5ου τάγματος Μ.Α. καὶ τῶν 141 καὶ 142 ταγ/των ἐθνοφυλακῆς, τοῦ Σχολείου Χωρ/κῆς καὶ τμημάτων Χωρ/κῆς, μετὰ τὴν περιοχὴν τῶν στρατῶν Ἱππικοῦ καὶ Ὀρεινοῦ Πυρ/κοῦ.

Αἱ προθέσεις τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὴν 13ην καὶ 14ην Δεκεμβρίου ἀπέβλεπον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν στρατῶν τοῦ 1ου Συν/τος Πεζικοῦ διὰ νὰ ἀχρηστεύσουν τὸ ἀγγλικὸν πυροβολικόν, μετὰ ἄνωγον σκοπὸν διευρύνσεως τοῦ μετώπου τῶν καὶ κυκλώσεως τῆς Ταξιαρχίας ἐκ τῶν νώτων.



Ὁ ἀείμνηστος στρατηγὸς Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ὁ ὁποῖος ὤρισθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀθηνῶν.



### III ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

#### ΓΡΑΦΕΙΟΝ II

#### Ἀπάντησις εἰς κακοηθείας

Διαδίδεται ἡ ἄτιμος συκοφαντία, ὅτι ἡ Ταξιαρχία δὲν συμπεριφέρεται καλῶς εἰς τοὺς αἰχμαλώτους καὶ λόγῳ τούτου δὲν θέλουν νὰ παραδοθοῦν πολλοί, καίτοι βλέπουν ποὺ μᾶς ἔφερε ὁ Διεθνισμὸς καὶ ἡ ὑποταγὴ μερικῶν εἰς τοὺς Γερμανοὺς καὶ Βουλγάρους, ὧν πολλοὺς συνελάβομεν.

Δηλῶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς μου, λόγῳ τιμῆς τοῦ συνόλου τῆς Ταξιαρχίας, ὅτι ἅπαντα τ' ἀνωτέρω εἶναι κακοήθεις ἀτιμίας, συνέχεια, ἄλλως τε, καὶ τῶν προηγουμένων. Ἐπ' αὐτοῦ δέχομαι καὶ τὴν πλεον αὐστηρὰν οἰονδήποτε ἐξέτασιν.

Ἡ Ταξιαρχία ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἑλλήνων καὶ ὄχι δολοφόνους. Εἰς τοὺς κόλπους τῆς περιλαμβάνει μόνον Ἑλλήνας πάσης ἰδεολογίας. Ἡ Ταξιαρχία ἔχει μόνον ἓνα σύνθημα, τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὴν πολιτικὴν. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὁ διοικητὴς τάγματος Γεωργιάδης, ὅστις συλληφθεὶς βάλλων, οὔτε κἂν ἐκακοποιήθη καὶ εἶνε σῶος.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Τούτουνας, δολοφόνος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ὑπάρχου Ζαφείρη, ὑπηρετοῦντος ἤδη ἐν τῇ Ταξιαρχίᾳ, οὐ μόνον δὲν ἐκακοποιήθη, ἀλλὰ ὡς τραυματίας περιθάλπεται εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Ταξιαρχίας. Ὁ μετ' αὐτοῦ συλληφθεὶς πολιτικὸς καθοδηγητὴς καὶ γνωστὸς ὡς ἐκτελεστής καὶ ὑπεύθυνος ἀπείρων φόνων Σόλλας, εἶναι καὶ αὐτὸς εἰς τὸ αὐτὸ νοσοκομεῖον.

Ὅστις θέλει νὰ πεισθῇ, δύναται νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ.

Ἡ Ταξιαρχία δὲν εἶναι οὔτε Ταξιαρχία τιμωρῶν, ἀλλ' οὔτε κἂν δικαστῶν.

Εἶναι μόνον Ταξιαρχία Ἑλλήνων στρατιωτῶν. Προΐστανται ταύτης συνταγματάρχαι καὶ διοικηταὶ μονάδων, ὅλοι ἀπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας μέχρι τοῦ τελευταίου ἀνθυπολοχαγοῦ, ὑπηρετοῦν καὶ ἐκτελεστοὶ τῆς λαϊκῆς θελήσεως καὶ τοῦ πόθου τῶν Ἑλληνίδων ἡρωίδων, λόγος δι' ὃν μετέβη καὶ ἐξήγγισε τὴν Ἑλλάδα, πολεμήσασα τὸν Φασισμό καὶ τὸν Χιτλερισμό.

Ἐκτελέσατε τὴν διαταγὴν διὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ὅπλων.

Προσέχετε τὴν εὐθύνη σας.

Πρέπει νὰ ἐνώσωμε τὰς δυνάμεις μας ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν Γερμανῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐχθρῶν μας.

Ὁ καιρὸς ἐπείγει. Θὰ εἴμεθα ἀπόντες καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα καὶ τότε πολλὰς φορὰς θὰ συντριβῇτε ἠθικῶς καὶ θὰ μετανοήσητε διὰ τὴν ἀπουσίαν μας, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἄργα.

Ἡμεῖς οἱ διοικηταὶ τῆς Ταξιαρχίας δὲν εἶπαμε ποτὲ ψέμματα, καὶ οὐδέποτε ὑπηρετήσαμε κόμμα.

Εἴμεθα μόνον Ἕλληνες.

Θὰ μᾶς εὔρητε σὲ κάθε πόλεμον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ ποτὲ ὑπὲρ κόμματος.

Εἶναι καιρὸς νὰ συνεισθῇτε.

Πρὸς Θεοῦ καταστρεφόμεθα.

Οὔτε, ἄλλως τε, πρόκειται νὰ ἐπιτύχετε.

10 Δεκεμβρίου 1944

Ἡ

III Ἑλληνικὴ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία  
Θ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ



---

## ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΔΕΚΑΠΛΑΣΙΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

---

Ἡ ἐχθρική ἐπίθεσις κατὰ τῆς 23ης Ἀγγλικῆς Ταξιαρχίας ἐπέτυχεν ἀρχικῶς. Οἱ κομμουνισταὶ εἰσῆλθον εἰς τοὺς στρατώνας, ὅπου ἔθεσαν πῦρ εἰς τὰς ἀποθήκας βενζίνης, συνέλαβον ἀρκετοὺς Ἀγγλοὺς αἰχμαλώτους καὶ ἐπλησίασαν εἰς ἀπόστασιν 50 μ. ἀπὸ τὰ πυροβόλα. Ἡ ἐπέμβασις τμημάτων τῆς Ταξιαρχίας μας ὑπῆρξεν ἄμεσος. Οἱ ἐλασῖται ἐξεδιώχθησαν καὶ κατὰ τὴν διέλευσίν των ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖον «Ἑλενα» ὑπέστησαν ἀρκετὴν φθοράν, καὶ ἐγκατέλειψαν αἰχμαλώτους εἰς χεῖρας τοῦ ἐκεῖ 149 τάγματος Ἐθνοφυλακῆς.

Οἱ Ἑλασῖται —περὶ τοὺς 600— συμπτύχθέντες εἰς τὰς προσφυγικὰς πολυκατοικίας ἐπὶ τῆς Β.Α. ἄκρας τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἠτοιμάζοντο καὶ πάλιν δι' ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς μονάδος.

Ἡ Ταξιαρχία δὲν διέθετε παρὰ μόνον δύο λόχους τοῦ 1ου τάγματος τοῦ Ι.Καραβία. Εἶχεν ὅμως ἀπόλυτον πεποιθῆσιν εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς καὶ διέταξε τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἐξουδετέρωσιν τῆς ἀπειλῆς.

Ἡ ἐπίθεσις ἤρχισε ἀπὸ τῆς 11ης ὥρας τῆς 14 Δεκεμβρίου ὑπὸ τοῦ 1ου Λόχου τοῦ 1ου τάγματος μὲ Διοικητὴν τὸν λοχαγὸν Θώμογλου, τὸν ὑπολοχαγὸν Πετράκην Ἀρ. καὶ μὲ τὴν βοήθειαν 3 ἀγγλικῶν ἀρμάτων καὶ κάριερς. Διήρκεσεν αὕτη ἐπὶ διήμερον μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατάληψιν τῶν πολυκατοικιῶν καὶ τὴν σύλληψιν 100 αἰχμαλώτων. Οἱ στρατιῶται μας ἐπεβλή-

θησάν τῶν ἐλασιτῶν, ποὺ ἀνθίσταντο πεισμόνως ἐκ τῶν ἀσφαλῶν κτιρίων, χάρις εἰς τὴν πείραν τοῦ ἀγῶνος κατωκημένων τόπων, ποὺ εἶχαν ἀποκτήσει εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Εἰς ὅλον τὸ ἄλλο μέτωπον συνεχεῖς βολαὶ ὀλμων καὶ πολυβόλων κατὰ τῶν στρατῶν μας καὶ τοῦ Σταθμοῦ Διοικήσεως τῆς Ταξιαρχίας. Αἱ δυσχέρειαι εἶναι μέγισται εἰς τοὺς ἀνεφοδιασμούς.

Οὐδέποτε τακτικὴ κατάστασις ὑπῆρξε τόσον δύσκολος καὶ περίπλοκος, ὅσον ἡ ἀντιμετωπιζομένη ἀπὸ τῆς 6ης Δεκεμβρίου. Ἐὰν ἀντιμετωπίζετο νικηφόρως τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ἐξαιρετὸν ἠθικὸν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν καὶ τὴν ἀνωτέραν κατανόησιν τῶν τραγικῶν διὰ τὴν Πατρίδα μας περιστάσεων καὶ τὴν ἀνωτέραν μαχητικὴν ἱκανότητα καὶ πείραν ἀγῶνος κατωκημένων τόπων.

Δικαιοῦμαι πρὸς τιμὴν τῶν ὑπερόχων τούτων μαχητῶν νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι οἷονδὴποτε ἄλλο τμήμα ἐλληνικὸν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀντεπεξέλθῃ, ὅπως ἡ ταξιαρχία ἐναντίον ἐχθροῦ δεκαπλασίου καὶ ὑπὸ συνθήκας ἀγῶνος τραγικᾶς, διαρκῶς κυκλωμένη καὶ βαλλομένη.

Καὶ μεγαλυτέρα τούτου ἀπόδειξις ἡ ἀπόφασις τῆς Ἀγγλικῆς διοικήσεως περὶ τῆς συμπτύξεώς μας εἰς Φάληρον.

---

## ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ

---

Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν βάσει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7938/15.12.44 διαταγῆς τῆς Ταξιαρχίας, μία Διλοχία τοῦ 141 τάγματος ἐθνοφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Καρυοφυλάκην ἐγκατεστάθη εἰς τὰς πολυκατοικίας ἀμυντικῶς, συνδεθεῖσα μετὰ τοῦ 142 τάγματος Νοσοκομεῖου «Ἑλενας Βενιζέλου», καὶ μετ' ἀγγλικοῦ λόχου ἐγκατεστημένου εἰς τὸν Λυκαβηττόν. Μὲ αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν ἐσταθεροποιήθη

τὸ μέτωπον ἀπὸ τοῦ Λυκαβηττοῦ — Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας καὶ Κηφισιάς καὶ ἐκεῖθεν διὰ Νοσοκομεῖου Παίδων μέχρι «Σωτηρίας» καὶ ἠϋρύνθη ἡ ἀμυντικὴ περίμετρος τῆς Ταξιαρχίας. Πᾶσα πλεον ἀπειλὴ κυκλώσεως δὲν ἦτο εὐκόλος. Διετέθη εἰς τὴν Ταξιαρχίαν καὶ ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον ἀντ'ρχην Ἰατρίδην Δ. (141 καὶ 142 Τ.Ε.), ὁμοίως τὰ 148, 155, 157 Τάγματα ἐθνοφυλακῆς. Διὰ τούτων ἡ Ταξιαρχία



ὠργάνωσε τρία ἰσχυρὰ ἐπιθετικοαμυντικά συγκροτήματα α) τοῦ Ἀν/ρχου Γκίκα Σ. β) τοῦ Ἀντ/ρχου Ἰατρίδη Δ. καὶ γ) τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας Παπαδοπούλου Ν. (Παπποῦ), εἰς τὸν ὁποῖον διετέθησαν τὰ 2ον Τάγμα Τζανετῆ (τὸ τάγμα αὐτὸ ἐστερεῖτο τῆς παρουσίας τοῦ παρατόλ-

μου ὑποδιοικητοῦ τοῦ μακαρίτη Ι. Καραμπότσου, καταστάντος ἀναπήρου εἰς τὸ Ρίμινι, ὅπου προήλασε δι' ἐπίμονον ἀναγνώρισιν καὶ πέραν τῶν τμημάτων μας), καὶ τὸ 3ον τάγμα Καραβίτη τῆς Ταξιαρχίας. Τὸ 1ον Τάγμα Καραβία Ι. ἐκράτησεν εἰς ἐφεδρείαν.

---

## ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

---

Τὴν ἄμυναν τῶν στρατῶνων ἀνέθεσεν εἰς τὸ III Σύνταγμα Πεδ. Πυροβολικοῦ ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Μανιδάκην. Κατῶρθωσε ἡ Ταξιαρχία διὰ τῶν δυνάμεων τῆς τούτων νὰ συνεχίσῃ ἐπιθετικὰς ἐπιχειρήσεις, νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ζώνην κατοχῆς καὶ νὰ δημιουργῇ σοβαρωτάτας ἀπωλείας εἰς τὰ τμήματα τῶν ἐλασιτῶν. Ἀρχισαν πλέον νὰ ἀνατέλλουν. καλύτερες ἡμέρες,

ἀφίχθησαν σοβαραὶ ἀγγλικαὶ ἐνισχύσεις καὶ συνεχίζετο ἀθρόα καὶ ἐνθουσιώδης ἡ προσέλευσις εἰς τὰ Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς.

Οἱ ἐλασίται χάνουν διαρκῶς ἐδάφη καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἠθικόν των. Προσπαθοῦν νὰ τρομοκρατήσουν μὲ συλλήψεις καὶ φόνους.

---

## ΑΝΑΝΔΡΟΙ

---

Εἰς τὰς 16 καὶ 17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, δὲν προέβησαν εἰς καμμίαν ἐνέργειαν. Διανοήθησαν κάτι τὸ σύνηθες γι' αὐτοὺς καὶ τὸ πιὸ ἀνανδρον. Ἐσημείωσαν τὰ σπιτία τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐστράφησαν μὲ μανίαν κατὰ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ τῶν κατοικιῶν των, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰς διοικήσεις. Αἱ οἰκογένειαι τῶν συνταγματάρχων Παπαδοπούλου, Μανιδάκη, τοῦ Ἐπιτελάρχου Λάμαρη καὶ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τοῦ Συν/τος Πυρ/κοῦ Λασπιὰ μόλις διεσώθη-

σαν. Ἡ σύζυγός μου μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσώθη παρὰ 1', χάρις εἰς τὸν συμπολεμιστὴν μας ἀνθυπολοχαγὸν Κοντομίχαλον, ὁ ὁποῖος τὴν μετέφερεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Μ. Βρεταννίας. Ἡ λεηλασία τῶν οἰκιῶν μας ἦτο ἡ ἐκδίκησις. Οἱ ἀγωνιζόμενοι διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Λαοῦ ἐλασῖται δὲν μᾶς ἄφησαν οὔτε βελόνα καὶ ἐλύσσαξαν, παρὰ τὰς ἀνεπανορθώτους καταστροφάς, διότι δὲν ἀνετίναξαν τὰ σπιτία μας....

---

## ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

---

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, τῶν Ἀγγλικῶν Μονάδων καὶ τῶν καθημερινῶς συγκροτουμένων ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς εἰς τὰ ἀστυ-

νομικά τμήματα, τὴν Γενικὴν Ἀσφάλειαν, τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων μὲ τοὺς Εὐέλπιδας, εἰς τὴν περιοχὴν Θησείου μὲ τὰς ομάδας τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου Γ. Γρί-



βα καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, διεξήγετο ἕνας ἡρωϊκὸς ἄνισος ἀγὼν, μὲ τοὺς κομμουνιστὰς ἐπιτιθεμένους μὲ ἄγριον φανατισμὸν καὶ ὑπερτέρας δυνάμεις πρὸς διάλυσίν των. Πλεῖστα τῶν Κέντρων τούτων ἀντιστάσεως, παρὰ τὴν αὐτοθυσίαν των, παρὰ τὴν ἡρωϊκὴν των ἄμυναν ὑπέκυψαν πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τῶν κομμουνιστῶν, οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν ὑπερασπιστῶν των ἐσφάγησαν κατὰ τὸν ἀγριώτερον τρόπον. Εἰς τὸ Σύνταγμα ὅμως Μακρυγιάννη ὁ ἀγὼν ἔλαβε διαστάσεις καὶ δραματικότη-

τα. Οἱ ἡρωϊκοὶ καὶ ἀποφασισμένοι μέχρι θανάτου ὑπερασπισταὶ τοῦ συντάγματος ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν συνταγματάρχων Κων. Κωστοπούλου καὶ τοῦ ἀειμνήστου Σαμουήλ τῆς Χωροφυλακῆς, ἡμύνθησαν καὶ ἐκράτησαν τὸν ἀγῶνα ἐπὶ 20ήμερον, προκαλέσαντες σοβαρωτάτας ζημίας εἰς τοὺς ἐπιτιθεμένους μὲ λύσαν κομμουνιστὰς, οἱ ὅποιοι τελικῶς, πιεζόμενοι ἔξωθεν ἀπὸ ἐθνικὰς ἑλληνικὰς, ἀλλὰ καὶ ἀγγλικὰς μονάδας, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν καὶ νὰ συμπτυχθοῦν.

---

## ΦΥΛΑΚΑΙ ΑΒΕΡΩΦ

---

18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ. Ἡ Ταξιαρχία διέταξε ἐπιχείρησιν πρὸς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ διὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν διάσωσιν τῶν ἐκεῖ κρατουμένων (600 περίπου), οἱ ὅποιοι εἶχον περικυκλωθῇ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἠπειλοῦντο μὲ σφαγὴν.

Διετέθησαν 2 Λόχοι μετὰ 6 ἀρμάτων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου Ἰατρίδου, οἱ ὅποιοι τὴν 13.30 ὥραν ἐδημιούργησαν δίοδον καλυπτομένην ὑπὸ τῶν πυρῶν τῶν ἀρμάτων καὶ τῶν Λόχων καὶ ἐξησφάλισαν τὴν ἔξοδον τῶν φυλακισμένων καθὼς καὶ τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς. Σύνδεσμοι ἀρμάτων — πεζικοῦ εἶχον ὀρισθῇ ὁ λοχαγὸς Βαρδάνης Δημ. καὶ ὁ ἡρωϊκῶς πεσὼν εἰς τὸν Γράμμον ὑπολο-

χαγὸς Παππᾶς.

19-28 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ. Ἐπιθέσεις τῆς Ταξιαρχίας διὰ τοῦ συγκροτήματος Γκίκα καὶ ἐκκαθάρσις περιοχῆς ἀπὸ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μέχρι καὶ ὁδοῦ Μεσογείων, καὶ πρὸς Τσακὸν διὰ «Σωτηρίας-Καρακοβούνι», καὶ ἀπόρριψις τῶν ἐλασιτῶν πρὸς Ἅγιον Ἰωάννην Κυνηγόν. Μία περίπολος ἔφθασεν εἰς τὴν Μοῆν Ἀστέρι. Κάθε μας ἐπιχείρησις ἠῤῥixανε καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰχμαλώτων. Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ συγκροτήματος Γκίκα εἶχε διατεθῇ τὸ 148 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς ὑπὸ τὸν Ἀντισυνταγματάρχην Πολεμικῆς Διαθεσιμότητος Ζηργᾶνον.



## ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Ἀξιωματικοί καί ἀντάρτες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Ἀπὸ 20ῆμέρου ἐστρέψατε τὰ ὅπλα ἐναντίον τῆς πατρίδος. Τὰ ὅπλα αὐτὰ τὰ εἶχατε πάρει μὲ τὴν βοήθειαν τῆς μεγάλης μας συμμάχου Ἀγγλίας, γιὰ νὰ τὰ στρέψετε ἐναντίον τῶν Γερμανῶν.

Δυστυχῶς οἱ Γερμανοὶ ἐφυγαν ἀνενόχλητοι καὶ τὰ ὅπλα τὰ ἐστρέψατε ἐναντίον τῶν συμμάχων μας, οἱ ὅποιοι ἐπὶ 4 χρόνια μᾶς ἐβοήθησαν γιὰ νὰ ζήσωμε καὶ οἱ ὅποιοι μᾶς προστατεύουν, ἀφ' οἷου ἐγίναμε Κράτος.

Οἱ πολιτικοὶ σας ἀρχηγοὶ δὲν ἐτήρησαν τὸν λόγον τους, διότι θέλουν νὰ ἐπιβάλουν τὴν Δικτατορίαν εἰς τὸν τόπον μας.

Μερικοὶ ἐξ αὐτῶν, ὅπως ὁ Τζήμας, εἶναι ὄργανα τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας. Διέταξε εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν, στὰ Σχολεῖα, νὰ διδάσκουν τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν.

Οἱ στρατιωτικοὶ σας ἀρχηγοὶ εἶναι μερικοὶ φιλόδοξοι ἀποτυχόντες, οἱ ὅποιοι θέλουν καὶ αὐτοὶ νὰ διοικήσουν τὴν δύσμοιρον Ἑλλάδα.

Ἀξιωματικοὶ καὶ ἀντάρτες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Χθὲς τὸ ραδιόφωνον ἐξήγγειλεν, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ βαδίζουν ἐναντίον τῆς Ἡπείρου. Βούλγαροι εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ σφάζουν. Ὅποια προσβολή!!! Οἱ νικηταὶ μετεβλήθησαν εἰς ἡττημένους. Γιατί;

Εἰς τὰς τάξεις σας ὑπηρετοῦν Γερμανοί, Βούλγαροι καὶ Ἱταλοί, ὑπὸ τὸ πρόσχημα δῆθεν, ὅτι εἶναι κομμουνισταὶ καὶ ὑπακούετε εἰς αὐτούς.

Ἕλληνες, γιατί δὲν σᾶς καλοῦν οἱ Βούλγαροι κομμουνισταὶ νὰ πᾶτε στὴν Βουλγαρία νὰ ἐπιβάλετε ἐκεῖ τὸ κομμουνιστικὸ καθεστῶς πρῶτα; νὰ ρίξετε τὴν Κυβέρνησίν των, ποὺ ἦταν σύμμαχος μὲ τοὺς Γερμανοὺς; νὰ διαλύσετε τὸν στρατὸν τῆς καὶ νὰ τὸν κάμετε μὲ καθοδηγητὰς καὶ καπεταναίους; Ὁχι, δὲν σᾶς καλοῦν, μῆλκε μέσα εἰς τὰς τάξεις σας ἐκμεταλλεζόμενοι τὴν φιλοδοξίαν, τὴν βλακειάν καὶ ἀσυνειδησίαν τῶν μωροδόξων ἀρχηγῶν σας γιὰ νὰ διαλύσουν τὴν πατρίδα μας, νὰ μᾶς πάρουν τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον σᾶς καλεῖ διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ στρέψετε τὰ ὅπλα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν, τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ἱταλῶν, ποὺ ἔχετε στὰς τάξεις σας καὶ ὅστερα νὰ καταθέσετε τὰ ὅπλα καὶ νὰ καταταγῆτε εἰς τὸν Ἐθνικὸν Στρατὸν καὶ νὰ πᾶμε ὅλοι μαζὶ ἐναντίον τῶν Γερμανοβουλγάρων.

Ὅποιος παρουσιασθῇ καὶ καταθέσῃ τὸ ὄπλον ἐντὸς 48ώρου ἀμνηστεύεται.

Θὰ δικασθοῦν μόνον οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ δολοφόνοι.

Ὅσοι συνεχίσουν τὸν ἐμφύλιον πόλεμον θὰ δικασθῶσιν ὡς στασιασταὶ ἐν ᾧρα πολέμου καὶ προδοταὶ τῆς πατρίδος. Ἡ περιουσία των θὰ δημεύεται ὑπὲρ τοῦ Ἕθνους.

Ἀπευθύνομαι τελευταίως πρὸς τὸν λαὸν τῆς ὑπαίθρου. Γνωρίζω ὅτι σᾶς ἐπεβλήθη τυραννία, ἔχετε ὑπομονή. Μὲ τὴν Ἀπελευθέρωσιν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἔχομεν ὀργανώσει ἤδη 5 Ταξιαρχίας ἀρτίως ἐξοπλισμένας καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐπιβληθῇ τὸ Κράτος τοῦ Νόμου.

Εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν θὰ σᾶς ἀποδοθοῦν αἱ ἐλευθερίαι γιὰ νὰ ἐκλέξετε τὸ πολίτευμά σας καὶ τὴν Κυβέρνησίν σας. Τὸ Ἕθνος μας θὰ καταλάβῃ πάλιν τὴν πρέπουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν συμμάχων Ἑθνῶν, τὴν θέσιν ποὺ δικαιοῦται τὸ τόσον αἷμα.

Τὸ Κράτος τοῦ Νόμου θὰ ἐπιβληθῇ, ἡ Ἑλλάς θὰ γίνῃ μεγάλη, εἴτε τὸ θέλουν, εἴτε ὄχι, οἱ ὀλίγοι στασιασταὶ καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς,

Ο  
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ  
Γ. Παπανδρέου

ΤΟ  
ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ





Εἰς τὴν φωτογραφίαν, ἐξ ἀριστερῶν ὁ τότε  
Ἀρχιεπίσκοπος—Ἀντιβασιλεὺς Δαμασκηνός,  
ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Γεώργιος Παπανδρέου,  
ὁ στρατηγὸς Σκόμπι, ἀρχηγὸς τῶν Βρετανικῶν δυνάμεων  
ποὺ ἐστάθμευαν εἰς τὴν Ἑλλάδα κ. ἄ.







---

## ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ

---

### ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΝΤΕΣ:

ΤΣΩΡΤΣΙΑ  
ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ  
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ  
Α. ΗΝΤΕΝ  
ΣΤΡΑΤ. ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ  
ΛΙΠΕΡ  
Ρ. ΣΚΟΜΠΥ  
ΜΑΚ ΜΙΛΛΑΝ  
ΜΑΚ ΒΗ  
ΜΑΛΕΝ  
ΓΚΡ. ΠΟΠΩΦ  
Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ  
ΘΕΜ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ  
Δ. ΜΑΞΙΜΟΣ  
Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ  
Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ  
ΣΤ. ΓΟΝΑΤΑΣ  
Κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ  
Π. ΡΑΛΛΗΣ  
Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ  
Ι. ΣΙΑΝΤΟΣ  
ΜΑΝΤΑΚΑΣ  
Δ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ  
Ι. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ  
κ.ά.

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΡΟΣ ΣΙΑΝΤΟΝ: «Όταν ήλθα από την Πελοπόννησον, απέκρυψα τὰς σφαγὰς χιλιάδων ἀνθρώπων ποὺ ἐκάματε, ὡς καὶ ἐκείνων ποὺ ἐκλείσατε εἰς τὰ στρατόπεδα...»







Ἡ Βρεταννικὴ Κυβέρνησις λόγῳ τῆς συν-  
εχίσεως τοῦ ἀγῶνος ἀπεφάσισε νὰ ἐπέμ-  
βῃ προσωπικῶς δι' ἀμέσου ἐπαφῆς τῆς  
εἰς Ἀθήνας, διὰ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐξεύ-  
ρῃ λύσιν συμβιβασμοῦ καὶ καταθέσεως  
τῶν ὄπλων.

Κατὰ τὰς 26 Δεκεμβρίου ἀφίχθησαν εἰς  
Ἀθήνας οἱ κ.κ. Τσῳρτσιλ καὶ Ἦντεν, συν-  
οδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου Ἀλε-  
ξάντερ, καὶ προεκλήθη σύσκεψις γιὰ τὴν  
ὁποίαν ἀξίζει νὰ ἀναφέρωμεν μερικά,  
παρμένα ἀπὸ ὅσα ἐγράφησαν ἀπὸ ἐκεί-  
νους, ποὺ τὰ παρηκολούθησαν στενά. Οἱ  
κομμουνισταὶ ἔβαλον κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ  
εὐτυχῶς ἀνεπιτυχῶς.

Ἡ ἀφίξις εἰς Ἀθήνας τῶν κ.κ. Τσῳρτσιλ  
καὶ Ἦντεν, συνοδευομένων ὑπὸ τοῦ  
Στρατάρχου Ἀλεξάντερ, ἐχαιρετίσθη ὑπὸ  
τοῦ λαοῦ, ὅλως ἰδιαιτέρως. Πρὸ τοῦ ἔξο-  
δοῦ τῆς «Μεγάλης Βρεταννίας»,  
ὅπου μετέβη καὶ συνειργάσθη μὲ τὸν  
Ἕλληνα Πρωθυπουργὸν κ. Παπανδρέου  
καὶ τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ, συνεκροτήθη  
ὀγκώδης διαδήλωσις τῶν διαδηλωτῶν  
ἐπευφημούντων ζωηρῶς τοὺς πολιτικοὺς  
ἡγέτας τῆς Μ. Βρεταννίας.

Σκοπὸς τοῦ Χριστουγεννιάτικου ταξειδί-  
ου τοῦ Βρεταννοῦ Πρωθυπουργοῦ κ.  
Τσῳρτσιλ ἦτο, ἀφοῦ ἐσχημάτιζε ἰδίαν ἀν-  
τίληψιν περὶ τῆς καταστάσεως, νὰ ἐπεδίω-  
κε τὴν ἐξεύρεσιν βάσεως συνεννοήσεως  
καὶ καταθέσεως τῶν ὄπλων ὑπὸ τῶν στα-  
σιαστῶν.

Μετὰ τὰς πρώτας ἐπαφὰς τὰς ὁποίας  
εἶχε, ἐπέτυχε τὴν σύγκλησιν διασκέψεως,  
εἰς τὴν ὁποίαν προσῆλθον, δοθιστῶν  
πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Στρατηγεῖου Σκόμπυ  
εἰδικῶν ἀδειῶν, οἱ Ἀρχηγοὶ τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἐπετεύχθη οὕτω ἡ πρώτη ἐπαφὴ τῶν  
στασιαστῶν μετὰ τῶν Ἑλασιτῶν καὶ συνε-  
κροτήθη τὴν 4ην ἀπογευματινὴν τῆς 26ης  
Δεκεμβρίου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερι-  
κῶν, ἡ πρώτη σύσκεψις, ὑπὸ τὴν προε-  
δρείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ,  
παρισταμένων τοῦ Βρεταννοῦ Πρωθυ-  
πουργοῦ κ. Τσῳρτσιλ, τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ  
τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἦντεν, τοῦ Στρατάρ-  
χου Ἀλεξάντερ, τοῦ πρεσβευτοῦ κ. Λί-  
περ, τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ, τοῦ κ. Χά-  
ρολντ Μάκ-Μίλαν καί, ὡς παρατηρητῶν  
τοῦ Ἀμερικανοῦ πρεσβευτοῦ κ. Μάκ-Βη,  
τοῦ Γάλλου κ. Μαλὲν καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ  
τῆς Σοβιετικῆς Στρατιωτικῆς Ἀποστολῆς,  
ἀντισυνταγματάρχου Ποπῶφ.

Οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι ἦσαν ὁ Ἀρχιε-  
πίσκοπος Δαμασκηνός, ὁ Πρωθυπουργὸς  
Παπανδρέου, ὁ στρατηγὸς Πλαστήρας, ὁ

Καφαντάρης (τῶν Προοδευτικῶν), ὁ Σο-  
φούλης (Φιλελευθέρων), ὁ Μάξιμος (τοῦ  
Λαϊκοῦ Κόμματος) καὶ ὁ Δραγούμης (ἀνε-  
ξάρτητος).

Ὁ ΕΛΑΣ μετέσχε τῆς συσκέψεως διὰ τρι-  
ῶν ἐκπροσώπων του, τῶν Σιάντου, Γενι-  
κοῦ Γραμματέως τοῦ Κ.Κ.Ε., τοῦ στρατη-  
γοῦ Μάντακα καὶ τοῦ Παρτσαλίδη, ἀμφο-  
τέρων μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς  
τοῦ ΕΛΑΣ. Κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν εἰς τὸν  
χώρον τῆς συσκέψεως ὑπέστησαν ἔρευ-  
ναν ὑπὸ τῶν Βρεταννικῶν ὀργάνων ἀσφα-  
λείας.

Ὁ προεδρεύσας τῆς συσκέψεως Ἀρχιεπί-  
σκοπος Δαμασκηνός, εἰς τὸν εἰσαγωγικὸν  
λόγον του εἶπεν, ὅτι ἦτο πεπεισμένος, ὅτι  
θὰ διεδήλωνε τὰ αἰσθήματα τοῦ ἔθνους,  
ἐὰν διεκήρυττε, ὅτι ἦτο βαθέως καὶ τὰ  
μέγιστα εὐγνώμων πρὸς τὸν κ. Τσῳρτσιλ,  
προσωπικῶς, καὶ πρὸς τὴν Βρεταννικὴν  
Αὐτοκρατορίαν, διὰ τὴν συνέχισιν ἐπιδεί-  
ξεως τοῦ πατροπαράδοτου ἐνδιαφέρον-  
τος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καί, διότι  
ἀντεπροσωπεύθη κατὰ τὴν περίπτωσιν  
ταύτην, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν τριῶν  
μεγάλων Συμμάχων. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ  
κατὰ τὴν μεγαλυτέραν τῆς χριστιανοσύ-  
νης ἡμέραν, ἀπέσπασεν τὸν Πρωθυπουρ-  
γὸν τῆς Μ. Βρεταννίας ἀπὸ τὰ πολυσχιδῆ  
καθήκοντά του καὶ τὸν ἔφερε εἰς τὴν  
Ἑλλάδα, διὰ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν  
προβλημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ  
εἶχον προκύψει. Καταλήξας ἐξέφρασε τὴν  
εὐχὴν, ὅπως ἐξευρεθῇ βάσις συνεννοή-  
σεως διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐθνοκτόνου  
στάσεως.

Ὡμίλησεν ἔπειτα ὁ Βρεταννὸς Πρωθυ-  
πουργὸς κ. Τσῳρτσιλ, ὁ ὁποῖος εἶπεν τὰ  
ἑξῆς:

«Κύριοι, ἀπόψε ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας μας  
σοβαρὰ ζητήματα. Σήμερον ἡ Ἑλλάς εἶναι  
δυνατὸν νὰ καταστῇ ἔθνος ἡνωμένον  
διὰ νὰ βαδίσῃ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων Ἡνω-  
μένων ἔθνων τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Νί-  
κην. Αὐριον, ἐὰν αἱ προσπάθειά μας ἀπο-  
τύχουν, θὰ ὑποχρεωθῶμεν νὰ ὑποταχθῶ-  
μεν εἰς τὸ τραχὺ καθήκον καὶ ἡμεῖς οἱ  
Βρεταννοὶ θὰ ἔχωμεν ν' ἀναλάβωμεν μέ-  
γα μέρος τοῦ καθήκοντος τῆς διασώσεως  
τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν ἀναρχί-  
αν καὶ τὰς οἰκτρὰς συνθήκας, αἵτινες ἤδη  
ἐπικρατοῦν, καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν ἐπαρ-  
κὴ περιοχὴν ἀσφαλείας γύρω ἀπὸ τὴν  
πόλιν, ἵνα δυνηθῇ ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν νὰ  
ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν  
καὶ νὰ αἰσθανθῇ, ὅτι ἀπολαμβάνει εἰρή-  
νης, ὅτι ἀπολαμβάνει ἀσφαλείας, ὅτι ἔχει



τὴν ἐλευθερίαν του. Δὲν ὀφείλεται εἰς δισταγμὸν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός της, τὸ ὅτι ἐζητήσαμεν τὴν σύσκεψιν ταύτην, ἀλλὰ διότι ἠλπίσαμεν, ὅτι θὰ ἡδύνατο νὰ εὑρεθῇ λύσις τῶν σημερινῶν δυσχερειῶν.

»Αἱ Βρεταννικαὶ δυνάμεις ἤλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν γνώσει καὶ κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Προέδρου Ροῦζβελτ καὶ τοῦ Στρατάρχου Στάλιν καὶ καθὼς ἤλπισα, τῇ προσκλήσει ὅλων τῶν Ἑλλήνων, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ΕΛΑΣ. Ἡ Μ. Βρεταννία δὲν θέλει ὑλικά ὀφέλη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν ἔχει τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς μορφῆς τῆς διακυβερνήσεώς των.

»Φυσικῶ τῷ λόγῳ τώρα, ποὺ ὅλα αὐτὰ τὰ τραγικὰ πράγματα ἔχουν συμβῇ, ἔχομεν χρέος τιμῆς νὰ φέρωμεν τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς καλὸν τέρμα.

»Ὁφείλομεν φυσικὰ νὰ ζητήσωμεν ἐδῶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὄρων τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ.

»Ἐλπίζομεν, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ συγκροτηθῇ μία Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπὶ εὐρυτάτων βάσεων, διαθέτουσα ἐπαρκῇ ἔνοπλον δύναμιν Ἑθνικοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ Ἑλληνικὴν ἀστυνομίαν, ἵνα διατηρηθῇ ἡ τάξις μέχρις ὅτου δίκαιαι καὶ ἐλεύθεραι ἐκλογαὶ διενεργηθοῦν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, ἢ τοῦλάχιστον εἰς μέγιστον μέρος αὐτῆς.

»Τὸ μόνον πρᾶγμα, ποὺ θὰ ἐπιθυμοῦμεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἡ μακρόχρονος φιλία μας. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν εἶναι νὰ ζήσετε εὐτυχεῖς καὶ ἐλεύθεροι καὶ ν' ἀποκτήσετε εὐδαιμονίαν καὶ καταλάβετε τὴν θέσιν σας εἰς τὴν σύνοδον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀντάξιοι τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἔθραυσαν τὴν Ἰταλικὴν ἰσχύν καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τόσης γενναιότητος κατὰ τῆς συντριπτικῶς ὑπερτέρας ἰσχύος τῆς Γερμανίας. Σὰς ζητῶ νὰ πιστεύσετε, ὅτι ὁμιλῶ ἐξ ὀνόματος τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ὁμιλῶ μὲ εἰλικρίνειαν ἀπὸ βάθους καρδίας».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Τσῶρτσιλ ἀνεφέρθη εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἰδέας τῆς συσκέψεως καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι αὕτη θὰ ἡδύνατο νὰ διασφαλίσῃ τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα ἀπὸ παντὸς κινδύνου εἰς τὸν Βορρᾶν καὶ ὅτι θὰ ὑπεβοήθει τὴν Ἑλλάδα νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι καλύτερον θὰ ἡδύνατο πρὸ τῶν ὁμμάτων ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

«Ἐπειδὴ -συνέχισεν- τὰ μάτια ὅλου τοῦ

κόσμου στρέφονται αὐτὴν τὴν στιγμὴν πρὸς τὴν τράπεζαν αὐτὴν, ἡμεῖς οἱ Βρεταννοὶ πιστεύομεν, ὅτι ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν συνέβῃ εἰς τὴν ἀγριότητα τῆς μάχης, οἰαδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρξαν αἱ παρεξηγήσεις, θὰ διατηρήσωμεν τὴν παλαιὰν φιλίαν μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ἡ ὁποία ἔπαιξε τόσον σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας».

Μετὰ τὸν Βρεταννὸν Πρωθυπουργόν, ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ, ἐξέφρασε τὴν ὀδύνην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἀντικρῦζων τοὺς στρατιώτας μαχομένους εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐν ταυτῷ τὰς θερμὰς ἐλπίδας του, ὅτι ἡ διάσκεψις αὕτη θὰ ἐξεύρη ἱκανοποιητικὴν λύσιν εἰς τὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδος.

«Γνωρίζω πολὺ καλά, προσέθεσε, τὸ ἐπιτελεσθὲν ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατευμάτων ἔργον, τῶν στρατευμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐπολέμησαν τόσον καλῶς καὶ τόσον ἡρωϊκῶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου εἰς τὸ Ἑλ-Ἀλαμείν καὶ ἐσχάτως εἰς τὸ Ρίμινι. Ἀντὶ νὰ διοχετεύσω στρατεύματα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας εἰς τὰς Ἀθήνας, θὰ ἔπρεπε ἐσεῖς νὰ διοχετεύσετε Ἑλληνικὰς Ταξιαρχίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, διὰ νὰ ὀδεύσουν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν νικηφόρων στρατευμάτων μου ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ».

Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος Μάξιμος, ἀφοῦ ἠὐχαρίστησε τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συσκέψεως, ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ἐξευρέσεως τρόπου καὶ βάσεων συνεννοήσεως.

Εἶτα ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Παπανδρέου ἀφοῦ ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἠὐχαρίστησε τὴν Μ. Βρεταννίαν διὰ τὰ ἀνεξάντλητα αἰσθήματα φιλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας προσφερθείσας πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἐντεύθεν, εἶπεν:

#### ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΣΩΡΤΣΙΑ

«Ὅταν ἐξερράγῃ ἡ παροῦσα κρίσις, ἡ Μ. Βρεταννία ἐτέθη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀόπλου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠγωνίσθη διὰ τὴν Ἑθνικὴν ἐνότητα ἀκόμη καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συνδιασκέψεως τοῦ Λιβάνου καὶ ἐπεθύμησεν ὁλοψύχως τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἐκ νέου τῆς



ειρήνης. "Ήδη, εϋχεται ὅπως ἐκ τῆς παρούσης συνδιασκέψεως ἀνατείλῃ ἐκ νέου ἡ εἰρήνη».

Ὁ Παρτσαλίδης (Κ.Κ.Ε.) ἐξέφρασεν ἐπίσης τὰς εὐχαριστίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν κ. Τσῳρτσιλ καὶ ὑπεγράμμισε τὴν πεποίθησίν του, ὅτι «αἱ παροῦσαι προστριβαὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Βρεταννικῶν στρατευμάτων δὲν πρόκειται νὰ διαταράξουν τὴν πατροπαράδοτον φιλίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν». «Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐξηγέρθη, εἶπε, διότι ἐπίστευσεν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, τοῦ Φασισμοῦ, καὶ εἰς τὸ δικαίωμα τῶν λαῶν νὰ ζοῦν ἐλευθέρως συμφῶνως πρὸς τὰς ἀρχάς, αἵτινες διευτυπώθησαν ἀπὸ τὸν Χάρτην τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τὴν δὴλωσην τῆς Τεχεράνης». Προσέθεσε δὲ ἀκολουθῶς, ὅτι «ἐφ' ὅσον ἡ σύσκεψις ἦτο μία σύσκεψις τῶν Ἑλληνικῶν πολιτικῶν κομμάτων, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε προσκληθῇ καὶ τὸ Ε.Α.Μ.».

Ὁ κ. Ἦντεν ἐπεξηγήσας, εἶπεν ὅτι «ἡ σύσκεψις δὲν ἀπεσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ περιλάβῃ ἐν ἑαυτῇ τοὺς ἐκπροσώπους ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν κομμάτων, ἀλλὰ μόνον τοὺς κυριωτέρους ἐκπροσώπους ὅλων τῶν ἀποχρώσεων τῆς Ἑλληνικῆς κοινῆς γνώμης. Εἰς τὴν σύσκεψιν πάντως, προσέθεσεν, θὰ ἡδύνατο νὰ προσκληθοῦν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν συσκαπτομένων καὶ ἄλλοι πολιτικοὶ ἄνδρες».

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὁ Βρεταννὸς Πρωθυπουργὸς εἶπεν, ὅτι οἱ παριστάμενοι ξένοι ἀντιπρόσωποι θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀποχωρήσουν καὶ προσέθεσεν: «Ἠρξίσαμεν τὴν ἐργασίαν. Ἦδη φροντίσατε νὰ τὴν τελειώσετε σεῖς».

Ἐπὶ πλέον ὁ Τσῳρτσιλ προέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις πρὸς τοὺς δημοσιογράφους:

«Βεβαίως αἰσθανόμεθα, ὅτι ἡ πολιτικὴ μας ἦτο ἡ ὀρθή. Δύο εἶναι τὰ ὑφιστάμενα ἐρωτήματα: Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἐὰν ἔδει τὰ Βρεταννικὰ στρατεύματα νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ ἕτερον εἶναι, τὸ τί θὰ ἔπρεπε νὰ πράξωμεν, ὅταν ἐξερράγη ὁ ἐμφύλιος πόλεμος.

»Τὸν Αὐγουστον ἀντήλλαξα τηλεγραφήματα μὲ τὸν Πρωθυπουργόν, ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ἦτο ἡ ἐπέλευσις τῆς συμφωνίας, βάσει τῆς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἔλθωμεν, ὅσο τὸ δυνατόν ταχύτερον διὰ νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν ἐκδίωξιν τῶν Γερμανῶν ἐκ τῆς Χώρας, νὰ εἰσαγάγωμεν τροφίμα εἰς αὐτὴν καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν διανομὴν των, οὕτως ὥστε ὅλα τὰ

πράγματα νὰ λυθοῦν ἐν ἡρεμίᾳ, ὡς τοῦτο θὰ συνέβαινε εἰς οἰανδήποτε χώραν ὑπὸ ὁμαλὰς περιστάσεις.

»Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ Στρατάρχου Στάλιν ὅστις καὶ συνήνεσεν ὡς πρὸς τοῦτο. Ἀναμφισβητήτως, εἶναι λίαν ἐπιθυμητόν, ὅπως τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ὑδρογείου παραμείνῃ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἐπανέλθῃ ἐκ νέου εἰς τὴν κανονικὴν ζωὴν. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ στρατιωτικὴ συνδιάσκεψις τῆς Γκαζέρτας, ὅταν οἱ Γερμανοὶ ἤρχισαν νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν Πελοπόννησον. Προσεκλήθημεν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ μιᾶς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐξεπροσώπει ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα συμπεριλαμβανομένου τοῦ Κ.Κ.Ε., καὶ τοῦ Ε.Α.Μ. Ἐδέχθημεν μίαν πρόσκλησιν Κυβερνήσεως ἐκπροσωπούσης ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ κόμματα. Ἡ σύσκεψις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Γκαζέρταν καὶ εἰς τὴν σύσκεψιν αὐτὴν ἐξητάσθη ἡ στρατιωτικὴ ἀποψις τοῦ ζητήματος, ἐσχόμεν δὲ εἰς τὴν συνδιάσκεψιν ὡς ἐκπρόσωπον τοῦ ΕΛΑΣ τὸν στρατηγὸν Σαράφην. Καὶ οὕτω, ἐσυνεχίσσαμεν τὸ ἔργο μας.

»Ἐτηλεγραφήθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἡ φανταστικὴ ἱστορία, ὅτι ὑποστηρίζομεν μίαν φασιστικὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅτι προσπαθοῦμε νὰ ἐπιβάλωμεν ἓνα εἰδικὸν τρόπον διακυβερνήσεως τῆς Χώρας ἐπιχειροῦντες νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸν Βασιλέα, ἐπιχειροῦντες νὰ ἐπιτύχωμεν κάποιον πλεονέκτημα ἢ κάποιον ἑλεγχον διαρκῇ ἢ ἐπιρροὴν ἰδικὴν μας ἐξ αὐτοῦ.

»Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἱστορίαι στεροῦνται οἰασδῆποτε βασιμότητος. Δὲν ζητοῦμεν τίποτε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἀποβλέπομεν εἰς πλεονεκτήματα, ἐγωϊστικῶς. Δὲν ἀποβλέπομεν εἰς κατακτήσεις ἐδαφῶν. Δὲν ἐζητήσαμεν βάσεις, οὔτε τίποτε ἄλλο παρόμοιον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑλικά ὀφέλη, μᾶλλον θὰ ἐδίδαμεν παρὰ θὰ ἐπαίρναμεν. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν τίποτε, οἰασδῆποτε μορφῆς, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φιλίαν της. Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον, ποῦ θέλομεν.

»Ἀφοῦ ἐνεπλάκημεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἀνελάβαμεν εὐθύνας. Ἐξετοπίσαμεν τοὺς στασιαστὰς ἀπὸ τὸ καθαυτὸ κέντρον τῆς πόλεως.

»Ἐχομεν ἀρκετὰ στρατεύματα ἐνταῦθα καὶ καθ' ὁδόν, οὕτως ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ καταστῶμεν ἀπολύτως κύριοι τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀττικῆς, ἡ ὁποία τὴν περιβάλλει. Ὅσον δὲ ταχύτερον ὀρθοφρονήσῃ ἡ ἑτέρα παράταξις, τόσον ταχύτερον θὰ σταματή-



ση ή μάχη. "Όταν ήλθομεν ένταῦθα, έφαντάσθημεν ότι τὸ καλύτερον πράγμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκάμνομεν, θὰ ἦτο νὰ συγκαλέσωμεν μίαν διάσκεψιν. Ἡ διάσκεψις ἤρχισε τὴν παρελθοῦσαν νύκτα. Προσεκαλέσαμεν τὸν ΕΛΑΣ νὰ ἔλθῃ καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ του, πράγματι ἤλθον, οὕτως δὲ ἐθέσαμεν τοὺς Ἑλληνας εἰς ἐπαφὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ. Μετὰ τὴν πρώτην ἐπαφὴν καὶ ἀφοῦ πλείστοι ὠμίλησαν, οἱ λόγοι τῶν ὁποίων, ὡς γνωρίζετε, ἐδημοσιεύθησαν εἰς ὁλόκληρον τὴν ὑφήλιον, ἀπεχωρήσαμεν, ἐκεῖθεν. Μεθ' ἡμῶν εἶχομεν ὡς παρατηρητὰς ἐκπροσώπους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Πάντες ἀπεχωρήσαμεν μετὰ ταῦτα. Κατόπιν τοῦτο ἤρχισαν αἱ συζητήσεις παρισταμένων τῶν Ἑλλήνων μόνον, αἱ ὁποῖαι διήρκεσαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τούτων, ἦτο ἡ ἐκ νέου συνάντησις των σήμερον. Οὗτοι συνδιασκέπτονται ἤδη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Δὲν γνωρίζω ἐπακριβῶς εἰς ποῖα ἀποτελέσματα θὰ καταλήξουν.

»Εἴμεθα ἀπολύτως αποφασισμένοι, ὅπως ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ αὕτη ἐκκαθαρισθῇ ἀπὸ ἐνόπλιους, οἱ ὁποῖοι δὲν εὐρίσκονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον οἰασοδήποτε ἀνεγνωρισμένης Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἐπιπροσθέτως, ἱκανὴ περιοχὴ περὶ τὴν ἐκκαθαρισθεῖσαν τοιαύτην, πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθῇ ἐπίσης. Θὰ χρησιμοποιήσωμεν ὅσα οἰασοδήποτε δυνάμεις χρειασθῶσι πρὸς τοῦτο διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν ἀντικειμενικὸν μας αὐτὸν σκοπὸν».

**ΕΡΩΤΗΣΙΣ:** Τίθεται ζήτημα ἀμνηστίας διὰ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ΕΛΑΣ;

**ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ:** Προφανῶς, ἐὰν δοθῇ τέρμα εἰς τὰς ἐχθροπραξίας, πρέπει νὰ μὴ γίνουν προγραφαί, οὔτε ἀπὸ τοὺς μέν, οὔτε ἀπὸ τοὺς δέ.

**ΕΡΩΤΗΣΙΣ:** Ἡμπορεῖτε νὰ ὑποδείξητε, τί θὰ συμβῇ, ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῇ συμφωνία;

**ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ:** Ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῇ συμφωνία, τὰ πυροβόλα θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ βάλουν, ὅπως γίνεται τώρα. Τὰ στρατεύματα θὰ ἐκκαθαρίσουν τὴν περιοχὴν αὐτήν. Θ' ἀποκτήσωμεν τὴν ἀσφάλειαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν τάξιν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ὡς πρὸς τὸ ἐὰν θὰ ἡμποροῦσε νὰ γίνῃ κάποια ψηφοφορία εἰς τὴν περιοχὴν, ἡ ὁποία θὰ

ἔχῃ ἀπελευθερωθῇ καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰς ἀνωμαλίας καὶ τοὺς κινδύνους, αὐτὸ εἶναι ζήτημα πρὸς μελέτην. Καὶ φυσικὰ πρέπει νὰ περιμένωμεν, ὅτι συντομώτατα ὁ Πρόεδρος Ροῦζβελτ, ὁ Στρατάρχης Στάλιν καὶ ἐγώ, θὰ συναντηθῶμεν μαζί μὲ τοὺς συμβούλους μας, ὁπότε θὰ ἐπανεξετάσωμεν τὴν κατάστασιν, διότι ἐὰν δὲν ἡμπορέσετε νὰ ἐπιτύχετε δημοκρατικὰ θεμέλια ἱκανοποιητικὰ καὶ ἐμπνέοντα ἐμπιστοσύνην, πιθανῶς νὰ χρειασθῇ προσωρινῶς νὰ ἀποκτήσετε διεθνεῖς θεματοφύλακας μιᾶς οἰασοδήποτε μορφῆς. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βλέπωμεν ὁλόκληρους λαοὺς, νὰ παρασύρωνται πρὸς τὴν ἀναρχίαν.

**ΕΡΩΤΗΣΙΣ:** Θὰ ἡμπορούσατε νὰ μᾶς διαφωτίσετε ἐπὶ τῆς στάσεως τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Ἀντιβασιλείας;

**ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ:** Ἐχετε ἀπολύτως δίκαιον νὰ ἀναφέρετε τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν θέλησιν ὅλων τῶν κομμάτων ἢ σχεδὸν ὅλων τῶν κομμάτων, καὶ τῶν κυριωτέρων στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν πᾶν ὅ,τι ἀπομένει ἀκόμῃ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν λοιπόν, ἀποδειχθῇ, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν θέλησιν των νὰ ὑπάρχῃ Ἀντιβασιλεία, θέλω νὰ ἐλπίζω, ὅτι θὰ συνεμορφοῦτο. Ἀλλὰ δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ εἶπω τὸ τί θὰ ἔκαμνε ἢ τί δὲν θὰ ἔκαμνε. Περὶ ἐνὸς πράγματος εἶμαι βέβαιος· ὅτι δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ ἐδῶ, ἐκτὸς ἐὰν διὰ δημοψηφίσματος ἐκφρασθῇ ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν συμμάχων ἀντιπροσώπων ἐπηκολούθησε μέχρις ἀργὰ τὴν νύκτα, συζητήσεις, καθ' ἣν ἀνεπτύχθησαν αἱ κάτωθι γνώμαι:

Ο ΣΙΑΝΤΟΣ εἶπεν, ὅτι «ἐμεῖς θεωροῦμε πῶς εὐρισκόμεθα σ' ἓνα ἀπρόκλητο πόλεμο ἐκ μέρους τῆς Δεξιᾶς, στὸν ὁποῖον τὴν Δεξιὰν συντρέχουν οἱ Ἀγγλοι. Ἐὰν πρόκειται νὰ μοῦ πῆτε ἐδῶ, ὅ,τι μᾶς εἶπατε καὶ στὸν Λίβανο, ἐμεῖς φεύγουμε καὶ θὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα μέχρι τέλους!! Ἄν θέλετε νὰ συζητήσετε, ν' ἀρχίσουμε ἀπ' ἀρχῆς. Γιὰ τοὺς ὅρους τοῦ κ. Σκόμπυ, ἐκάναμε ἰδιαίτερες συζητήσεις. Αὐτοὶ ἀφοροῦν τὸν Ἑλληνοαγγλικὸ πόλεμο. Ἐμεῖς ἤλθαμε ἐδῶ νὰ συζητήσουμε ἄλλα πράγματα: τί εἰδους συμφωνία θὰ κάνουμε. Ἄν πάρετε ὡς βάσι τοὺς ὅρους Σκόμπυ, εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τοὺς συζητήσου-



με, είτε με τὸ λόγο, είτε με τὸ τουφέκι». Ὁ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ συνιστᾷ ἢ συζητήσις νὰ πάρη πιὸ ἥρεμο χαρακτήρα. «Δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῇ σήμερα Κράτος χωρὶς Ἀντιβασιλέα, θεσμὸς ποὺ θὰ φέρῃ τὴν σύνδεσιν τῶν κομμάτων διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ καννιβαλικά συστήματα, ποὺ ἐφαρμόζονται τόσο ἀπὸ τὴν Ἀριστεράν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ ΚΟΛΩΝΑΚΙ».

Ὁ ΣΟΦΟΥΛΗΣ λέγει, ὅτι «ἡ ἔννοια τοῦ λόγου τοῦ κ. Τσῶρτσιλ, δὲν ἦτο ζήτημα τῆς Ἀντιβασιλείας, διότι ἀρχίζομεν ἀπὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον δὲν ἐθίγη, ἐνῶν ἐθίγη τὸ ζήτημα τῆς συνεννοήσεως».

**ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ: «ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ  
ΕΔΑΦΟΣ, ΥΣΤΕΡΑ ΑΠ' ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΕΙΠΑΝ  
ΟΙ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ...»**

Εἰς ἐπιμονὴν τοῦ Καφαντάρη διὰ τὴν Ἀντιβασιλείαν ὁ Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ λέγει, ὅτι «ἐὰν ἡ Ἀντιβασιλεία πρόκειται νὰ εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς εἰρηνικῆς λύσεως, εἶμαι σύμφωνος. Ἐγὼ ὅμως βλέπω, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔδαφος, ὕστερα ἀπ' αὐτά, ποὺ εἶπαν οἱ τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς. Πιστεύουν, ὅτι ἔχουν τὴν παμψηφίαν τοῦ λαοῦ καὶ ὅτι αὐτοὶ ἀπηλευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' αὐτὰ εἶναι οὐτοπίες. Ἐγὼ δὲν παραδέχομαι, ὅτι τὰ ἀνταρτικά σώματα ἀπηλευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάς ἀπηλευθερώθη ἀπὸ τὴν γενικὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολέμου. Ἄν νομίζουν, ὅτι τὰ ἀνταρτικά σώματα ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα, ἐγὼ ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι αὐτὰ ἔκαμαν καὶ μεγάλας καταστροφάς».

ΣΙΑΝΤΟΣ (ἐντόνως): Δὲν σᾶς ἐπιτρέπω νὰ ὑβρίζετε τοὺς ἡρώικους μας ἀντάρτες.

Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ: Κάθησε κάτω!

Ὁ θόρυβος ἐξακολουθεῖ καὶ ὁ Σοφούλης διαμαρτυρόμενος, ἀποσύρεται.

Ὁ Καφαντάρης διαμαρτύρεται ἐπίσης καὶ λέει στὸν Σιάντον, ὅτι εἶναι δικαίωμα κάθε ρήτορος νὰ ἔχῃ ἐλευθερίαν γνώμης, καὶ συμφωνεῖ μετὰ τὸν Πλαστήραν, ὅτι τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐζημίωσαν τὰ ἀνταρτικά σώματα.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Μακαριώτατε. Θὰ γίνῃ συζητήσεις ἐνταῦθα ἢ συμπλοκή; Προήδρευσα καὶ ἄλλοτε συνεδριάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπῆρχον ἀντιθέσεις, ἀλλὰ τὸ θέαμα τοῦτο δὲν παρουσιάσθη.

Ἀποκατασταθεῖς σχετικῆς ἡσυχίας ὁ Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ λέγει, ὅτι «ἐμεῖς συζητοῦμε καὶ ἐξω χύνεται αἷμα. Πᾶσα βραδύτης

εἶναι εἰς βάρος τοῦ λαοῦ. Οὐδεμία ἐτέθη βάσις πρὸς συνεννόησιν, ὕστερα ἀπὸ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισε ἡ Ἀκρα Ἀριστερά».

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Ἥλπιζα, Ἀρχηγέ, ὅτι ἦλθατε ἐδῶ, διὰ νὰ φέρετε κάποιαν παρηγορίαν.

Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ: Ναί, ἀλλὰ ὅταν βλέπω τὸ μέγεθος τῆς σφαγῆς ποὺ γίνεται, ὅταν μονοπωλοῦν αὐτοὶ τὸν πατριωτισμόν, δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀνεχθῶ.

Ὁ Μ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἐπεμβαίνων παρατηρεῖ τὸν Σιάντον διὰ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ὠμίλησε.

Συνεχίζων ὁ Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ λέγει: «Μῆπως οἱ κύριοι τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς νομίζουν, ὅτι ἐγὼ εἶμαι δεξιός; Ὅλη μου ἡ ζωὴ δείχνει, πῶς εἶμαι ἀριστερός. Καὶ πάντοτε ὑπερήσπισα τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας καὶ τὰς σοσιαλιστικὰς ἰδέας. Ἐδῶ ὅμως γίνεται ἀγὼν «ξεπαστρέματος» τῆς μίας παρατάξεως. Σκοτώνονται γυναικόπαιδα καὶ καίονται χωριά. Γιατὶ εὐρίσκονται καμμένα τόσα χωριά στὴν Ἑλλάδα; Ἄν ἔπρεπε νὰ βγοῦν ἀντάρτες, ἔπρεπε νὰ βγοῦν γιὰ νὰ σώσουν τὴν Ἑλλάδα, ὅχι νὰ τὴν καταστρέψουν. Ἐὰν θέλουν νὰ εἰρηνεύσωμεν, νὰ ἀρχίσωμε μετὰ ἐκλογὰς ἐλευθέρως. Καὶ λέγω τοῦτο, διότι αὐτοὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι ζητεῖται νὰ ἐπιβληθῇ δικτατορία, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποκλείεται, ὅπως τὸ εἶπαν ὁ κ. Τσῶρτσιλ καὶ ὁ κ. Ἦντεν. Ἄν ὑπῆρχε τέτοιος κίνδυνος, θὰ ἤμην καὶ ἐγὼ μαζί των. Νὰ καταθέσουν ὅλοι ἀμέσως τὰ ὄπλα καὶ νὰ γίνουν ταχέως ἐλεύθερες ἐκλογές.

» Ἄν συμφωνοῦν στὸ νὰ κατατεθοῦν τὰ ὄπλα, νὰ γίνῃ Ἐθνικὸς στρατὸς καὶ νὰ διεξαχθοῦν ἐλεύθερες ἐκλογές, συνεννόησις καὶ ἐπομένως, ἐσωτερικὴ γαλήνη, ἔχει καλῶς. Ἄλλως, τὰ πάντα, καὶ τὸ Ἀλβανικὸν ἔπος μαζί, πᾶνε χαμένα».

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως): Μακαριώτατε, ὑπάρχουν σήμερα δύο θέματα: Τὸ θέμα τῶν εὐθυνῶν τοῦ παρόντος καὶ τὸ θέμα τοῦ μέλλοντος. Ἐνόμιζα, ὅτι δὲν θὰ συνεζητεῖτο τὸ θέμα τῶν εὐθυνῶν καὶ ὅτι θὰ ἐνετοπίζετο ἡ συζήτησις εἰς τὴν ἀναζητήσιν τῶν λύσεων πρὸς εἰρήνευσιν τῆς χώρας. Οἱ προηγηθέντες ὅμως ὁμιληταί, ἔθεσαν τὸ ζήτημα τῶν εὐθυνῶν καὶ ἐπεχείρησαν μάλιστα νὰ διαστρέψουν τὴν ἀλήθειαν. Ὁφείλω διὰ τοῦτο νὰ λάβω τὸν λόγον. Εἰς μάτην προσπαθοῦν νὰ μεταθέσουν τὰς εὐθύνας τῆς σημερινῆς αἱματηρᾶς τραγωδίας. Τὸ ὄνομα τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως θὰ μείνῃ



πάντοτε εἰς τὴν Ἱστορίαν συνυφασμένον μὲ τὴν προσπάθειαν τῆς Ἑθνικῆς Ἐνώσεως. Καὶ οἱ ἀδιάλλακτοι ἡγέται τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς θὰ παραμείνουν οἱ ἔνοχοι τοῦ ἔμφυλίου πολέμου. Καὶ διὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ὑπάρχουν πλήρεις ἀποδείξεις.

**«ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ  
ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΟΥ ΕΒΑΡΥΝΟΝΤΟ ΜΕ ΤΗΝ  
ΕΥΘΥΝΗΝ ΟΤΙ ΔΕΝ ΣΥΜΜΕΡΙΖΟΝΤΑΙ  
ΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ  
ΤΗΣ ΕΝΟΠΛΟΥ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ...»**

»Εἰς τὸ Ἑθνικὸν Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου ἐτέθησαν αἱ ἀρχαί, τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὁποίων σταθερῶς ἐπεδίωξα. Καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ εἶναι ἡ διάλυσιν τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων, ἡ δημιουργία Ἑθνικοῦ στρατοῦ, ἡ κατάργησις τῆς τρομοκρατίας, ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως, τῆς προσωρινῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ μας, ὥστε ἀπηλλαγμένος πάσης ὕλικῆς καὶ ψυχολογικῆς βίας, ν' ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως καὶ διὰ τὸ πολίτευμα καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν τῆς ἀρεσκείας του. Τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἐπανελάβαμεν καὶ εἰς τὸν προγραμματικὸν λόγον τῆς Κυβερνήσεως τῆς 18 Ὀκτωβρίου. Αὐταὶ ὑπῆρξαν αἱ κοιναὶ μας ἐπαγγελίαι. Ποία ὅμως ὑπῆρξεν ἡ πραγματικότητα; Ὑπῆρχεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑθνικῆς Ἐνώσεως, ἀλλὰ ὁλόκληρος ἡ χώρα ἐστέναζεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Ἑαμικῆς τρομοκρατίας. Οἱ ἀντάρται τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἡ Ἑαμικὴ πολιτοφυλακὴ ἀπετέλουν τὸ Κράτος. Καὶ ἐξηκολούθουν καὶ αἱ συλλήψεις καὶ αἱ ἐκτελέσεις τῶν πολιτῶν, οἱ ὅποιοι ἐβαρύνοντο μόνον μὲ τὴν εὐθύνην, ὅτι δὲν συνεμερίζοντο τὴν τρομοκρατικὴν πολιτικὴν τῆς ἐνόπλου μειοψηφίας. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μόνον, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της, ἔγιναν χιλιάδες συλλήψεων καὶ πλήθος ἐκτελέσεων. Καὶ ἐν τούτοις, ἐκάμαμεν ὑπομονήν. Ἡθέλαμεν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι διετρέχαμεν μίαν μεταβατικὴν περίοδον καὶ ὅτι μετὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν ἀποστράτευσιν τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων καὶ τῆς Ἑαμικῆς πολιτοφυλακῆς, θὰ ἀποκαθίστατο τὸ ἐλεύθερον Κράτος Δικαίου εἰς τὴν Χώραν. Δι' αὐτὸ εἶχομεν ζητήσῃ προθεσμίαν δύο μηνῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς οἰκονομίας μας. Ὅλην μας τὴν προσοχὴν εἶχαμε συγκεντρώσει εἰς τὴν

πραγματοποίησιν τῆς ἀποστρατεύσεως καὶ διὰ τοῦτο αἱ προθεσμίαι τῆς ἀποστρατεύσεως ἔμειναν ἀμετακίνητοι. Ἀλλὰ, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀποστράτευσις καὶ ὁ ἀφοπλισμός, δὲν ἠρκέσθημεν μόνον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κοινοῦ προγράμματος. Ἐπρόθυμοποιήθημεν καὶ εἰς ἄλλας βαρεῖας ὑποχρεώσεις. Ἐδέχθημεν πρῶτον τὴν ἀμνηστείαν τῆς στάσεως τῆς Μ. Ἀνατολῆς, τὴν ὁποίαν τὸ Ἑθνικὸν Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου, τὸ φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν, ἐχαρακτήριζεν ἔγκλημα κατὰ τῆς πατρίδος καὶ ἐπέβαλλε τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων. Ἐδέχθημεν τὴν διάλυσιν τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ὁποίας, ἐν μέσῳ δυσχερεστάτων περιστάσεων, εἶχεν ἐπιτελέσει πλήρως τὸ καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα. Ἐδέχθημεν ἐπίσης, ὅπως οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ νέου Σώματος τῆς Ἐθνοφυλακῆς τίθενται ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν ὑπουργῶν τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς. Καὶ συνέβη εἰς μίαν περίπτωσιν, ἀπὸ ἑνα πίνακα 290 ἀξιωματικῶν νὰ διαγραφοῦν οἱ 280 καὶ νὰ ἐγκριθοῦν μόνον 10. Καὶ ὅταν κατὰ λάθος τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν εἶχεν ἀποστείλῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας μερικοὺς ἀξιωματικούς, χωρὶς τὴν προηγουμένην τῶν ἔγκρισιν, παρητήθησαν ἀμέσως καὶ ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ὁ γενικὸς διευθυντής. Καὶ ἀνέλαβε τὸ Ὑφυπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ὁ στρατηγὸς Σαρηγιάννης, τὸν ὁποῖον ἐπρότειναν διὰ νὰ τοὺς παρέχῃ πλέον πλήρη ἐμπιστοσύνην. Καὶ ἤλθε κατόπιν τὸ ζήτημα τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

»Εἰς τὸν κοινὸν προγραμματικὸν λόγον μας, οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ ἀποστρατεύσεως τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου. Ἡ ἀποστράτευσις τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κανένα ὅρον. Ἐν τούτοις, ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐκ μέρους τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς ἐτέθη τὸ ζήτημα τῆς συγχρόνου καὶ αὐτῶν διαλύσεως.

»Διεμαρτυρήθη καὶ ἐδῆλωσα, ὅτι τοῦτο ἦτο ἀδύνατον. Συνεζητήθη τότε τὸ ἐνδεχόμενον τῆς χορηγήσεως ἀδειῶν εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Ταξιαρχίας.

»Ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς λύσεως αὐτῆς ἐξεδηλώθη ὁμόφωνον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καθὼς καὶ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον.

»Καὶ τότε, διὰ νὰ τοὺς ἱκανοποιήσωμεν πάλιν, ἐπροτεῖναμεν νὰ διατηρηθῇ μία Ταξιαρχία τοῦ ΕΛΑΣ ὡς ἀντίστοιχος δύναμις τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας. Οἱ ὑπουργοὶ



τῆς ᾽Ακρας ᾽Αριστερᾶς ἀπεδέχθησαν τὴν πρότασιν, ἀλλὰ ἐζήτησαν ἐπιπροσθέτως, ὅπως ἡ δύναμις τῆς Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, εἶναι ἴση πρὸς τὸ σύνολον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ᾽Ορεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τοῦ ᾽Ιεροῦ Λόχου καὶ τῆς μονάδος τοῦ ΕΔΕΣ. Καὶ ἀπεδέχθημεν καὶ αὐτὴν τὴν πρότασιν. Καὶ ὑπεγράψαμεν ἐνώπιον των διαταγὴν πρὸς τὸν ὑφυπουργὸν Σαρηγιάννην, ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας. Καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας, περίπου μιὰ ἐβδομάδα πρὸ τῆς στάσεως, οἱ ὑπουργοὶ Ζεῦγος, Σβῶλος καὶ Τσιριμῶκος μὲ ἐπεσκέφθησαν καὶ μοῦ ἐπέδωκαν κείμενον συμφωνίας, τὸ ὁποῖον εἶχαν συντάξῃ οἱ ἴδιοι καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς χεῖρας μου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφουν πράγματι τὴν διατήρησιν τῆς ᾽Ορεινῆς Ταξιαρχίας καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους ὅρους τῆς συμφωνίας μας. ᾽Υπῆρξα πράγματι εὐτυχῆς καὶ ὑπὸ τὸ κράτος βαθείας συγκινήσεως, τοὺς συνεχάρην διὰ τὴν ἱστορικὴν πράγματι ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ κοινοῦ προσεφέραμεν εἰς τὴν Χώραν, ἐξασφαλίζοντες τὴν ὁμαλὴν μετάβασιν ἀπὸ τὴν περίοδον τῆς ᾽Εθνικῆς ἀντιστάσεως εἰς τὸ ἐλεύθερον Κράτος Δικαίου. Μὲ ἐβεβαίωσαν τότε, ὅτι ἡ μεγαλυτέρα τιμὴ ἀνήκει εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ὁποῖου ἡ δημοκρατικὴ συνείδησις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, ὠδήγησαν εἰς τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα. ᾽Εν τούτοις, τὴν ἐπομένην, Τρίτην τὸ ἀπόγευμα, μὲ ἐπεσκέφθη ἀπροόπτως ὁ ὑπουργὸς Ζεῦγος, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι ὑπαναχωροῦν καὶ δὲν ἀποδέχονται πλέον τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειτο εἰς τὰς χεῖρας μου. Τότε ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ᾽Ακρα ᾽Αριστερά, ἀπεφάσισε νὰ μεταβάλῃ κατεύθυνσιν. Διότι ἐπλησίαζαν αἱ προθεσμίαι τῆς ἀποστρατεύσεως. ᾽Ενώπιον αὐτῆς ἐτέθη τὸ δίλημμα, νὰ δεχθῇ τὴν ἀποστράτευσιν καὶ τὸν ἀφοπλισμόν, ἢ νὰ στασιάσῃ. ᾽Εφ' ὅσον ἤλπιζαν, ὅτι ἀπετέλουν τὴν πλειοψηφίαν τοῦ λαοῦ, οἱ διαλλακτικοὶ ἐπεκράτουν καὶ ἐβάδιζαν πρὸς τὰς ἐκλογάς. Ὅταν ὁμως ἐπείσθησαν, ἀπὸ τὰς λαϊκὰς ἐκδηλώσεις, ὅτι ἀποτελοῦν μικρὰν μειοψηφίαν, οἱ ἀδιάλλακτοι ἐπεκράτησαν καὶ ἀπεφάσισαν τὴν στάσιν. Καὶ ἡ στάσις ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς. ᾽Υπάρχουν δύο πράξεις, αἱ ὁποῖαι τὴν ἀποδεικνύουν. Εἶναι ἡ διάλυσις τῆς ᾽Εθνοφυλακῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ εἶναι ἡ ἀνακήρυξις τοῦ στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ

ὡς ἀνεξαρτήτου καὶ ἀπὸ τὴν ᾽Ελληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὸν σύμμαχον ᾽Αρχιστράτηγον.

»Καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτῃ ἐλήφθη τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου. Καὶ δι' αὐτό, ἀπηγορεύθη τὸ συλλαλητήριον τῆς Κυριακῆς, τὸ ὁποῖον ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ Κράτους καὶ τὸ πραξικόπημα πρὸς κατάληψιν τῆς ᾽Αρχῆς. Δι' αὐτὸ ἐπεχειρήθη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ συλλαλητηρίου ἡ ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς οἰκίας μου, ὅπου ἐσημειώθηκαν θύματα. Δι' αὐτὸ κατόπιν ἐπεχειρήθη ὁ ἀφοπλισμὸς τῆς ᾽Αστυνομίας, ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ὁποίας ἀνηρπάγησαν αὐτόματα ὅπλα, γεγονὸς τὸ ὁποῖον τὴν ὑπεχρέωσεν εἰς ἄμυναν. Δι' αὐτὸ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, Κυριακὴν, Δευτέραν καὶ Τρίτην, ἐνηργεῖτο ἐπίθεσις καὶ κατάληψις τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων τῆς πόλεως καὶ σφαγὴ τῶν ἀνδρῶν τῆς ᾽Αστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Καὶ τότε μόλις καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ στρατηγὸς Σκόμπυ ἀπεφάσισαν νὰ ὀργανώσουν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Κράτους καὶ τοῦ λαοῦ. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ματαίᾳ εἶναι ἡ προσπάθεια τὴν ὁποίαν καταβάλλετε, νὰ μεταθέσετε τὰς τρομερὰς σας εὐθύνas. Εἰς οὐδένα θὰ ἐπιτρέψω νὰ παραμορφώσῃ τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Θὰ μείνω εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ πρωταγωνιστῆς τῆς ᾽Εθνικῆς ᾽Ενώσεως. Καὶ θὰ μείνετε οἱ ἐγκληματαῖοι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Οἱ ἔνοχοι τῆς ἀντεθνικῆς καὶ τῆς ἀντιλαϊκῆς στάσεως.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Σταματῶ εἰς τὸ σημεῖον τῆς χορηγήσεως τῶν ἀδειῶν εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Ταξιαρχίας. Διατὶ μετεβλήθη ἡ ἀπόφασίς σας;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: ᾽Εξήγησα, ὅτι ἡ διάλυσις τῆς Ταξιαρχίας ἔθιγε τὸ ᾽Εθνικὸν αἶσθημα καὶ ἐπίσης ἀπεκρούετο ἀπὸ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον. Καὶ τοὺς λόγους τούτους ἀπεδέχθησαν καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς ᾽Ακρας ᾽Αριστερᾶς. Εἶναι ἐπομένως προφανές, ὅτι ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπίλυσις τοῦ θέματος τῆς Ταξιαρχίας ἀποτελεῖ πρόφασιν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Δὲν ἐξετάζω ἂν εἶχαν δεχθῇ ἢ ὄχι τὴν διάλυσιν τῆς Ταξιαρχίας, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ἡ Ταξιαρχία εἶναι σχηματισμὸς πραιτωριανῶν!!! Ὅτι ἐπολέμησεν εἶναι βέβαιον. Ἀλλὰ εἶναι τῆς 4ης Αὐγούστου, μοναρχικοί. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ὡστε καταλογίζετε τὴν εὐθύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὄχι



εἰς τοὺς στασιαστὰς.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Λέγετε ὅτι ἐκάματε πολλὰς ὑποχωρήσεις καὶ νομίζετε ὅτι δι' αὐτῶν ἠδύνασθε νὰ ἐπιτύχετε τὴν ἀναίμακτον ἀπελευθέρωσιν τῆς Χώρας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἔπρεπε ν' ἀποφύγετε τὴν σύγκρουσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ταξιαρχίας.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ἐκφράζω τὴν ἐκπληξίν μου διὰ τὰς γνώμας σας.

ΣΙΑΝΤΟΣ: Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ στιγμή μὴ δὲν εἶναι διὰ νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ὑπευθύνων. Ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶπεν ὁ κ. Καφαντάρης, ἡ Ταξιαρχία εἶναι σῶμα πραιτωριανῶν. Τότε ἀνέκυψε καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ταξιαρχίας, ὡς λύσις τοῦ ὁποίου εὐρέθη ἡ συγκρότησις μικτῶν τμημάτων.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐτερματίσθη ἡ σύσκεψις τῆς πρώτης ἡμέρας. Ἡ σύσκεψις ἐπανελήφθη τὴν 11.30 π.μ. τῆς ἐπομένης ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ, μετασχόντων εἰς ταύτην, ἐκτὸς τῶν κ.κ. Παπανδρέου (Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως), στρατηγοῦ Πλαστήρα, Θ. Σοφοῦλη (Ἀρχηγοῦ Φιλελευθέρων), Γ. Καφαντάρη (τῶν Προοδευτικῶν), Μαξίμου (τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος), Φ. Δραγούμη (ἀνεξαρτήτου) καὶ τῶν ὑπουργῶν τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου κ.κ. Π. Κανελλοπούλου Στ. Στεφανοπούλου, τοῦ κ. Στ. Γονατᾶ, τῶν πρώην ὑπουργῶν κ.κ. Π. Ράλλη, Ι. Σοφianoπούλου, Ἀλ. Μυλωνᾶ, Α. Ἀλεξανδρῆ, Κ. Τσαλδάρη καὶ Σ. Θεοτόκη. Ἐκ μέρους τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς προσήλθον οἱ κ.κ. Σιάντος καὶ Παρτσάλιδης.

Ἡ συνεδρίασις ἤρχισε ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ΕΛΑΣ, ἐπὶ τῶν συζητηθέντων θεμάτων κατὰ τὴν προηγούμενην ἡμέραν.

## Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ

Ι. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τὸ ζήτημα τῆς Ἀντιβασιλείας πρέπει νὰ λυθῇ ἐντὸς τῆς ἡμέρας.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ὅλα τὰ κόμματα ἐξέφρασαν τὰς γνώμας των πρὸς τὸν Βασιλέα, ὁ ὁποῖος μελετᾷ τὸ ζήτημα.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐξεδηλώθη ὑπὲρ τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁ Βασιλεὺς ἀρνεῖται κατὰ τρόπον ἀσύγνωστον.

Σ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ: Τὸ ζήτημα τῆς Ἀντιβασιλείας ὑπὲρ τῆς ὁποίας κηρύσσομαι, πρέπει νὰ λυθῇ μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ὄπλων ὑπὸ τῶν στασιαστῶν.

Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ: Ἐὰν ἡ Ἀντιβασιλεία ἀποτελῇ ἓναν ὅρον τῶν στασιαστῶν, καλὸν θὰ ἦτο νὰ γίνῃ. Θ' ἀπετέλει οὕτω παράγοντα ὑποχωρήσεως εἰς τὰς ἀξιώσεις των καὶ θὰ ἐπῆρχετο διευκόλυνσις τῆς καταστάσεως.

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εἰς τὸ Κάϊρον καὶ τὴν Ἰταλίαν, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸ ΕΑΜ εἶχαν τὴν γνώμην, ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἦτο ἐπαρκὲς διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τῆς Ἀντιβασιλείας. Δὲν νομίζω, ὅτι τὸ παρὸν συνέδριον συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ κ. Τσῶρτσιλ διὰ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο.

ΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τάσσομαι ὑπὲρ τῆς Ἀντιβασιλείας, ἀλλ' ὄχι διὰ σήμερον. Πρῶτον εἶναι τὸ θέμα τῆς καταθέσεως τῶν ὄπλων.

Οἱ κ.κ. Κ. Τσαλδάρης καὶ Π. Ράλλης, συμφωνοῦν μετὰ τοῦ κ. Στεφανοπούλου.

Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ: Τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν ἐκήρυξεν ἡ μειοψηφία τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς. Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ, ἄλλως ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ μᾶς κατηγορήσῃ, ὅτι βυζαντινολογοῦμεν.

Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ: Ἡ Ἀκρά Ἀριστερά δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν Ἀντιβασιλείαν, ἀλλὰ διὰ νὰ παραιτηθῇ ἡ Κυβέρνησις. Ἐπομένως, ἐξεταστέον εἶναι: Συμφέρει νὰ γίνῃ; Θὰ θεωρηθῇ τοῦτο νίκη τῶν ἐπαναστατῶν ἢ ὄχι;

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Δὲν ἔμπορεῖ τὸ πολίτευμα νὰ λειτουργήσῃ χωρὶς τὸν ρυθμιστὴν. Οὔτε ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀντιβασιλείαν.

»Ὁ μόνος τρόπος, ἡ ἐπάνοδος τοῦ Βασιλέως, εἶναι λάδι εἰς τὴν φωτιάν. Πῶς θὰ γίνῃ ἡ κατάθεσις τῶν ὄπλων; Ἀμφιβάλλω, ἂν ἡ κατάθεσις τῶν ὄπλων θὰ ἐπετυγχάνετο ἀπὸ μίαν ἀπόφασιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Τώρα ὑπάρχει ὑπὲρ ποτὲ ἀνάγκη ρυθμιστοῦ τοῦ πολιτεύματος.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως): Ὑποστηρίζετε, ὅτι ἡ ἔλλειψις Ἀντιβασιλείας καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς σημερινῆς κρίσεως. Διότι λείπει ὁ ρυθμιστὴς τοῦ πολιτεύματος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπεδίωκε συμβιβασμόν. Ποῖος εἶναι ὁ κύριος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον σήμερον ζητεῖται ἡ Ἀντιβασιλεία; Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ ἄσκησις νομοθετικῆς, οὔτε ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Εἰ-



ναι ὁ σχηματισμὸς Κυβερνήσεως.

»Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸ Κυβερνητικὸν ζήτημα.

»Ποία εἶναι ἡ σύνθεσις τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως; Οἱ στασιασταὶ τὴν ἐμφανίζουν ὡς Κυβέρνησιν προσωπικὴν. Ἀλλὰ εἶναι πράγματι προσωπικὴ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις;

»Ὁχι. Εἶναι Κυβέρνησις Ἐθνικῆς Ἑνώσεως, ἐκτὸς μόνον τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς καὶ τοῦ κ. Καφαντάρη, ὁ ὁποῖος ἤρνηθη συμμετοχὴν. Διότι εἰς τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν συμμετέχουν τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων μὲ τρεῖς ὑπουργοὺς, τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, τὸ Ἀριστερὸν Μέτωπον καὶ ἀνεξάρτητοι πολιτικοί.

»Καὶ πρέπει νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα προηγήθησαν τῆς στάσεως. Ὅταν ἔβλεπα, ὅτι αἱ ὑπεράνθρωποι προσπάθειαι, τὰς ὁποίας εἶχον καταβάλει πρὸς διατήρησιν τῆς συνεργασίας μὲ τὴν Ἄκραν Ἀριστεράν καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἀπεβαιναν μάταιαι, διότι ἡ Ἄκρα Ἀριστερά, ἀντιληφθεῖσα πλέον, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν μειονότητα τοῦ λαοῦ, ἤρνετο τὴν ἀποστράτευσιν καὶ τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν ἐνόπλων τῆς δυνάμεως, τότε δὲν ἤρκεσθην εἰς τὴν παλαιὰν ἐμπιστοσύνην τῶν συνεργαζομένων πολιτικῶν κομμάτων. Ἐκάλεσα τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἀνεκοίνωσα, ὅτι εἰσήλθομεν εἰς τὴν κρίσιν. Ὅτι ἡ Ἄκρα Ἀριστερὰ ἔχει πλέον ἀποφασίσει τὴν στάσιν ἐναντίον τοῦ Κράτους. Ὅτι, σκληρὸν καὶ ἀχάριστον εἶναι πλέον τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον θὰ ὀφείλωμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς δι' αὐτό, ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔμπορεῖ νὰ περιβάλλεται μὲ ἡλαττωμένην καὶ ἀμφίβολον ἐμπιστοσύνην τῶν συνεργαζομένων κομμάτων. Ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ἡ ἀλληλεγγύη θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτοι, ἢ ἡ Κυβέρνησις θὰ ὑποβάλῃ ἀμέσως τὴν παραίτησίν της, διὰ νὰ ἔλθουν ἄλλοι, περιβαλλόμενοι μὲ τὴν κοινὴν ἐμπιστοσύνην.

»Ἀπηυθύνθην ἰδιαίτερως πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Φιλελευθέρων καὶ παρεκάλεσα τὸν ὑπουργὸν κ. Ἀβραὰμ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων κ. Σοφούλην καὶ νὰ ἀνακοινώσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως.

»Καὶ ὁ Ἀβραὰμ; Συναντήσας τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων, ἐπέστρεψε καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὄχι μόνον «ἀνεπιφυλάκτως», ἀλλὰ «μετ' ἐνθουσιασμοῦ» τάσσεται εἰς τὸ πλευρὸν

τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀπειλουμένης στάσεως. Τὸ ἴδιον ἐπανελάβε καὶ εἰς ἐμὲ ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὅταν τὴν ἐπομένην τὸν ἐπεσκέφθην.

»Τὸ Λαϊκὸν κόμμα, διὰ τῶν ὑπουργῶν του, οἱ ὁποῖοι μετεῖχον εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν ἀπόλυτον ὁμοφωνίαν του.

»Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ μὲ τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ Ἀριστεροῦ Μετώπου, καθὼς καὶ ἐν γένει μὲ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

»Καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπερασπισταὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ ἔθνους καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ μας, ἐναντίον τῆς ἀντεθνικῆς καὶ ἀντιλαϊκῆς στάσεως.

»Ἐκτοτε, ποῖον ἦτο τὸ κοινὸν καθῆκον;

Τὸ κοινὸν καθῆκον ἦτο νὰ γίνεταί καθ' ἡμέραν συμπαγέστερον τὸ Ἐθνικὸν μέτωπον, νὰ ἐνισχύεται καθ' ἡμέραν περισσότερο ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα.

»Καὶ ὅμως συνέβη τὸ ἀντίθετον! Ἐνῶ ἐπετέλει μὲ αὐταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν τὸ Ἐθνικὸν της καθῆκον, ἐνῶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Μαρτυρίου, ἤρχισε ταύτοχρόνως νὰ βάλλεται καὶ ἐκ τῶν νῶτων!

»Ἀπόψεις κομματικαὶ καὶ προσωπικαὶ ἤρχισαν νὰ ἐπικρατοῦν ἀπέναντι τῶν Ἐθνικῶν ἀπόψεων. Καὶ ἀντὶ νὰ διαλύεται, ὡς ὠφείλεν, τὸ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον ἦτο ἔνοχον τῆς προδοτικῆς στάσεως, ἤρχισεν ἡ ἀποσύνθεσις εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἐθνικοῦ Μετώπου. Ἀντὶ νὰ βάλλωνται οἱ στασιασταί, ἐβάλλετο τὸ ἔθνος!

»Καὶ ἀνεγνώσαμεν δηλώσεις πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ὅτι «χρειάζεται ρυθμιστὴς τοῦ πολιτεύματος, διὰ νὰ ἐπιδιώξῃ συμβιβασμὸν μεταξὺ τῶν δύο ἀντιμαχομένων παρατάξεων». Ὑπάρχουν λοιπὸν «δύο ἀντιμαχόμεναι παρατάξεις» ἠθικῶς ὁμότιμοι; Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχουν δύο ἀντιμαχόμεναι παρατάξεις. Ὑπάρχει ἀφ' ἑνὸς τὸ ἔθνος καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Στάσις. Τὸ ἔθνος τὸ ὁποῖον πλήττεται καὶ ἡ Στάσις ἡ ὁποία προδίδει!

»Καὶ δὲν συνέβη μόνον αὐτό. Χθὲς τὴν ἐσπέραν κατὰ τὴν σύσκεψιν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν προσῆλθεν ἀκόμη καὶ συνήγορος τῆς στάσεως!

»Κατηγόρησε τὴν Κυβέρνησιν, διατὶ δὲν ἀπεδέχθη τὴν διάλυσιν



της Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας, τὴν ὁποίαν ἡξίωσεν ἡ Ἄκρα Ἀριστερὰ καὶ παρέσχε τοιοῦτοτρόπως τὴν ἠθικὴν βάσιν καὶ τὴν δικαίωσιν τῆς στάσεως.

»Αὐτὴν τὴν συνηγορίαν, αὐτὴν τὴν ἠθικὴν δικαίωσιν τῆς στάσεως, τὴν ὁποίαν προσέφερεν ὁ κ. Καφαντάρης καὶ ἡ ὁποία ἡϋφρανε τὸν κ. Σιάντον, ἔχω καθῆκον νὰ καταγγείλω ἐνώπιον τοῦ Ἑθνους.

»Εἰς μάτην ἐξήγησα χθές, ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὁμοφώνως ἀπέκρουσε τὴν διάλυσιν τῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας καθὼς ἐπίσης τὴν ἀπέκρουσε καὶ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον, τὸ ὁποῖον τὴν ἐθεώρει ἐνδοξον Ἑλληνικὸν τμήμα τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ.

»Ὁ κ. Καφαντάρης ἐπέμνε. Ἰσχυρίσθη δεκάκις, ὅτι ἐφ' ὅσον εἰς μίαν φάσιν τῶν μακρῶν διαπραγματεύσεων ἐγίνε λόγος περὶ χορηγήσεως ἀδειῶν εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας, ἔπρεπε τελικῶς νὰ διαλυθῇ. Εἰς μάτην ἐπανελάμβανον, ὅτι καὶ αὕτῃ ἀκόμη ἡ Ἄκρα Ἀριστερὰ εἶχεν ἀποδεχθῇ τὴν διατήρησιν τῆς, μὲ ἀντίστοιχον διατήρησιν μιᾶς Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, ἰσοδυνάμου μὲ τὸ σύνολον τῶν δυνάμεων τῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Λόχου καὶ τῆς Μονάδος τοῦ ΕΔΕΣ. Εἰς μάτην τοῦ ἐπεδείκνυα τὸ πρωτότυπον κείμενον, τὸ ὁποῖον οἱ ὑπουργοὶ Ζεῦγος, Σβῶλος καὶ Τσιριμῶκος εἶχαν συντάξῃ οἱ ἴδιοι. Ἐπέμνε πάντοτε καὶ πλειοδοτῶν, ἀπεκάλεσε τὴν Ταξιαρχίαν τοῦ Ρίμινι «Σῶμα Πραιτωριανῶν».

»Αὕτῃ ὑπῆρξε χθές ἡ συμβολὴ τοῦ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑθνους ἐναντίον τῆς στάσεως.

»Καὶ ἐπανέρχομαι εἰς τὸ θέμα τῆς Ἀντιβασιλείας. Διατί, λοιπόν, ἡ Ἀντιβασιλεία θεωρεῖται σήμερον ἀπαραίτητος; Διὰ νὰ ἐπιδιώξῃ τὸν σχηματισμὸν νέας Κυβερνήσεως. Ἰδοὺ, λοιπόν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις σᾶς προσφέρει τὴν λύσιν.

»Ποῖος θὰ εἶναι ὁ ἐνδεχόμενος Ἀντιβασιλεύς, ἐὰν ἀποφασισθῇ ἡ Ἀντιβασιλεία; Θὰ εἶναι ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος τώρα προεδρεύει τῆς συσκέψεως. Ποίους θὰ συμβουλευθῇ; Προφανῶς τὸν πολιτικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος παρίσταται.

»Μακαριώτατε, ὡς Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, σᾶς ὑποβάλλω τὴν παραίτη-

σὶν μας καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀναλάβετε ἀμέσως τὴν πρωτοβουλίαν, συμβουλευόμενοι, τὸν παριστάμενον πολιτικὸν κόσμον, διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως.

»Εἶναι, ἀράγε, τόσο ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδόσεως καὶ τοῦ διατάγματος τῆς Ἀντιβασιλείας, ὅταν μὲ τὴν δῆλωσιν τῆς Κυβερνήσεως, παρέχωμεν ἀμέσως τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπιλύσεως τοῦ κυβερνητικοῦ ζητήματος; Ἐχομεν ἤρεμον τὴν συνειδήσιν, ὅτι ἐπετελέσαμεν τὸ καθῆκον μας ἀπέναντι τῆς Χώρας.

»Προσεφέραμεν, πρώτον, τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν τῆς ἀναιμάκτου ἀπελευθερώσεως τοῦ Ὀκτωβρίου. Χωρὶς ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τίτλον ἀπαράγραπτον τῆς Κυβερνήσεως, δὲν θὰ ὑπῆρχεν σήμερον ἐδῶ, οὔτε Κυβέρνησις Ἑλληνική, οὔτε δυνάμεις Βρεταννικαί, διὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τὴν τρομοκρατικὴν τυραννίαν τῆς ἐνόπλου μειοψηφίας.

»Ἐξηντλήσαμεν ἔπειτα ὅλας τὰς προσπάθειάς μας διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

»ΕΠΡΟΤΙΜΗΣΑΜΕΝ νὰ ἐπικριθῶμεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ συνεργαζόμενα κόμματα διὰ τὰς ὑπερμέτρους ὑποχωρήσεις μας, παρὰ νὰ παραλείψωμεν οἰανδήποτε προσπάθειαν καὶ θυσίαν, ἡ ὁποία θὰ ἦτο δυνατή, διὰ νὰ γίνῃ ὁμαλὴ ἡ μετάβασις ἀπὸ τὴν περίοδον τῆς Ἑθνικῆς ἀντιστάσεως, εἰς τὸ ἐλεύθερον Κράτος Δικαίου.

»Καὶ κατόπιν, ὅταν ἐσήμανε ἡ κρίσιμος ὥρα, ὅταν παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς μας, ἀπεφασίσθη τὸ πραξικόπημα ἐκ μέρους τῆς ἐνόπλου Ἀκρας Ἀριστερᾶς, ἐχωρήσαμεν σταθερῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ Ἑθνικοῦ μας καθήκοντος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπέτασσε ν' ἀδιαφορήσωμεν πρὸς τὴν προσωπικὴν τύχην μας καὶ ὑπερασπισθῶμεν μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑθνους καὶ τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ μας.

»Δηλοῦμεν ἐπίσης, ὅτι ἀναλαμβάνομεν καὶ ἀπέναντι τοῦ Βασιλέως τὴν εὐθύνην διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, προσέρχονται οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς καὶ ἡ σύσκεψις συνεχίζεται.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Ὅσα εἶπον χθές περὶ τῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας δὲν ἀποτελοῦν ἐνθάρρυνσιν τῶν στασιαστῶν. Ὅταν τὸ ΕΑΜ ἐβίαι-  
οπράγῃ εἰς τὴν Ρούμελην, πρῶ-



τος ἐγὼ ἐξανέστην, καθ' ἣν ἐπο-  
χὴν ὅλοι ἐισήρχοντο καὶ ἐξήρ-  
χοντο ἀπὸ τὸ ΕΑΜ. "Ὅταν αἱ ὑπερβα-  
σαὶ τῶν Ἑαμιτῶν ἔφθασαν εἰς τὸ Παγκρά-  
τι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὸ Κολωνάκι καὶ τὴν  
Ὁμόνοϊαν, τότε ἐθορυβήθησαν μερικοὶ  
καὶ αὐτοὶ εἶναι, ποὺ φωνάζουν σήμερον  
περισσότερον. Δὲν ἔχω κανένα λόγον νὰ  
ἐνδιαφέρωμαι διὰ τὴν παραίτησιν τῆς Κυ-  
βερνήσεως, οὔτε καὶ θὰ συμμετάσχω εἰς  
τυχὸν ἀνασχηματισμόν.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Πρόεδρος Κυβερνήσε-  
ως): Δὲν γνωρίζω, ποίους ὑπαινίσσεται ὁ  
κ. Καφαντάρης. "Ἄν πρόκειται περὶ ἐμοῦ,  
τὸν πληροφορῶ, ὅτι εὐρίσκεται εἰς πλά-  
νην. Οὐδέποτε εἰσῆλθον ἢ ἐξῆλθον ἀπὸ  
τὸ ΕΑΜ. Ἀνέκαθεν μένω πιστὸς εἰς τὰς  
βασικὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἔχω ἐξαγγεί-  
λει καὶ αἱ ὁποῖαι περιέχονται εἰς τὸ Ἑθνι-  
κὸν Συμβόλαιον τοῦ Λιβάνου καὶ εἰς τὸν  
προγραμματικὸν λόγον τῆς 18 Ὀκτωβρί-  
ου, καὶ αἱ ὁποῖαι συνίστανται εἰς τὴν  
κατάργησιν τῆς τρομοκρατίας, εἰς τὸν  
ἀφοπλισμὸν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν Ὀργα-  
νώσεων, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν λαϊ-  
κῶν ἐλευθεριῶν καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν  
Κράτους Δικαίου. Αὐτὰς τὰς ἀρχὰς ὑπε-  
στήριξα, ὅταν πρὸ διετίας συνηντήθην μὲ  
τὸν κ. Σιάντον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐπρότεινε  
τὴν ἡγεσίαν τοῦ ΕΑΜ. Αὐτὰς ὑποστηρίζω  
καὶ σήμερον, διότι ἀποτελοῦν παγίαν μου  
πίστιν. Χθὲς ὁ κ. Καφαντάρης ὠνόμασε  
τὴν Ταξιαρχίαν «σῶμα πραιτωριανῶν», καὶ  
κατελόγισε τὴν εὐθύνην εἰς τὴν Κυβέρνη-  
σιν, διότι δὲν ἀπεδέχθη τὴν διάλυσίν της.  
Ἀπῆντησα χθὲς καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι  
ἐναντίον τῆς διαλύσεως ἀπεφάνθη ὁλό-  
κληρον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ τὸ  
Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον. Καὶ διότι ἡ λύ-  
σις, ἡ ὁποία προσεφέρετο, δημιουργίας  
Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, ἰσοδυνάμου πρὸς  
τὸ σύνολον τῶν ἄλλων ἐνόπλων Σωμάτων,  
ἀπετέλει, ἐὰν ὑπῆρχε καλὴ πίστις, πλήρη  
ἱκανοποίησιν. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δυστυ-  
χῶς ἀποδεικνύουν, ὅτι ἐδῶ δὲν ὑπῆρχε  
καλὴ πίστις. Εἶχε ληφθῇ ἀπόφασις τῆς  
στάσεως καὶ ἀπλῶς ἐχρησιμοποιοῦντο  
προφάσεις.

### Η ΑΚΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΑ ΟΠΛΑ

Ἀρχιεπίσκοπος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ: Κατὰ τὴν  
χθεςινήν συνεδρίασιν, οἱ κ.κ. ἀντιπρόσω-  
ποι τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς εἶπαν, ὅτι θὰ  
καταθέσουν τὰ ὅπλα, εἰς νέαν Κυβέρνη-

σιν τῆς ἐμπιστοσύνης των. Παρακαλοῦ-  
μεν ν' ἀναπτύξουν τὰς ἀπόψεις των.

ΣΙΑΝΤΟΣ: Τὸ ζήτημα τῆς καταθέσεως τῶν  
ὁπλων εἶναι ζήτημα, Ἀγγλων καὶ δικό  
μας. Κανένα ὄπλο δὲν παραδίνουμε, ἂν  
δὲν γίνῃ Κυβέρνησις, ποὺ θὰ ἐκπροσωπῇ  
ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Δὲν εἰσθε ἀρ-  
μόδιοι, νὰ μᾶς καλέσετε νὰ καταθέσωμε  
τὰ ὅπλα. Εἶναι διατεθειμένος ὁ πολιτικὸς  
κόσμος νὰ σχηματίσῃ νέαν Κυβέρνησιν;  
Ἄν ναί, πάει καλά.

ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Γιατὶ νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀνα-  
ταραχὴ, ἀφοῦ δὲν εἰσθε διατεθειμένοι νὰ  
καταθέσετε τὰ ὅπλα;

ΣΙΑΝΤΟΣ: Θέλουμε, ἡ νέα Κυβέρνησις νὰ  
συμφωνήσῃ στὸ πρόγραμμα καὶ στὴ σύν-  
θεσι, ποὺ θὰ προτείνουμε, καὶ τότε θὰ  
καταθέσουμε τὰ ὅπλα.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κανεὶς δὲν θὰ εἶναι  
εὐτυχέστερος ἀπὸ ἐμέ, ἂν ἡ παραίτησις  
τῆς Κυβερνήσεως, διευκολύνῃ τὴν εἰρή-  
νευσιν τῆς Χώρας.

ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ: Χθὲς εἶπαμε καθαρά, ὅτι  
τὸ πρῶτο βῆμα εἶναι ἡ Ἀντιβασιλεία. Βλέ-  
πω σήμερα τὸ ἀποφεύγετε...

Π. ΡΑΛΛΗΣ: Τὸ θέτετε ὡς ὅρον;

ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ: Μάλιστα. Ὡς πρῶτο καὶ  
βασικὸ ὅρο.

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ὁ κ. Σιάντος ξεκί-  
νησε ἀπὸ μία προϋπόθεσι, ποὺ εἶναι ἀπα-  
ράδεκτος. Καὶ θέλω νὰ ξέρω, τί λέει γι'  
αὐτὴν ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Χώρας. Ὁ  
κ. Σιάντος εἶπε, ὅτι ὁ διεξαγόμενος πόλε-  
μος εἶναι πόλεμος μεταξὺ Ἑλληνικοῦ λα-  
οῦ καὶ τῶν Ἀγγλων. Ἀποτελεῖ τάχα πόλε-  
μον κατὰ τῶν Ἀγγλων ἢ αἰχμαλωσία χιλι-  
άδων γυναικοπαίδων, ποὺ μεταφέρονται  
εἰς Θήβας καὶ ἄλλας περιοχὰς ὑπὸ ἀθλιε-  
στάτας συνθήκας; Αὐτὸ εἶναι Γερμανικὴ  
μέθοδος, εἶναι φασισμός. Ἀφοῦ κ. Σιάντο,  
λέτε, ὅτι ἔχετε τὸ λαὸ μαζί σας, γιατί κατὰ  
τὰς ὥρας τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας,  
εἰσέρχονται χιλιάδες λαοῦ εἰς τὴν ἰδικὴν  
μας ζώνην καὶ δὲν ἔρχονται πρὸς τὴν  
ἰδικὴν σας; Αὐτὸ τὸ καμουφλᾶρισμα τῆς  
λαοκρατίας, ποὺ ἔχετε, ἔληξε. "Ὅταν ἤλ-  
θα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἀπέκρουσα τὰς  
σφαγὰς χιλιάδων ἀνθρώπων, ποὺ ἐκάμα-  
τε, ὡς καὶ ἐκεῖνων ποὺ ἐκλείσατε εἰς  
στρατόπεδα. Ἐπρεπε τότε νὰ εὑρεθῇ μία  
διέξοδος εἰς σὰς ἀπὸ τὰς εὐθύνas τοῦ  
παρελθόντος. Θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς τότε,  
νὰ μπαίναμε εἰς νόμιμον πολιτικὸν βίον.

»Βρέθηκε νὰ ἔχετε τόσα ὅπλα καὶ πο-  
λεμοφόδια, ποὺ ὅλος ὁ κόσμος ἀπορεῖ,  
πῶς δὲν τὰ ἐξαντλήσατε κατὰ τῶν Γερμα-  
νῶν, ἀφοῦ λέτε πῶς τοὺς πολεμήσατε.



Μία λύσις τοῦ προβλήματος ὑπάρχει: νὰ καταθέσουν οἱ στασιασταὶ τὰ ὄπλα. Τότε μόνον θὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὸν φασισμόν. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ: Διακόπτει γελῶν.

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Μὴ γελᾶτε κ. Παρτσαλίδη. Εἰσθε ἀρκετὰ εὐφυῆς διὰ νὰ ξέρετε, ὅτι εἰσθε φασίστας καὶ εἶμαι ἀρκετὰ τίμιος, ὥστε νὰ εἶμαι δημοκράτης.

»Ἀπορεῖ ὅλος ὁ κόσμος, πῶς συνέβη νὰ ὀχυρώσετε μέσα στὰς Ἀθήνας σπίτια, ὅταν ἐπὶ Γερμανῶν δὲν ὑπῆρχε οὐδὲ ἐν ὠχυρωμένῳ; Ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα ἀνύποπτοι καὶ ἐφροντίζαμεν διὰ τὴν ἀσφάλειάν σας καὶ συνεργαζόμεθα κοντὰ σας μὲ ἀθώτητα, ἐσεῖς ὠχυρώνετε τὴν Ἀθήνα. Ἐσκοτώθηκαν ἀπὸ τὰ νῶτα κ. Σιάντο, ἀοπλοὶ ναῦται, ποὺ ἐπὶ τέσσερα χρόνια τώρα, πάλευαν μέσα στὶς θάλασσες γιὰ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλευθερίας.

ΣΙΑΝΤΟΣ: Εἶπα καὶ χθὲς καὶ σήμερα, πῶς αὐτὰ ποὺ πρέπει νὰ κάνουμε εἶναι νὰ βροῦμε μιὰ λύσι, ποὺ θὰ μᾶς βγάλη ἀπ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Νὰ μὴ ἀνατρέχουμε σὲ περασμένα πράγματα.

»Ναί, κάνουμε συλλήψεις γιὰτὶ θέλουμε νὰ ἐξασφαλίσουμε τοὺς δικοὺς μας. Ἀποτελεῖτε ἓνα κράτος ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ὡς τὴν Ὁμόνοια καὶ κάνετε καὶ σεῖς συλλήψεις. Μᾶς λέτε γιὰτὶ ὠχυρώσαμε τὴν Ἀθήνα. Τὴ στιγμὴ ποὺ συζητούσαμε διὰ ἀφοπλισμὸ ἐμεῖς, πιάναμε δεκάδες αὐτοκίνητα, ποὺ ἔδιναν ὄπλα στοὺς Χίτες. Ἐμεῖς δὲν τρῶμε χορτάρια, ὠχυρώσαμε τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ ἀμυνθοῦμε.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ποῦ εἶναι οἱ Χίτες; Παρακαλοῦμε τὸν Μακαριώτατον νὰ ἀπαγορεύῃ τίς συκοφαντίες.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: (Πρόεδρος Κυβερνήσεως): Μακαριώτατε, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ κατεῦθυνσις εἰς τὴν συζήτησιν. Ἐκλήθημεν ἐδῶ, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν, ἐὰν ὑπάρχῃ τρόπος εἰρηνεύσεως τῆς Χώρας. Γίνεται συζήτησις περὶ Ἀντιβασιλείας καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία καὶ ἡ Κυβέρνησις εἶναι μέσα. Ὁ σκοπὸς εἶναι τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Κυβέρνησις.

»Υπάρχουν διὰ τοῦτο δύο τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ ζητήματος. Ἡ θὰ εἴπωμεν: Ἄς γίνῃ Ἀντιβασιλεία καὶ κατόπιν ἡ Ἀντιβασιλεία, ἥς σχηματίσῃ μίαν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία θὰ προσπαθῇ νὰ καθορίσῃ ἓνα κοινὸν πρόγραμμα. Ἀλλὰ τοιαύτη ἀντιμετώπισις, ὅχι μόνον ἀπαιτεῖ χρόνον, ἀλλὰ καὶ στερεῖται σοβαρότητος. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀντιστρόφως πρέπει νὰ

εἶναι ἡ μέθοδος. Πρέπει, πρῶτον, νὰ ἐξετασθῇ, ἐὰν εἶναι δυνατὴ συμφωνία ἐπὶ κοινοῦ προγράμματος. Κατόπιν θ' ἀναζητηθῇ ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν του. Καὶ κατόπιν ἡ Ἀντιβασιλεία διὰ τὸν διορισμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

»Τὴν μέθοδον αὐτὴν, πρέπει κυρίως ν' ἀποδεχθοῦν οἱ φίλοι τῆς Ἀντιβασιλείας. Διότι, καὶ ὅσοι ἀκόμη ἔχουν ἀμφιβολίας διὰ τὴν χρησιμότητά της, ἐφ' ὅσον θὰ ἀπετέλει μόνον προσπάθειαν καὶ προσδοκίαν, θὰ ἐπείθοντο ἀσφαλῶς, ἐὰν περιεῖχε τὴν βεβαιότητα τῆς ἐπιλύσεως τῆς ἐσωτερικῆς κρίσεως. Καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε τότε καμμία δύναμις, ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καθιέρωσιν της. Θὰ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπιμάρχων ζητημάτων διὰ νὰ ἴδωμεν, ἐὰν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπίτευξις συμφωνίας.

»Καὶ ἐπειδὴ ἔχω μακρὰν πείραν αὐτῶν τῶν διαπραγματεύσεων, ἀναλαμβάνω τὴν πρωτοβουλίαν τῆς τοποθετήσεως τῶν ζητημάτων.

### **«ΕΞΩ ΧΥΝΕΤΑΙ ΑΙΜΑ. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΩΣΟΥΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΙ...»**

»ΘΕΜΑ 1ον. Σύνθεσις τῆς Κυβερνήσεως. Ἐννοεῖ ἡ Ἄκρα Ἀριστερὰ νὰ μετάσχη τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν;

ΘΕΜΑ 2ον. Ποία θὰ εἶναι ἡ τύχη τῶν σημερινῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ Κράτους, τῆς Ἀστυνομίας, τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Λόχου καὶ τῶν νέων ταγμάτων τῆς Ἐθνοφυλακῆς;

ΘΕΜΑ 3ον. Ποία θὰ εἶναι ἡ σύνθεσις τῶν στελεχῶν τοῦ νέου Ἐθνικοῦ μας Στρατοῦ;

ΘΕΜΑ 4ον. Τὰ ἀνταρτικὰ σώματα τοῦ ΕΛΑΣ θ' ἀποστρατευθοῦν μόνον, ἢ καὶ θ' ἀφοπλισθοῦν; Καὶ θ' ἀφοπλισθοῦν πραγματικῶς ἢ εἰκονικῶς; Διότι ὁ κ. Σιάντος εἰς μίαν συνομιλίαν μας εἶχε δηλώσει, ὅτι «κάθε ὄπλον ἀντάρτου εἶναι ζήτημα τιμῆς γιὰ τοὺς ἀντάρτας, ἀποστρατευόμενοι νὰ μὴ παραδώσουν τὰ ὄπλα».

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐρωτήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὀφείλουν νὰ δώσουν ἀπάντησιν.

ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ: Διαφωνοῦμε ριζικὰ πρὸς τὸ σκοπὸ καὶ τὰ μέσα. Γιὰ μᾶς ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὑπόλογος. Θέλομε Ἀντιβασιλεία.

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ: Ἄν θελήσετε, ἀπαντήσετε σὲ ὅ,τι σᾶς ἐρωτοῦμε.



ΣΙΑΝΤΟΣ: Πρῶτα θὰ μᾶς πῆτε σεῖς, τί θὰ γίνη μὲ τὴν Ἀντιβασιλεία.

Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ διεξάγεται μακρὰ συζήτησις. Ὁ Πρόεδρος κατατοπίζει τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς ἐπὶ τῆς διεξαχθείσης κατὰ τὴν ἀπουσίαν των συζητήσεως διὰ τὴν Ἀντιβασιλείαν, εἰπὼν ὅτι ἡ πλειοψηφία ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς Ἀντιβασιλείας, τινῶν ἐκ τῶν μελῶν κηρυχθέντων ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς.

ΣΙΑΝΤΟΣ: (εἰρωνικῶς): Δηλαδή; Πρῶτα θ' ἀποφασίσετε γιὰ τὴν Ἀντιβασιλεία.

Οἱ κ.κ. ΜΥΛΩΝΑΣ καὶ ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ἐπιμένουν νὰ γίνη ἐκ νέου συζήτησις περὶ Ἀντιβασιλείας.

Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ: Σ' ἐμᾶς τοὺς στρατιωτικοὺς δὲν ἀρέσουν τὰ πολλὰ λόγια. Ἐξω χύνεται αἷμα. Πρέπει

νὰ δώσωμε ἀπάντησι στὸν Ἀγγλο Πρωθυπουργό. Οἱ κύριοι τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς θέλουν νὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα; Ἄς θεωρηθῇ λυμένο τὸ ζήτημα τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἄς προχωρήσωμε, ἀφοῦ θέσωμε σαφῶς τὰ ζητήματα. Διότι ἡ κατάθεσις τῶν ὀπλων ἐπείγει. Ὁ κ. Σιάντος ἀναπτύσσει μετὰ ταῦτα τὰς ἀπόψεις τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς διὰ τὴν λύσιν τῆς κρίσεως, μὲ νέαν κυβέρνησιν. Κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος ὁ κ. Σιάντος καὶ εἰς τὸ σημεῖον, ποῦ ὁμιλεῖ περὶ τῆς νέας Κυβερνήσεως καὶ τοῦ προγράμματος λέγει καθαρά, ὅτι «ἡ ρῆξις δὲν προῆλθεν ἀπὸ ζήτημα τῆς Ταξιαρχίας, ἡ ὁποία ἀπλῶς ἀπετέλεσε πρόφασιν». Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀπόψεων τῆς Ἀκρας Ἀριστερᾶς ἡ συνεδρίασις ἐλύθη.







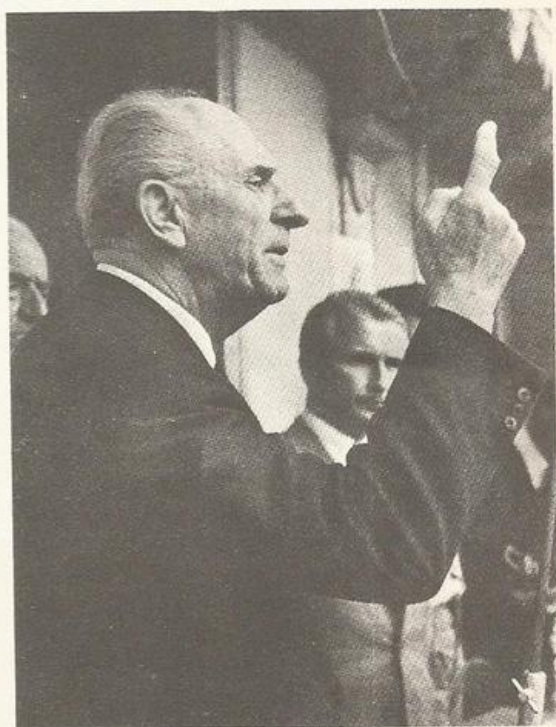


**ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ:**

Ἡ συμβολή του  
ύπῆρξεν σημαντική καὶ  
ἐξετιμήθη ἀπ' ὅλους.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ:**

Ὁ δημοκράτης, ὁ ἀγωνιστής,  
ὁ μέγας πολέμιος τοῦ  
κομμουνισμοῦ. Θὰ παραμείνη  
ἱστορική ἡ συμβολή του διὰ τὴν  
σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος.  
Μὲ τὶς ἀναμφισβήτητες  
καὶ ἀπαράμιλλες  
ἱκανότητές του, τὸν φλογερὸν  
πατριωτισμὸν του καὶ τὶς ἑξοχες  
ἀρετές του, κατώρθωσε  
κυριολεκτικῶς νὰ  
«τσοβαλιάσῃ» τὸν  
παντοδύναμον τότε  
κομμουνισμὸν καὶ νὰ σώσῃ τὸ  
Ἕθνος ἀπὸ τὸν ἐρυθρὸν  
ὀλοκληρωτισμὸν.







**ΟΥΙΝΣΤΩΝ ΤΣΩΡΤΣΙΑ:** 'Ο αείμνηστος Πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρεταννίας, ό όποιος διά του μεγάλου κύρους του προσεπάθησε ν' αποσοβήση τήν σύρραξιν καί ν' αποτρέψη τήν έρυθράν επικράτησιν είς τήν Έλλάδα.

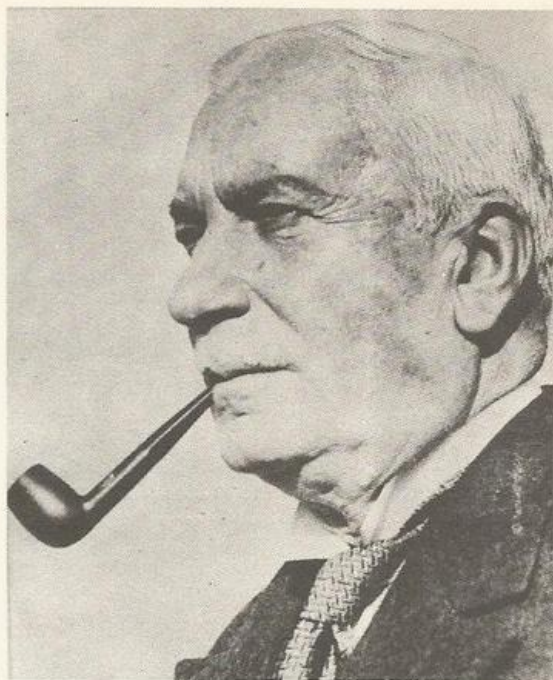


**ΝΙΚ. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ:**  
Στρατηγός, Προοδευτικός—Δημοκρατικός πολιτικός ήγέτης: «Μία όλιγάριθμος κακοποιός ΣΠΕΙΡΑ έξ αναρχικών στοιχείων παρεσκεύασεν από μακροῦ χρόνου καί εξαπέλυσε κατά του "Έθνους άγριον έμφύλιον πόλεμον, άφου παρέσυρε ένα αριθμόν πατριωτών Έλλήνων, είτε διά δόλου, είτε διά βίας...»



**ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΟΦΟΥΛΗΣ:**

Πολιτικός Ἀρχηγός,  
Ἐκπρόσωπος τῶν  
Φιλελευθέρων καὶ μέγας  
πολέμιος τῆς «κόκκινης  
ἀπάτης».



**ΠΑΝ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ:**

Πολιτικός Ἀρχηγός. «Ὅταν  
ἦλθα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον,  
ἀπέκρυψα τὰς σφαγὰς χιλιάδων  
ἀνθρώπων ποὺ ἔκαμαν οἱ  
κομμουνισταί, ὡς καὶ ἐκείνων  
ποὺ ἔκλεισαν εἰς στρατόπεδα...»



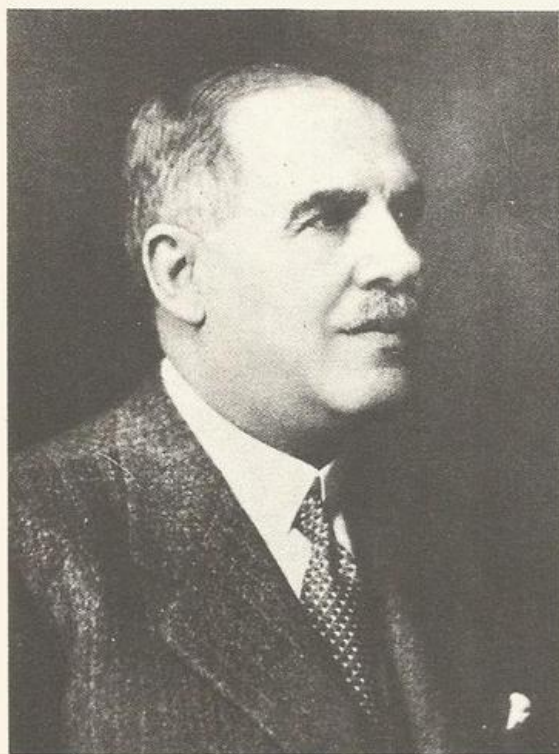
**ΚΩΝ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ:**  
Ο άγνός πατριώτης, και  
μετέπειτα άρχηγός του Λαϊκού  
Κόμματος και Πρωθυπουργός.



**ΔΗΜ. ΜΑΞΙΜΟΣ:**  
Μετείχε εις την δευτέραν  
σύσκεψιν, ως εκπρόσωπος του Λαϊκού  
Κόμματος. Άργότερα, διετέλεσε  
μεταβατικός Πρωθυπουργός.



**Ρ. ΣΚΟΜΠΥ:**  
 Στρατηγός—Διοικητής τῶν  
 Βρεταννικῶν δυνάμεων ποῦ  
 ἐστάθμευον εἰς τὴν Ἑλλάδα  
 τὸ 1944.



**Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ:**  
 Πολιτικὸς ἡγέτης. Ὑπέστη  
 καταιγισμὸν ἐπιθέσεων ἀπὸ  
 τὸν πολιτικὸν κόσμον διὰ τὴν  
 ἀπαράδεκτον φρασεολογίαν  
 ποῦ ἐχρησιμοποίησε διὰ τοὺς  
 "Ἡρώας—Ριμινίτας."





Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος—Ἀντιβασιλεὺς Δαμασκηνὸς χαιρετᾷ τὸν Βρεταννὸν στρατηγὸν Σέρ Ρόναλντ Σκόμπυ. Δεξιὰ τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ, ὁ Βρεταννὸς ναύαρχος Σέρ Τζὼν Κάνιγκαμ, ἀρχηγὸς τῶν συμμαχικῶν ναυτικῶν δυνάμεων Μεσογείου, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου καὶ εἰς τὸ ἄκρον δεξιὸν τῆς φωτογραφίας ὁ τότε πλοίαρχος καὶ νῦν Ναύαρχος κ. Γεώργιος Κ. Λαμπρινόπουλος, ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ναυτικῶν δυνάμεων (ὁ κ. Γ. Λαμπρινόπουλος εἶναι Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἀμύνης).



Στρατάρχης Ἀλεξάντερ με τὸν μακαρίτη δημοκρατικὸν πολιτικὸν ἡγέτην Νικόλαον Πλαστήραν.



**ΓΚΡ. ΠΟΠΩΦ:**  
 'Ο αρχηγός της Σοβιετικής  
 στρατιωτικής αποστολής εις την  
 Ελλάδα τον Δεκέμβριον του  
 1944 ό όποιος ένίσχυε με κάθε  
 τρόπο τó ΚΚΕ.



**Γ. ΣΙΑΝΤΟΣ:**

'Ο γεν. γραμματεύς, τότε, του  
 ΚΚΕ πρós τόν όποιον ό  
 αείμνηστος στρατηγός Νικ.  
 Πλαστήρας άπηυθύνθη, μεταξύ  
 τών άλλων, διά της φράσεως:

«'Η Έλλάς άπηλευθερώθη από  
 την γενικήν εξέλιξιν του  
 πολέμου. "Αν νομίζουν τά  
 άνταρτικά σώματα ότι έσωσαν  
 την Έλλάδα, έγώ έχω την  
 γνώμην, ότι αύτά έκαμαν και  
 μεγάλας καταστροφάς».   
 Καί εις σχετικήν διαμαρτυρίαν  
 του Σιάντου, ό δυναμικός και  
 άγνός δημοκρατικός πολιτικός  
 ήγέτης, άπήντησε διά της  
 αύστηράς φράσεως: «Κάτσε  
 κάτω Σιάντο!».







## ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

### Ἀξιωματικοὶ καὶ ἀντάρτες τοῦ ΕΛΑΣ

Ἡμεῖς οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τῆς III Ε.Ο.Τ. φτωχὰ παιδιά τοῦ λαοῦ, ποὺ τόσα χρόνια πολεμήσαμε τὸν ἀπαίσιον Χιτλερισμὸ καὶ Φασισμό, σὰς ἐκαλέσαμε προχθὲς νὰ καταθέσετε τὰ ὅπλα καὶ ὅλοι μαζί νὰ κάνουμε Ἐθνικὸν Στρατό, νὰ σπεύσωμε στὰ βόρεια σύνορά μας, νὰ πολεμήσωμε τοὺς ἀπαισίους Γερμανοβουλγάρους.

Μερικοὶ μᾶς ἀκούσατε καὶ ἤλθατε, τοὺς ἐστείλαμε ἀμέσως εἰς τὰ τάγματα Ἐθνοφυλακῆς καὶ κατετάγησαν στρατιῶται.

Μερικοὶ ἐξακολουθεῖτε τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, ὑπακούετε ἀκόμη εἰς τοὺς Γερμανοὺς, Ἱταλοὺς καὶ Βουλγάρους, ποὺ ἔχετε εἰς τὰς τάξεις σας. Ὑπακούετε σὲ μερικοὺς μωροδόξους στρατιωτικοὺς ἀρχηγούς σας καὶ σὲ μερικοὺς πολιτικάντηδες ποὺ θέλουν νὰ ἐπιβάλουν τὴν χειροτέραν δικτατορίαν.

Ξέρομε, θὰ μᾶς ἀπαντήσετε, ὅτι σὰς σκοτώνουν οἱ καθοδηγητές, ὅταν ἐκδηλωθῇτε. Εἰσθε ὅμως πολλοί, τὰ ὅπλα σας στρέψατε ἐναντίον των γιὰ νὰ ἀπαλλάξητε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ κακόν.

Χθὲς τὸ ραδιόφωνον ἐξήγγειλε, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ βαδίζουν ἐναντίον τῆς Ἡπείρου.

Ὅτι τριακόσιοι Βούλγαροι εἰσῆλθον εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν καὶ σφάζουν. Ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἀπήντησεν, ὅτι δὲν εἶναι τακτικὸς στρατὸς καὶ δὲν ἔχει εὐθύνην.

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν εὐθύνην, ποὺ δὲν στρέφομεν τὰ ὅπλα ἐναντίον των παρὰ ἀλληλοσκοτωνόμεθα;

Γιατὶ οἱ Βούλγαροι ποὺ εἶχαν φασιστικὸ καθεστῶς καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τὸ ἔχουν καὶ εἶχαν συμμάχους τοὺς Γερμανοὺς δὲν καλοῦν ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς ἀρχηγούς σας, τοὺς κομμουνιστάς, νὰ μποῦμε στὴν Βουλγαρία καὶ νὰ ρίξωμε τὸ καθεστῶς των καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὸν Κομμουνισμὸν ἐκεῖ πρώτα;

Σὰς κάνομεν ἐκκλησίαν πάλιν, καταθέσατε τὰ ὅπλα τώρα, ποὺ εἶναι καιρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ μὴ φέρετε τὴν σφραγίδα τοῦ Ἐφιάλτου εἰς τὸν αἰῶνα.

Παρ' ὅλα ταῦτα, σὰς τονίζομεν: Σεῖς προστατεύετε τοὺς λωποδύτας, τοὺς δολοφόνους, τοὺς ἐμπρηστάς, τοὺς πάσης φύσεως κακοποιούς καὶ παίρνετε ἐπαίνους ἀπὸ τὸν Χίτλερ.

Ἡμεῖς ὅμως, ὡς γνήσιοι Ἕλληνες καὶ παιδιά τοῦ λαοῦ, θὰ ἐπιβάλωμε τὸ Κράτος τοῦ Νόμου, θὰ ἀποδώσωμε τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ θὰ ἐκδιώξωμε τοὺς Γερμανοβουλγάρους ἀπὸ τὸ πάτριον ἔδαφος, εἴτε τὸ θέλετε, εἴτε ὄχι.

Οἱ Ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τῆς  
III. Ε.Ο. Ταξιαρχίας



---

## ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΟΙ ΕΛΑΣΙΤΑΙ ΣΥΝΤΡΙΒΟΝΤΑΙ

---

Εἰς τὰς 28 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, κατόπιν συνενόησεως καὶ τῇ διαταγῇ τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγείου, ἀπεφασίσθη ἐπὶ τέλους ἡ ἐκκαθάρσις τῶν περιοχῶν Καισαριανῆς - Παγκρατίου - Βύρωνος. Μᾶς διετέθη ἐπὶ πλέον τὸ 155 τάγμα Ἐθνοφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην πεζικοῦ Δουράτσον. Ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη ἀνετέθη - ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ταξιαρχίας - (διαταγὴ 605/28.12.44) εἰς τὸ συγκρότημα τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας Παπαδοπούλου, ὁ ὁποῖος διέθετε δύο ἀξιωματικούς τῆς Ταξιαρχίας, τὸν Ἀντ/ρχην Λασιπῶν Ἀθαν. ὑποδιοικητὴν τοῦ Συντ/τος Πυρ/κοῦ καὶ τὸν Ταγμ/ρχην Πεζ. Λουτεράκην Α., διοικητὴν τοῦ 3ου τάγματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιχειρήσεων στὴν Ἰταλίαν μέχρι Ρίμινι. Εἰς τὸ συγκρότημα διετέθη σχεδὸν ἅπασα ἡ ὀργανικὴ δύναμις τῆς Ταξιαρχίας: τὰ 2ον καὶ 3ον Τάγματα, ὁ 1ος Λόχος τοῦ 1ου Τάγματος, τὸ 148 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, τὸ 142 Τάγμα Ἀντ/ρχου Γεραγιάννη Στεφάνου, δύο Λόχοι Χωροφυλακῆς (200 ἄνδρες), τρεῖς οὐλαμοὶ ἀρμάτων (9 ἄρματα), οὐλαμοὶ τεθωρακισμένων αὐτοκινήτων καὶ τὰ πυρὰ ἀγγλικῆς πυροβολαρχίας.

Σημειώνω ὅτι ἡ Καισαριανὴ ἐθεωρεῖτο (καὶ ἦτο πράγματι) τὸ Στάλινγκραντ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι τὸ διεκήρυσσον ἀκατάπαυστα μὲ τὰ ἀηδιαστικά χωνιά τους.

Αἱ ἀγγλικαὶ μονάδες θὰ ἐπετίθεντο ἐπὶ τῶν κατευθύνσεων: 1) Κατσιπόδι - συνοικισμὸς Ὑμηττοῦ. 2) Κατσιπόδι - Α' Νεκροταφεῖον, 3) Στάδιον καὶ Ἀρδηττὸς πρὸς Παγκράτι.

Τὸ συγκρότημα Παπαδοπούλου ἐπετέθη τὴν 7.30' ὥραν τῆς 29ης Δεκεμβρίου αἰφνιδιστικῶς. Ὁ ἀγὼν στὴν Καισαριανὴ διεξήχθη ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Ἦτο ὁ σκληρότερος ἀγὼν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν. Οἱ κομμουνισταὶ ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν ἐστιῶν των, τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ὅλων τῶν ἐκ λεηλασιῶν κλοπιμαίων. Ἡ αἰφνιδιστικὴ προσβολὴ τοὺς προεκάλεσε σύγχυσιν. Μέχρι τῆς 17.00 ὥρας εἶχεν ὀλοκληρωθῇ ἡ κατάληψις τοῦ συνοικισμοῦ Καισαριανῆς.

Ἡ μάχη τῆς Καισαριανῆς ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ δι' ὅλην τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Καισαριανὴ μετὰ τῶν συνοικιῶν Συγγροῦ - Παγκρατίου καὶ Ἀναλήψεως ἀπετέλει τὸ ἰσχυρότερον κέντρον ἀμύνης τῶν κομμουνιστῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «Στάλινγκραντ» τῶν Ἀθηνῶν. Διέθετε τὰς μεγαλυτέρας καὶ καλυτέρας δυνάμεις των. Ἐκάστη οἰκία, εἶχε μεταβληθῇ εἰς φρούριον. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν πλήρεις ὁδοφραγμάτων, νάρκαι δὲ καὶ παγίδες συνεπλήρωνον μετὰ συρματοπλεγμάτων τὴν ἰσχυρὰν ὀργάνωσιν.

---

## ΠΑΝΙΚΟΒΛΗΤΟΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΙΣ

---

Οἱ ἐλασῖται ἡμύνθησαν μετὰ λύσεως, γνωρίζοντες ὅτι ἡ πτώσις τῆς Καισαριανῆς θὰ ἐβάρυνε πολὺ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ συνόλου τῆς «Μάχης τῶν Ἀθηνῶν» καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ των. Ἡ ἐξαιρετικὴ πεῖρα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τῆς Ταξιαρχίας, ἡ ἀνωτέρα τεχνικὴ καὶ τακτικὴ των κατάρτισις καὶ πρὸ πάντων τὸ ἐξαιρετικὸν ἠθικόν, ἐνισχυόμενον ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι διὰ τῆς πτώσεως τοῦ «Στάλινγκραντ» τῶν

Ἀθηνῶν, θὰ ἀνέπνεεν ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἦσαν στοιχεῖα πρὸ τῶν ὁποίων δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἀντιστοῦν οἱ ἐλασῖται καὶ ἐκάμφθησαν τελικῶς, ὑποστάντες τοιαύτην φθοράν, ὥστε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς νὰ ὑποχωρήσουν πανικόβλητοι, ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς Καισαριανῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς συνοικισμοὺς Ἀναλήψεως - Βύρωνος καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἡ σύμπτυξις των ἐγένετο διὰ τοῦ Ὑμηττοῦ - δύσβατος



ήμιονική διὰ Καρέα - καὶ οὕτω ὁλόκληρον τὸ βαρὺ ὑλικὸν ἐγκατελείφθη, περισυλλεγὲν εἰς μεγάλας ποσότητας (2 πυροβόλα τῶν 75, 4 πυροβόλα τῶν 37, 10 πυροβόλα, 5 ὄλμοι, 400 τουφέκια, 5 αὐτοκίνητα πολυτελείας, 10 φορτηγὰ αὐτοκίνητα). Συνελήφθησαν 400 ἐλασῖται ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι μεγάλαι ποσότητες τροφίμων πάσης φύσεως, διενεμήθησαν εἰς τὸν ἐξαντλημένον ἐκ πείνης πληθυσμόν, καθὼς καὶ φάρμακα καὶ πολλὰ εἶδη ἱματισμοῦ καὶ

ὑποδήσεως.

Δυστυχῶς ἡ Ταξιαρχία ἐκτὸς τῶν πολλῶν τραυματιῶν, ἐπλήρωσε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μὲ νεκροὺς 4 ἀξιωματικοὺς καὶ 10 στρατιώτας.

Κατὰ τὰς 30 καὶ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συνεπληρώθη ἡ ἐκκαθάρισις τῶν συνοικισμῶν καὶ ἐλήφθησαν μέτρα διὰ τὴν τροφοδοσίαν τοῦ πληθυσμοῦ. Ὁργανώθησαν συσσίτια διὰ τῶν ἀνευρεθέντων τροφίμων. Πρὸ παντὸς ἦτο καταφανὴς ἡ χαροποιὸς ἡρεμία τῶν κατοίκων.

---

## «ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΡΙΜΙΝΙ»

---

Τὴν 31ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ἀφίχθη ἐξ Ἰταλίας ὁλόκληρον τὸ Σύνταγμα Πυροβολικοῦ (πυροβόλα) καὶ καριέρ καὶ οἱ ὄλμοι τῶν 2ου καὶ 3ου Ταγμάτων.

Ἡ Ταξιαρχία κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγεῖου ἀπετέλεσε συγκρότημα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Συγκρότημα Ρίμινι», τὸ ὁποῖον ἐνισχύθη ὑπὸ τῶν κάτωθι μονάδων: IV Ταξιαρχίας Ἐθνοφυλάκων τοῦ συνταγματάρχου Ἀντωνοπούλου Μιχ. (148 Τάγμα Ζηργάνου, 155 Δουράτσου, 157 Χριστοδουλάκη).

Τὸ «Συγκρότημα Ρίμινι» ἀντικατέστησε

τὴν 1 Βρεταννικὴν Ταξιαρχίαν καὶ ἐπιτηροῦσε τὰς διαβάσεις Ὑμηττοῦ, ἐξεκαθάρισε τελείως καὶ ὀριστικῶς διὰ πλήρους ἀφοπλισμοῦ παντὸς ἐνόπλου ἐλασίου τοὺς συνοικισμοὺς Μῆτς - Νεκροταφείου - Κυνοσάργους.

Πᾶσα ἐνέργεια ἐπροστατεύετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος Πυροβολικοῦ τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι.

Μέχρι τῆς 4ης Ἰανουαρίου εἶχον ἐκκαθαρισθῇ οἱ συνοικισμοὶ Γηροκομείου, Παυλίδου καὶ Τουρκοβουνίων.

---

## ΕΠΑΝΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΡΥΘΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ Η ΑΘΗΝΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΤΑΙ

---

Μέτρα τροφοδοσίας τοῦ πληθυσμοῦ ἐλήφθησαν καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς ἐπανήλθεν ἡρεμὸς καὶ κανονικὸς. Ἡ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν ἔβαινε πρὸς πλήρη ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας, οἱ ὅποιοι ἔχασαν τελείως τὸ ἠθικόν των καὶ ὑπεχώρουν πανικόβλητοι ἔξω τῆς πόλεως. Τὸ κτύπημα Καίσαριανῆς - Βύρωνος ὑπῆρξεν θανατηφόρον.

Ἐπὶ πλέον, χάρις εἰς τὴν σθεναρὰν ἐπέμβασιν εἰς Λονδίνον τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β' ἐφάνησαν τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα. Ἀφίχθη ἡ VI Βρεταννικὴ Μεραρχία. Ἡ ἀποστολὴ τοιοῦτως ἐνι-

σχύσεων ἔδιδε πλέον σαφῆ τὴν θέλησιν τῆς Μ. Βρεταννίας νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ ἐλασῖται ἀντελήφθησαν, ὅτι ἔχασαν τὸ παιγνίδι των.

Ἦρχισε πλέον μὲ γοργὸν ρυθμὸν ἡ ἐκκαθάρισις τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ πλήρης ἡττα τῶν κομμουνιστῶν - ἡ Ταξιαρχία ἔφθασε εἰς τὸ Ψυχικόν ὅπου ἐγκατεστάθησαν ἀναγνωρίσεις τῆς καὶ παρατηρητήρια -, τὴν ὁποίαν, ἄλλως τε, προέβλεπον οἱ Ἑρυθροὶ ἀπὸ τῆς 11ης Δεκεμβρίου.

Αἱ Ἀθῆναι εἶχον ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸν βραχυνά.



---

## ΟΙ ΓΕΝΝΑΙΟΙ ΕΞΟΡΜΟΥΝ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

---

Τὴν 06.45' ὥραν τῆς 7ης Ἰανουαρίου, ἅπανα ἡ Ταξιαρχία μετὰ τοῦ πυροβολικοῦ τῆς (Διαταγὴ Ἐπιχειρήσεων 1/6.1.1945) ἐκινήθη μὲ ἐντολὴν καταλήψεως τῆς περιοχῆς: Ἑλευσίς - Μάνδρα, Μαγούλα - Ἀσπρόπυργος, ἥτις καὶ ἐξετελέσθη μέχρι τῆς 16ης ὥρας. Ὁ Σ.Δ. τῆς Ταξιαρχίας ἐγκατεστάθη εἰς Ἑλευσίνα. Τὴν διοίκησιν τοῦ Συντάγματος πυροβολικοῦ ἀνέλαβεν ὁ ὑποδιοικητὴς τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Λασπιάς Ἀθαν., τοῦ διοικητοῦ συνταγματάρχου Μανιδάκη διατεθέντος διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ μέλλοντος Πυροβολικοῦ τοῦ Στρατοῦ μας.

Περισυνελέγη εἰς Ἑλευσίνα ἄφθονον ὕλικόν πολεμικόν καὶ τρόφιμα: 5 πυροβόλα τῶν 75 καὶ ἄφθονα αὐτόματα καὶ τουφέκια.

Ἐν συνεχείᾳ συνεκρότησε ἀπόσπασμα

ὑπὸ τὸν διοικητὴν συνταγματάρχην Παπαδόπουλον ἐκ τῶν 1ου καὶ 3ου ταγμάτων μὲ ἐντολὴν ἐκκαθαρίσεως τῆς περιοχῆς Χάνι Κάζα - Ἐρυθραὶ καὶ Βίλλια.

Μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν ἐλασιτῶν εἰς περιοχὴν Χάνι Κάζα κατελήφθησαν μέχρι τῆς 13ης ὥρας τῆς 8ης Ἰανουαρίου αἱ Ἐρυθραὶ καὶ τὰ Βίλλια. Οἱ πληθυσμοὶ ἀνέπνευσαν.

Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἀπηλευθερώθησαν 110 ὄμηροι, εὑρεθέντες εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ ὕλικόν, 2 πυροβόλα τῶν 75 καὶ 1 τῶν 105.

Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγεῖου μᾶς διετέθησαν 2 τάγματα Ἐθνοφυλακῆς ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Χρ. Ἰωάννου.

---

## ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΝ

---

Τὴν 10ην Ἰανουαρίου ὁ ἀνεξάρτητος Λόχος τῆς Ταξιαρχίας ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Κόλλιαν μὲ μίαν ἰλὴν τεθωρακισμένων αὐτοκινήτων ἀγγλικῶν, ἐκινήθησαν τὴν 07.30' ὥραν διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κορίνθου.

Εἰς τὴν Κακὴν Σκάλαν οἱ ἐλασῖται κατέστρεψαν καὶ ὑπονόμευσαν τὴν ὁδὸν καὶ προέβαλον ἀντίστασιν.

Λόγω τούτου, τὴν 11ην Ἰανουαρίου κατόπιν διαταγῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγεῖου, ἐκινήθη περὶ ὥραν 06.30' τὸ 2ον Τάγμα Τζανετῆ (τῆς Ταξιαρχίας) ἐπ' αὐτοκινήτων, ἐνισχυθὲν καὶ διὰ μιᾶς πυροβολαρχίας τοῦ III Συντάγματος Πυροβολικοῦ. Τὴν 10.15' ὥραν ὁ Τζανετῆς κατέλαβε τὸ Καλαμάκι καὶ τὰ Ἰσθμια, ὥς καὶ τὰ ὑψώματα

Β.Α. τῆς διώρυγος.

Τὴν 11.45' ὥραν ἐξεδηλώθησαν πυρὰ αὐτομάτων ὄπλων καὶ ὀλμων τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ τὰ Ν.Α. ὑψώματα τῆς διώρυγος.

Ἡ διάβασις ἐματαιώθη διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν 3, ἐτραυματίσθησαν 7 καὶ ἐπνίγη ἓνας ἀξιωματικὸς μας.

Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν Μεγάρων καὶ Ἰσθμίων ἀπηλευθερώθησαν 60 ὄμηροι καὶ αὐτοὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Τὴν 12ην Ἰανουαρίου: Τὸ τάγμα Τζανετῆ κατέλαβε τὴν Κόρινθον. Αἱ ἀπελευθερούμεναι περιοχαὶ ἐτίθεντο ὑπὸ τὴν ἀσφάλειαν μονάδων Ἐθνοφυλάκων καὶ τὰ τάγματα τῆς Ταξιαρχίας καθίσταντο ἐλεύθερα διὰ νὰ κινηθοῦν πρὸς οἰανδήποτε κατεύθυνσιν.



---

## Η ΑΝΑΚΩΧΗ

---

Τὴν 22.30' ὥραν τῆς 11 'Ιανουαρίου 1945 συνήφθη ἀνακωχὴ μεταξύ Κυβερνήσεως καὶ ἐλασιτῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ ἤρχισε ἀπὸ 00.1 ὥρας τῆς 15ης 'Ιανουαρίου.

Τοῦτο μᾶς ἐκοινοποιήθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/12.1.45 διαταγῆς τῆς IV 'Αγγλικῆς Μεραρχίας Γουέιρ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὑπήγετο τότε ἡ Ταξιαρχία.

Βάσει τῆς ἀνακωχῆς, αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ θὰ συνεκεντροῦτο εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τῆς 'Ελλάδος. Οἱ ἐλασίτες εἶχον χάσει πλέον τὸν 2ον γύρον. 'Ηττήθησαν καὶ πάλιν. 'Η 'Ελλάς ἐνίκησε ἢ ἐνόμιζε τουλάχιστον τοῦτο, μὴ φανταζομένη τὴν μέλλουσαν συμφορὰν.

---

## ΕΛΑΣΙΤΑΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ

---

'Η Ταξιαρχία εἶχε τὴν ὑπερήφανον ἀμοιβὴν νὰ ἴδῃ τοὺς ἐλασίτας διερχομένους διὰ τῶν γραμμῶν τῆς. Τὴν 15 'Ιανουαρίου διηλθον δι' 'Ερυθρῶν 800 ἀντάρται τῆς III Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, κατευθυνόμενοι πρὸς Βορρᾶν. Διὰ τοῦ 'Ισθμοῦ πρὸς Πελοπόννησον 445 ἀντάρται τοῦ 6ου Συντάγματος ἐλασιτῶν. Τὰ μεσάνυκτα 568 ἀντάρται, ἀνήκοντες εἰς τὴν III ἢ IX Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ. Τὴν 16ην 'Ιανουαρίου πέρασαν 640 ἀντάρται τοῦ 9ου Συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ.

Καὶ ἓνα μικρὸ μάθημα: 'Ο Διοικητὴς τῆς II Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ μὲ τὸ 'Επιτελεῖον του, κατήρχοντο ἐνοπλοὶ πρὸς 'Ελευσίνα. 'Ο ἀείμνηστος γενναῖος Λοχαγὸς τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι Σπηλιωτόπουλος - ἐφονεύθη εἰς τὸ Πάτωμα Γράμμου, ὅπου ἡ γέφυρα Σαρανταπόρου, κατὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον - εὕρισκετο μὲ τὴν διμοιρίαν του ἔξωθι τῆς Μάνδρας.

Μόλις πλησίασαν, τοὺς δήλωσε, ὅτι δὲν μποροῦν νὰ περάσουν, ἂν δὲν καταθέ-

σουν τὰ ὅπλα των μπροστά του. 'Ο ἐλασίτης Μέραρχος καὶ τινες ἐπικεφαλῆς ἐδυστρόπησαν καὶ ἤρχισαν φωνασκοῦντες. Αὐτὸς ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως τοὺς ἐδήλωσε: «Στὴν περιοχὴ τοῦ Στρατηγεῖου τῆς III Ε.Ο.Τ. δὲν περνᾶνε ἐλασίτες ἐνοπλοὶ. Μὴ τολμήσετε νὰ κινηθῆτε, διότι δὲν θὰ προφθάσετε οὔτε νὰ μετανοήσετε». Καὶ ἐτέθη τὸ πολυβόλον του πρὸς πυροβόλησιν.

Κατέθεσαν τὰ ὅπλα καὶ πέρασαν. Κατόπιν ἦλθε καὶ μοῦ διηγήθη ὡς ἐξῆς, ὅπως ἐνθυμοῦμαι καλὰ τὸ ἐπεισόδιον: «Κύριε Ταξίαρχε, παρέβην λίγο τὴν Βάρκιζα. Μὰ νὰ περάσουν κορδωμένοι δὲν τὸ σήκωνε ἡ ψυχὴ μου».

'Εδῶ τελειώνει ἡ « Μάχη τῶν 'Αθηνῶν »

'Ἦτο ἡ δευτέρα δοξασμένη καὶ ματωμένη ἐξόρμησίς του. Εἰς τὴν κορυφὴν τῶν θυσιῶν καὶ εἰς τὸ προβάδισμα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς 'Ελλάδος!



---

## «ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΤΟΣΟΝ ΟΛΙΓΟΙ ΠΡΟΣΕΦΕΡΟΝ ΤΟΣΑ ΠΟΛΛΑ»

---

### ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

---

Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν ταύτην τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς III Ταξιαρχίας Ρίμινι, κατὰ τὴν «Μάχην τῶν Ἀθηνῶν», προκύπτει πόσον σημαντικὸς ὑπῆρξεν ὁ ρόλος τῆς καὶ πόσον συνέβαλε, εἰς τὴν συντριβὴν τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὅποιοι μὲ λύσσαν καὶ μὲ μανίαν παρανοϊκῶν ἐπεχείρησαν νὰ ὑποδουλώσουν τὴν χώραν εἰς τὸν ἐρυθρὸν ἐχθρόν.

Ἀποτελεῖ ἱστορικὴν ἀδικίαν ἀσυγχώρητον, ἡ παραγνώρισις ἐνὸς τοιοῦτου ἄθλου καὶ ἀσέβειαν πρὸς τὴν μνήμην τῶν ὑπερτριάκοντι νεκρῶν τῆς Ταξιαρχίας καὶ τῶν διπλασίων τραυματιῶν τῆς.

Ὅπως δὲ ἴσως ὑπὸ οἵσθησιν μικρότητας καὶ μίσῃ οἱ Ριμινίται, Ἱερολοχίται, Ἐθνοφύλακες καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας, ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς δικαιоῦνται τοῦ ἱστορικοῦ ἐπαίνου τοῦ Τσῶρτσιλ: «Οὐδέποτε τόσον ὀλίγοι προσέφεραν τόσα πολλὰ διὰ τὴν πατρίδα των».

Περιβληθεῖς μὲ τὴν θεϊκὴν εὐλογίαν τῆς ὑπερτάτης τιμῆς νὰ διοικήσω τόσον ἐν τῇ ξένῃ, ὅσον καὶ εἰς τὴν «Μάχην τῶν Ἀθηνῶν» τοὺς γενναίους μεταξὺ γενναίων ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπλίτας, ἀπολύτου πληρότητος, οἱ ὅποιοι ἀγιοποίησαν τὸ καθήκον καὶ ἐθεοποίησαν τὴν Ἑλλάδα, θὰ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὰς ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου μὲ συγκίνησιν, μὲ ὑπερηφάνειαν, ἀλλὰ καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ θὰ προσκυνῶ τοὺς νεκροὺς μας.

Τιμῇ, σεβασμῶς καὶ εὐγνωμοσύνῃ ἀνήκουν πρὸς τοὺς γενναίους Ριμινίτας, Ἱερολοχίτας, Ἐθνοφρουροὺς, Χωροφύλακας, Ἀστυνομικοὺς.

---

### ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ

---

Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφερθῶ καὶ σὲ ἓνα τόσο συκοφαντηθέντα καὶ μὲ τόση λύσσα καταδιωχθέντα μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειά του, ἓνα ἀγνὸ πατριώτῃ ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς. Ἐνα ἡγέτῃ, ποὺ διαρκῶς σάλπιζε στὴν Β. Ἠπειρο κατὰ τὴν κατάρρευσι νὰ μεταφερθῇ στὴν Κρήτη μὲ τὴν Μεραρχία Κρητῶν γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα. Εἴμεθα μαζὶ τότε, στίς δραματικὰς ἐκεῖνες ὥρες (ἐγὼ τότε δ/τῆς ἐπὶ 5μηνον τοῦ 3/40 Εὐζώνων, Ἐπιτελάρχης τοῦ Β. Σ. Στρατοῦ τῇ ἐπιλογῇ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαρτίου) καὶ ἐνώναμε τὴν φωνή μας γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ. «Στὴ Κρήτη ἡ μεραρχία Κρητῶν!» Εἴχαμε γνωρισθῇ τὸ πρῶτον αὐτὸς λοχα-

γός, ἐγὼ ὑπολοχαγός στὰ χαρακώματα τοῦ Κέλλες στὴν πρώτη γραμμὴ στὴν Μ. Ἀσία στὴν II Μεραρχία.

Καὶ τέλος - στὰ ἀπαίσια Δεκεμβριανὰ - τὸν εὗρηκα κοντὰ στοὺς στρατῶνας τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι - μὲ ἀφοπλισμένους εὐζώνους καὶ χωροφύλακες καὶ περιφρονημένους, μὲ ἄλλους τιμημένους ἀξιωματικούς πολεμιστάς.

Τοὺς ὥπλισα - εἰς πείσμα οἰωνοῦσιν - διαταγῶν, διὰ νὰ ἀμύνωνται ἐναντίον τῶν συνεχῶν ἐπιθέσεων τῶν λυσσώντων κομμουνιστῶν. Καὶ σὰν ἀρχαιότερος ὢλων διηύθυνε ἐπιτυχῶς τὸν ἀγῶνα τους.

Καὶ ἐκεῖ σκοτώθηκε ἔπειτα ἀπὸ τοσούτους ἀγῶνας, γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος



μας, σὲ μιὰ ἐπίθεση τῶν κομμουνιστῶν, ποὺ χρησιμοποίησαν ἀφειδῶς πυρὰ ὀλμων. Εὐτυχῶς, δὲν κατῴρθωσαν νὰ πιάσουν

τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του, ποὺ διαρκῶς κυνηγοῦσαν νὰ τοὺς πιάσουν γιὰ νὰ τοὺς σφάξουν - ὅπως τόσες εὐγενεῖς μορφές - στὸ σφαγεῖον τῆς Οὐλέν.

---

## ΧΩΡΙΣ ΠΑΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΙΝ

---

Ἐξιστόρησα συνοπτικὰ τὰ σημαντικώτερα γεγονότα τῆς «Μάχης τῶν Ἀθηνῶν», χωρὶς πάθος, χωρὶς προκατάληψιν, χωρὶς κακίαν. Ἦτο μιὰ ἀπάντησις εἰς τὴν ἀνίερον τακτικὴν ὠρισμένων ἀδίστακτων κύκλων ν' ἀλλοιώσουν τὰ δραματικὰ ἐκεῖνα

γεγονότα. Ἡ ἱστορία, ὅμως δὲν ἀλλοιώνεται. Καὶ θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι, ἂν δὲν ὑπῆρχον οἱ μαχηταὶ ἐκεῖνοι καὶ ὁ ἡρωϊκὸς Ἀθηναϊκὸς Λαός, δὲν θὰ ὑπῆρχε σήμερον ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΛΛΑΣ!

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ







**ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ**

**ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ  
ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ  
ΑΠΟ ΤΟΝ "ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΔΕΚΕΜΒΡΗ"  
ΤΟΥ 1944 ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ**







# ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1944

Καταστροφές οίκων, καταστημάτων,  
ἐκκλησιῶν, σχολείων, ἀστυνομικῶν  
Τμημάτων...







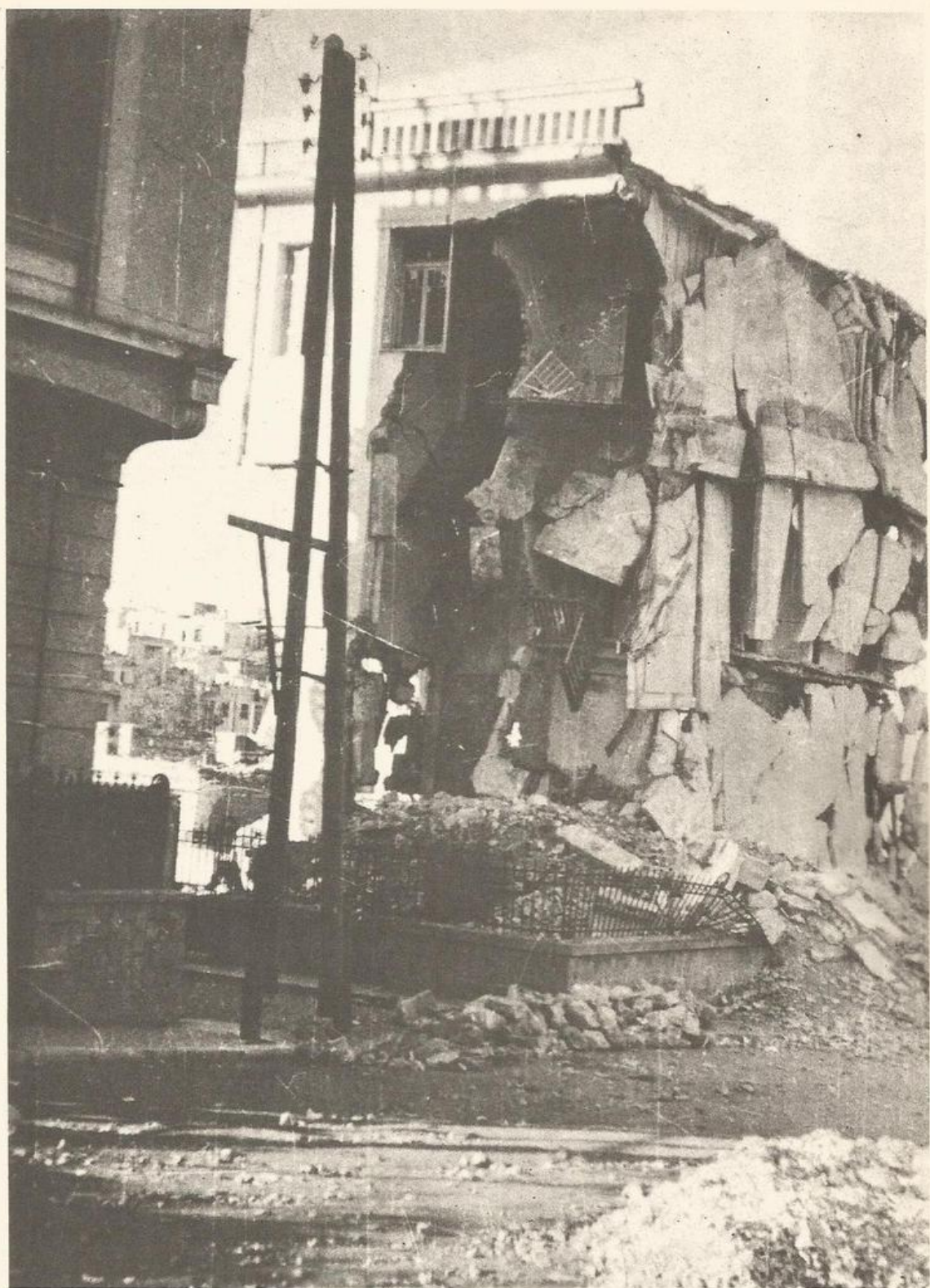


# ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1944

έμπρησμοί αυτοκινήτων, διαρπαγές,  
ληστείες, δολοφονίες, βιασμοί, όμηρίες,  
παιδομαζώματα, όλεθρος...









**ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ**

**ΔΙΑΤΑΓΑΙ**

**Κ.Λ.Π.**









## ΔΙΚΑΙΟΙ ΕΠΑΙΝΟΙ

Ἡ Ταξιαρχία διὰ τοὺς νικηφόρους ἀγῶνας της ἔλαβε — μεταξύ τῶν ἄλλων — τὰς κάτωθι διαταγάς:

Τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ Ἀμύνης Γεωργίου Παπανδρέου.

### «ΔΙΑΤΑΓΗ»

Ἡ Κυβέρνησις παρακολουθεῖ μετ' ἄκρας ὑπερρήφανίας τὸ μοναδικὸν Ἑλληνικὸν Τμήμα Στρατοῦ, τὴν III Ἑλληνικὴν Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν, πρωτοπόρον μαχητὴν μετὰ τῶν λοιπῶν συγκροτουμένων Τμημάτων, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ Ἕθνους. Παρηκολούθησε τὴν συγκρότησιν της εἰς τὸν Λίβανον. Ὑπῆρξε ταχυτάτη. Παρηκολούθησε τὴν εἰσοδὸν της εἰς τὸν πόλεμον ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐθαύμασε τὰ κατορθώματά της. Ἔσωσε τὴν τιμὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ κατάληψις τοῦ Ρίμινι, τοῦ Ρουβίκωνος καὶ τῆς Μπιλάριας ἐχειροκροτήθη ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, ὡς νέον ἔπος Ἀλβανικόν.

Ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τῆς III Ἑλληνικῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας: Ἑστὲ υπερήφανοι. Εἰσθε γνήσια τέκνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Εἰσθε ἀξιοὶ τῆς Πατρίδος. Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἐκφράζει δι' ἐμοῦ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἕθνους.

Ἀθῆναι 23 Δεκεμβρίου 1944»

«Παρακολουθῶ μὲ βαθυτάτην συγκίνησιν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας σας πλησίον τῶν μεγάλων μας συμμάχων. Τὸ ἔθνος μας εἶναι υπερήφανον διὰ τὰ ἡρωϊκὰ τέκνα του καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῶν βαρβάρων, ἡ Ὀρεινὴ μας Ταξιαρχία θὰ εὐρίσκεται μεταξύ τῶν πρώτων εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας μας. Τὸ γόητρον τῆς Ἑλλάδος ὡς πολεμικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ ἔθνους ἐπεκυρώθη ἀκόμη μίαν φοράν. Ἡ κατάληψις τοῦ Ρίμινι ἀποτελεῖ καμπὴν εἰς τὴν σημερινὴν φάσιν τοῦ ἀγῶνος».

Καὶ ἕτερον: «Συνταγματάρχην Τσακαλῶτον. Ἐκρατήσατε τὸν λόγον σας. Ἀνανεώσατε τὸ Ἀλβανικὸν ἔπος. Ἡ δόξα τοῦ Ρίμινι στεφανώνει μὲ δάφνας τὰς κεφαλὰς σας. Ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, σὰς εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀπονέμομεν εἰς ἐνδόξους ὑμῶν σημαίας τὸν Ταξιάρχην τοῦ Ἀριστείου Ἀνδρείας. Ζήτῃ ἡ αἰωνία Ἑλλάς. Παπανδρέου, Πρόεδρος Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν».

Τοῦ τότε Διαδόχου

«Ἀριθ. 20830. Συνταγματάρχην Τσακαλῶτον. Παρακαλῶ διαβιβάσατε πρὸς ὅλους τοὺς ὑφ' ὑμᾶς τὰ θερμότερα συγχαρητήριά μου διὰ τὰς λαμπρὰς πράξεις σας. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ὑπερήφανοι δι' ὑμᾶς καὶ διὰ τὴν III ΕΟΤ καὶ ἐνθυμούμεθα τοὺς τετιμημένους νεκρούς. Ἀνεβιώσατε τὸ Ἀλβανικὸν ἔπος καὶ ἐκρατήσατε καὶ πάλιν ὑψηλὰ τὴν τιμὴν τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλῶν. Εὐχομαι πρὸς ὅλους σας καὶ πιστεύω ταχεῖαν ἐπάνοδον εἰς τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν ἔδαφος».

Παῦλος.

Καὶ τοῦ Βασιλέως, ὡς ἐπιστέγασμα τῶν ἀνωτέρω.

«Ἀπὸ Προέδρον Κυβερνήσεως. Πρὸς III ΕΟΤ. Κοινοποιῶ κατωτέρω τηλεγράφημα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β' διὰ Ταξιάρχον Τσακαλῶτον:

Εἰς ὑμᾶς ἀντάξιον ἀρχηγὸν ἡρωϊκῆς Ταξιαρχίας, εἰς ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας ἐκφράζω μετὰ συγκινήσεως θερμὰ συγχαρητήρια. Ἀπὸ βουνῶν Ἀλβανίας καὶ μαρτυρικῆς Κρήτης, μετεφέρατε Ἑλληνικὴν δόξαν εἰς Ἑλ' Ἀλαμέϊν καὶ ἐκεῖθεν εἰς ὄρη Ἰταλίας, ἵνα αὕτη παραμείνῃ αἰωνία. Ἀπονέμομεν τὴν τιμὴν, ὅπως σημαῖαι φέρουσι Ταξιάρχην Ἀριστείου Ἀνδρείας, ἔστῃσαν ἑσαεὶ ἀπόδειξις εὐγνωμοσύνης Ἕθνους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β' -  
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ»



# ΤΟΥ ΣΤΡΑΤ. ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

«90152. Έμπιστευτικόν. Ἀπὸ Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Ἀθηνῶν πρὸς III Ἑλληνικὴν Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν.

»Ὁ Ἀντιστράτηγος ΚΑΥΚΕΣ WORTH ἐπιθυμεῖ νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὸν Συνταγματάρχην Τσακαλῶτον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας τὰ θερμὰ συγχαρητήριά του διὰ τὸ ἐξαίρετον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν τελευταίων ἡμερῶν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ τομέως τῶν εἰς Ν.Α. περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν. Παρακαλῶ διαβιβάσατε εἰς πάντας τοὺς ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας τὰς εὐχαριστίας μου καὶ συγχαρητήρια διὰ τὸ ἐξαίρετον ἔργον καὶ μαχητικότητα».

Ἀπὸ τὸ Στρατηγεῖον ΑΡΚ. ΦΟΡΣ.

Πρὸς τὸν Διοικητὴν III Ε.Ο.Τ. Συνταγματάρχην Τσακαλῶτον:

«Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω εἰς ὅλους τοὺς ἄνδρας τῆς Ταξιαρχίας σας τὴν ἐκτίμησίν μου διὰ τὴν ἐξαίρετον καὶ ἥρωϊκὴν ὑπηρεσίαν, ἣν ἐπετέλεσαν ἀφ' ἧς ἤρξαντο αἱ ἐχθροπραξίαι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

»Ἡ πρώτη σας ἐπίθεσις, δι' ἧς ἐπετεύχθη ἡ ἐκκαθάρισις τῆς ὅλης περιοχῆς τῶν Κουπονίων καὶ ἡ ἐξασφάλισις ζωτικῶν σημείων εἰς τὰ περίξ τῶν Ἀθηνῶν, ἀπέβη μία ἀνεκτίμητος ἐπιτυχία διὰ τὰς μετέπειτα ἐπιχειρήσεις, δι' ἧς παρημποδίσθη ἡ διείσδυσις τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ ἀπέδωκε μίαν σταθερὰν βάσιν, ἀφ' ἧς ἐξαπελύθη ἡ μετέπειτα ἐπίθεσις, ὅταν ὁ καιρὸς ἦλθε.

»Διαρκούσης τῆς περιόδου, καθ' ἣν εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ μένωμεν ἐν ἀμύνῃ, ὁπότε περισσότεραι ἐνισχύσεις μετεφέρθησαν, σεῖς μὲ τὰς συνεχεῖς ἐπιθετικὰς ἐνεργείας ἐκρατήσατε πλήρη τὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων σας καὶ εἰσθε κατὰ μέγα μέρος συντελεσται διὰ τὴν ἐξάρθρωσιν τοῦ ἡθικοῦ ὅπερ παρατηρήθη μεταξὺ τῶν τάξεων αὐτοῦ.

»Ὅταν, τέλος, ἡ στιγμὴ ἔφθασε διὰ νὰ ἐπιτεθῇτε καὶ πάλιν, ἡ θαρραλέα καὶ ἐντεχνος κατάληψις τῆς Καισαριανῆς, τοῦ «Στάλιγκραντ» τῶν κομμουνιστῶν, ὑφ' ὧν, ἦτο ἀρχικῶς, ἡ αἰτία διὰ τὴν πλήρη κατάρρευσιν καὶ ἦτταν τῶν ἐχθρῶν μας εἰς ὅλην τὴν νοτιοανατολικὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις ἀναμφιβόλως ἦτο ἐστία ἐνεργείας κομμουνιστῶν.

»Πρὸς μεγάλην μου λύπην ἡ Ταξιαρχία σας πρόκειται συντόμως νὰ ἀπέλθῃ τῆς διοικήσεώς μου. Ἡ συνεργασία μαζί σας ἦτο τιμὴ καὶ εὐχαρίστησις δι' ἐμὲ καὶ θὰ ἤμην εὐγνώμων ἂν θὰ διαβιβάzaτε εἰς ὅλους τοὺς ἄνδρας σας τὸν λίαν εἰλικρινῆ μου θαυμασμόν διὰ τὴν μεγάλην γενναιοτήτά των καὶ τὰς ἐξόχους μαχητικὰς των ἰκανότητας.

»Τὰς πλέον καλυτέρας μου εὐχὰς εἰς ὅλους δι' ἐν εὐτυχές καὶ ἐπιτυχές νέον ἔτος. Ἐλπίζω νὰ ἔλθῃ ταχέως ὁ καιρὸς, ὁπότε ὁμοῦ καὶ πάλιν θὰ βαδίσωμεν πρὸς τὴν Νίκην κατὰ τοῦ κοινοῦ μας ἐχθροῦ, τῶν Γερμανῶν.

R. H. B. ARKWRIGHT

Ἵποστράτηγος»

## «ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἐξουσιοδοτοῦμε τὸν Διοικητὴ τῆς III Ε.Ο Ταξιαρχίας, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ἐνοπλά Ἐθνικὰ τμήματα, ἵνα, ὡς ἂν εὐρίσκονται ἀντιμέτωποι στασιαστῶν, ποιοῦντων χρῆσιν τῶν ὀπλῶν των κατὰ τῶν νομίμων Ἐθνικῶν Δυνάμεων, μεταχειρίζονται πᾶν μέσον πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως ποιοῦμενοι καὶ τῶν ὀπλῶν των, ἐφ' ὅσον διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Σκόμπυ.

Ἀθῆναι τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου 1944

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως

καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ»



### III ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

#### ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 516

Ἀπολύτως ἀπόρρητος  
Εἰς οὐδένα δέον νὰ κοινοποιηθῇ

#### ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

#### ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΟΘΕΙΣΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗΝ ΣΥΜΠΤΥΞΕΩΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΑΚΡΑΪΤ

##### Α'

Ἐπανερχομαι ἐπὶ τῆς δοθείσης ἀναφορᾶς μου καὶ ὑμῖν καὶ εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον ΣΚΟΜΠΥ, ὅτι ἤδη ὑπὲρ ποτέ, θὰ ἀποτελέσῃ κεφαλαιῶδες σφάλμα ἡ σύμπτυξις τῆς Ταξιαρχίας. Θὰ θεωρηθῇ ὡς ἥττα. Ἡ δὲ κατάληψις τῶν ἀφεθησομένων στρατῶνων τῆς, θὰ διατυμπανισθῇ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ὡς τεραστία νίκη τῶν Ἑλασιτῶν.

Ἡ σύμπτυξις, ἄλλως τε, προϋποθέτει ἄμεσον ἐκκένωσιν τραυματιῶν, αἰχμαλώτων, κρατουμένων.

Ἐπαναλαμβάνω: θεωρῶ ὡς ἀρχὴν ἀποδείξεως ἀδυναμίας καὶ ἥττης πᾶσαν σύμπτυξιν τῆς Ταξιαρχίας.

##### Β'

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως ὅπωςδήποτε τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἡ Ταξιαρχία ἀπ' ἀρχῆς τονίσασα τὴν σημασίαν ΓΚΥΖΗ - ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ θὰ προβῇ ἐντὸς τῆς σήμερον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν διὰ τμημάτων τῆς τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἔναντι τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιχειρήσῃ.

Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ ἡμῶν.

Ἡ Ταξιαρχία δύναται ἐπίσης νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ τὰς κατεχομένας θέσεις καὶ τὴν ἐπέκτασιν μέχρι πλατείας ΡΗΓΙΛΛΗΣ ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

1) Νὰ διατεθῇ ἀμέσως εἰς τὴν Ταξιαρχίαν ὁ ἀντισυνταγματάρχης ΓΚΙΚΑΣ Σ. (πάσης δευτερευούσης ὑπηρεσίας τιθεμένης κατὰ μέρος πρὸ τῆς πολεμικῆς), ἵνα ἀναλάβῃ διοικήσιν ὑποτομέως.

2) Νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ταξιαρχίας τὰ 2 νέα τάγματα Ἐθνοφυλακῆς (142 - 144).

Διὰ τούτων:

α) Θὰ καταληφθῇ δι' ἑνὸς τάγματος ἡ γραμμὴ ἀπὸ Ἐφορείας μέχρι Στρατιωτικῆς Λέσχης - πλατείας Ρηγίλλης.

Διοικητῆς τοῦ Τάγματος τούτου θὰ εἶναι ἀπαραιτήτως ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ζηργάνος Εὐστ. ἐκλέγων τοὺς ἀξιωματικούς του.

Βεβαίως, ἐν τ' αὐτῷ, νὰ καταληφθῇ ὑπὸ Ἀγγλικῶν τμημάτων τὸ Στάδιον, ὡς ἐλέχθη.

β) Τὸ ἕτερον τάγμα θὰ ἀπαγγιστῶσιν δυνάμεις τῆς Ταξιαρχίας δι' ἐνεργητικωτέρας ἐπιχειρήσεις.

##### Γ'

#### ΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΓΕΝΙΚΑΙ, ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ

1) Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστης ομάδος νὰ τίθεται ἀξιωματικός.

2) Νὰ μεταφερθῶσι ἐκ Τάραντος διὰ τοῦ ταχίστου μέσου, πυροβόλα, κάριερες, ὄλμοι, πυρομαχικά τῆς Ταξιαρχίας.

3) Νὰ διατίθενται τῇ Ταξιαρχίᾳ ἀφθόνως πυρομαχικά καὶ 12 ἄρματα καὶ τεθωρακισμένα ἥτοι 4 οὐλαμοί.

##### Δ'

#### ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ

α) Ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες τῆς Ἐθνοφυλακῆς διετέθησαν ἄνευ κλινοσκεπασματος καὶ χλαίνης, νὰ ληφθῶσι ἐκ τῶν χωροφυλάκων καὶ ἀστυφυλάκων ἀνὰ μία.

β) Νὰ ληφθῶσι ἐκ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων 500 ὅπλα μὲ ἀνάλογα φυσίγγια, καί, εἰ δυνατόν, αὐτόματα ὅπλα.

##### Ε'

#### ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΜΑΧΗΣ

Νὰ ἀντικατασταθῶσι αἱ δημιουργηθεῖσαι ἐκ τῆς μάχης ἀπώλειαι:

2 ὄλμοι τῶν «3».

4 κάριερες.



## ΣΤ' ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐπαναλαμβάνω ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται περὶ μπλόφας, ἐλλείψει δυνάμεων ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ μᾶλλον λόγῳ τῆς συγκεντρώσεως μεγίστων δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, ὅτι θὰ εἶναι τακτικὸν σφάλμα ἢ ἐκδήλωσις ἀδυναμίας, σφάλμα γενικωτέρας ἐπιδράσεως.

Ἡ κατάληψις οἰκιῶν ὑπὸ τῆς Ταξιαρχίας ἀπαιτεῖ περισσότερες δυνάμεις καὶ πυρομαχικά. Θὰ τηρήσωμεν πάση θυσίᾳ τὰς θέσεις μας.

Θὰ τὰς ἐκκενώσωμεν μόνον ὑπὸ πίεσιν.

Λόγοι προστασίας ἐπιβάλλουν τὴν ἐκκένωσιν ἀπὸ τοῦδε τραυματιῶν, αἰχμαλώτων, κρατουμένων.

## Ζ' ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑΣ

Μάχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἔναντι ὑπερτέρων δυνάμεων.

Ὅπου συνήντησε τὸν ἐχθρὸν τὸν συνέτριψε, εἴτε ἀμυνομένη, εἴτε ἐπιτιθεμένη.

Ἐχει πλείστα ἀπωλείας, ὥς τὸ συνημμένον δελτίον.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως, παρ' ὅτι εἰς τὸ ὑπαιθρον, χωρὶς τσιγάρα καὶ κονιάκ, τὸ ἠθικὸν παραμένει ἰδεωδῶς ἄριστον.

Ἡ διδομένη προθεσμία ἀμύνης, αἰσιοδοξῶ ὅτι θὰ ὑπερνικηθῇ καὶ δι' ἐνεργητικῶν προσπαθειῶν, ἐὰν ἡ ἀεροπορία, ἐκτελῇ ἀμέσως τὰς αἰτήσεις τῆς Ταξιαρχίας.

Συγκεκριμένως, δεόν νὰ ἐπιτηρῶνται δι' ἀεροπορίας καὶ βομβαρδίζονται σφοδρῶς αἱ περιοχαί:

α) Ἀγίας Παρασκευῆς

β) Ἀγίου Ἰωάννου Κυνηγοῦ καὶ Γέρακας

γ) Καισαριανῆς

Αἱ ἀνωτέρω τοποθεσίαι γέμουσι αὐτομάτων ὄπλων, ὅλμων, πυρομαχικῶν καὶ Σταθμῶν Διοικήσεως των. Ἐκεῖθεν βάλλει καὶ πυροβολικόν.

δ) Νὰ ἐπιβλέπωνται τὰ Τουρκοβούνια, διαρκῶς, μέχρι καταλήψεώς των.

Συνημμένως καὶ προτάσεις μου, ἅμα τῇ συγκεντρώσει δυνάμεων.

Ἀθῆναι, τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1944

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣ.

Συνταγματάρχης

Παραληπται:

Ἀρχιστράτηγος κ. Σκόμπυ

Στρατηγὸς κ. Ἀκράϊτ

ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ:

1) Πρόεδρον Κυβερνήσεως καὶ

Ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν

2) Ἀρχηγὸν Γ.Ε.Στρατοῦ ὑποστράτηγον κ. Λιώσην Ε.

III Ε.Ο.Τ.

Γραφεῖον Ι»



Ἀθῆναι 17-11-1944

Ἐμπιστευτική

ΠΡΟΣ

Τὴν Α.Ε. Κύριον Πρόεδρον Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

καὶ Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν

Ἐνταῦθα

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω, ὅτι ὀφείλω νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχήν σας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τοὺς διακριθέντας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἡ ἄμεσος λειτουργία τοῦ σχετικοῦ νόμου συνδέεται ἀναποσπαστως, ὡς προϋπόθεσις καὶ ζωτικὸν κίνητρον, μετὰ τὴν ἀρχομένην προσπάθειαν πρὸς δημιουργίαν ἐνὸς στρατοῦ νέου καὶ ὑγιоῦς, ἐργαζομένου μετὰ ὀρεξίν καὶ παλμόν, ἱκανοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ στρατιωτικὴ σύνταξις θὰ στηριχθῇ ἀναμφιβόλως εἰς ἀρχὰς ριζοσπαστικὰς ἀπῆλλαγμένας ἀπὸ τὴν ἀρτηριοσκληρωτικὴν μέθοδον, ἡ ὁποία ἐπὶ μακρὸν ἐμάρανε ἄλλοτε τὸ στράτευμα καὶ ἁρμονιζομένης πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναδημιουργικοῦ ὀργανισμοῦ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐμφορεῖται ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία ὁλόκληρος. Μία βασικὴ ἐκ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν εἶναι ἡ ἐγκαιρος ἀπονομὴ ἀμοιβῶν εἰς τοὺς διαπρέποντας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε πάντοτε καὶ παραμένει τὸ ὑπέρτατον κριτήριον τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀπλὴν ἀπόδοσιν δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὀρθὴν κατάταξιν τῶν στελεχῶν, τὴν ἐπωφελεστέραν χρησιμοποίησιν των, καὶ τὴν ζωογονητικὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀμίλλης ἐπὶ τοῦ συνόλου. Ὅλοι οἱ στρατοὶ τῆς ἱστορίας εἰς τὰς μεγάλας δημιουργικὰς ἐποχὰς των, διωκθήσαν μετὰ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν. Τὸ γεγονός, ὅτι κάθε γρεναδιέρος τοῦ Ναπολέοντος ἐγνώριζεν, ὅτι εἰς τὸ γυλιὸν του ὑπῆρχε μία στραταρχικὴ ράβδος, ἂν ἦτο ἀξίος νὰ τὴν ἀποκτήσῃ, ἀπετέλεσεν ἓνα ἀπὸ τὰ θετικώτερα ἠθικά κεφάλαια διὰ τὴν θαυμαστὴν ἀπόδοσιν τῶν Γαλλικῶν αὐτοκρατορικῶν στρατιῶν καὶ τὸ ἴδιον πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ὡς οὐσιώδης ὅρος εἰς κάθε ἄλλην ἐποχὴν καὶ τόπον. Σήμερον εἰς ὅλους τοὺς στρατοὺς καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν βρετανικὸν μόνον διὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης διακρινόμενοι προβιβάζονται, ὥστε οἱ Ταξίαρχοι τοῦ Βρετανικοῦ στρατοῦ νὰ μὴ ὑπερβαίνουν τὸ 42ον ἔτος ἡλικίας.

Εἰδικώτερον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ὁ προβιβασμὸς ἀθρόως τῶν διακριθέντων εἰς Σκρά, Ρωσίαν καὶ μὴδὰς δεκάδος νεαρῶν στρατηγῶν διὰ τὴν Μακεδονίαν - Μ. Ἀσίαν τὸν Ἰούλιον 1920 ἀπετέλεσε κέντρισμα καὶ παρόρμησιν, διὰ τὸν διαπρέψαντα στρατὸν μας.

Ἡ III Ἑλληνικὴ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία διεκρίθη εἰς τὸ Ρίμινι - Ρουβίκωνα κατὰ τρόπον ἀληθῶς ἀσυνήθη. Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐθνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξησφάλισεν ἡ ἐπιτυχία τῆς, ὀφείλω νὰ σημειώσω ἀπὸ τῆς καθαρῶς στρατιωτικῆς πλευρᾶς, ὅτι ἡ λαμπρά τῆς ἐπίδοσις παρὰ τὸ πλεονέκτημα δοκιμασμένων συμμαχικῶν μονάδων καὶ ἐναντι ἐχθροῦ παρατάξαντος ἐκεῖ τμήματα ἐξόχως ἐμπειροπόλεμα καὶ ἐξαιρετικῶς πείσμονα εἶναι ὄχι ἔκφρασις ἡρωϊκῆς ἐξάρσεως μόνον, ἀλλὰ καὶ καρπὸς ἐργασίας, καταρτισμοῦ, ἐκπαιδεύσεως ἐξαιρετικῶν. Ὅσοι ἠγήτορες κατάρθωσαν, ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ συνόλου, νὰ διακριθῶν, πρέπει νὰ θεωρηθῶν ὡς ἀληθεῖς ἀριστεῖς. Καθὼς, δὲ ὀφείλεται εἰς ὁλόκληρον τὴν Ταξιαρχίαν τιμητικὴ ἀναγνώρισις ὡς εἰς πρότυπον Ἑλληνικὴν μονάδα, ἡ ὁποία ὄχι τυχαίως εὐρέθη ὅπου διέπρεψε καὶ ἀποκατέστησε τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος, — μολοντότι καὶ ἡ ἀγαθὴ τύχη θεωρεῖται συστατικὸν τῶν στρατιωτικῶν προσόντων — ἔτσι καὶ εἰς τοὺς ἀριστεῖς τούτους ἀνήκουν αἱ ἀνάλογοι ἀμοιβαί. Βεβαίως, πολλὰ θέματα ἐκκρεμοῦν καὶ θὰ χρειασθῇ νὰ τακτοποιηθῶν διὰ τὴν ἀξιολόγησιν καὶ ἀνασυγκρότησιν τοῦ σώματος τῶν Ἀξιωματικῶν. Εἶναι, ὅμως, ἀκριβῶς, οὐσιώδεις καὶ ἐπεῖγον νὰ ἀρχίσωμεν μετὰ τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἠθικῶν ἀμοιβῶν εἰς τὴν πρόσφατον περίπτωσιν τῆς μάχης τοῦ Ρίμινι, ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ ἀναγνώρισις παρίσταται τόσον ὁμόθυμος καὶ τόσον ζωηρά. Τὸ γεγονός, ὅτι πρὸ 2μήνου ἐνεκρίνατε τὰς σχετικὰς μου προτάσεις ἐδημιούργησε καὶ εἶδος προσθέτου κεκτημένου δικαιώματος εἰς τὴν συνειδήσιν τῆς μονάδος. Τὸ δεδομένον δὲ τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα ἀκόμη λόγον, ὅπως τὸ ταχύτερον τεθῇ εἰς λειτουργίαν ὁ νόμος περὶ ἀμοιβῶν διὰ τὴν ἐνδοξον αὐτὴν περίπτωσιν, ὡς πρώτη πράξις δικαιοσύνης καὶ ὁργανώσεως, ὡς ζωοποιὸς ἀφετηρία διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος.

Ὑποστράτηγος ΒΕΝΤΗΡΗΣ



Ἀθήναι 4 Μαρτίου 1952

Ἀντιστράτηγος Βεντήρης  
Ἐπίτιμος Γεν. Ὑποσπιστής Α.Μ. Βασιλέως

ΠΡΟΣ  
Τὸν κύριον Ναύαρχον Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Ἀμύνης  
Ἐνταῦθα

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω, ὅτι τὸν Σεπτέμβριον 1944 εὐθὺς μετὰ τὸ τρόπαιον Ρίμινι τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνικοῦ ἐκστρατευτικοῦ Σώματος ἐπρότεινα — κανονικῶς καὶ μεθ' ἀπάντων τῶν σχετικῶν — νὰ προαχθῇ διὰ διακεκριμένας ὑπηρεσίας ἐπὶ τοῦ πεδίου μάχης εἰς ὑποστράτηγον ὁ διοικητὴς τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας συνταγματάρχης Τσακαλῶτος.

Πλὴν τοῦ ἄθλου τούτου ἐπὶ τοῦ πεδίου μάχης Ρίμινι, ἐναντὶ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων τοῦ στρατάρχου VON BLASKOWITZ καὶ μετέπειτα εἰς τὸ μέτωπον Ρουβίκωνος, εἶχεν ὁ συνταγματάρχης Τσακαλῶτος ἐπιτελέσει τὸν ἄθλον νὰ συγκροτήσῃ τὴν Μεγάλην αὐτὴν Μονάδα ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν Μονάδων, αἵτινες εἶχον στασιάσει 4.IV.1944 εἰς BUG EL ARAB τοὺς συνεκρότησεν, ὠργάνωσεν, ἔδωκε πνοήν, πίστιν, ἠθικόν, αὐταπάρνησιν· τοὺς ἐξεπαίδευσεν ἐντατικῶς, ὥστε τὸσον ὁ Βρεταννὸς ἀρχιστράτηγος PAGET, ὅσον καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ νὰ ἐπιστρέψωσι ἐκ τοῦ στρατοπέδου Τριπόλεως (Ν. Συρίας) μετὰ διαδοχικὰς ἐπιθεωρήσεις τελείως ἀσφαλεῖς διὰ τὴν μεγάλην καὶ τραχεῖαν ἀποστολὴν τοῦ νεοπαγοῦς Σώματος· καὶ τί δὲν ἐχρειάσθη ὅμως διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ἡ πάροδος τοῦ χρόνου δὲν κατορθώνει νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἐντονον χρῶμα.

Μεταγενεστέρως, αἱ Μονάδες αὐταὶ ἀμέσως μετὰ τὸν Ρουβίκωνα ἐσπευσμένως μετακληθεῖσαι εἰς Ἀθήνας ἐπέτυχον μὲ τὰς μάχας τῶν εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὸν δυτικὸν Ὑμηττὸν ἐπὶ ἑβδομάδας νὰ κατατροπώσωσι τοὺς συμμορίτας - Δεκέμβριον - Ἰανουάριον 1944 - 45 καὶ νὰ σώσωσι τὸν τόπον. Καὶ ἀμέσως κατόπιν ἡ περίφημος αὐτὴ Μονὰς ἀνεπτύχθη εἰς τὴν II Μεραρχίαν αὐστηρῶς προσηλωθεῖσα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου 1944 τὸσον ἡ Κυβέρνησις Μ. Ἀνατολῆς, ὅσον καὶ αἱ διάδοχοι — ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω προτάσεώς μου — ἀναγνωρίζουσι ὑπέβαλον διάταγμα προβιβασμοῦ τοῦ διὰ νὰ τὸ ἀποσύρουν. — "Ἄν δὲν ἀπατώμαι 2 Ἀνώτατα Συμβούλια 1945 ἔκριναν τὴν διὰ διακεκριμένας πράξεις προαγωγὴν τοῦ καὶ πάλιν ἐματαιοῦτο ἡ ἔμμενεν ἐκκρεμής.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ 1950 καὶ συνεκροτήθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀρχιστρατήγου εἰδικὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου συμβούλιον — ὡς ἀρχηγοῦ Στρατοῦ καὶ ΓΕΣ ἐν Μ. Ἀνατολῇ — πρὸς κρίσιν τῶν προτάσεων Μ. Ἀνατολῆς. Ὑπεβλήθη τὸ ἀποτέλεσμα. Εἰδικῶς διὰ τὸν κ. Τσακαλῶτον ὑπέβαλα κατὰ τὸ συμβούλιον ἐκεῖνο 1950 χωριστὴν πρότασιν, ἵνα λάβῃ συνέχειαν ἡ ἀπὸ δετίας ἐκκρεμοῦσα πρότασις. Δὲν ἐδόθη συνέχεια καὶ τότε.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν μόνον ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν πρότασίν μου 1950. Ἀναγράφονται πρὸς διευκόλυνσιν, αἱ περιπτώσεις τῆς ἠθικῆς του ἀμοιβῆς, ὅτι λόγω μεταγενεστέρως τοῦ δράσεως καὶ τιμητικῆς διακρίσεως, πρέπει νὰ τύχῃ ἄλλων, τῶν ἐξῆς:

α) ἡ νὰ λογισθῇ ἡ ἀρχαιότης του εἰς τὸν βαθμὸν ὑποστρατήγου, ἀφ' ἧς ἡ πρότασίς μου φθινοπ. 1944.

β) ἡ ὁ Ταξιάρχης τοῦ ἀριστείου

γ) ἡ ὁ ἀνώτερος Ταξιάρχης Σωτήρος, ἄλλως θὰ ἦτο ἄτοπον ἡ περίοδος ἐκείνη νὰ μείνῃ ἄνευ σφραγίδος.

ΚΩΝΣΤ. ΒΕΝΤΗΡΗΣ  
Ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλλ. Στρατοῦ καὶ Γ.Ε.Σ.  
Μ. Ἀνατολῆς 1944



### III ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΑΡ. ΠΡΩΤ. 1481

Ἀθῆναι τῇ 2-2-1945

ΠΡΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν Γραφείων Γεν. Διευθυντοῦ  
«Περὶ τῆς τύχης τῶν προτάσεων τῆς III Ε.Ο.Τ.»

Ἀπαντῶν εἰς αἴτησιν τῆς III Ε.Ο.Τ. περὶ τῆς τύχης τῶν ὑπ' αὐτῆς ὑποβληθεισῶν προτάσεων διὰ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιχειρήσεις, προτάσεις ὧν φαίνεται τινὲς ἀπωλέσθησαν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παράσχω τὰς κάτωθι πληροφορίας:

I.—ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΙΑ

Ἐνέκρινα ἀπάσας τὰς προτάσεις τῆς Ταξιαρχίας, ὡς αὗται διευτυπώθησαν ὑπ' αὐτῆς.

II.—ΠΡΟΑΓΩΓΑΙ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Ἐνέκρινα τὴν προαγωγὴν τοῦ ὑπολοχαγοῦ Κόρκα Ι. καὶ ἐκοινοποίησα τὴν προαγωγὴν του τηλεγραφικῶς.

2. Ἐνέκρινα τηλεγραφικῶς τὴν προαγωγὴν τῶν ὑπολοχαγῶν Πανοπούλου καὶ Πετρονώτη, δι' οὓς ἡ Ταξιαρχία ἀνέφερε, ὅτι διατρέχουν, ὡς βαρέως τραυματίαι, κίνδυνον θανάτου.

3. Ἐνέκρινα πάσας τὰς ὑποβληθείσας προτάσεις μονιμοποιήσεως ἐφέδρων ἀξιωματικῶν.

4. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐν ἀπολύτῳ ὁμοφωνίᾳ τῇ εἰσηγήσει μου, ἀπεφάσισε ἐν Ἰταλίᾳ τὴν προαγωγὴν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας Συνταγματάρχου Τσακαλώτου Θρασ., εἰς Ὑποστράτηγον.

Δὲν ἐκοινοποίησα τὴν ἀπόφασιν ταύτην διότι ὁ Ταξίαρχος ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κοινοποιηθῇ αὕτη μετὰ τῆς τοιαύτης τῶν λοιπῶν προταθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἀξιωματικῶν.

5. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον υἱοθέτησε τὰς προτάσεις τῆς Ταξιαρχίας ἐπ' ἀνδραγαθία, ἔχον ὁμοφώνως θεωρήσει ἐπιβαλλομένας προαγωγὰς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ταξιαρχίας, ἡ ὁποία ἐδόξεσε τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τούτων ἐβράδυνε μόνον ἐκ τοῦ λόγου ὅπως συγχρονισθοῦν μὲ τὰς προαγωγὰς τῶν ἀξιωματικῶν, οἱ ὅποιοι διεκρίθησαν εἰς ΕΛ - ΑΛΑΜΕΪΝ καὶ ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

Ο

ΤΕΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ  
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤ/ΚΩΝ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ









Ὁ αείμνηστος στρατηγὸς ΚΩΝ. ΒΕΝΤΗΡΗΣ (δεξιὰ), τοῦ ὁποίου ὁ ρόλος εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος ὑπῆρξεν ἀποφασιστικός.  
(Ἀνωτέρω, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος παρασημοφορεῖ ἀργότερον τὸν ἀρχιστράτηγον Μ. Ἀνατολῆς Κων. Βεντήρη).



# ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΕΣΑΕΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

II ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
3η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΡΙΜΙΝΙ

## ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞ/ΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘ/ΣΤΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ III Ε.Ο.Τ. ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ

1)	Ταγ/χης	Στεφανάκης Ίωάννης	9)	Άνθ/γός	Παπακυριακόπουλος Νικολ.
2)	Λοχαγός	Καραγεωργίου Ήρακλῆς	10)	»	Γκιάλας Γεώργιος
3)	Υπολ/γός	Περάκης Ίωάννης	11)	»	Εύσταθίου Παντελῆς
4)	»	Ράπτης Ίωάννης	12)	»	Μαμουνάκης Ίωάννης
5)	»	Πανόπουλος Άθανάσιος	13)	»	Παπαδόπουλος Σπυρίδων
6)	»	Μάρος Θωμάς	14)	»	Χρονέος Νικόλαος
7)	»	Κατσαρός Γεώργιος	15)	»	Γρηγορίου Δημήτριος
8)	»	Παλιεράκης Κωνστ.	16)	»	Μαρκάκος Λεωνίδας
			17)	Άνθ/στής	Βαρβάκης Μιλτιάδης
			18)	»	Κοντός Κωνσταντῖνος

## ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ III Ε.Ο.Τ.

1)	Έπιλοχίας	Μακρανδρέου Μιχαήλ	25)	Λοχίας	Σκουλικαράκης Γεώργιος
2)	»	Έξαρχος Γεώργιος	26)	»	Γάγγας Γεώργιος
3)	»	Ρήνας Άδαμάντιος	27)	»	Φουρναράκης Γεώργιος
4)	»	Βδελλᾶς Νικόλαος	28)	»	Τζιράκης Μιχαήλ
5)	»	Γλυνέλης Χρήστος	29)	»	Μπορμπίδης Ίωάννης
6)	»	Βάσσης Παναγιώτης	30)	»	Κόντζαλης Γεώργιος
7)	»	Τσελεπιδάκης Κλ.	31)	»	Κοντζαδάκης Έμμανουήλ
8)	»	Άρβανίτης Άντώνιος	32)	»	Ντῖνος Κωνστ.
9)	»	Μαλιάκας Παναγιώτης	33)	»	Κακοσούρης Βασίλειος
10)	»	Μόσχος Νικόλαος	34)	»	Παπαναστασίου Κωνστ.
11)	»	Κατσικάβαλος Κυριάκος	35)	»	Κόκκινος Παντελῆς
12)	Λοχίας	Λασκαρίδης Σταῦρος	36)	»	Τζέμος Κωνστ.
13)	»	Γιακουμῆς Παναγιώτης	37)	»	Μίγλης Δημήτριος
14)	»	Τσαγγίδης Γεώργιος	38)	»	Βρόντος Γεώργιος
15)	»	Κρατζῖνος Κωνστ.	39)	»	Μπουλάς Παντελῆς
16)	»	Παπαγιάνναρος Έμμανουήλ	40)	»	Άγαπητός Γεώργιος
17)	»	Καραγιάννης Ίωάννης	41)	»	Βορειᾶς Στυλιανός
18)	»	Ποδάρας Δημήτριος	42)	»	Τσιγάρας Κωνστ.
19)	»	Λαγκαδινός Κωνστ.	43)	»	Δρίτσας Άναστάσιος
20)	»	Παντελῖδης Έμμανουήλ	44)	»	Μπιζάνης Θεοφάνης
21)	»	Σερτσετάκης Δημήτριος	45)	»	Παπασπηλίου Άλέξανδρος
22)	»	Ντάγκινης Κωνστ.	46)	»	Έξημερωτάκης Έλευθέριος
23)	»	Γκαρβέλης Δημήτριος	47)	»	Δεμερτζῆς Ήλιος
24)	»	Τσίγκας Βασίλειος	48)	»	Καλυμνῖος Έμμανουήλ

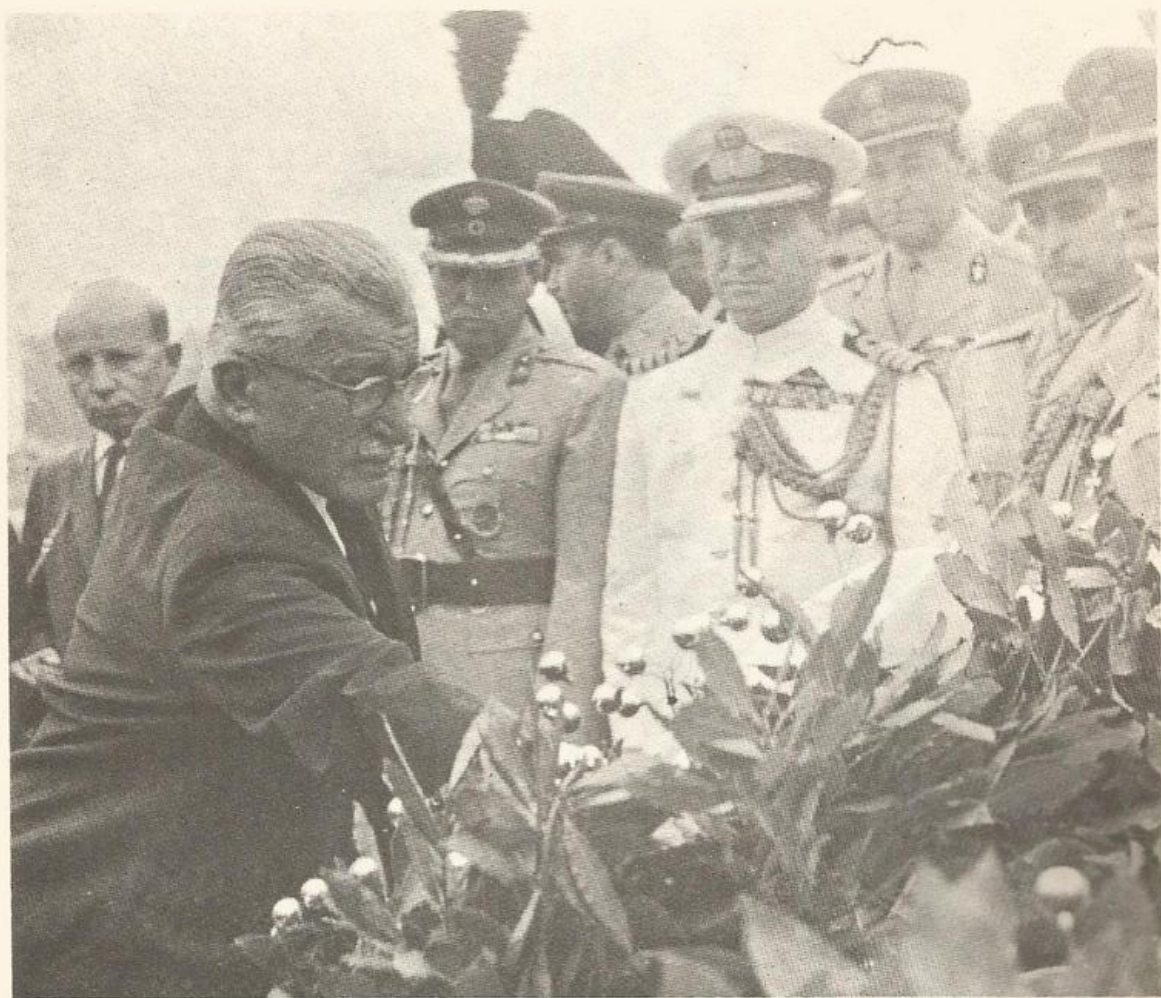


49)	Λοχίας	Μάλλιος Ἀναστάσιος	76)	Δεκανεὺς	Μπάμπαλης Ἰωάννης
50)	»	Κανίρης Ἰωάννης	77)	»	Βελάνιος Γεώργιος
51)	»	Μεντζέλος Γεώργιος	78)	»	Παπαγεωργίου Ἀθανάσιος
52)	Δεκανεὺς	Κότσιος Ἰωάννης	79)	»	Μαθιουδάκης Γεώργιος
53)	»	Χατζηβασιλείου Δημήτρ.	80)	»	Σταμούλος Γεώργιος
54)	»	Βορνάς Ἀντώνιος	81)	»	Κουγκρῆς Γεώργιος
55)	»	Πουρνάρας Γεώργιος	82)	»	Γαλουτζῆς Ἐμμανουήλ
56)	»	Δήμας Θεόδωρος	83)	»	Φορσάτος Δημήτριος
57)	»	Καριάμης Σταμάτιος	84)	»	Βλάχος Ἀδαμάντιος
58)	»	Γερασίου Σταμάτιος	85)	»	Ζαχαρίνης Ἰωάννης
59)	»	Τσατσάνης Γεώργιος	86)	»	Κονταγιάννης Ἰωάννης
60)	»	Ἀγγελίδης Νικόλαος	87)	»	Ρεμίτης Χρῆστος
61)	»	Μπενιχάκης Ζαχαρίας	88)	»	Λουκάς Κωνστ.
62)	»	Ἀλαγιάννης Δημήτριος	89)	»	Χατζηστέργης Στέργιος
63)	»	Χαμιλάκης Ἱπποκράτης	90)	»	Χατζηγιάννης Ἀντώνιος
64)	»	Νικολοῦδης Κλεόβουλος	91)	»	Ραυτόπουλος Παναγιώτης
65)	»	Κατζάκης Σπυρίδων	92)	»	Τερζάκης Γεώργιος
66)	»	Ζινουδάκης Εὐτύχιος	93)	»	Μορφέτας Κωνστ.
67)	»	Γιαννουλῆς Φανούριος	94)	»	Μάρακας Ἀντώνιος
68)	»	Περίφανος Ἀλέξανδρος	95)	»	Καραμαρούδης Σταμάτιος
69)	»	Μαστρογιαννάκης Μιχαήλ	96)	»	Βιτάλης Ἰωάννης
70)	»	Διμάδης Ἀλέξανδρος	97)	»	Τσαγκᾶς Βασίλειος
71)	»	Βαρδαξῆς Προκόπιος	98)	»	Γκόγκολας Χαράλαμπος
72)	»	Πετρίδης Δημήτριος	99)	»	Βασιλάκης Παντελῆς
73)	»	Τσικούρης Περικλῆς	100)	»	Μαθιουδάκης Ἰσιδωρος
74)	»	Ἀνδρεάκης Ἰωάννης	101)	»	Μανέτας Δημήτριος
75)	»	Πουλάκος Γεώργιος	102)	»	Χουζούρης Γεώργιος.

### ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΟΠΛΙΤΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ III Ε.Ο.Τ.

1)	Ὑποδεκανεὺς	Κριτωτάκης Ἀπόστ.	27)	Στρατιώτης	Κουφαλιάς Δημήτριος
2)	»	Μαντουρανάκης Νικόλ.	28)	»	Ἠλίας Ἀθανάσιος
3)	»	Θεοφίλου Παρασκευᾶς	29)	»	Κούβαρης Ἰωάννης
4)	»	Χρυσῆς Παναγιώτης	30)	»	Βεζυρίδης Ἰωάννης
5)	»	Ἀτσάλης Ἰωάννης	31)	»	Θεοδωρίδης Μιχαήλ
6)	»	Βερικέτης Παντελῆς	32)	»	Χατζηαντώνης Ἀντών.
7)	»	Καρβουνάρας Γρηγ.	33)	»	Ντουρῆς Εὐστράτιος
8)	»	Καλαϊτζάκης Ἐμμανουήλ	34)	»	Παναγιωτίδης Κυριάκος
9)	»	Πεχλιβανίδης Ζήσης	35)	»	Γυφτογιάννης Θεοχάρης
10)	»	Μπέλλας Γεώργιος	36)	»	Χατζαντώνης Δημήτριος
11)	»	Καπέτανάκης Μάρκος	37)	»	Παπαποστόλου Στέργ.
12)	»	Κατσούλας Χρῆστος	38)	»	Μαρῆς Δημήτριος
13)	»	Ἐγγλέζος Εὐστράτιος	39)	»	Διακογεωργίου Χαράλ.
14)	»	Καραμαλῆς Ἀθαν.	40)	»	Λαμπρινός Ἐμμανουήλ
15)	»	Σιράκης Παντελῆς	41)	»	Φαρμάκης Κωνστ.
16)	»	Βαβούρης Νικόλαος	42)	»	Ποδιάς Νικόλαος
17)	»	Εὐθυμιάδης Μηνᾶς	43)	»	Κασιώτης Μιχαήλ
18)	»	Φακῆς Ἰωάννης	44)	»	Παμπρῆς Κωνστ.
19)	»	Λαβίδας Μιχαήλ	45)	»	Πεχλιβανίδης Νικολ.
20)	»	Κλάδος Ἀντώνιος	46)	»	Μπούρδαλης Σπυρ.
21)	Στρατιώτης	Ρήγας Λεωνίδας	47)	Πυρ/τῆς	Ζαβουδάκης Ἀντώνιος
22)	»	Τακτικός Χαράλαμπος	48)	Στρατιώτης	Ρόμβος Ἀντώνιος
23)	»	Φαμέλης Ἐμμανουήλ	49)	»	Κωνσταντᾶρας Νικολ.
24)	»	Τσαγανός Ἐμμανουήλ	50)	»	Λεοντῆς Δημήτριος
25)	»	Κρίτσος Δημήτριος	51)	»	Γαρυφαλίδης Νικόλ.
26)	»	Σακλᾶς Πραξιτέλης	52)	»	Μπελέλης Ἀλέξανδρος





Ο Στρατηγός Τσακαλῶτος καταθέτει στέ-  
φανον εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων τοῦ  
«Ρίμινι».











## ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΘΡΑΣ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

“Ενας πραγματικός «Στρατιώτης της Ελλάδος»

**Τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ἀμύνης παρουσιάζει κατωτέρω τὴν βιογραφίαν τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου του, Στρατηγοῦ κ. Θρασυβούλου Τσακαλώτου, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν νεωτέρων γενεῶν:**

### ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ — ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ

Γόνος τοῦ Ἰωάννου Τσακαλώτου καὶ τῆς Μαρούλας τὸ γένος Μόραλη, ἐγεννήθη εἰς τὴν Πρέβεζαν Ἡπείρου. Ἐγκύκλια μαθήματα εἰς τὸ Ἡμιγυμνάσιον τῆς Πρεβέζης καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, εἰσήχθη μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν του ἐκ τοῦ Ἀβερωφείου Γυμνασίου, τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1914 εἰς τὴν ΣΧΟΛΗΝ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ.

Μετέσχε ὡς Εὐέλπιδις μὲ προσωρινὸν βαθμὸν Ἀνθυπασπιστοῦ (12-9-1915) καὶ Ἀνθυπολοχαγοῦ (16-11-15) τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ εἶτα ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σχολὴν (21-1-16) καὶ συνεχίσας τὴν ἐκπαίδευσίν του ἀπεφοίτησε ἐξ αὐτῆς τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1916 μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ μονίμου Ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ Ὀπλοῦ τοῦ Πεζικοῦ.

Ἐνυμφεύθη τὴν 20ην Φεβρουαρίου 1921 τὴν Τούλαν (Σταματούλαν) τὸ γένος Ἀναστασίου Μιχάλη.

Προήχθη: α) Εἰς Ὑπολοχαγὸν τὴν 13-12-1917, β) Εἰς Λοχαγὸν τὴν 24-12-1920, ἔλαβε μέρος εἰς τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον ὡς Διοικητὴς Λόχου καὶ Πολυβολαρχίας τοῦ 26ου Συν/τος Πεζικοῦ καὶ τοῦ 3/40 Συντ/τος Εὐζώνων. Διετέλεσε Διευθυντὴς Ἐπιτελικῶν Γραφείων Μεραρχίας εἰς Μακεδονίαν, Θράκην καὶ Μικρὰν Ἀσίαν. Μετὰ ὑπηρετήσας εἰς τὸ Ε' Σῶμα Στρατοῦ ὡς Διευθυντὴς τοῦ 2ου Ἐπιτελ. Γραφείου.

γ) Εἰς Ταγματάρχην τὴν 18-9-1925 κατ' ἐκλογὴν. Διοικητὴς Τάγματος καὶ ἐν συνεχείᾳ Διευθυντὴς Σπουδῶν τῆς 2ας πτέρυγος Κατωτέρων Ἀξιωματικῶν τῆς Σχολῆς Ἐφαρμογῆς Πεζικοῦ. Ἐφοίτησε ἐπὶ διετίαν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Σχολὴν Πολέμου. Μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν, ἐτοποθετήθη Βοηθὸς Διοικητοῦ τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Πολέμου. Διετέλεσε ἐν συνεχείᾳ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Ἀρχηγοῦ Γ.Ε.Σ.

δ) Εἰς Ἀντισυνταγματάρχην τὴν 20-12-1934 κατ' ἐκλογὴν. Διωρίσθη Καθηγητὴς τῆς Τακτικῆς τοῦ Πεζικοῦ εἰς τὴν Ἀνωτέραν Σχολὴν Πολέμου. Ἀπεστάλη ἐπὶ ἔν ἔτος εἰς Γερμανίαν ὡς Πρόεδρος Ἐπιτροπῆς παραλαβῆς Ὑλικοῦ Πολέμου.

ε) Εἰς Συνταγματάρχην τὴν 29-12-1937 κατ' ἐκλογὴν. Ἐτοποθετήθη Διοικητὴς Συντάγματος τοῦ κατὰ πρῶτον συσταθέντος Συντάγματος. Εὐελπίδων καὶ Ὑποδιοικητὴς τῆς αὐτῆς Σχολῆς. Διετέλεσε Ὑποδιοικητὴς καὶ Διευθυντὴς Σπουδῶν τῆς Σχολῆς Ἀξιωματικῶν Στρατ. Ὑπηρεσιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἐτοποθετήθη ὡς Διοικητὴς τοῦ Συνοριακοῦ Τομέως (Προκαλύψεως) Ἀρδέας, μεθ' ὃ ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπιστρατεύσεως διετέθη ὡς Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Ἐπιχειρήσεων τῶν προεπιστρατευτικῶς συγκροτηθέντος Ἐπιτελείου τοῦ Τμήματος Στρατιάς Δυτικῆς Μακεδονίας. Διοικητὴς τοῦ 3/40 Συν/τος Εὐζώνων. Ἐπιτελάρχης Β' Σ.Σ. — Διοικητὴς Κέντρου Ἐκπαιδεύσεως Ἀξιωματικῶν ὅλων τῶν Ὀπλῶν εἰς Ἰσμαηλίαν. Μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου. Διοικητὴς τοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος Ἰταλίας. Διοικητὴς τοῦ αὐτοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος καὶ Συγκροτήματος Ἀθηνῶν. Διοικητὴς τῆς 11ας Μεραρχίας. Διοικητὴς Σχολῆς Ἐπιτελῶν.

στ) Ἐκρίθη παραμένων εἰς τὰ ὀριστικὰ ἐν ἐνεργείᾳ στελέχη τοῦ Στρατοῦ.

ζ) Εἰς Ὑποστράτηγον τὴν 22-11-1946. Κατ' ἀπόλυτον ἐκλογὴν. Ἐτοποθετήθη ὡς ἀναπληρωτὴς Ὑπαρχηγὸς Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Διετέλεσε Διοικητὴς τοῦ Α' Σ. Στρατοῦ.

η) Εἰς Ἀντιστράτηγον τὴν 3-4-1948. Κατ' ἀπόλυτον ἐκλογὴν. Διοικητὴς τοῦ Α' Σ.Σ., Διοικητὴς τῶν Α' καὶ Β' Σωμάτων Στρατοῦ. Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Στρατοῦ. Ἀρχηγὸς Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ καὶ Διοικητὴς Στρατοῦ.

Ἀπεστρατεύθη τῇ αἰτήσει του τὴν 20-11-1952 καὶ τοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ.

### ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Πρὸς τὸν σκοπὸν πληρεστέρας ἀποσαφηνίσεως καὶ λεπτομερεστέρας συμπληρώσεως τοῦ ἀνωτέρω βιογραφικοῦ σημειώματος, σημειοῦμεν ἰδιαιτέρως:

1ον.— Ἐφοίτησε εἰς ὅλα τὰ Στρατιωτικὰ Σχολεῖα καὶ διετέλεσε καθηγητὴς ὅλων τούτων ἀπὸ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, τοιούτων Ἐφαρμογῆς μέχρι καὶ τῶν Σχολῶν Ἐπιτελῶν καὶ Ἀνωτέρας Σχολῆς Πολέμου.

2ον.— Διώκησε ὡς Συνταγματάρχης ἀπὸ τῆς 1ης ἡμέρας τῆς κηρύξεως τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου ἐπὶ 5μηνον τὸ θρυλικὸν 3/40 Σύνταγμα Εὐζώνων τὸ ὁποῖον εἰσεχώρησε βαθυτέρον ὅλων τῶν Συνταγμάτων εἰς τὸ Βορειοηπειρωτικὸν ἔδαφος, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σουσίτσα τὴν ὁποίαν ἐμνημόνευσε καὶ αὐτὸς ὁ Μουσολίνι. Ἠχμαλώτισεν ὁλόκληρον τάγμα διὰ νικηφόρου κυκλώσεως.



3ον.— Τὸν τελευταῖον μῆνα λόγῳ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Γερμανῶν ἐδημιουργήθη κρίσις Διοικήσεως εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον καὶ ἀντικατεστάθησαν οἱ Διοικηταὶ Α' καὶ Β' Σωμάτων Στρατοῦ καὶ οἱ Ἐπιτελάρχαι τούτων, διότι ἐγίνοντο συζητήσεις περὶ παύσεως τοῦ πολέμου. Τότε προεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Παπάγου καὶ ἐτοποθετήθη ὡς Ἐπιτελάρχης τοῦ ὑπὸ τὸν γενναῖον Σωματάρχην Μπάκον Β' Σ. Στρατοῦ (συνθέσεις 7 Μεραρχιῶν) εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ φερομένου ὡς ἀποτυχόντος Ἐπιτελάρχου του.

4ον.— Κατὰ τὴν κατοχὴν καὶ πρὸ τῆς διαφυγῆς του εἰς Μ. Ἀνατολὴν διετέλεσε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας βοηθὸς τοῦ Σωματάρχου του: α) πρὸς περισυλλογὴν καὶ περιθάλψιν τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν μαχητῶν διὰ τῆς διατηρήσεως ἐν λειτουργίᾳ ὡς καὶ πρότερον 16 ἐκ τῶν 23 Στρατιωτικῶν Νοσοκομείων, β) διὰ τὴν μετονομασίαν τῆς Ἀνακτορικῆς Φρουρᾶς εἰς Τιμητικὴν τοιαύτην τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου συνεχίσασαν τὴν λειτουργίαν τῆς ὡς αὐτοτελὲς στρατιωτικῆς μονάδας καὶ διατηρήσασαν τὸν ὅπλισμόν τῆς καὶ τὴν Σημαίαν τῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἐπαρὶς καὶ ὑποστολὴ καθ' ἑκάστην μὲ τὰς κεκαλονισμένας τιμὰς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ἴσπου τῆς ἄνωθι τοῦ μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου προσόψεως τοῦ κτιρίου τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάσθη. Ἔτσι ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Μαΐου 1941 ἡ ἀφετηρία, τὸ πρῶτο ἐκεῖνημα, τὸ πρῶτο κρυφὸ ἐθνικὸ «κανδῆλι», γ) διὰ τὴν ἐκδοσὴν διαταγῆς πρὸς σύνταξιν καὶ ὑποβολὴν ὑπὸ ὧν τῶν διατελεσάντων Διοικητῶν κατὰ τὸν πόλεμον 1940 - 1941 ἐκθέσεων δράσεως καὶ ἀποδόσεως τῶν ὑπ' αὐτοὺς Μονάδων, Ἀξιωματικῶν καὶ Ὑπαξιωματικῶν καὶ τὴν ὑποβολὴν τούτων εἰς τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων συσταθείσαν Διεύθυνσιν Πολεμικῆς Ἐκθέσεως, ἵνα ἐν καιρῷ ἀποτελέσουν αὐταὶ τὸ πρωτογενὲς ὕλικόν τῆς συντάξεως τῆς ἱστορίας, τῆς καταπληκτικῆς γενικῶς γιγαντιαίας ἀνατάσεως τοῦ ἔθνους, δ) διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν πολεμικῶν Σημειῶν τῶν Μονάδων τοῦ Στρατοῦ Ἐκστρατείας καὶ τὴν ἐξασφάλισίν των ὡς ἐθνικῶν κειμηλίων εἰς τὸ Πολεμικὸν Μουσεῖον, ε) διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν πάσης φύσεως ἀρχείων εἰς εἰδικῶς ἰδρυθείσαν «Ὑπηρεσίαν Στρατιωτ. Ἀρχείων», στ) διὰ τὴν διατήρησιν τῶν Στρατολογικῶν Γραφείων, τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης Φρουρᾶς Ἀθηνῶν, λειτουργήσεως καθ' ὅλα ὡς καὶ πρότερον, ἐπίσης δὲ καὶ τῶν Χρηματικῶν Διαχειρίσεων διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἀποδοχῶν τῶν μονίμων καὶ Ἐφ' ἑδρῶν Ἀξιωματικῶν καὶ Ὑπαξιωματικῶν, ζ) διὰ τὴν παροχέτευσιν δῆθεν πρὸς σπουδὰς εἰς τὰ Ἀνώτατα Πνευματικὰ Καθιδρύματα τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τῶν μαθητῶν τῶν παραγωγικῶν Σχολῶν Εὐελπίδων, Ἰκάρων, Δοκίμων καὶ Ἰατρικῆς πρὸς ἀξιοποίησιν των ἐν Εἰρήνῃ ὡς κοινωνικῶν μονάδων, πράγματι ὅμως διὰ τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκέντρωσιν των καὶ ὀργάνωσιν των στρατιωτικῶς εἰς μουσικὰς μονάδας, αἱ ὁποῖαι ἐν ὄψει καὶ πρὸς τὸ διὰ μέσου τῶν γραμμῶν τοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι «Ἀκρόπολις» δημοσιευθέντος ἀρθροῦ του (17-5-1941) «Οἱ ἀετοὶ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων» ριπτόμενον σύνθημα τῆς συγκεκριμένης συνεχείας τοῦ ἀγῶνος, ἐν ἀναμονῇ καὶ τῶν διατάξεων τῆς ἐλευθερίας Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς ἀναλόγου χρησιμοποίησώς των, τῆς καθόλου δράσεως καὶ ὑπονομιέσεως τῶν κατακτητῶν, καὶ η) διὰ τὴν Ἰδρυσιν τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος Μ.Τ.Σ., δι' οὗ ἐξησφαλίσθη ἡ παροχὴ ἔστω καὶ περιοριστικῶς ὑγιεινολογικῆς περιθάλψεως εἰς τοὺς ἀπομάχους συναδέλφους.

Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα συνέγραψε τὰς ἐκθέσεις πολεμικῆς δράσεως τοῦ 3/40 Εὐζώνων καὶ τοῦ Β' Σ.Σ., ὅς καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν συσταθείσαν ὡς ἀνωτέρω Δ/σιν Πολεμικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Υ.ΕΘ.Α. καὶ συγχρόνως ἦτο μέλος τῆς κατ' ἐντολὴν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν, κ. Π. Κανελλοπούλου συσταθείσης ὑπὸ τὸν τότε Μέγαρχον Σπηλιωτόπουλον Ὁργανώσεως τελοῦσης ὑπὸ τὰς διατάγας τῆς ἐλευθερίας Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

5ον.— Διῴκησε ὡς Συνταγματάρχης εἰς Μ. Ἀνατολὴν (προκριθεὶς μεταξύ πλείστων Συντ/χῶν) τὸ Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως Ἀξιωματικῶν ὧν τῶν Ὀπλῶν τῆς Ἰσμαηλίας, καὶ ταυτόχρονως μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Κέντρον τοῦτο κατὰ τὴν φοβερὰν ἐγκληματικὴν ἐξόρμησιν τῶν κομμουνιστῶν, τὸν Ἀπρίλιον 1944, ὅτε ἐσαρώθησαν ὅλαι αἱ Μονάδες καὶ τὰ κέντρα, (κυριώτεροι: 1 Ἑλλήν. Μεραρχία, I Ταξιαρχία II Ταξιαρχία (πλὴν Τάγματος Παπαδοπούλου) 1ον Σύνταγμα Πεδ. Πυρ/κοῦ — 2η Ἀντιαεροπορικὴ Μοῖρα Πυρ/κοῦ, Μονάδες Αὐτοκινήτων — ὅλαι αἱ μικρομάδες — ὅλα τὰ Κέντρα Ἐκπαιδεύσεως) παρέμεινεν μὲ ἄλλας δύο Μονάδας ἀλώβητον καὶ πειθαρχημένον καίτοι ὅλαι αἱ Μονάδες καὶ τὰ Κέντρα ἐπανεστάτησαν, ἀποδῶσαν ὠφελίμους σκοποῦς.

6ον.— Λόγῳ καὶ τῆς ἀνωτέρω ἐπιτυχίας του προεκρίθη καὶ τοῦ ἀνετέθη ἡ Διοίκησις (θέσις Ἀνωτάτου Ἀξιωματικοῦ) τοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος Ἰταλίας τὸ ὁποῖον ἐκράτησε ἀλώβητον εἰς πῆγμα τῶν προσπαθειῶν τῶν κομμουνιστῶν διὰ τὴν διάλυσίν του καὶ οὕτω: Ἀποκατέστησεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὴν τιμὴν τῶν ὀπλῶν καὶ ἀνεστύλωσε κατὰ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα καὶ διατάγας «τὰς πολεμικὰς Σημαίας», ἀπέπλυνε τὰ αἶσχη τῆς Μεσῆς Ἀνατολῆς, ἀνεβίωσε τὸ ἱστορικὸν «Ὅχι» καὶ ἐξησφάλισε νὰ παρακαθίσωμεν ὡς νικηταὶ μετὰ τῶν Συμμάχων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Εἰρήνης.

Τὸ Ἐκστρατευτικὸν τοῦτο Σῶμα (III Ε.Ο.Τ. τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ ἀνάδοχος πρὸς συμβολικὴν διαμνημόνευσιν καὶ συνέχειαν τῆς ὑπὸ τὸν Στρατηγὸν Μπάκον ἡρωικῆς καὶ ἐνδόξου III Μεραρχίας κατὰ τὸν Ἑλληνο-ἰταλικὸν πόλεμον) λαβὼν τὸν ἱστορικὸν τίτλον «Ρίμινι» διὰ τὴν ὁμώνυμον νίκην του εἰς Ἰταλίαν καὶ τὴν κατάληψιν τῆς ὁχυροτάτης ταύτης πόλεως, ὑπερασπιζομένης ὑπὸ ἐπιλέκτων Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα τοῦ μετὰ τὸ 1944 ἀνασυγκροτηθέντος Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Διὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην δρᾶσιν του καὶ ὡς θαυμαστὸν καὶ φωτεινὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν, ἀπενεμήθη, προτάσει τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ὁ τίτλος «Ρίμινι». Ἐπίσης διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ταύτην Διοίκησίν του ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τότε, ἀμέσως ἐν Ἰταλίᾳ, ἡ προαγωγή του εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ὑποστρατήγου διὰ διακεκριμένας πράξεις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἡ προαγωγή του αὕτη ἐξήγησε καὶ παρεκάλεσε μετὰ φορτικότητος, ὅπως μὴ κοινοποιηθῇ διὰ λόγους ψυχολογικοῦς καὶ τὴν ἐμπαύσεσιν.

Ἐπιπροσθέτως τοῦ ἀπενεμήθη τηλεγραφικῶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τοῦ Γεωργίου, ὁ Ταξιάρχης τοῦ Σωτήρος. Ὁ Ταξιάρχης οὗτος τοῦ Σωτήρος τοῦ ἀπενεμήθη καὶ διὰ δευτέραν φορὰν ὑπὸ τοῦ Ἀντιβασιλέως Δαμασκηνοῦ διὰ τὴν ἐπιτυχὴ διοίκησιν κατὰ τὴν μάχην καὶ ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῶν κομμουνιστῶν τὸ 1944.



Ἡ τιμὴ αὕτη εἰς οὐδένα ἄλλον Διοικητὴν ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940 - 1949. Ὁ Ἀντιβασιλεὺς ἀπένειμε τοῦτον μόνον εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου καὶ τὸν Διοικητὴν τῆς Ταξιαρχίας Ἐλ Ἀλαμείν, τὴν ὁποίαν δυστυχῶς διέλυσαν οἱ κομμουνισταί!

7ον.— Τοῦ ἀνετέθη ἡ Διοίκησις (Συν/ρχης ὦν — θέσις Στρατηγοῦ) τοῦ αὐτοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος καὶ Συγκροτήματος Ἀθηνῶν, διευρυνθείσης τῆς συνθέσεώς του καὶ ἐκ δύο ἀκόμη Ταξιαρχιῶν Ἐθνοφυλάκων, κατὰ τὰ Δεκεμβριανά.

Διὰ τὴν ἐπιτυχὴ καὶ ταύτην δρᾶσιν του ἀπεφάσισε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὴν προαγωγὴν του καὶ πάλιν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ὑποστρατήγου τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν ἐματαίωσε διὰ τοὺς αὐτοὺς ἠθικοὺς λόγους. Δὲν ἀπεδέχθη δὲ τὴν ἀπονομὴν Παρασῆμου ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν οὔτε διὰ τὸν ἴδιον, οὔτε διὰ τοὺς ὑφισταμένους του.

## Εἰς τὰ Δεκεμβριανά

Κατὰ τὰ Δεκεμβριανά κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ Ἐκστρατευτικὸν Σῶμα νὰ συμπτυχθῇ ἐκτὸς Ἀθηνῶν εἰς Φάληρον διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμον διὰ πιθανὴν ἐπιβίβασιν καὶ ἀναχώρησιν λόγῳ ἐπικρατήσεως τῶν κομμουνιστῶν, ἠρνήθη νὰ συμμορφωθῇ προκαλέσας ὁμόθυμον συμφωνίαν τῶν ὑπ' αὐτῶν Ἀξιωματικῶν καὶ Ὀπλιτῶν. Ἡ ἀπόφασίς του αὕτη ἐθεωρήθη θαυμαστὴ καὶ ἱστορικὴ. Μεταγενεστέρως διὰ τὴν θέσιν καὶ δρᾶσιν του ταύτην τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηνῶν ἀπεφάσισε τὴν ἀπονομὴν τοῦ Χρυσοῦ μεταλλίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, τὴν ὁποίαν ὅμως ἐματαίωσαν οἱ κομμουνισταί.

Ἐπίσης κατὰ τὴν μάχην τῶν Ἀθηνῶν οἱ κομμουνισταὶ ἐστράφησαν μὲ μανίαν κατὰ τῶν οἰκιῶν Ἀξιωματικῶν τῆς Ταξιαρχίας μὲ πρῶτην τὴν ἰδικήν του, τὴν ὁποίαν ἡμικατέστρεψαν ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν πλήρως. Ἦτο ἡ μοναδικὴ του περιουσία.

8ον.— Τοῦ ἀνετέθη ἡ Διοίκησις (Συν/ρχης ὦν — θέσις Ὑποστρατήγου) τῆς πρῆτης συγκροτηθείσης μεταπολεμικῆς Μεραρχίας (II) προκριθεὶς ὅλων τῶν Ὑποστρατῆγων καὶ ἀρχαιοτέρων του Συν/ρχῶν.

9ον.— Τοῦ ἀνετέθη (Συν/ρχης ὦν) ἡ ἀρχικὴ Διοίκησις τῆς Σχολῆς Ἐπιτελῶν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοίτησαν, ἀπαντες οἱ Συν/ρχαι καὶ ἀρχαιότεροί του, πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ νεώτερα τοῦ Πολέμου διδάγματα.

10ον.— Ἐτοποθετήθη, προαχθεὶς εἰς Ὑποστράτηγον, κατ' ἀπόλυτον προτίμησιν ὡς ἀναπληρωτῆς Ὑπαρχηγός Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ.

11ον.— Ἐτοποθετήθη Διοικητὴς τοῦ Α' Σ. Στρατοῦ, ὡς Ὑποστράτηγος προκριθεὶς πλείστων ἀρχαιοτέρων του ὁμοιοβάθμων καὶ τὴν ὁποίαν Διοίκησιν τοῦ Σ.Σ. διετήρησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ συμμοριτοπολέμου καὶ μετὰ τὴν προαγωγὴν του εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀντιστρατήγου.

12ον.— Ὅταν κατὰ τὸ 1948 τὸ Β' Σ. Στρατοῦ κατέρρεε, καὶ Διοικητὴς Β' Σ.Σ. καὶ Μέραρχοι ἐπρότεινον συνεννόησιν μὲ τοὺς συμμορίτας, τοῦ ἀνετέθη, κατὰ παραμερισμὸν ὅλων τῶν ἀρχαιοτέρων του Στρατηγῶν καὶ ἀντικατάστασιν τριῶν ὡς ἀποτυχόντων νὰ συγκρατήσουν τὴν κατάρρευσιν, ἡ Διοίκησις τῶν δύο Σωμάτων Στρατοῦ, (Α' καὶ Β', τῶν ὁποίων ἡ ζώνη εὐθύνης ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους μέχρις Ἀξιοῦ) καὶ ἐπέτυχεν τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς καταρρεύσεως διὰ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ καταπεσόντος ἠθικοῦ τῶν μαχομένων μονάδων καὶ ἡγητόρων καὶ τὴν στερέωσιν τοῦ μετώπου μας. Λόγῳ τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς δηλαδὴ τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ μετώπου, καὶ ἀποφασισθείσης ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως τῆς τοποθετήσεως Ἀρχιστρατήγου, ἐπροτάθη ὑπεράνω ὅλων τῶν ὑπηρετούντων ἀνωτάτων Ἀξιωματικῶν διὰ τὴν θέσιν ταύτην καὶ λόγῳ τῆς ἀπολύτης ἐπικινδύνου καταστάσεως.

13ον.— Τοῦ ἀνετέθη τότε, κατὰ παραμερισμὸν ὅλων τῶν Ἀνωτάτων Ἡγητόρων, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Παπάγου, ἡ ἐκκαθάρισις ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Ταινάρου μέχρι τῶν συνόρων, Δυτικῶς τοῦ Ἀξιοῦ.

14ον.— Τέλος τοῦ ἀνετέθη ἡ Διοίκησις τοῦ πεδίου μάχης Γράμμου τὸ 1949 καὶ ἐπέτυχεν τὴν ἱστορικὴν νίκην τοῦ Γράμμου διὰ τὴν ὁποίαν γέμουσι διθυράμβων αἱ διαταγαὶ τοῦ Βασιλέως — Πολιτικῆς Ἡγεσίας — Ἀρχιστρατήγου κ.λ.π.





15ον.— Μετά την νίκην κατά των Συμμοριτών απεστάλη εις Ἀμερικὴν πρὸς ἐπίσκεψιν ὄλων τῶν Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως καὶ Στρατιωτικῶν Σχολείων, διὰ τὴν ἐπιτόπιον ἐνημέρωσίν του ἐπὶ τῶν συγγρόνων στρατιωτικῶν προόδων. Πράγματι ἐπεσκέφθη αὐτὸ καὶ κατὰ τιμητικὴν παραχώρησιν, ὠμίλησε πρὸς τοὺς σπουδαστὰς καὶ ἐκπαιδευομένους, ἀναδείξας μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐδῶ στάθμην τῆς ἐπιστημονικῆς στρατιωτικῆς ἐρεῦνης καὶ τὸν πλήρη συγχρονισμόν τῆς εἰς τὴν παρακολούθησιν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς διεθνούς ἐπιστημονικῆς στρατιωτικῆς κινήσεως, τυχὼν δὲ διὰ τοῦτο ἐξαιρετικῶν τιμῶν τόσοις ἐκ μέρους τῆς Ἀνωτάτης Ἀμερικανικῆς Στρατιωτικῆς Ἡγεσίας, ὅσων καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἀνωτάτων Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως καὶ Στρατιωτικῶν Σχολῶν. Ἐπιστρέψας ἐτοποθετήθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου ὡς Γενικός Ἐπιθεωρητὴς τοῦ Στρατοῦ.

16ον.— Παραιτηθέντος τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ἐτοποθετήθη ἀμέσως ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ καὶ Διοικητῆς τοῦ Στρατοῦ.

## ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΡΕΑΝ

Τότε μετέβη εἰς τὸ πεδῖον μάχης Κορέας (κατὰ μοναδικὴν ἐξαίρεσιν ὄλων τῶν Διοικητῶν Στρατοῦ τῶν συμμετεχόντων τοῦ Πολέμου Κρατῶν, πλὴν τοῦ Στρατάρχου Ἀλεξάντερ, ὅστις ἐπεσκέφθη τὸ μέτωπον Κορέας).

Ἐκεῖ τοῦ ἐγένετο ἡ ὑπερτάτη τιμὴ νὰ ἐπιθεωρήσῃ ὅλας τὰς μαχομένας Μονάδας, μὴ δὲ τῆς Τουρκικῆς ἐξαίρουμένης, καὶ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς Ἀξιωματικούς καὶ Ὀπλίτας αὐτῶν. Τοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ Μέλους τῆς 8ης Ἀμερικανικῆς Στρατιᾶς ἐν Κορέα. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Βασιλέως ἐπαρασημοφόρησε τὰς Πολεμικὰς Σημαίας τῶν Ταγμάτων μας.

Ἔτσι αἱ συνθήκαι τῆς πολυετοῦς ὑπηρεσίας του, ἐδημιούργησαν τὰς προϋποθέσεις νὰ ζήσῃ εἰς ὅλα τὰ κλιμάκια, ὡς ἐκτελεστὴς τακτικῆς, ὡς ἀρχηγὸς στρατηγικῆς, ὡς ὑπεύθυνος τῆς Ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς σκέψεως, τὰς δυσκολίας καὶ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου.

Αἱ ἐπισκέψεις του αὐταὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Κορέαν ἀπέτελεσαν μίαν ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀποδόσεώς του ὡς εὐρείας παγκοσμίου ἀναγνωρίσεως. Ὀλίγον ἀργότερον ἡ παγκόσμιος αὐτῇ προβολὴ ἐπεκυρώθη μὲ τὸν διορισμόν του ὡς Πρέσβεως καὶ τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὸ ἐν Παρίσιος συνέδριον Προσωπικοτήτων.

17ον.— Παρητήθη τοῦ Στρατεύματος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1952 μετὰ συνεχῆ ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1914.

## ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ

Τοῦ ἐγένετο ἡ τιμὴ πολλάκις νὰ προτείνεται ἀρμοδίως (1952 - 1958 1966-1967) ὡς Πρόεδρος Ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως κατὰ κρίσιμους ἡμέρας τοῦ πολιτικοῦ βίου τῆς Πατρίδος μας.

Κατὰ μίαν τούτων (παραίτησις κ. Καραμανλῆ), ἡρνήθη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἐντολὴν διὰ λόγους ἠθικῆς τάξεως καὶ ἀξιοπρεπείας καὶ ἰδιαιτά λόγῳ ἀνωτέρας ἀντιλήψεως καθήκοντος καὶ ἐκτιμήσεως τῆς καταστάσεως. Συμπερασματικῶς μποροῦμε νὰ πούμε ὅτι ΟΥΔΕΙΣ ἄλλος στρατιωτικὸς ἡγέτης, περιεβλήθη μὲ τόσοις ἐπικινδύνους ἀποστολάς, αἱ ὁποῖαι ἐστέφθησαν μὲ τὴν νίκην τῶν Ἑλληνικῶν ὁπλῶν καὶ ἐδόξασαν τὴν Ἑλλάδα.

## ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑΙ

Τὸ 1957, τοῦ ἀνετέθη ἡ Διεύθυνσις Πρεσβείας (καὶ ἡ ἀπονομὴ του ἀνωτέρω βαθμοῦ Πρέσβεως) εἰς ἓνα ἀμφιβόλου εἰλικρινείας τότε Κράτος (Γιουγκοσλαβία), κατ' ἀπόλυτον ἐξαίρεσιν.

Ἐπέτυχεν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας του αὐτῆς, τὴν ὑπογραφὴν ἑνδεκα συμβάσεων τὰς ὁποίας οὐδέποτε μέχρι τότε ἐπέτυχον προκάτοχοί του.

Μετὰ ζετίαν παρητήθη, παρὰ τὰς ἀντιθέτους ἐπιθυμίας τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γιουγκοσλαβικῆς Κυβερνήσεως, θεωρήσας τὴν ἀποστολὴν του λήξασαν.

Ἀπεστάλη μεταγενεστέρως ὡς Ἀρχηγὸς Ἀντιπροσωπείας εἰς Συνέδριον Προσωπικοτήτων, συνελθὸν ἐν Παρίσιος, εἰς τὸ ὅποιον παρέστησαν Πρωθυπουργοί, Στρατάρχαι, Ὑπουργοί, Στρατηγοί, Ναύαρχοι καὶ Ἐπιστήμονες διαφόρων εἰδικότητων. Ἡ εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο παρουσία του καὶ αἱ κοινοποιήσεις ἐξόχου ἐνδιαφέροντος προήγαγον τότε τὴν πρὸς τὸν Στρατὸν καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑψηλὴν ἐκτίμησιν τῆς διεθνούς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς γνώμης.

## ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΑ

α) Συνέγραψε καὶ ἐλιθογραφήθησαν εἰς αὐτοτελεῖς ὁγκώδεις ἐκδόσεις, αἱ παραδόσεις του ὡς Καθηγητοῦ εἰς ὅλας τὰς Στρατιωτικὰς Σχολὰς. Δυστυχῶς ἀντίγραφα τούτων δὲν διεσώθησαν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ λεηλασίαν τῆς οἰκίας του κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1944 ὑπὸ τῶν Κομμουνιστῶν.

β) Συνέταξε τὰς Ἐκθέσεις Δράσεως τοῦ 3/40 Συντάγματος Εὐζώνων καὶ τοῦ Β' Σ. Στρατοῦ, τὰς ὁποίας ὑπέβαλε πρὸ τῆς φυγαδεύσεώς του εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, εἰς τὴν Δ/σιν Πολεμικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Υ.ΕΘ.Α.

γ) Συνέταξε, ὁμοίως, τὰς Ἐκθέσεις Δράσεως τοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἑλλάδι, τὰς ὁποίας καὶ ὑπέβαλε εἰς τὴν Δ/σιν Πολεμικῆς Ἐκθέσεως τοῦ ΓΕΣ.

δ) Συνέγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν 5 βιβλία, ὑπὸ τοὺς τίτλους:

1. «Στρατιωτικὰ Πνευματικὰ θέματα»
2. «40 χρόνια στρατιώτης τῆς Ἑλλάδος» (δύο ὁγκώδεις τόμοι).
3. «Ἡ Μάχη τῶν Ὀρίων».
4. «Γράμμος».
5. «Δεκέμβριος 1944 — Ἡ μάχη τῶν Ἀθηνῶν».



## ΠΙΝΑΞ ΗΘΙΚΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΔΙΑ ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΛΠ.

Εύφημοι μνεΐαι — Διαμνημονεύσεις — Ευαρέσκεια εις διαταγὰς (πλειστάκις).  
Πρότασις προαγωγῆς εις ἀνώτερον βαθμὸν ἐπ' ἀναδραγαθία (Δίς).  
(Αἱ προτάσεις μετὰ τῶν καταρτισθέντων ἐν σχεδίῳ Β.Δ./των καὶ μὴ προωθηθέντων τῇ αἰτήσῃ του διὰ τὴν  
τελικὴν κύρωσιν ὑπὸ τῆς Ἱερarchίας, εὐρίσκονται εις τὰ ἀρχεῖα τοῦ Υ.ΕΘ.Α.).

### Α' ΠΑΡΑΣΗΜΑ

1. Ἀργυροῦς Σταυρὸς Σωτήρος
2. Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Βασιλ. Τάγματος Γεωργίου τοῦ Α'
3. Σταυρὸς τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Βασιλ. Τάγματος Φοίνικος.
4. Ταξιάρχης Σωτήρος
5. Ταξιάρχης Σωτήρος
6. Σταυρὸς Ἀνωτέρων Ταξιάρχων τοῦ Φοίνικος μετὰ Ξιφῶν
7. Μεγαλόσταυρος τοῦ Φοίνικος μετὰ Ξιφῶν
8. Μεγαλόσταυρος τοῦ Γεωργίου Α' μετὰ Ξιφῶν

### Β' ΜΕΤΑΛΛΙΑ

1. Μετάλλιον Στρατιωτικῆς Ἀξίας Δ' τάξεως
2. Μετάλλιον Στρατιωτικῆς Ἀξίας Γ' τάξεως
3. Μετάλλιον Στρατιωτικῆς Ἀξίας Β' τάξεως
4. Μετάλλιον Στρατιωτικῆς Ἀξίας Α' τάξεως
5. Χρυσοῦν Ἀριστεῖον Ἀνδρείας
6. Χρυσοῦν Ἀριστεῖον Ἀνδρείας
7. Πολεμικὸς Σταυρὸς Α' τάξεως
8. Πολεμικὸς Σταυρὸς Β' τάξεως
9. Πολεμικὸς Σταυρὸς Β' τάξεως (Προσθήκη στέμματος)
10. Πολεμικὸς Σταυρὸς Β' τάξεως (Προσθήκη στέμματος)
11. Μετάλλιον Ἐξαιρέτων Πράξεων
12. Μετάλλιον Ἐξαιρέτων Πράξεων
13. Μετάλλιον Ἐξαιρέτων Πράξεων

### Γ' ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ

1. Διασυμμαχικὸν Νίκης
2. Ἀναμνηστικὸν 1940-41
3. Ἀναμνηστικὸν Ἀφρικῆς

### ΞΕΝΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ — ΜΕΤΑΛΛΙΑ

1. Ταξιάρχης διακεκριμένων πράξεων Ἀγγλίας D.S.O.
2. Ἱππότης Τάγματος Μεγάλης Βρεταννίας ΒΕΟ
3. Ταξιάρχης διακεκριμένων Πράξεων Ἀμερικῆς
4. Ταξιάρχης Ἀνωτάτης Ἀξίας Κορέας
5. Ταξιάρχης Ἀνώτατος τοῦ Ἀγίου Μάρκου
6. Μεγαλόσταυρος τοῦ Παναγίου Τάφου.
7. Χρυσοῦς Σταυρὸς με ἄλυσσον τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως
8. Μεγαλόσταυρος Γιουγκοσλαυίας
9. Χρυσοῦς Σταυρὸς Ἀγίου Παύλου
10. Ἀνώτατον Στρατιωτικὸν Παράσημον Γιουγκοσλαυίας
11. Ἀνώτατον Στρατιωτικὸν Παράσημον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ρωσίας
12. Χρυσοῦς Μεγαλόσταυρος τῆς Στρατιωτικῆς Τιμῆς Ἐνώσεως Ἀπομάχων Ἀμερικῆς
13. Ταξιάρχης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α' Πρώτου Σταυροφόρου τοῦ Χριστιανισμοῦ εις Ἀφρικῇν

### ΠΤΥΧΙΑ — ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ — ΛΟΙΠΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

1. Ἡμιγυμνασίου Πρεβέξης
2. Ἀβερωφείου Γυμνασίου Ἀλεξανδρείας
3. Στρατιωτικῆς Σχολῆς Εὐελπίδων
4. Ἀνωτέρας Σχολῆς Πολέμου (Ἀκαδημίας)
5. Σχολῆς Ἐφαρμογῆς Πεζικοῦ Κατωτέρων ἈΕ/κῶν
6. Σχολῆς Ἐφαρμογῆς Πεζικοῦ Ἀνωτέρων ἈΕ/κῶν
7. THE INFANTRY SCHOOL
8. THE ARMMORD SCHOOL
9. ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ: Ἀγγλική, Γαλλικὴ καὶ σχεδὸν καλῶς Ἱταλικὴ καὶ Γερμανικὴ.



## ΔΙΑΦΟΡΑ

1. Άπονομή του τίτλου έπιτίμου μέλους τής 8ης Άμερικανικής Στρατιάς.
2. Έπίτιμος Δημότης καί μέλος Θρησκευτικών, εκπαιδευτικών, πνευματικών, πολιτιστικών καί πολεμικών Σωματείων, Ένώσεων καί Συνδέσμων Ίωαννίνων καί πλείστων άλλων πόλεων μετά συγκινητικών άντιστοιχων Ψηφισμάτων.
3. Χρυσούν Μετάλλιον τής πόλεως Άθηνών (ματαιωθείσης τής έπιδόσεως του υπό τών κομμουνιστών).
4. Μοναδική έπικήρυξις, ως ό ύπ' αριθμ. 1 έχθρός των υπό τής Κυβερνήσεως του βουνοϋ καί του Άρχηγίου των Κομμουνιστοσυμμοριτών.
5. Τιμητική πρότασις (1952 - 1958 - 1966 καί 1967), όπως αναλάβη Πρόεδρος Υψηλειακής Κυβερνήσεως.

Ό Στρατηγός Θρασύβουλος Τσακαλώτος, πού σās τόν σκιαγραφήσαμε πιό πάνω, θεωρεΐται καί είναι σήμεραν ό «Πρύτανις» τών Άξιωματικών μας. ό μέγας «Στρατιώτης τής Έλλάδος» πού τιμάται από τήν έθνικώς καί υγιώς σκεπτομένην κοινήν γνώμην τής Πατρίδος, από τόν πολιτικόν κόσμον τής χώρας, από τόν Έλληνισμόν τής Άμερικης. του Καναδά καί τής Αυστραλίας, από έχθρους, φίλους καί Συμμάχους.

Ό «στρατιώτης» αυτός, «όρθόδοξος» καί άνευ καμμιās παρεκκλίσεως, τόσοσν έν ενεργεία, όσοσν καί έν αποστρατεία, οϋδέποτε έγνώρισε άποτυχίαν!

Καί είναι διδακτέον ίσως νά προστεθῇ, ότι τόν εγαλβάνιζον «τρεις θεότητες» υπό τό όνομα: «Έκκλησία - Έλλάς - Ένοπλοι Δυνάμεις».

Η πίστις του πρὸς τήν Έκκλησίαν, πού κατά τὰ νηπιώδη χρόνια του τής δουλείας, τό «ράσο» διά τούς υποδούλους αντιπροσώπευε καί τήν Γαλανόλευκον διότι αυτό διεξήγαγε τούς έθνικούς αγώνες υπό τόν άδυσώπητον δυνάστην, ήτο σταθερά.

Καί τέλος ή απόλυτος άφοσίωσίς του πρὸς τās Ένόπλους Δυνάμεις, πού διατηρεΐται άκλονήτως (άπό τής ήμέρας πού κατετάγει εις αϋτάς πριν ή συμπληρώση τήν ήλικίαν τών 17 έτών), διότι τās θεωρεΐ, υπό οίασδήποτε συνθήκας, διεθνείς ή έσωτερικάς, τό μοναδικόν θεμέλιον τής εϋημερίας καί τής άσφαλείας του Έλληνικού Λαοϋ.

Έκ τής Διοικήσεως του  
ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΜΥΝΗΣ





**Ε.Ι.Α.**  
**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ**

**ΑΘΗΝΑΙ 1978-1979**